

Gemeente Westerwolde

Jaarstukken 2025

Gemeente Westerwolde
Postbus 14
9550 AA Sellingen
Telefoonnummer: 0599-32 02 20
E-mail: gemeente@westerwolde.nl
Internet: www.westerwolde.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Aanbieding	5
Aan de raad	5
Jaarrekening in één oogopslag	7
Leeswijzer	8
Jaarverslag 2025.....	14
Programmaverantwoording	15
Programma 1 Gezond en gelukkig in Westerwolde	16
Programma 2 Kansen om te groeien in Westerwolde.....	38
Programma 3 Mooi Wonen in Westerwolde.....	49
Programma 4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde	61
Programma 5 Groen en duurzaam Westerwolde	69
Programma 6 Asiel in Westerwolde	79
Programma 7 Onderwijs in Westerwolde	85
Programma 8 Organisatie & Bestuur	95
Algemene dekkingsmiddelen.....	107
Overhead	112
Vennootschapsbelasting	115
Onvoorzien	117
Paragrafen	119
Jaarrekening 2025	183
Het overzicht van baten en lasten	184
Bijlagen gerealiseerde baten en lasten per taakveld	231
Controleverklaring	238
Bijlagen	239

Aanbieding

Aan de raad

Voor u ligt de jaarrekening 2025 van de gemeente Westerwolde. Met dit document legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en het beheer van publieke middelen in het afgelopen jaar. Tegelijkertijd geeft het inzicht in de voortgang op onze ambities en de opgaven waar wij voor staan.

Het jaar 2025 sluit financieel met een positief jaarrekeningsaldo van € 13,3 miljoen. Dit saldo vraagt om nadere duiding. Het resultaat wordt in belangrijke mate verklaard door incidentele effecten, met name de omzetting van onderhoudsvoorzieningen voor wegen en groen naar reserves met een omvang van € 4,8 miljoen en de ontvangst van een deel van de COA-dwangsom van € 2,7 miljoen. Onze vermogenspositie blijft onverminderd solide, met een algemene reserve van ruim € 16 miljoen. Daarmee zijn wij goed voorbereid op toekomstige financiële onzekerheden, waaronder de effecten van het zogenoemde financiële ravijn en mogelijke verdere kortingen binnen het gemeentefonds. Tegelijkertijd ligt er voor de komende jaren een duidelijke opgave om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In het sociaal domein zien wij dat het voorliggend veld steeds beter wordt ingericht. Hierdoor zijn wij eerder in beeld bij zorgvragen van inwoners en kunnen wij zwaardere en kostbaardere vormen van hulp vaker voorkomen. Dit draagt bij aan het versterken van de ondersteuning én aan meer grip op de financiële ontwikkeling binnen het sociaal domein. Het gebiedsgericht werken is inmiddels in de hele gemeente uitgerold. Door integraal samen te werken vanuit de domeinen Jeugd, Wmo en Participatie, kunnen wij complexe problematiek in samenhang benaderen en beter maatwerk bieden.

Op het terrein van ruimtelijke ontwikkeling zijn belangrijke stappen gezet. De ontwikkeling van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties is in volle gang. In 2026 wordt gestart met de uitvoering van concrete projecten, waaronder het bouwrijp maken van het bedrijventerrein aan de Nulweg in Ter Apel en de tweede fase van het woningbouwproject Boermarke in Vlagtwedde. De vaststelling van de centrumvisie voor Ter Apel markeert een belangrijke volgende stap in de versterking van het centrumgebied, met aandacht voor aantrekkelijkheid, leefbaarheid en klimaatadaptatie.

Ook op het gebied van wonen is voortgang geboekt. Met de uitvoering van de woonvisie wordt het woningbouwprogramma beter afgestemd op de behoeften van onze inwoners. In de vrijetijdseconomie plukken we de vruchten van de ingezette koers. Door gericht te investeren in landschap, erfgoed en natuurbeleving groeit Westerwolde verder uit tot een toeristisch aantrekkelijke regio. De toename van recreanten levert een positieve bijdrage aan de lokale economie en brengt de ambitie om het toerisme te verdubbelen dichterbij.

De planvorming rond de Nedersaksenlijn is in 2025 verder uitgewerkt. Samen met regionale partners werken wij aan een voorstel dat de kans op realisatie vergroot. De komst van deze spoorverbinding betekent een belangrijke impuls voor de bereikbaarheid, economie en leefomgeving van onze gemeente.

De uitvoering van de Nota openbare ruimte vordert gestaag. We werken toe naar een onderhoudsniveau 'basis', waar voorheen het niveau 'laag' gold. Dit vraagt om een intensieve en langdurige inspanning om het areaal op het gewenste niveau te brengen en te houden. Tegelijk blijven wij investeren in onze duurzaamheidsambities. In 2025 zijn opnieuw stappen gezet in het verduurzamen van woningen en bedrijfspanden, in lijn met de doelstelling om energieneutraal te worden.

De jaarrekening laat zien dat wij voortgang boeken op onze ambities en op koers liggen. Tegelijkertijd blijven er ook uitdagingen. Het onderhoud van gemeentelijke eigendommen, de realisatie van duurzaamheidsdoelen en het versterken van onze interne sturing vragen blijvende aandacht. Dit vraagt om scherpe keuzes en consistent beleid in de komende jaren.

Met deze jaarrekening constateren wij dat Westerwolde financieel en bestuurlijk stevig staat, maar ook dat de komende periode vraagt om discipline en focus. Vanuit die basis blijven wij werken aan een gemeente die aantrekkelijk, leefbaar en toekomstbestendig is.

Sellingen, 2 juni 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde,

De heer J. Velema,
Burgemeester

De heer R. Roossien,
Secretaris

Jaarrekening in één oogopslag

Leeswijzer

Deze jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag 2025 en de jaarrekening 2025. Het jaarverslag omvat de inhoudelijke verantwoording. De jaarrekening omvat de financiële verantwoording. De jaarstukken zijn opgesteld in overeenstemming met de grondslagen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) en zijn gecontroleerd door Eshuis registeraccountants.

Jaarverslag

Dit deel start met de bestuurlijke samenvatting waarin het resultaat over 2025 op hoofdlijnen wordt verklaard.

Jaarverslag - Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit acht programma's van de gemeente gevolgd door een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Per programma wordt aangegeven wat de missie en doelstelling waren, wat we wilden bereiken, wat we bereikt hebben, wat we hiervoor gedaan hebben en wat het heeft gekost.

Voor de opgenomen verplichte beleidsindicatoren geldt dat deze gegevens grotendeels worden gevuld via de website waarstaatjegemeente.nl. Voor sommige locatie specifieke indicatoren is echter geen vergelijkingsmateriaal aanwezig en is een Nb opgenomen.

Om de splitsing tussen begroting en jaarrekening duidelijk weer te geven, zijn de begrotingsteksten in de programma's cursief weergegeven.

Jaarverslag - Paragrafen

De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede van alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. De paragrafen betreffen: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, informatiebeveiliging en privacy, verbonden partijen, grondbeleid en Wet Open Overheid (WOO).

Jaarrekening

Dit onderdeel bevat de jaarrekening 2025 en bestaat uit het overzicht van baten en lasten over het verslagjaar en de balans per 31 december 2025. In de toelichtingen staan de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de toelichting op het overzicht van baten en lasten en de balans. Verder bevat dit onderdeel de verantwoordingsinformatie voor specifieke uitkeringen en een bijlage met gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Dit boekwerk wordt afgesloten met de controleverklaring van de (onafhankelijke) accountant, de bijlage met beleidsindicatoren en een overzicht van de kredieten.

Resultaat 2025

Zoals bij de aanbidding reeds is opgemerkt laat de jaarrekening 2025 een voordelig resultaat zien van € 13.302.000. Hierbij dient te worden opgemerkt dat dit het resultaat van de rekening is ná verwerking van de 2e bestuursrapportage 2025. Deze bestuursrapportage (decemberbijstelling) heeft u d.d. 17 december 2025 vastgesteld met een voordelig saldo van € 4.358.000. De programmabegroting 2025 werd gepresenteerd met een voordelig saldo van € 129.000.

Het verschil tussen decemberbijstelling 2025 en jaarrekening 2025 ad. € 8.944.000. wordt toegelicht bij de programmaonderdelen.

Bestemming van het resultaat 2025

Wij stellen u voor om het voordelige resultaat 2025 van € 13.302.384 als volgt te bestemmen:

1. Mutaties n.a.v. decembercirculaire 2025	281.800
2. Budgetoverheveling ten gunste van de exploitatie	1.015.553
3. COA dwangsom toevoegen aan B.R. Toekomst Ter Apel (voorheen Masterplan Ter Apel)	2.700.000
4. Bestemmingsreserve Vastgoed	300.000
5. Bestemmingsreserve beheer openbaar ruimte	5.667.000
6. Bestemmingsreserve Automatisering/informatisering	250.000
7. Bestemmingsreserve Regionale ontwikkeling	750.000
8. Bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling	750.000
9. Bestemmingsreserve Woonvisie	476.000
10. Algemene reserve	1.112.031

De resultaatbestemmingen worden hieronder kort toegelicht.

Ad.1 Bij de decembercirculaire 2025 zijn diverse budgetten beschikbaar gesteld. Doordat de circulaire pas in 2026 is ontvangen, konden deze budgetten niet meer in 2025 worden uitgegeven en worden deze middels resultaatbestemming overgeheveld naar 2026.

Ad.2 Bij de decemberbijstelling 2025 zijn een aantal restantbudgetten niet overgeheveld naar 2026. Deze budgetten zijn in 2026 wel nodig om een aantal doelstellingen en aangevane aanbestedingen te kunnen realiseren.

Ad.3 Het COA heeft in maart 2026 de maximale dwangsom van € 5 miljoen bereikt. Deze dwangsom is opgelegd door de rechter vanwege structurele overbezetting in het aanmeldcentrum in Ter Apel. De gemeente Westerwolde vorderde een dwangsom van € 50.000 per dag dat meer dan 2.000 mensen op het terrein verbleven. Op 31 december 2025 hebben wij € 2.700.000 gevorderd.

We stellen voor de COA dwangsom te besteden aan het dorp Ter Apel en de dwangsom toe te voegen aan de reserve Masterplan ter Apel. Voor de aanpak van het centrum van Ter Apel worden diverse subsidies ontvangen, onder andere vanuit Nij Begun. Voor deze subsidies is cofinanciering nodig. Door dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve is een belangrijk deel van deze cofinanciering geborgd. Een eerste raming kwam uit op 7,5 miljoen totaal, waarvan de helft gemeentelijke cofinanciering moet zijn. Dit is echter de minimale investeringssom.

Ad.4. Met de uitvoering van het strategisch vastgoedbeleid zijn in 2025 al enkele objecten verkocht. De opbrengst uit deze verkopen is in eerste instantie toegevoegd aan het resultaat. Het college stelt voor om € 300.000 van deze opbrengst toe te voegen aan een nieuw te vormen "bestemmingsreserve vastgoed". Bij de uitvoering van het vastgoedbeleid kunnen ook boekverliezen ontstaan. Deze kunnen dan worden opgevangen vanuit de bestemmingsreserve. Op deze manier kunnen winsten en verliezen met elkaar worden verrekend.

Ad.5. Bij de jaarrekeningcontrole 2025 hebben wij samen met Eshuis Accountants de onderhoudsvoorziening doorgenomen. Voor de opgenomen onderhoudsvoorziening van € 4,6 miljoen (€ 3 miljoen onderhoud wegen en € 1,6 miljoen groenonderhoud) hebben wij besloten de voorziening vrij te laten vallen en bij resultaatbestemming ditzelfde bedrag weer toe te voegen aan de reserve beheer openbare ruimte. Deze voorziening is ingesteld bij de vaststelling van de Nota Openbare Ruimte (NOR 2.0). De voorziening van € 4,6 miljoen bestaat grotendeels uit achterstand. Dit is het extra onderhoud wat nodig is om op onderhoudsniveau basis uit te komen. Achterstand betreft geen achterstallig onderhoud waarbij risico's optreden op schade en ongevallen. Voor achterstallig onderhoud is het verplicht om een voorziening in te stellen en dat hiermee met spoed de achterstalligheid wordt hersteld. Bij achterstanden ligt de urgentie wat lager, maar is er nog steeds sprake van het financiële risico's dat het wegwerken van achterstanden extra geld gaat kosten. Voorgesteld wordt om het restant van € 4.667.000 van de onderhoudsvoorziening toe te voegen aan deze bestemmingsreserve.

Vanuit het nieuwe inspectierapport (inspectie van eind 2025) is gebleken dat de achterstanden op de wegen vanaf 2023 zijn opgelopen tot € 6,9 miljoen. Omdat Het lastig is om de achterstanden op korte termijn weg te werken, stellen wij voor om van de extra benodigde € 3,9 miljoen (€ 6,9 minus voorziening ad € 3 miljoen) een bedrag van € 1 miljoen te storten in de bestemmingsreserve beheer openbare ruimte. Bij het wegwerken van de achterstanden wordt deze reserve als dekkingsmiddel voor de exploitatie ingezet. De onttrekking uit de reserve vindt plaats bij de tussentijdse rapportages (Zomernota en Decemberbijstelling).

Ad.6. De komende jaren staan op het gebied van automatisering en informatisering in het teken van de transformatie van Grid N.V. naar de gemeenschappelijke regeling RegIT. De komende twee jaar gaat dat gepaard met hogere lasten. Daarnaast investeren wij in de digitale transitie, zoals de cloudgang, applicatie en datalandschap ontwikkelingen, informatievoorziening, AI en datagedreven werken. Deze ontwikkelingen gaan gepaard met investeringen. Van het jaarrekeningsaldo 2025 willen wij € 250.000 bestemmen aan de bestemmingsreserve Automatisering/informatisering, om de investeringen financieel dekkend te krijgen. Deze investeringen leggen dan geen structurele druk op de lasten binnen onze exploitatie.

Ad.7. De komende jaren willen wij investeren in gebiedsontwikkeling, zoals duurzaamheid en transformatie en grondontwikkelingen voor woonbouwplannen en bedrijventerreinen. Door de bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling in te stellen en uit het jaarrekeningsaldo alvast € 750.000 te reserveren, biedt dat mogelijkheden om te investeren. Dit met als doel om in de komende jaren ook weer baten te genereren. Met het instellen van de bestemmingsreserve is er ruimte om te investeren, zonder direct druk te leggen op structurele lasten binnen onze exploitatie.

Ad.8. De komende jaren komen er een aantal regionale opgaven op ons af, zoals het Nij Begun, Regio deal en de komst van de Nedersaksenlijn. Om hier goed voorbereid en aangesloten te zijn op ontwikkelingen die zich nu al voordoen, moeten we hier nu al in investeren. Door de bestemmingsreserve Regionale ontwikkeling hiervoor in te stellen en uit het jaarrekeningsaldo alvast € 750.000 te reserveren, biedt dat mogelijkheden om te investeren. Dit met als doel om in de komende jaren ook weer baten te genereren. Met het instellen van deze bestemmingsreserve is er ruimte om te investeren, zonder direct druk te leggen op structurele lasten binnen onze exploitatie.

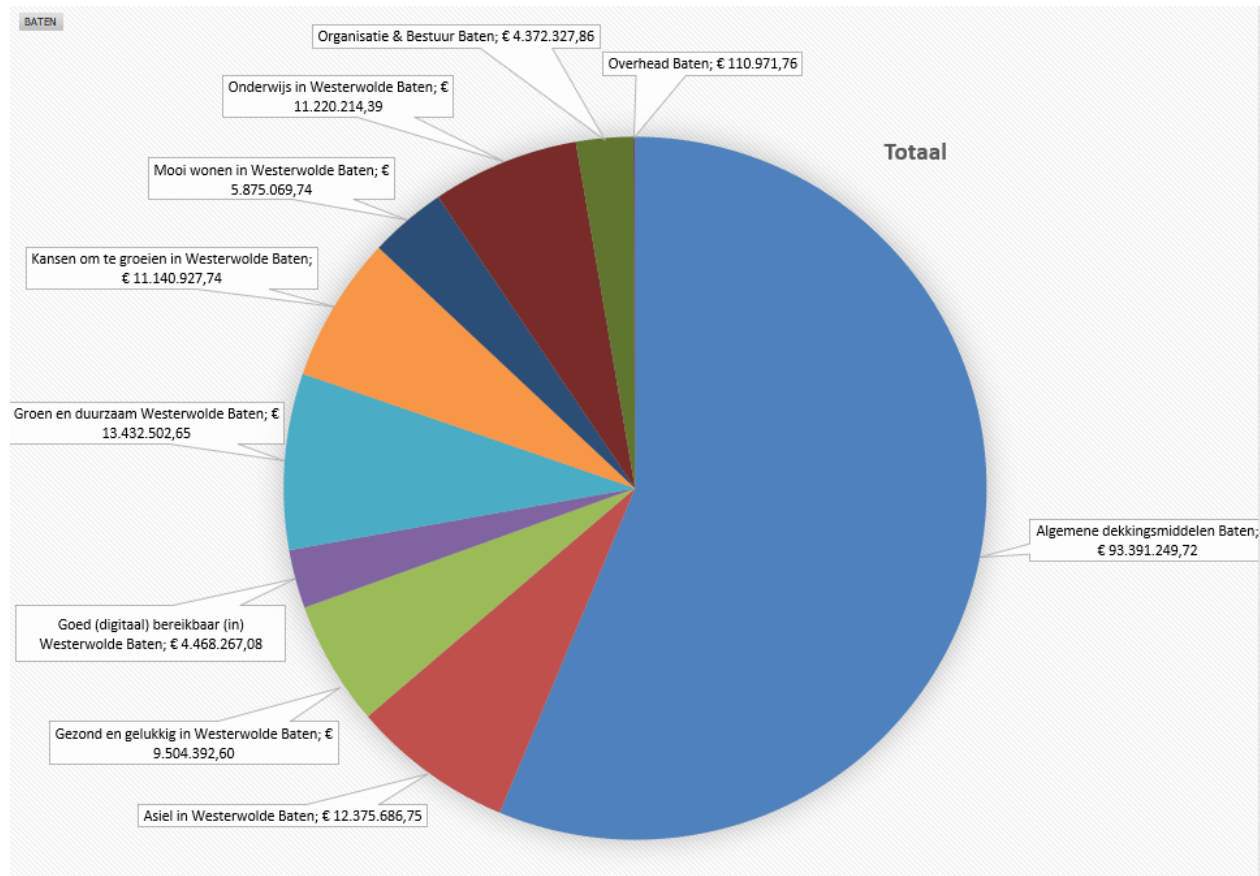
Ad.9. In het kader van de SiSa-regeling realisatiestimulans ontvangt de gemeente een bijdrage van het Rijk van € 7.000 per gerealiseerde woning. Over het jaar 2025 zijn 68 woningen gerealiseerd. De totale bijdrage voor 2025 bedraagt daarmee € 476.000.

Deze bijdrage wordt in 2025 verantwoord als nog te ontvangen bedrag, aangezien de middelen betrekking hebben op in dit jaar gerealiseerde prestaties. Gelet op het gelabelde karakter van deze middelen worden zij toegevoegd aan de bestemmingsreserve Woonvisie. De middelen blijven daarmee beschikbaar voor de uitvoering van het gemeentelijk woonbeleid conform de gestelde voorwaarden.

Ad.10. Het restant rekeningsaldo wordt toegevoegd aan de Algemene reserve.

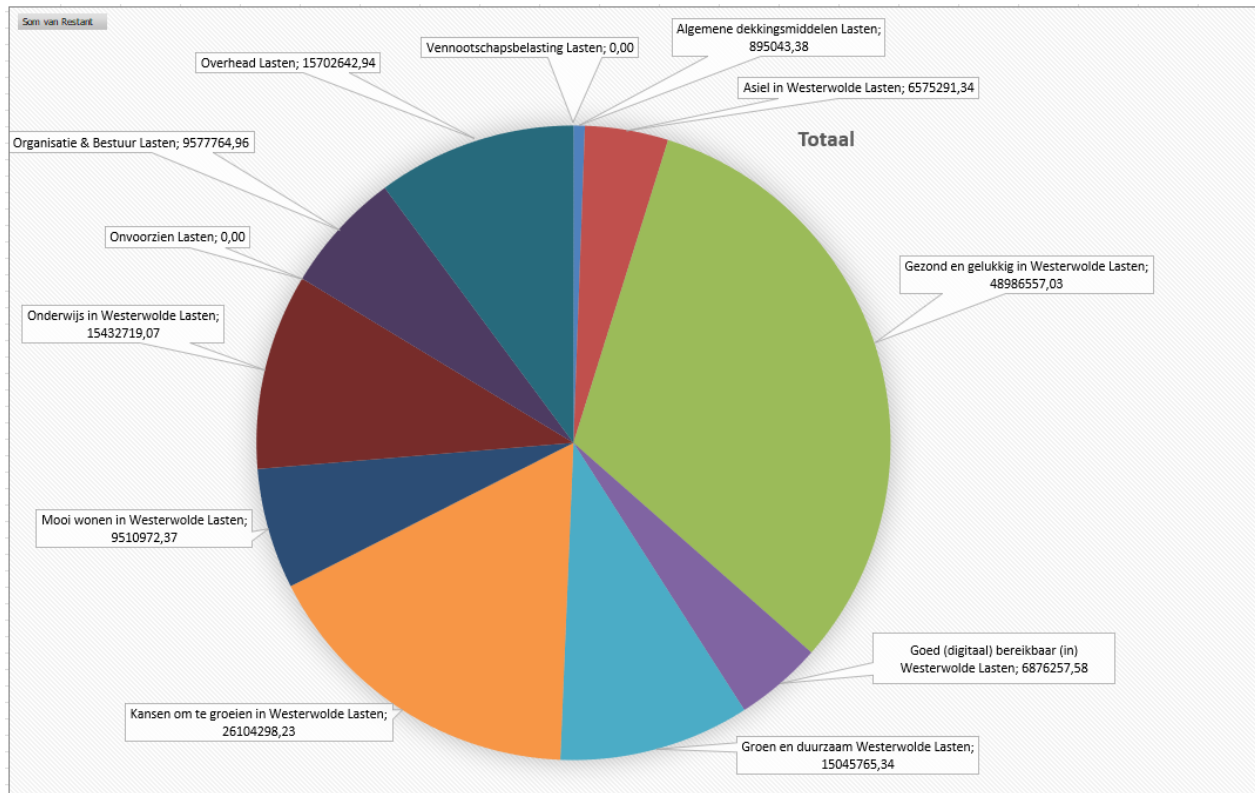
Baten

De algemene uitkering vormt een wezenlijk onderdeel van de gemeentelijke baten. Om u inzicht te geven in de omvang van deze uitkering presenteren wij u onderstaande afbeelding.

Lasten

Onderstaand geven wij u inzicht in de lasten per programma, zoals opgenomen in de jaarstukken 2025.

Het structurele resultaat

Het structurele resultaat 2025 kan als volgt worden bepaald:

Gerealiseerde resultaat van baten en lasten (vóór bestemming)	13.302.000
Incidentele baten	11.593.000
Incidentele lasten	-15.453.000
Structurele onttrekkingen aan reserves	350.000
Structurele resultaat 2025	9.793.000

Financiële positie

De financiële positie van de gemeente wordt in belangrijke mate bepaald door de hoogte van de aanwezige reserves. Het vermogen is voornamelijk ingezet voor investeringen. Onderstaand geven wij u op hoofdlijn inzicht in de ontwikkeling van de investeringen en de reserves. In de toelichting op de balans worden de onderliggende mutaties toegelicht.

Investerings

Bedragen x € 1.000

Categorie	Balans waarde 31 december 2024	Investering	Desin-vestering	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Voorziening	Afwaardering	Balans waarde 31 december 2025
Immateriele vaste activa	478	87	-22	-85	-	-	-	459
Materiele vaste activa	70.160	3.693	1.277	3.065	-	-	-	69.511
Financiele vast activa	7.901	681	-	-0	-418	-	-	8.163
Totaal	78.540	4.460	1.256	2.980	-418	-	-	78.133

Eigen vermogen

Categorie	Balans waarde 31 december 2024	Toevoeging	Onttrekking	Onttrekking ter dekking van afschrijvingen	Bestemming resultaat vorig begrotings-jaar	Gerealiseerde resultaat begrotings-jaar	Balans waarde 31 december 2025
Algemene reserves	19.241	-	-3.307	-	-	-	15.934
Bestemmingsreserves	39.412	13.751	-6.452	-453	2.621	-	48.879
Toevoeging aan exploitatie	-	-	-	-	505	-	-
Toevoeging aan voorziening	-	-	-	-	230	-	-
Gerealiseerde resultaat	3.354	-	-	-	-3.355	13.302	13.301
Totaal	62.008	13.751	-9.759	-453	-	13.302	78.115

Bedragen x € 1.000

Jaarverslag 2025

Programmaverantwoording

Programma 1 Gezond en gelukkig in Westerwolde

Missie en doelstelling

Westerwolde wil haar inwoners de mogelijkheden bieden fysiek en mentaal gezond en gelukkig te zijn en fysiek en sociaal veilig te kunnen leven.

Westerwolde biedt inwoners en bezoekers met zijn rust, ruimte en stilte een mooie omgeving waar je gelukkig, veilig en gezond kan leven en verblijven. Tegelijkertijd leeft en bruist Westerwolde. Onze rijke cultuurhistorie is daarvoor een basis en daar bouwen we op voort.

Zorg is dat de gezondheid van delen van de inwoners achter blijft en dat lang niet iedereen een sociaal netwerk en vangnet heeft. Daarnaast is de sociaaleconomische situatie niet voor elke individuele inwoner van Westerwolde even gunstig. Dit vraagt sterke gemeenschappen en voor de inwoners een sterk voorzieningenniveau.

Programmaonderdeel: Gezondheid en milieu

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Fysieke en mentale gezondheid

In de statistieken van de GGD-monitor is te zien dat de gezondheid van de Westerwolder beter kan. Het laat vaker dan gemiddeld overgewicht zien bij onze inwoners en zij hebben een lagere dan gemiddelde levensverwachting. Het aantal ouderen groeit meer dan gemiddeld in Westerwolde zoals eerder aangegeven en de behoefte aan jeugdhulp blijft een punt van aandacht. Het aanpakken van deze ontwikkelingen en situaties veroorzaakt een meer dan gemiddelde druk op onze gezondheidsvoorzieningen. Het college wil die druk verlagen.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Inloopvoorziening 'De Wilpskamp' structureel maken

Met het project inloopvoorziening aan de Wilpskamp helpen SWW en Cosis om iedereen te laten deelnemen aan de maatschappij. Bij een positieve evaluatie van deze inloopvoorziening volgt een doorontwikkeling voor de komende jaren met als doel dat de preventieve werking zorgt voor minder geïndiceerde zorg.

Er heeft een evaluatie plaatsgevonden met een positieve uitkomst. Gemiddeld komen er zo'n 40 unieke bezoekers per week bij inloopvoorziening de Wilpskamp in Ter Apel. We werken met deze bezoekers aan de fysieke en mentale gezondheid. Er zijn meerdere (minimaal 5) WMO indicaties stopgezet en/of afgeschaald. De samenwerking tussen SWW en Cosis is in 2025 versterkt en verloopt goed. Inmiddels is inloopvoorziening de Wilpskamp in Ter Apel structureel in de begroting opgenomen.

Ondersteunen en waarderen van vrijwilligers

Westerwolde en SWW hebben afspraken gemaakt over het waarderen van de vrijwilligers in Westerwolde. Zes keer wordt een waardering uitgereikt aan een vrijwilligersorganisatie. Daarnaast zijn samen met SWW-acties uitgezet om het vrijwilligerswerk meer onder de aandacht te brengen in Westerwolde.

In 2025 heeft Welzijn Westerwolde zich op verschillende manieren ingezet voor vrijwilligers. Zij verzorgen bijvoorbeeld de ondersteuning van vrijwilligers, beheren de vrijwilligersvacaturebank en zorgen voor passende matches tussen hulpvragers en vrijwilligers

Op 6 oktober werd door de Vrijwilligersvacaturebank een informatiebijeenkomst georganiseerd met de titel 'Meer Gezonde jaren'. Aleid Brouwer, hoogleraar Brede Welvaart werd als gast uitgenodigd. Aleid heeft met de aanwezigen gesproken over Brede Welvaart en Samen Eten, waarbij verschillende maatschappelijke problemen zoals armoede en eenzaamheid langs zijn gekomen. Omdat samen eten een belangrijke verbindende rol kan spelen, hebben 8 vrijwilligers uit de hele gemeente, gezamenlijk een warm buffet verzorgd voor de aanwezigen.

Tenslotte werden verschillende vrijwilligersorganisaties gewaardeerd met een oorkonde, taart en een financiële bijdrage van € 200,-. In 2025 zijn onder andere 5 mei Comité Bellingwolde, Stichting Minima Ter Apel, Stichting Wandelvierdaagse Vlagtwedde en Hertenkamp Vriescheloo in het zonnetje gezet. Het is

niet gelukt om zes organisaties een waardering uit te reiken, daarom zal één waardering doorgeschoven worden naar 2026.

Bevorderen en beschermen mentale gezondheid onder jongeren en jongvolwassenen

De wens uitgesproken om iedereen die veel bewonerscontact heeft, in kaart te krijgen en deze mensen letterlijk samen te brengen in een zogenaamd 'dorpsteam'. Korte lijntjes, één aanspreekpunt en snelle dienstverlening is hierbij het streven. Daarnaast wordt er gekeken naar een centrale plek dat zorgt voor meer samenkomst en verbinding.

Mantelzorgtest

Westerwolde werkt aan een online platform dat Mantelzorgtest heet waarmee mantelzorgers met een minimale tijdsinvestering extra informatie kunnen krijgen over hun inspanningen als mantelzorger en hoe ze hierbij ontlast kunnen worden. Om de kans op overbelasting van mantelzorgers zo klein mogelijk te maken wordt hen ook een cursus aangeboden.

De mantelzorgers in Westerwolde zijn vaak mensen van oudere leeftijd. Er is een verhoogde kans op ouderenmishandeling bij overbelaste mantelzorgers. Om ouderenmishandeling aan te pakken zijn er lokale aandachtfunctionarissen ouderenmishandeling aangesteld. Zij werken de komende jaren aan preventie, vroegsignalering en verbeterde kennis en deskundigheid onder professionals.

De mantelzorgtest werd in 2025 goed bezocht. Met de uitreiking van het mantelzorgcompliment in november 2025 werd de test opnieuw onder de aandacht gebracht. Dit heeft tot een verhoging in het bezoekersaantal geleid. Mantelzorgers vinden de test via verschillende wegen zoals de website, rechtstreeks of via Welzijn Westerwolde. Twee medewerkers zijn inmiddels geschoold en aangewezen als aandachtfunctionaris ouderenmishandeling. Zij zijn intern het aanspreekpunt en ondersteunen medewerkers die te maken hebben met vermoedens van ouderenmishandeling. Daarnaast wordt er een regionale samenwerking gestart die zich focust op financieel misbruik.

We geven uitvoering geven aan de Gebiedsgerichte Aanpak Vlagtwedde (GGA).

Verschillende organisaties en inwoners van Westerwolde hebben in de GGA Vlagtwedde (gebiedsgerichte aanpak Vlagtwedde) de wens uitgesproken om iedereen die veel bewonerscontact heeft, in kaart te krijgen en deze mensen letterlijk samen te brengen in een zogenaamd 'dorpsteam'. Korte lijntjes, één aanspreekpunt en snelle dienstverlening is hierbij het streven. Daarnaast wordt er gekeken naar een centrale plek dat zorgt voor meer samenkomst en verbinding.

Doordat het ontwikkelcentrum in 'de Barlage' geen doorgang heeft gevonden, is er geen geschikte plaats gevonden voor samenkomst en verbinding van professionals en inwoners. Er is een aangepast plan opgesteld met alle betrokken partijen. Wel zijn er onder andere zes picknickbanken geplaatst in Vlagtwedde om ontmoeting te stimuleren. Het plan viel onder 'Regiodeal 1.0' en is in 2025 afgerond.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Fysieke leefomgeving / milieu

Wij willen een schoon, gezond en veilig leefklimaat bereiken

De kwaliteit van het milieu in onze leefomgeving is van groot belang voor onze gezondheid. In onze Omgevingsvisie is onze ambitie voor de kwaliteit van het milieu in Westerwolde vastgelegd. Deze visie wordt op dit moment vertaald naar een concreet Omgevingsplan.

Er is gewerkt aan het opstellen van een Omgevingsplan.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Uitvoering milieutaken door Omgevingsdienst Groningen

We blijven ons inzetten voor het zorgvuldig afvoeren van afvalwater met het riool. Een goed functionerend riool draagt sterk bij aan de volksgezondheid en de kwaliteit van water en leefomgeving.

De taak van het bodembeheer is in 2024 door de provincie overgedragen aan de gemeenten. Het risico van bodemverontreiniging beperken we zoveel mogelijk. Wanneer er wordt gegraven in de grond of wanneer grond wordt verplaatst, gaan we na of de grond ook schoon is. Als blijkt dat dit niet zo is, schakelen we de omgevingsdienst in voor advies.

De gemeente ruimt gedumpt afval met spoed op en als asbest wordt gevonden wordt dit door een gecertificeerde partner opgeruimd.

De overgedragen taken van de provincie aan de gemeenten worden nu uitgevoerd door de Omgevingsdienst Groningen. Bij het graven in de bodem door gemeenten en aannemers is gewerkt volgens de regels van de Omgevingswet.

Gedumpt afval in de openbare ruimte is opgeruimd door de buitendienst. Er is één keer gedumpt asbest op gemeentegrond opgeruimd door een gecertificeerd bedrijf.

De huidige bodemkwaliteitskaart moet, gezien de wettelijke termijnen, worden herzien.

Het risico van bodemverontreiniging beperken we zoveel mogelijk. Wanneer er wordt gegraven in de grond of wanneer grond wordt verplaatst, gaan we na of de grond ook schoon is. Als blijkt dat dit niet zo is, schakelen we de omgevingsdienst in voor advies.

Programmaonderdeel: Noaberschap en gemeenschapsvoorzieningen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Noaberschap en gemeenschapsvoorzieningen

We willen het sterke Noaberschap behouden en waar mogelijk versterken.

Wij hebben sterke voorzieningen en wij zien naar elkaar om. Dit vormt de basis van onze leefbare kernen en dorpen. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar de individualisering van de samenleving vormt een bedreiging voor het Noaberschap. Daarnaast stijgen de nu al hoge kosten van de voorzieningen en het beheer en onderhoud van de accommodaties en gebouwen waarin die zich bevinden voortdurend. Hierin moeten keuzes worden gemaakt.

In de afgelopen jaren hebben we de relatie met de verschillende dorpsraden, dorpshuisbesturen en andere vrijwilligersorganisaties versterkt. Het ene dorp maakt daar meer gebruik van dan het andere maar alle dorpen weten ons te vinden. We hebben de verschillende organisaties die zich in de breedste zin van het woord bezighouden met Noaberschap en gemeenschapszin kunnen voorzien van advies op vele gebieden. Bijvoorbeeld op het gebied van fondsenwerving, werving van vrijwilligers, of het realiseren van ontmoetingsplekken in de buurt. Daarbij hebben we waar nodig Vereniging Groninger Dorpen of Stichting Welzijn Westerwolde (SWW) ingeschakeld.

Als gebiedsregisseurs zijn we ook betrokken bij het Strategisch Vastgoed Plan waarin staat dat de dorpshuizen in Wedde, Vriescheloo, Veelerveen en Rhederbrug gedesinvesteerd worden. Wij sluiten aan en staan de dorpshuisbesturen bij tijdens de gesprekken met de projectleider.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Betrokken zijn en blijven bij dorpsraden en -belangen.

Tenminste één keer per jaar sluiten we aan bij de reguliere vergaderingen van dorpsraden en belangen. Zo blijven we zichtbaar en weten we wat er speelt. We geven aan dat ze altijd een beroep op ons kunnen doen en dat we graag met ze samenwerken. Jaarlijks willen wij bijeenkomsten organiseren om alle dorpsraden en -belangen bij elkaar te brengen, hen onderling te verbinden en van elkaar te laten leren.

De dorps- of buurthuizen zijn een plek waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en deel kunnen nemen aan activiteiten. Ze ondersteunen de gemeenschapszin van het dorp en de buurt. Dat vinden we belangrijk. Daarom gaan we samen met de dorpshuisbesturen werken aan het ontwikkelen van een dorpshuizenbeleid. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat het dorp betrokken is en er met elkaar de schouders onder wil zetten. Met het beleid wordt voor elk dorp gelijke kansen geboden.

Daarnaast bezoeken we twee keer per jaar de vrijwilligers van de afzonderlijke dorps- en buurthuizen. We houden elkaar zo op de hoogte van ontwikkelingen en lopende zaken rond de huizen.

Tijdens een jaarlijks door de Vereniging Groninger Dorpen georganiseerde bijeenkomst treffen de besturen van de huizen elkaar. Daar beantwoorden de gebiedsregisseurs vragen of geven advies over bijvoorbeeld duurzaamheid of het werven van fondsen.

Met de dorpsraden/ verenigingen is er het hele jaar door contact onderhouden met wat er leeft en speelt in het dorp. De dorpsorganisaties hebben ook veelvuldig contact met ons gezocht en wij hebben hun vragen bij de juiste collega neergelegd. Daarbij bewaken we de voortgang op beantwoording van gestelde vragen. Sommige dorpsraden maken nauwelijks gebruik van ons terwijl anderen veelvuldig contact zoeken. Voor de besturen van de dorpsraden/ verenigen is er in februari een jaarlijkse bijeenkomst georganiseerd. De plannen voor de aanpak van 'Nij Begun' zijn hier gepresenteerd en we houden hun op de hoogte van het verdere verloop. Dit zal uiteindelijk leiden tot een nieuwe bijeenkomst in het voorjaar 2026. Op dat moment is er meer duidelijkheid over de uitvoering van de maatregelen uit Nij Begun.

De afgelopen jaren zijn wij uit verschillende dorpen benaderd door inwoners die een speelgelegenheid wilden realiseren. Dit heeft ertoe geleid dat er in een aantal dorpen in 2026 een speelplaats wordt gerealiseerd en waarbij mooie resultaten zijn geboekt in de samenwerking tussen inwoners, SWW en binnen onze eigen organisatie.

Om buurten leefbaar en schoon te houden hebben we in samenwerking met Acantus, SWW in drie dorpen de actie ‘Opgeruimd ontmoeten’ georganiseerd. Waarbij inwoners hun tuin, schuur of zolder konden opruimen en waarbij er aangebeld werd bij de wijkbewoners om hun bekend te maken met het aanbod van SWW en om achter de voordeur te kijken.

De stichting Groninger dorpen heeft samen met de gemeente een jaarlijkse bijeenkomst georganiseerd voor de dorpshuisbesturen. Naar behoefte zijn er dorpshuizen bezocht en is er contact met vrijwilligers geweest.

Voor de dorpshuizen wordt gewerkt aan het creëren van een gelijk speelveld. Vanuit het Strategisch Vastgoed Plan is mede daarom gestart met gesprekken over het desinvesteren van vier gemeentelijke panden die een dorpshuisfunctie hebben. Met drie dorpshuisbesturen wordt intensief gesproken over eventuele overname van de gebouwen, dit loopt. Het vierde dorpshuis wordt niet vertegenwoordigd door een dorpshuisbestuur en wordt gekeken naar andere mogelijkheden om een ontmoetingsfunctie te behouden.

Het dorpshuizenbeleid is nog niet ontwikkeld. Dit had vooral te maken dat vanuit de Sociale Agenda van Nij Begun ook middelen beschikbaar komen voor ontmoetingsplekken waaronder de dorpshuizen vallen. Vanuit Nij Begun wordt sterk ingezet op dergelijke ontmoetingsplekken. De komende jaren mogen we als gemeente rekenen op een totaal van ca € 9 miljoen die we hiervoor in kunnen zetten. De voorwaarden hiervoor zijn in december '25 bekend geworden. Nu we deze voorwaarden kennen en de essentie van dorpshuizen onomstotelijk is kunnen we ons beleid daarop aanpassen.

We willen een veilig en leefbaar park in het centrum van Ter Apel.

Hiervoor maken we een plan met inwoners, gebruikers, organisaties en ondernemers, waarna dit plan in uitvoering wordt gebracht.

Dit onderwerp is ondergebracht in het centrumplan.

We zetten in op een volwaardig evenemententerrein op het Dr. Mansholtpark in Ter Apel.

Hiervoor wordt het terrein klimaatbestendig verhard en voorzien van extra faciliteiten zoals stroom en water. Het project wordt door tal van verenigingen en organisatoren in het dorp gedragen.

In nauwe samenwerking met het Ter Apeler verenigingsleven is het evenemententerrein intussen klimaatbestendig verhard en daarmee succesvol opgeleverd.

Programmaonderdeel: Fysieke en sociale veiligheid

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Veiligheid heeft fysieke en sociale aspecten. Westerwolde biedt in de basis een veilige woonomgeving en wil dat zo houden. Dat vraagt beheer en onderhoud en waar nodig investeringen en impulsen

In de fysieke leefomgeving ligt een specifieke rol voor gemeente en Veiligheidsregio waar het gaat om de brandweezorg en brandpreventie. Het vrijwilligerscorps brandweer is daarin een zeer belangrijke schakel.

- *Deelnemen aan trainingen zodat uitvoering gegeven kan worden aan de gemeentelijke taken ter voorbereiding op incidenten, rampen en crises.*
- *Het aantal medewerkers voor het regionale Team Bevolkingszorg leveren;*
- *Overleg met het dierenasiel en de deelnemende gemeenten over de opvang van zwerfdieren.*

Bij sociale veiligheid gaat het bijvoorbeeld om het veilig voelen op straat. Verder spelen spanningen achter de voordeur en mogelijk daaruit voortvloeiend huiselijk geweld een belangrijke rol. De stijgende prijzen en mogelijk daaruit voortvloeiende geldzorgen kunnen spanningen veroorzaken die leiden tot minder sociaal veilige omstandigheden in huiselijke kring.

Diverse trainingen hebben plaatsgevonden zodat uitvoer kan worden gegeven aan de gemeentelijke taken ter voorbereiding op incidenten, rampen en crises.

- We hebben in 2025 voldoende medewerkers geleverd voor het regionale Team Bevolkingszorg.
- Het overleg over de opvang van zwerfdieren heeft plaatsgevonden en de samenwerking wordt voortgezet.

We hebben in 2025 de voorgenomen inspanningen verricht om bij te dragen aan de sociale veiligheid. De komende jaren blijven we hierop inzetten.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Veiligheid op straat

Voor het versterken van het veiligheidsgevoel werken we aan bewustwording en dragen we bij aan de lokale veiligheidsprioriteiten. Met de politie stemmen we regelmatig af over trends en ontwikkelingen en waar nodig ondernemen we acties onder. Met Burgernet blijven we samenwerken. Bij casuïstiek wordt er samengewerkt met het Sociaal Domein en het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen.

Met de politie zijn korte communicatielijnen en heeft regelmatig afstemming plaatsgevonden over trends en ontwikkelingen. Daar waar nodig is actie ondernomen. Ook is de samenwerking met Burgernet er nog steeds. Gezamenlijk met het Sociaal Domein en het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen is casuïstiek opgepakt.

Aanpak huiselijk geweld

We voeren onze wettelijke taak van Veilig Thuis uit. De aanpak huiselijk geweld wordt voor een deel gefinancierd vanuit rijksmiddelen. Deze zijn alleen niet voldoende voor de komende jaren. Vooralsnog gaan we uit van een gemeentelijke bijdrage van € 75.000. Het is nog onduidelijk om welke bijdrage het gaat. Op dit moment wordt bij Veilig Thuis onderzoek gedaan naar de bedrijfsvoering en de wachtlijsten.

Jeugdbescherming Noord en Veilig Thuis hebben sinds december 2024 een overbruggingscertificaat gekregen van het keurmerkinstituut. Er heeft onafhankelijk onderzoek plaatsgevonden naar de bedrijfsvoering. Hier is een probleemanalyse en herstelplan uit naar voren gekomen. Om hier uitvoering aan te geven is er in 2025 een extra bijdrage gedaan van € 25.000 voor Jeugdbescherming Noord en € 12.000 voor Veilig Thuis. Er is in november een tijdelijk certificaat uitgereikt.

Met Veilig Thuis zijn korte lijnen en een prettige samenwerking. Sinds 2025 is er gestart met de overdrachtstafel. Dit betekent dat alle meldingen, na een veiligheidsbeoordeling door Veilig Thuis, direct worden overgedragen aan het lokaal team. Zodat er sneller hulp kan worden ingezet, waardoor herhaling van onveilige situaties kan worden voorkomen.

Er is een start gemaakt om alle gebiedsconsulenten te trainen in het hanteren in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers van de front office en het KCC hebben een voorlichting gehad van Veilig Thuis over de meldcode en hoe te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld/kindermishandeling. Daarnaast zijn er vier aandachtsfunctionarissen aangesteld die een scholing hebben gevolgd.

Regionaal is er ingezet op het versterken van de onderlinge samenwerking tussen gemeenten. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van een actieplan Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en een jaarplan Gronings Offensief (aanpak seksueel geweld).

Ondermijning en criminaliteit bedreigen de rechtstaat en brengen lokaal en regionaal flinke risico's met zich mee. Ze veroorzaken sociaal en fysiek onveilige situaties.

Dit vraagt in toenemende mate aandacht van gemeente, veiligheidsregio, politie en justitie.

Om ondermijning tegen te gaan werkt de gemeente samen met ketenpartners aan bewustwording. Een regionaal interventieteam voert bestuurlijke controles uit. Beleid en uitvoering worden regionaal samengebracht. Het beleid rond mensenhandel voeren we samen uit en samenwerking met Meld Misdaad Anoniem zetten we voort.

Ook Westerwolde heeft jongeren waarbij problemen spelen die een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid in de weg staan. Daardoor kunnen ze maatschappelijk uitvallen of vervallen in criminaliteit. Deze casussen bespreken we in het overleg risicojeugd. Als er sprake is van een huisverbod pakken we dit volgens procedure op.

De Groningse norm is in 2025 provinciaal vastgesteld. Deze norm draagt bij aan het versterken van een weerbare provincie in het kader van ondermijning. Hieruit zijn deelprogramma's gekomen die deels in 2025 zijn opgestart en waarmee we nog steeds bezig zijn. Westerwolde neemt actief deel aan enkele deelprogramma's. Ook wordt vanuit de Groningse norm de samenwerking met Duitse buurgemeenten opgezocht.

Het beleid rondom mensenhandel voeren we samen uit met ketenpartners. We hebben samengewerkt met misdaad anoniem en dat blijven we doen.

We hebben het overleg 'risicojeugd' doorgaand gevoerd. Hier zijn waar nodig acties uitgezet naar de verantwoordelijke partijen.

Programmaonderdeel: Jeugd en jongvolwassenen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

De jeugd en jongvolwassenen hebben de toekomst. Ook de toekomst van Westerwolde. Het college wil betrokkenheid van deze groep stimuleren

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Ondersteuner Jeugd en Gezin

De Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG) is per 1 mei 2024 ook actief in het gebied midden. De ondersteuner is in dienst van de huisartsenpraktijk. Deze inventariseert vroegtijdig de hulpvraag en brengt cliënten in contact met verschillende ondersteunende teams of verwijst via de huisarts door. De kosten ad. € 140.000,- worden door de gemeente vergoed uit jeugdhulpmiddelen. Doordat twee keer zoveel praktijken meedoen als nu, verdubbelt het aantal uren en stijgen de kosten met 50%. We investeren nu om op termijn de kosten minder hard op te laten lopen.

De Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG) is in dienst van de huisartsenpraktijk en heeft een nauwe samenwerking met het CJGV (Centrum Jeugd Gezin en Veiligheid). Deze inventariseert vroegtijdig de hulpvraag en brengt cliënten in contact met verschillende ondersteunende teams of verwijst via de huisarts door. De kosten worden door de gemeente vergoed uit jeugdhulpmiddelen.

De effecten van de preventieve inzet van de OJG zijn duidelijk merkbaar in de afname van (duurdere) geïndiceerde zorgtrajecten. De OJG werkt nauw samen met het Jeugdteam van de gemeente.

In het voorjaar van 2025 is de Ondersteuner Jeugd en Gezin ook actief geworden in het gebied Noord bij de huisartsenpraktijk in Bellingwolde. Daarmee ontbreekt gemeentebreed alleen nog de huisartsenpraktijk in Blijham. Hiermee blijven we in gesprek.

Jeugdhulp (zorg in natura)

De 10 Groninger gemeenten kopen gezamenlijk met hun Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) de Zorg in Natura (zware en middelzware jeugdhulp) in. De lichtere (en veelal ambulante) vormen van jeugdhulp organiseren ze zelf en kopen ze zelf in. Deze hulp is zonder indicatie toegankelijk, maar is gekoppeld aan een casemanager. Deze werkwijze gecombineerd met de inzet van de OJG zorgt voor een vermindering van de gemeentelijke verwijzingen naar Jeugdhulp. Desondanks zijn de kosten in 2023 ongeveer € 500.000 meer dan begroot. Dit hangt samen met gestegen (loon)kosten, de complexiteit van casuïstiek en de toename van verwijzingen door de gecertificeerde instellingen (gedwongen kader, voogden etc.) naar de zorgaanbieders. Ondanks acties zoals deelname aan de pilot toekomstscenario en de hervormingsagenda) is de inschatting dat deze hogere kosten structureel zijn voor de jaren 2025 en volgende.

De 10 Groninger gemeenten kopen gezamenlijk met hun Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) de Zorg in Natura (zware en middelzware jeugdhulp) in. De lichtere (en veelal ambulante) vormen van jeugdhulp organiseren ze zelf en kopen ze zelf in. Deze hulp is zonder indicatie toegankelijk, maar is gekoppeld aan een casemanager. Deze werkwijze gecombineerd met de inzet van de OJG zorgt voor een vermindering van de gemeentelijke verwijzingen naar Jeugdhulp. Desondanks zijn de kosten in 2025 ongeveer € 338.000,- meer dan begroot (hierover bent u reeds bij zomernota geïnformeerd). Dit hangt samen met gestegen (loon)kosten, de complexiteit van casuïstiek en de toename

van verwijzingen door de gecertificeerde instellingen (gedwongen kader, voogden etc.) naar de zorgaanbieders. Ondanks acties zoals deelname aan de pilot toekomstscenario en de hervormingsagenda) is de inschatting dat deze hogere kosten structureel zijn voor de jaren 2026 en volgende.

Steunouder

Eén van de vormen van jeugdhulp is het bieden van een gastvrij thuis aan een kind voor één tot twee dagdelen per week door vrijwillige Steunouders. Dit ontlast de ouders van het kind in tijden dat ze minder goed de benodigde zorg kunnen bieden. De gemeente verleent een subsidie van € 45.000,- aan Stichting Welzijn Westerwolde (SWW) voor de coördinatie van de steunoudertaken. Door zorgvuldig te matchen en de vrijwilligers te trainen en te begeleiden kunnen ouders ervaren hoe je de zorg voor kinderen kunt delen. De Pilot “draait” inmiddels een jaar en kent een positieve evaluatie. Hierdoor willen we het project steunouder meenemen in de meerjarensubsidie die SWW van de gemeente ontvangt. Het doel is dat de preventieve werking zorgt voor minder geïndiceerde zorg.

Eén van de vormen van jeugdhulp is het bieden van een gastvrij thuis aan een kind voor één tot twee dagdelen per week door vrijwillige Steunouders. Dit ontlast de ouders van het kind in tijden dat ze minder goed de benodigde zorg kunnen bieden. De gemeente verleent een subsidie aan Stichting Welzijn Westerwolde (SWW) voor de coördinatie van de steunoudertaken. Door zorgvuldig te matchen en de vrijwilligers te trainen en te begeleiden kunnen ouders ervaren hoe je de zorg voor kinderen kunt delen. Het project steunouder maakt na een succesvolle pilot onderdeel uit van de meerjarensubsidie die SWW van de gemeente ontvangt. Het doel is dat de preventieve werking zorgt voor minder geïndiceerde zorg.

In de periode januari tot en met december 2025 bleven aanmeldingen voor ondersteuning via Steunouder regelmatig binnenkomen. Het grootste deel van de aanmeldingen kwam via het CJG, aangevuld met verwijzingen vanuit Stevig Ouderschap, Mentaal Beter, Consultatiebureau en Cosis. De meeste aanmeldingen waren afkomstig uit gebied Noord en Midden.

Er zijn zes nieuwe steunouderadressen geworven en twaalf nieuwe vraaggezinnen aangemeld. Dit leidde tot zes nieuwe matches. Daarnaast zijn twee vraaggezinnen aan elkaar gekoppeld. De samenwerking met het CJG en andere betrokken organisaties verloopt goed en heeft duidelijke meerwaarde.

Schoolverzuim

Westerwolde werkt met MAZL (Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen) aan het terugdringen van ziekteverzuim door het vroegtijdig signaleren en begeleiden van scholieren met (verhoogd) ziekteverzuim en het optimaliseren van de zorg. Daarmee kan langdurend thuiszitten en voortijdig schoolverlaten worden voorkomen. In Westerwolde participeert vooralsnog alleen RSG Ter Apel. De bedoeling is dat MAZL (bij een positieve evaluatie) als structureel en preventief instrument in het VO-onderwijs wordt gehanteerd op alle scholen in Groningen. De kosten van de inzet van de jeugdartsen van de GGD komen dan voor rekening van de gemeenten. Deze bedragen ongeveer € 25.000 per jaar.

Westerwolde werkt met MAZL (Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen) aan het terugdringen van ziekteverzuim door het vroegtijdig signaleren en begeleiden van scholieren op het voorgezet onderwijs met (verhoogd) ziekteverzuim en het optimaliseren van de zorg. Daarmee kan langdurend thuiszitten en voortijdig schoolverlaten worden voorkomen. In Westerwolde participeert vooralsnog alleen RSG Ter Apel. De bedoeling is dat MAZL (na een positieve evaluatie) als structureel en preventief instrument in het VO-onderwijs wordt gehanteerd op alle scholen in Groningen. De kosten van de inzet van de jeugdartsen van de GGD komen dan voor rekening van de gemeenten.

Begeleid Wonen

Er zijn in Westerwolde jongeren (18-23 jaar) die niet langer thuis kunnen wonen maar dat ook zelfstandig nog niet kunnen. Het project Begeleid Wonen in Ter Apel ondersteunt hen daarin. De problematiek wordt steeds complexer. De benodigde ondersteuning is daarom in een tweejarige pilot ondergebracht bij Elker. Voor 2025 en 2026 is incidenteel € 55.000,- nodig. Na evaluatie eind 2026 kijken we of deze aanpak voldoet en of dit structureel financieel geborgd kan worden.

Voorliggend veld versterken (18+)

In 2025 is onderzocht hoe het voorliggend veld door het inzetten van schilpartners binnen de Wmo versterkt kan worden. Uit deze verkenning blijkt dat de huidige Wmo-contracten hiervoor weinig ruimte bieden. Deze contracten lopen tot en met december 2027 en zijn ingericht via een open-house constructie. Het toevoegen van een aparte preventieve 'schil' en daarmee het voorliggend veld versterken, vraagt om aanpassing van deze afspraken. Dit is juridisch en aanbestedingstechnisch niet eenvoudig. In 2025 is daarom gestart met een nadere analyse van de huidige inkoopconstructie Wmo voor de periode na december 2027. Tijdens deze voorbereidingen wordt onderzocht hoe schilpartners structureel kunnen worden opgenomen in de Wmo met als doel het voorliggend veld versterken.

Programmaonderdeel: Gebiedsgericht werken en gebiedsgerichte aanpak

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Gebiedsgericht werken en armoedebestrijding

Bij gezond en gelukkig leven spelen veel factoren die elkaar sterk beïnvloeden. De problematiek van individuen of in de huiselijke sfeer is vaak meervoudig en complex. Het kan invloed hebben op burens of meer. De aanpak hiervan vraagt samenwerking binnen de eigen organisatie en met partijen in de keten/ het netwerk, niet alleen in het sociale domein maar ook samen met het domein van ruimtelijk beheer. Ook armoedebestrijding met mogelijk een duurzaamheidscomponent kan hiervan onderdeel uitmaken. De gemeente wil zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners in een armoedesituatie en/of in sociale problemen komen.

In de gebiedsteams werken de verschillende domeinen (jeugd, WMO, Participatie) integraal en in nauwe samenwerking met ketenpartners om maatwerk te kunnen leveren aan onze inwoners als dit nodig is.

Voor wat betreft de gebiedsgerichte aanpak hechten we eraan dat de gebiedsteams fysiek dicht bij de inwoners en ketenpartners gehuisvest zijn. Tot nu toe is het gelukt om gebiedsteam Zuid te huisvesten bij Wedeka in Ter Apel. Voor gebiedsteam Noord en gebiedsteam Midden wordt nog steeds gezocht naar adequate huisvesting.

Binnen het sociaal domein is aandacht voor armoede. In de gesprekken met inwoners wordt de financiële situatie besproken en kan worden toegeleid naar regelingen of financiële ondersteuning. Waar nodig wordt het doorbraakteam ingezet voor mensen die iets nodig hebben om verder te komen, maar zelf niet het middelen hebben om dit te regelen. Dit gebeurt op basis van een doorbraakplan. Hierbij wordt gekeken naar noodzaak en doelmatigheid.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Gebiedsgericht werken/gebiedsgerichte aanpak

We gaan meer preventief werken waarbij we de complexe problematiek in samenhang benaderen. Dit doen we volgens de methodiek van het gebiedsgericht werken. De gemeente en het Regionaal Leefbaarheidsprogramma zijn gestart met een pilot Gebiedsgerichte aanpak in Vlagtwedde waar zoveel mogelijk preventief sociale aspecten, ruimtelijk beheer en armoedebestrijding/verduurzaming van de woningvoorraad in samenhang en samen met bewoners wordt aangepakt. Het gebiedsgericht werken is in 2024 in de hele gemeente uitgerold en geïmplementeerd. Ketenpartners weten elkaar te vinden en zijn enthousiast over de werkwijze. Zowel de medewerkers als de inwoners zien de meerwaarde, zeker voor wat betreft de aanpak van meervoudige problematiek. In 2025 gaan we de werkwijze onder de betrokken inwoners evalueren.

Preventie, vroegsignalering, terugdringing van schulden en nazorg

We zetten in op de preventie van schulden bij jongeren, onder meer door voorlichting te geven op de scholen voor voortgezet onderwijs, in samenwerking met het Voorportaal Schuldhulpverlening en de GKB. Voor vroegsignalering werken we nauw samen met Bureau Kredietregistratie, Voorportaal Schuldhulpverlening, woningcorporaties, energie-/waterleidingmaatschappijen en zorgverzekeringen om - problematische- schulden tijdig te signaleren en te voorkomen.

We gaan inwoners actief benaderen, om zoveel mogelijk inwoners te kunnen bereiken en zo schuldsituaties te voorkomen of tijdig te beëindigen.

We werken samen met stichting 'Op de kloet'n kom' voor de inzet van getrainde vrijwilligers bij schuldhulpverlening en hun Noodfonds voor inwoners.

Voor nazorg zetten we de GKB en ons Voorportaal schuldhulpverlening in, zodat inwoners niet opnieuw in de financiële problemen komen.

Vanuit Stichting Welzijn Westerwolde is extra ingezet op (het voorkomen van) schuldenproblematiek van jongeren.

De vroegsignalering schulden loopt. Mensen met een achterstand van het betalen van de huur, de water- en/of energierekening of zorgverzekering ontvangen een brief vanuit de gemeente met het aanbod voor hulp. Daarnaast nemen de sociaal raadslieden van Stichting Welzijn Westerwolde actief contact op om mensen te ondersteunen.

GKB Assen wordt ingezet voor de schuldhulpverlening. Dit is vooral ingezet voor standaardbewind (92) en schuldenbewind (150) van alleenstaanden.

De samenwerking met 'Op de Kloet'n kom' loopt goed. Er is nog geen jaarverslag opgeleverd. Deze komt mee met de nieuwe subsidieaanvraag voor 2027.

Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming

Per 2026 start landelijk het toekomstscenario Jeugd en Gezinsbescherming. Dit betekent een verandering van samenwerken tussen gemeenten, de gecertificeerde instellingen en Veilig Thuis. Westerwolde participeert in de proeftuin van het Toekomstscenario in 2024-2025. Hiervoor kan vanuit de regio 1,9 FTE worden ingezet. Ter voorbereiding op het toekomstscenario is er voor 2025 eerst € 50.000 nodig. Het is op dit moment onduidelijk of met ingang van 2026 meer financiële middelen nodig zijn.

We willen een andere manier van samenwerken om sneller en beter zorg te verlenen aan huishoudens waarbij het estafettemodel wordt losgelaten. Hiervoor zijn proeftuinen gestart.

De proeftuinen in de regio Groningen zijn vanaf januari 2025 landelijk. Dit betekent dat er coaching en (financiële) ondersteuning is geboden. De proeftuin in Westerwolde loopt goed. Uit de eerste evaluatie komt naar voren dat er sprake is van een nauwe samenwerking met ketenpartners Veilig Thuis, gecertificeerde instellingen en ervaringsdeskundigheid. De professionals in de proeftuin hebben een integrale aanpak, een gedeelde verantwoordelijkheid en de ruimte om te vertragen en verdragen. Ervaringen van inwoners zijn dat ze meer duidelijkheid, rust en eigen regie ervaren.

In 2026 ontvangen we ook een financiële bijdrage vanuit het landelijk programma.

We bieden effectieve en toegankelijke inkomensregelingen voor minima

Inwoners gaan we actief betrekken bij het minimabeleid, te starten met een enquête over de effectiviteit van het beleid.

We gaan onderzoeken of we minimaregelingen ambtshalve kunnen verstrekken aan inwoners, van wie de inkomensgegevens bij ons bekend zijn.

We blijven de VoorzieningenWijzer en de website "Datgeldtvoormij" inzetten, zodat inwoners optimaal gebruik kunnen maken van landelijke en gemeentelijke regelingen.

Naast het zoveel mogelijk inzetten van de bestaande inkomensregelingen houden we ook aandacht voor het toepassen van individueel maatwerk.

We starten met het Volwassenenfonds Sport&Cultuur, in navolging van het Jeugdfonds, om ook voor volwassenen met een laag inkomen de deelname aan sport en cultuur bereikbaar te maken. Dit betreft een jaarlijkse subsidie van € 91.000. Voor de jaren 2025 en 2026 kan deze subsidie mede gefinancierd worden vanuit de SPUK-GALA, voor een bedrag van € 25.000 per jaar.

1. Het minimabeleid wordt geëvalueerd. De opdracht is gegeven in 2025 en voor de zomer van 2026 zal het onderzoeksrapport worden opgeleverd. Inwoners zullen worden bevraagd op hun ervaring, maar daarnaast wordt ook gesproken met belangrijke partners.

2. Vanuit de evaluatie willen we kijken hoe we de aanvragen voor minimaregelingen makkelijker kunnen maken, of voor sommige onderdelen automatisch kunnen verstrekken. De Participatiewet in balans, die gefaseerd wordt ingevoerd in 2026 en 2027, vergroot de mogelijkheden voor gemeenten om dit mogelijk te maken.

3. De website "Datgeldtvoormij" is overgenomen door de Voorzieningenwijzer. De Voorzieningenwijzer wordt goed gebruikt. Met name de online tool wordt regelmatig ingevuld. In de eerste helft van 2025 zijn er 106 unieke bezoekers geweest. De meeste afgeronde onderzoeken zijn gedaan op gemeentelijke regelingen. Het gemiddeld voordeel van de regelingencheck online was 889 euro. De rapportage over heel 2025 wordt nog verwacht. Vanaf oktober 2026 zullen we alleen nog de online tool afnemen.

4. Via het doorbraakteam is het mogelijk om individueel maatwerk te leveren. Dit gebeurt onderbouwd en rechtmatig.

5. Het Volwassenenfonds Sport en Cultuur is gestart binnen onze gemeente. Er zijn in 2025 95 aanvragen gehonoreerd. Daarvan zijn er 85 aanvragen voor sport binnengekomen en 10 voor cultuur

Programmaonderdeel: Verenigingsleven en sport

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

We willen sport als basis voor gezond leven en samenhang in gemeenschappen behouden en versterken

Het verenigingsleven en sport zijn sterke pijlers van de leefbaarheid in de kernen en dorpen. Sporten werkt preventief positief voor onze gezondheid en verenigingen zorgen voor samenhang in de gemeenschappen. We zien dat de verenigingen het moeilijk hebben. De kosten stijgen door de hoge energieprijzen, minima hebben het geld niet om zichzelf en/of de kinderen lid te laten zijn en het is steeds moeilijker om actieve leden te vinden die de vereniging op alle niveaus draaiende houden. Om de positieve effecten van het verenigingsleven en de sport te behouden en versterken is een impuls nodig.

We hebben goede contacten met alle sportverenigingen in de gemeente en helpen daar waar mogelijk. De verenigingen weten ons goed te vinden. Sport wordt steeds meer ingezet als middel richting een gezonde leefstijl. We streven naar inclusiviteit. Minima (zowel jeugd als volwassenen) kunnen inmiddels met hulp van de gemeente ook lid worden van een sportvereniging.

In 2025 hebben we met het beweegteam van Westerwolde Beweegt een legio aan activiteiten georganiseerd die stuk voor stuk bijdragen aan een gezondere leefstijl. Als voorbeeld kunnen genoemd worden de beweeg- en gezondheidsactiviteiten op alle scholen, de Fitclub, Doortrappen, Beweegzomer 55+, Summerbreak, verenigingsondersteuning, realisatie kinder MTB-route Ter Apel, etc. De gedetailleerde verantwoording Westerwolde Beweegt 2025 met daarin alle activiteiten en aantallen deelnemers zal medio 2026 ter info richting de raad gaan.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

MIP 2602: Renovatie tennisbanen Westerwolde 2025 - 2029

De tennisbanen in Westerwolde zijn oud en afgeschreven. Samen met de verenigingen zal een Toekomstvisie worden opgesteld voor tennis in Westerwolde. Onderdeel van deze toekomstvisie is een meerjaren onderhoudsplan met daar uit voortvloeiende lasten voor renovatie.

De Toekomstvisie Tennis in Westerwolde is in november aangeboden aan de raad. De Toekomstvisie was opgesteld samen met de tennisbond KNLTB, Huis voor de Sport Groningen en alle zes Westerwolder tennisverenigingen. Doel van de visie was om een gedragen meerjarenonderhoudsplan op te kunnen nemen in de begrotingen voor de komende jaren. De Toekomstvisie is niet vastgesteld door de raad. Het gevolg is dat er aparte raadsvoorstellen zullen komen voor de noodzakelijke renovaties met bijbehorende kredietaanvragen.

MIP 2601: Renovatie twee voetbalvelden Veelerveen en Wedde

Voor renovatie van de voetbalvelden is bij de besluitvorming van de harmonisatieafspraken geld geraamd voor structurele lasten. Door forse prijsstijgingen moet dit bedrag met € 12.000 verhoogd worden, zodat er voor toekomstige renovaties dekking is.

Het geld is opgenomen in de Begroting 2026 voor dekking van geplande veldrenovaties in Wedde en Veelerveen.

Het kunstgrasveld in Ter Apel kan na enkele reparaties naar schatting nog 2 à 3 jaren mee. Daarna is de top laag in ieder geval aan vervanging toe. Op Europees niveau is afgesproken de opvulling met microplastics te beperken en vanaf 2031 te verbieden. Hier zal bij vervanging van de top laag rekening mee gehouden worden. Het kunstgrasveld in Vlagtwedde is even oud en zal een niet veel langere levensduur kennen.

Beide toplagen van de kunstgrasvelden worden in de zomer van 2026 vervangen. De benodigde kredieten hiervoor zijn in september 2025 door de raad beschikbaar gesteld. Met de nieuwe toplagen zullen we voldoen aan de nieuwste Europese regelgeving.

Exploitatiebijdrage CVG de Barlage

In het plan van aanpak voor het CVG de Barlage is in jaarschijf 2026 een taakstellende bezuiniging opgenomen om de exploitatie van € 590.000 terug te brengen naar € 350.000 (niveau 2023). Voor de verduurzaming van De Barlage is een subsidie van € 961.370. De eigen bijdrage is grofweg € 1.775.000, te financieren uit bestemmings- en algemene reserve. Deze bedragen zijn zichtbaar in het programma Groen en Duurzaam.

De taakstellende bezuiniging van € 590.000 naar € 350.000 was volgens het Plan van Aanpak opgesteld door Treem B.V. (d.d. 2 mei 2025) niet realistisch. Treem heeft als stip op de horizon een exploitatieresultaat van € 507.000 als realistisch berekend. Om hier te komen moeten er een aantal stappen worden gezet. Het gebouw (inclusief zwembad) moet verduurzaamd en gerenoveerd worden. Daarnaast zal de bedrijfsvoering in handen van een Sportbedrijf komen. Om dit alles mogelijk te maken heeft de raad in juni 2025 hiervoor de middelen beschikbaar gesteld.

Westerwolde Beweegt

“Westerwolde Beweegt” blijft zich inzetten om alle inwoners in beweging te krijgen door het organiseren van activiteiten. Er zal ingezet worden op o.a. extra verenigingsondersteuning.

We hebben naast een uitgebreid activiteitenaanbod sterk ingezet op verenigingsondersteuning. Zo zijn meerdere verenigingen ondersteund bij het verduurzamen van hun sportaccommodaties, het versterken van de financiële positie en (technisch) kader van de verenigingen. Dit gebeurt door één op één contacten tussen sportverenigingen en de sportconsulenten. Verder hebben we diverse cursussen en overleggen georganiseerd voor en met de verenigingen. We spelen dan in op actuele zaken.

Onder de jongeren tussen 12-23 jaar wordt geïnventariseerd waar de beweegbehoefte ligt en hierop aansluitend worden extra activiteiten georganiseerd onder de noemer “Van online naar offline”.

De extra activiteiten zijn opgepakt in samenwerking met de VO-scholen in Ter Apel en Bellingwolde. In Ter Apel is voor de jeugd “Hunted” georganiseerd in samenwerking met de politie. Deze succesvolle pilot zal, als de capaciteit van de politie het toelaat, verder worden uitgerold. Op beide scholen zijn “WhoZnext” teams aan de slag. Dit zijn groepjes jongeren die opdrachten krijgen vanuit de school om sportactiviteiten te organiseren voor medeleerlingen. In de pauzes worden zowel op de RSG als op de Dollard laagdrempelige challenges georganiseerd. Bij de themaweken die op beide scholen worden georganiseerd worden zoveel als mogelijk sport- en beweegactiviteiten ingebracht.

Programmaonderdeel: Kunst en cultuur

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

We willen kunst en cultuur als basis voor mentaal gezond leven, drager van onze identiteit en samenhang in gemeenschappen behouden en versterken

Kunst en cultuur zijn voedsel voor de geest en drager van onze identiteit. Door het te ervaren of door het zelf te doen, draagt het bij aan onze geestelijke gezondheid en ons geluk. Ook hierin zijn verschillende verenigingen en gezelschappen actief die daarmee bijdragen aan de gemeenschapszin. Het college wil de kracht van kunst en cultuur behouden en versterken.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

De Groninger cultuur wordt blijvend ondersteund

De Groninger cultuur, met name de immateriële aspecten daarvan (taal, volkskunst, folklore) worden blijvend ondersteund met de door de gemeente georganiseerde Grunneger Weke.

Van 14 t/m 21 maart 2025 vond de Westerwolde Weke plaats, waarin de immateriële aspecten van de Westerwoldse (en Groningse) cultuur ruimschoots aan bod kwamen. Het gevarieerde programma bevatte allerlei onderdelen op het gebied van de taal en de folklore van Westerwolde. Bijvoorbeeld de Westerwolder Schriefwedstried, een demonstratie oude landbouwwerktuigen, natuur- en landschapshistorische wandelingen, een Grunneger Schriefcafé, Groningstalige rondleidingen, een cursus Gronings, een Groninger 'pruiverij' in Vlagtwedde e.o. en verschillende muzikale optredens.

De mondelinge geschiedenis van Westerwolde

De mondelinge geschiedenis van Westerwolde (de 'Verhalen van Westerwolde') wordt ingezet als verbindingsmiddel tussen jong-en-oud (ouderen geïnterviewd door jongeren) en als nieuwe bron (vastlegging) voor de cultuurhistorie van Westerwolde.

In de 'Westerwolder Weke' was als onderdeel de vertoning van een dorpsfilm over het dorp Sellingeren in Coronatijd opgenomen. Deze film bevat tal van interviews (Nederlands en Gronings) van Sellingers over (persoonlijke) ervaringen in deze enerverende periode. Een structurele en meer (wetenschappelijk) gedocumenteerde aanpak was opgenomen als onderdeel in de cultuurnota van 2024, die echter door de raad is teruggegeven aan het college. In de nieuwe nota die in 2025 is uitgewerkt is dit onderdeel weer opgenomen.

Cultuurhistorie van Westerwolde levend houden

De gemeente ondersteunt verenigingen, stichtingen en andere maatschappelijke organisaties die zich inspannen om de cultuurhistorie van Westerwolde (archeologie, living-act-festivals, regionale geschiedenis e.d.) levend te houden en uit te dragen (ASV).

Evenals in de voorgaande jaren hebben ook in 2025 verschillende organisaties een activiteitsubsidie ontvangen. Opvallende publieksactiviteiten op het gebied van archeologie waren de opgraving rond het Klooster Ter Apel en het project 'De verdwenen Eems', een grensoverschrijdend archeologisch project. De meest opvallende 'living-act'-festivals waren de 'Slag om Bourtange' (14 en 15 juni 2025) en 'Middeleeuws Ter Apel' (7 en 8 september 2025), die veel publiek trokken en inmiddels een stevige plaats in het historische publieksprogramma hebben verworven.

Beleidsindicatoren: programma 1

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2025	9	10	14-04-2026
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2025	11,1	2,1	14-04-2026
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2025	5,8	4,6	14-04-2026
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2025	0,7	1,2	14-04-2026
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2025	4,9	5,7	14-04-2026
Niet-Sporters	%	2024	59,3	42,5	14-04-2026
Jonger met delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2023	1	1	14-04-2026
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	8,9	11,4	14-04-2026
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	0,8	0,9	14-04-2026
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2025	0,5	0,3	14-04-2026
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2025	910	660	14-04-2026

Op grond van de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten dienen per programma de beleidsindicatoren zoals genoemd in die regeling opgenomen te worden in de jaarrekening. Hier zijn de op het moment van gereedkomen van de jaarrekening bekend zijnde indicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost: programma 1

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 1 Gezond en gelukkig in Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Omschrijving	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Fysieke en sociale veiligheid	2.576.037	2.745.545	2.713.914	2.665.114	48.800
Gebiedsgericht werken en gebiedgerichte aanpak	471.502	348.032	438.032	506.147	-68.115
Gezondheid en milieu	18.095.987	19.358.490	20.190.910	19.366.978	823.931
Jeugd en jongvolwassenen	14.556.043	13.413.128	15.848.972	16.413.828	-564.855
Kunst en cultuur	2.608.259	2.746.274	2.846.420	2.828.460	17.960
Noaberschap en gemeenschapsvoorzieningen	487.985	607.963	547.814	482.355	65.459
Verenigingsleven en sport	4.017.418	4.241.421	4.170.842	4.090.654	80.188
	42.813.231	43.460.853	46.756.904	46.353.535	403.369
Baten					
Fysieke en sociale veiligheid	-76.813	-77.500	-68.000	-72.881	4.881
Gezondheid en milieu	-2.207.466	-1.347.012	-2.361.914	-2.361.378	-536
Jeugd en jongvolwassenen	-1.152.382	-50.000	-1.932.800	-2.642.467	709.667
Kunst en cultuur	-575.508	-344.612	-664.154	-672.803	8.649
Noaberschap en gemeenschapsvoorzieningen	-71.252	-57.721	-73.447	-78.070	4.623
Verenigingsleven en sport	-847.003	-793.139	-870.177	-915.343	45.166
	-4.930.423	-2.669.984	-5.970.492	-6.742.942	772.450
Subtotaal					
Fysieke en sociale veiligheid	2.499.224	2.668.045	2.645.914	2.592.233	53.681
Gebiedsgericht werken en gebiedgerichte aanpak	471.502	348.032	438.032	506.147	-68.115
Gezondheid en milieu	15.888.521	18.011.477	17.828.995	17.005.600	823.395
Jeugd en jongvolwassenen	13.403.661	13.363.128	13.916.172	13.771.360	144.812
Kunst en cultuur	2.032.752	2.401.661	2.182.266	2.155.657	26.609
Noaberschap en gemeenschapsvoorzieningen	416.733	550.242	474.367	404.285	70.083
Verenigingsleven en sport	3.170.415	3.448.282	3.300.665	3.175.311	125.354
	37.882.808	40.790.868	40.786.412	39.610.593	1.175.819
Reservemutaties					
Onttrekkingen	-577.803	-145.041	-2.666.171	-2.761.450	95.279
Storting	364.130	0	2.633.022	2.633.022	0
Subtotaal reservemutaties	-213.673	-145.041	-33.149	-128.428	95.279
Gerealiseerd resultaat programma: 1	37.669.135	40.645.827	40.753.263	39.482.164	1.271.099

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 1.271.099 voordelig.

Toelichting op de verschillen Prog. 1 (> €50.000)

Toelichting verschillen Baten

Het verschil tussen de gerealiseerde en de begrote baten en lasten per product kan als volgt worden verklaard. Afwijking groter dan € 50.000 worden hier toegelicht. (V = Voordeel, N = Nadeel)

Toelichting verschil Fysieke en mentale gezondheid	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Fysieke en mentale gezondheid	€ 5.000	V

Toelichting verschil Gezondheid en Milieu	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Gezondheid en Milieu	€ 1.000	N

Toelichting verschil Noaberschap en Gemeenschapsvoorzieningen	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Noaberschap en Gemeenschapsvoorzieningen	€ 5.000	V

Toelichting verschil Jeugd en jongvolwassenen	Bedrag	V/N
Van het Rijk kunnen wij nog extra gemaakte lasten voor het woonplaatsbeginsel voor de jaren 2024 en 2025 declareren. De lasten voor het woonplaatsbeginsel betreffen zorgkosten die wij betaald hebben aan jeugdigen die in 2024 en 2025 al niet meer verbleven binnen de gemeente Westerwolde, maar nog wel ingeschreven stonden in Ter Apel. Bij de Decemberbijstelling 2025 zijn wij tot een prognose gekomen van € 1.800.000 (peildatum eind oktober 2025). De totale zorglasten zijn uitgekomen op € 2.523.000. Hierdoor is het nog te ontvangen bedrag van het Rijk € 723.000 hoger dan wij redelijkerwijs konden inschatten.	€ 723.000	V
Met de gemeente Oldambt heeft een onderlinge financiële verrekening plaatsgevonden met een jeugdcliënt. Hiervoor hebben wij €13.000 teveel als bate opgenomen in onze programmabegroting 2025.	€ 13.000	N
Totaal Baten Jeugd en jongvolwassenen	€ 710.000	V

Toelichting verschil Gebiedsgerecht werken en gebiedsgerichte aanpak	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Gebiedsgerecht werken en gebiedsgerichte aanpak	€ 0	V

Toelichting verschil Verenigingsleven en sport	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Verenigingsleven en sport	€ 45.000	V

Toelichting verschil Kunst en cultuur	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Kunst en cultuur	€ 9.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Gezondheid en Milieu	Bedrag	V/N
Er is meer gebruik gemaakt van de materiële voorzieningen binnen de Wmo, zoals woon- en vervoersvoorzieningen. Voor deze voorzieningen hebben wij een structureel vast budget in onze begroting opgenomen voor wat wij gemiddeld aan voorzieningen verstrekken. Dit fluctueert jaarlijks op basis het aantal aanvragen die inwoners jaarlijks indienen. Met name voor woonvoorzieningen zijn een aantal dure woonvoorzieningen verstrekt, wat tot een overschrijding van het budget heeft geleid. De totale overschrijding op de materiële voorzieningen betreffen voor 2025 een bedrag van € 120.000. De aanvragen voor voorzieningen en verstrekkingen binnen het sociaal domein zijn opendeinde regelingen. Wanneer deze budgetten al volledig benut zijn, worden er nog wel verstrekkingen gedaan. Dit leidt dan tot een overschrijding op deze budgetten.	€ 120.000	N
Aan immateriële voorzieningen binnen de Wmo hebben wij € 661.000 minder uitgeven ten opzichte van het geraamde bedrag in onze begroting. Bij immateriële voorzieningen voor de Wmo kan gedacht worden aan huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding. Bij de immateriële voorzieningen hebben wij een gemiddelde afname van het aantal minuten aan zorg geconstateerd. Dit komt doordat er in de afgelopen twee jaar specifiek bij de uitvoering op is ingezet door middel van trainingen en het scherpstellen van hoe er geïndiceerd kan worden. Deze inspanningen betalen zich financieel gezien nu uit. Ook voor immateriële voorzieningen begroten wij een structureel vast budget die jaarlijks wordt opgehoogd met loon- en prijsstijgingen. Deze onderschrijding op het budget nemen wij mee voor de prognose voor de komende jaren.	€ 661.000	V
Van de mogelijkheid tot beschermd wonen is in 2025 minder gebruik gemaakt ten opzichte van voorgaande jaren. Voor 2025 is voor € 228.000 minder uitgeven dan de berekende prognose. De gemaakte lasten voor beschermd wonen worden door middel van een Rijksbijdrage die door de centrumgemeente Groningen regionaal wordt ontvangen vergoed. Zie hiervoor ook de toelichting bij de baten.	€ 228.000	V
Voor het onderdeel Geweld In Afhankelijkheidsrelaties (GIA) hebben wij lagere lasten ten opzichte van de begroting gerealiseerd doordat wij minder inhuur van personeel hebben ingezet voor het Toekomstscenario - Proeftuin. Dit komt met name om wij ook minder geld hebben ontvangen voor het Toekomstscenario - Proeftuin. Het totale voordeel voor 2025 voor GIA betreft € 66.000.	€ 66.000	V
Van het Rijk hebben wij preventiemiddelen ontvangen voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). Deze middelen hebben wij voor 2025 niet volledig kunnen inzetten. Van dit budget is €46.000 overgebleven.	€ 46.000	V
Voor het onderdeel gezondheid en welzijn is een overschrijding ontstaan van € 116.000 ten opzichte van de begroting 2025. Dit komt met name door hogere bestedingen voor twee specifieke uitkeringen (Brede Spuk en Spuk IZA).	€115.000	N

Voor het mantelzorgcompliment en het verstrekken van mantelzorgbonnen is in 2025 een bedrag van € 36.000 aan budget overgebleven.	€ 36.000	V
Voor het budget onderzoeks- en advieskosten voor milieubeleid is een bedrag van € 22.000 overgebleven. Dit betreft een structureel budget die jaarlijks fluctueert afhankelijk voor onderzoek en advies wat benodigd is voor milieukwesties.	€ 22.000	V
Totaal Lasten Gezondheid en Milieu	€ 824.000	V

Toelichting verschil Noaberschap en Gemeenschapsvoorzieningen	Bedrag	V/N
Voor het vormgeven van het dorpshuizenbeleid is € 30.000 beschikbaar gesteld. In 2025 is hieraan nog geen uitvoering gegeven. Dit budget wordt overgeheveld naar 2026 om het dorpshuizenbeleid verder vorm te geven.	€ 30.000	V
Van het budget voor subsidies buurt- en dorpshuizen is in 2025 een bedrag van € 5.000 niet uitgegeven.	€ 5.000	V
De exploitatielasten (onderhoud, energie, belastingen, verzekeringen etc.) voor de buurthuizen en jeugdgebouwen zijn met een bedrag van € 30.000 binnen de budgetten van de programmabegroting 2025 gebleven.	€30.000	V
Totaal Lasten Noaberschap en Gemeenschapsvoorzieningen	€ 65.000	V

Toelichting verschil Fysieke en Mentale gezondheid	Bedrag	V/N
In 2025 hebben wij minder gebruik gemaakt van de inhuur van BOA's. De vaste formatie BOA's hebben wij in 2025 uitgebreid, zodat de inhuur van BOA's in beperkte mate nodig was.	€ 40.000	V
Voor de brandweergarage in Ter Apel hebben wij een voordeel gerealiseerd op de exploitatielasten van € 9.000. Dit komt met name door minder correctief onderhoud en lagere energielasten.	€ 9.000	V
Totaal Lasten Fysieke en Mentale gezondheid	€ 49.000	V

Toelichting verschil Jeugd en jongvolwassenen	Bedrag	V/N
Van het Rijk kunnen wij de nog extra gemaakte lasten voor het woonplaatsbeginsel voor de jaren 2024 en 2025 declareren. De lasten voor het woonplaatsbeginsel betreffen zorgkosten die wij betaald hebben aan jeugdigen die in 2024 en 2025 al niet meer verbleven binnen de gemeente Westerwolde, maar nog wel ingeschreven stonden in Ter Apel. Bij de decemberbijstelling 2025 zijn wij tot een prognose gekomen van € 1.800.000 (peildatum eind oktober 2025). Vanuit de algemene uitkering (gemeentefonds) hebben wij een bedrag ontvangen van €244.000. Dit budget hebben wij ook als dekkingsmiddel ingezet voor de lasten voor het woonplaatsbeginsel. In totaal hadden wij dus een budget begroot staan van €2.044.000. De totale zorglasten zijn uitkomen op € 2.488.000. Hierdoor is een overschrijding ontstaan van € 444.000. Het totale bedrag van € 2.488.000 kunnen we nog declareren bij het Rijk (zie ook de toelichting bij de baten)	€ 444.000	N
Voor de inkoop Jeugdhulp (Zorg in natura en PGB's) hebben wij in 2025 rekening gehouden met een prognose die de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) door middel van een dashboard aan ons ter beschikking stelt. Op basis van het dashboard en onze eigen inzichten is een totale overschrijding ontstaan van € 121.000.	€ 121.000	N

Totaal Lasten Jeugd en jongvolwassenen	€ 565.000	N
---	-----------	---

Toelichting verschil Gebiedsgericht werken en gebiedsgerichte aanpak	Bedrag	V/N
De inrichting van de werklocatie Ter Apel voor het gebiedsteam zuid heeft € 48.000 meer gekost dan waar wij bij de begroting rekening mee hebben gehouden.	€ 48.000	N
Ook de tijdelijke inzet voor de vorming en ondersteuning van de gebiedsteams is € 20.000 hoger ten opzichte het geraamde bedrag in de begroting. Dit komt met name door stijging van de tarieven voor het inhuren van personeel.	€ 20.000	N
Totaal Lasten Gebiedsgericht werken en gebiedsgerichte aanpak	€ 68.000	N

Toelichting verschil Verenigingsleven en Sport	Bedrag	V/N
Voor sportstimulering hebben wij een overschrijding van € 25.000 gerealiseerd. Dit komt onder andere door een hogere inzet sport- en beweegcoaches.	€ 25.000	N
De exploitatielasten voor de zwembaden zijn met een bedrag van € 168.000 binnen de programma-begroting 2025 gebleven. Dit komt met name door planmatig onderhoud wat in 2025 niet is gerealiseerd.	€ 168.000	V
De exploitatielasten voor de sportaccommodaties en sportterreinen zijn met € 52.000 overschreden ten opzichte van de raming binnen de programma-begroting 2025. Dit komt met name door hogere onderhoudskosten aan de sportzaal in Vlagtwedde en de diverse sportterreinen.	€ 63.000	N
Totaal Lasten Verenigingsleven en Sport	€ 80.000	V

Toelichting verschil Kunst en Cultuur	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Lasten Kunst en Cultuur	€ 18.000	V

Programma 2 Kansen om te groeien in Westerwolde

Missie en doelstelling

Westerwolde wil een aantrekkelijke gemeente zijn voor zowel de ondernemers als voor de werkenden die de ondernemingen draaiende houden.

Westerwolde verdient een sterke economie. Het MKB en de retail zijn zeer divers en sterk en vragen om uitbreiding. Het draagt in belangrijke mate de economie van Westerwolde. De grotere ondernemingen op Bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn toonaangevend in de voedsel-, zetmeel- en eiwit industrie. Dit cluster krijgt steeds meer naam als eiwitcluster, of Protein Valley. Er is veel belangstelling van soortgelijke of verwante bedrijven om zich hierbij aansluitend te vestigen. Al dit soort innovatieve (kleine) ondernemingen vormen samen met goed (basis)onderwijs de basis voor de toekomstige bedrijvigheid in de gemeente.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt

Om de doelstelling verder te concretiseren, is per programmaonderdeel een aantal beoogde maatschappelijke effecten geformuleerd. Waar mogelijk zijn deze maatschappelijke effecten meetbaar gemaakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De ambities van onze gemeente zijn uiteengezet in een aantal activiteiten, welke zijn ontplooid om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen bereiken. Hieronder volgt per programmaonderdeel een weergave van de activiteiten die zijn ontplooid en de mate waarin de activiteiten zijn afgerond.

Programmaonderdeel: Industrie en MKB

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

MKB en Industrie

We bieden het MKB en de industrie ruimte voor groei.

Voor de beschikbare ruimte op Bedrijvenpark Zuid-Groningen is de infrastructuur zodanig dat de uitgeefbare kavels beschikbaar zijn. In Sellingeren is een hectare bedrijfsgrond beschikbaar, wat nog bouwrijp gemaakt dient te worden in 2026. Voor de krapte in de overige kernen is een begin gemaakt met de Bedrijventerreinenvisie Westerwolde.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Ontwikkelen bedrijventerrein van ongeveer 11 hectare aan de Nulweg in Ter Apel.

De ruimte vraag vanuit (lokale) bedrijven is momenteel groter dan deze 11 hectare, wat de noodzaak van deze uitbreiding aantoont. Vooral met het oog op de toekomstige Nedersaksenlijn is een uitbreiding van het aantal bedrijfskavels van belang om bedrijven ontwikkelperspectief te kunnen bieden en Westerwolde als interessant vestigingsgebied te positioneren. Het streven is om eind 2026 het bedrijventerrein bouwrijp op te leveren.

De onderzoeksfase is in 2025 opgestart. We hebben bodemonderzoek laten uitvoeren en onderzoeken ten behoeve van omgevingsplanwijziging. Daarnaast hebben we diverse ontwerp schetsen uitgewerkt. Er is een ondernemersbijeenkomst georganiseerd waarin wij de ondernemers van Ter Apel hebben bijgepraat over deze ontwikkeling en om input hebben gevraagd. De MIRT-verkenning voor de Nedersaksenlijn is bepalend voor het verloop van het verdere proces en de planning van dit project. De nog af te ronden bedrijventerreinenvisie Westerwolde is benodigd om op basis van de provinciale omgevingsverordening het betreffende terrein de juiste bestemming te geven.

Herinrichting van het centrum Ter Apel.

We spreken met het vaststellen van de centrumvisie voor Ter Apel is een stevige ambitie uit voor de transformatie van het winkelcentrum. We creëren daarmee aantrekkelijke verblijfsgebieden. We werken in 2025 aan een definitief inrichtingsplan en financieringsvoorstel voor het winkelcentrum, het park aan de Nederveen Cappelstraat en de verbinding tussen de kloosterenclave en het centrum. Met instemming van de gemeenteraad werken we in de jaren daarna aan de uitvoering. Hierdoor ontstaat een meer toekomstbestendig, aantrekkelijk, klimaatadaptief en leefbaar centrumgebied waarbij de verbinding met andere belangrijke gebieden in de buurt versterkt wordt. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van externe financieringsbronnen, zoals Nij Begun, Regiodeal Regiocentra Groningen en andere impuls gelden.

Voor de uitvoering van de herinrichtingsplannen voor het winkelcentrum heeft de gemeente in 2025 1,76 miljoen ontvangen vanuit de Regio Deal Regiocentra Groningen. Om de herinrichtingsplannen aan te laten sluiten bij de behoeften van de gebruikers, is daarnaast een kwartiermaker aangesteld. De kwartiermaker heeft eind 2025 een 40-tal gesprekken gevoerd met belanghebbenden in het centrum van Ter Apel. Winkeliers, ondernemers, vastgoedeigenaren, Mercurius, Ter Apel Bruist en de gemeente. Het doel is om naar aanleiding van deze gesprekken tot een actieplan te komen. Dit actieplan is een noodzakelijke aanvulling op de uitvoeringsstrategie bij de centrumvisie.

Concretisering gebiedsvisie Ter Apel.

We ontwikkelen samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties een gebiedsvisie voor Ter Apel. In het kader van het Masterplan Regiocentra Groningen – waarbij Ter Apel als regiokern is aangeduid – heeft deze gebiedsvisie als doel de brede welvaart in Ter Apel te vergroten. Zowel op ruimtelijk, economisch en sociaal vlak. De vastgestelde centrumvisie voor Ter Apel sluit hier als bouwsteen naadloos op aan. De gebiedsvisie wordt in het eerste kwartaal van 2025 opgeleverd. Hierbij wordt ook een meerjaren kostenraming opgeleverd, omdat de visie een opmaat is naar fysieke ruimtelijke ingrepen.

In het eerste kwartaal van 2025 stelde het college een opmaat naar de gebiedsvisie voor Ter Apel vast. Hiermee kon de gemeente geld aanvragen uit de Regio Deal Regiocentra Groningen. Ook hier is het proces en de planning van de Nedersaksenlijn bepalend voor de verdere invulling van de gebiedsvisie.

Meer investeren in vergroening bedrijventerreinen.

Op het Bedrijvenpark Zuid-Groningen in Ter Apelkanaal willen we meer investeren in de vergroening van het bedrijventerrein. Daardoor behouden en creëren we een schone, groene en gezondere omgeving voor bedrijven en werknemers.

Aangezien de verkoop van de kavels en diverse bouwwerkzaamheden op het betreffende terrein nog in volle gang waren in 2025, is de investering in het vergroenen van het bedrijventerrein eerst uitgesteld. Bij de werkzaamheden op de Tennet locatie is wel ingezet op een groene landschappelijke inpassing. Daarnaast zijn we in gesprek met een aantal grote werkgevers inzake een verduurzamingsplan voor het Bedrijvenpark Zuid-Groningen.

We faciliteren een krachtig bedrijvennetwerk op Bedrijvenpark Zuid-Groningen. De voorspelde groei van het aantal ondernemingen op Bedrijvenpark Zuid-Groningen vraagt om een meer professioneel bedrijvennetwerk. Vooral in het kader van de Nedersaksenlijn en gebiedsontwikkeling N366 is het belangrijk om op dat bedrijventerrein een sterke organisatiegraad te hebben. We faciliteren hierin waar mogelijk en gaan graag de samenwerking aan.

Samen met Parkmanagement 't Heem werken we aan een uitbreiding van de diensten. Voorheen was Parkmanagement alleen actief op bedrijventerrein 't Heem, dit is nu gewijzigd naar Ter Apel en omstreken, zodat ook bedrijven gevestigd op Bedrijvenpark Zuid-Groningen kunnen aansluiten bij deze samenwerkingsorganisatie.

We stellen een regionaal afgestemde visie op voor het gebied rondom de N366

Met een treinstation en spoor dat langs Ter Apel en Ter Apelkanaal zal lopen, is het belangrijk om nu al na te denken over een juiste balans van wonen, werken en openbaar vervoer in het gebied tussen deze twee kernen. Met dit visiedocument geven we op de korte, middel en lange termijn een doorkijk naar de gebiedsontwikkeling voor dit gebied.

Het 'Ruimtelijk-Economisch Perspectief N366' is eind 2024 vastgesteld door het college van B&W en aan de gemeenteraad voorgelegd.

Programmaonderdeel: Vrijtijdseconomie

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

De retail, horeca en andere bedrijfsactiviteiten hebben baat bij een sterke recreatieve sector

Wandelaars en fietsers weten Westerwolde meer dan ooit te vinden als recreatieve bestemming. Het beekdallandschap blijkt een zeer geliefde trekker bij toeristen die op zoek zijn naar rust, ruimte, natuur en avontuur. Om dat vast te houden en uit te bouwen, moeten we ruimte bieden aan nieuwe recreatieconcepten die passen bij het karakter van Westerwolde.

We hebben de afgelopen jaren gericht gewerkt aan een sterke en duurzame vrijetijdseconomie. Dat hebben we gedaan door het landschap, het erfgoed en de natuurbeleving centraal te zetten in onze gebiedsmarketing. Ook hebben we ruimte geboden aan ondernemers met nieuwe recreatieconcepten die passen bij het karakter van Westerwolde. Daarnaast hebben we het wandelnetwerk verbeterd en actief gepromoot. Steeds meer bezoekers zien Westerwolde als een rustige, natuurrijke en kwalitatieve bestemming en weten Westerwolde te vinden, zo blijkt uit onderzoek van Ginder (2024) en de jaarlijkse marketingcijfers van ZO!Groningen en Marketing Groningen. De regio is uitgegroeid tot een populaire wandelbestemming. De groeiende stroom recreanten zorgt voor meer bestedingen bij lokale ondernemers, zoals horeca, verblijfsaccommodaties en recreatiebedrijven.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We werken aan een verdubbeling van het aantal overnachtingen in 2030, ten opzichte van de jaren 2015 tot 2019.

Daarvoor moet onder andere het aantal bedden in Westerwolde stijgen. Liefst in hoogwaardige accommodaties waar bezoekers het gehele jaar gebruik van kunnen maken. Zo maken we verblijf gedurende het hele jaar aantrekkelijk. We zetten in op recreatieve ontwikkelingen die passen bij het gebied en de soort bezoeker die we graag naar Westerwolde halen. Daarbij kan met de juiste motivering in sommige gevallen afgeweken worden van bestaand ruimtelijk beleid.

We hebben meerdere nieuwe recreatie- en verblijfsinitiatieven begeleid, zoals Landgoed Bourtange, gericht op kwalitatieve uitbreiding van het aantal bedden en passend bij het landschap en de identiteit van Westerwolde. Hiermee is de basis gelegd voor een gestage groei van verblijfsrecreatie. Op basis van de cijfers van het aantal overnachtingen in Westerwolde spreken we van een stijging van ruim 22% in 2025 t.o.v. 2015.

Versterken partnerschappen en strategische allianties met Oost-Groninger gemeenten.

Twee keer per jaar wordt er een toeristisch café georganiseerd door regiomarketingorganisatie ZO!Groningen. Tijdens die cafés worden toeristische ondernemers uit Westerwolde uitgenodigd om met elkaar te netwerken en kennis op te doen over de sector.

Bestaande recreatieve samenwerkingsverbanden zijn verder versterkt. Denk aan het Marketing Convenant, Waterrecreatie Convenant en de samenwerking met Duitse buurgemeenten. De contacten met recreatieondernemers en Cittaslow-supporters zijn actief onderhouden middels onder andere de

toeristische cafés van ZO!Groningen en bijeenkomsten van Economic Board Groningen, waar ondernemers konden netwerken, kennis delen en samenwerken aan nieuwe ideeën.

Gebiedspromotie Westerwolde versterken

Met de projecten en activiteiten in dat programma maken we Cittaslow tastbaar voor inwoners, supporters en andere betrokkenen. Cittaslow is daarnaast een mooie manier om de vrijetijdseconomie binnen Westerwolde meer invulling te geven. Door meer samen te werken met andere Cittaslow gemeenten versterken we onze positie in het netwerk en hopen we meer mensen naar Westerwolde te trekken.

In 2025 organiseerden we samen met partners diverse Cittaslow-activiteiten, variërend van supportersbijeenkomsten, streekmarkten en gastlessen tot internationale overleggen en de opening van de fietsroute Van Schans tot Klooster. Er werd ingezet op samenwerking, het versterken van naamsbekendheid en het uitdragen van kernwaarden zoals noaberschap, duurzaamheid en lokale cultuur. Ook vonden audits, bedrijfsbezoeken en internationale ontmoetingen plaats, en werd toegewerkt naar de heraudit van Westerwolde in 2026.

We blijven inzetten op regiomarketing, omdat dat sinds de oprichting regiomarketeer ZO!Groningen effectief is gebleken.

De inzet op regiomarketing via ZO!Groningen is voortgezet, waarmee Westerwolde zich steeds sterker positioneert als rustige, natuurrijke en onderscheidende bestemming. Op initiatief van ondernemers en ZO!Groningen is gewerkt aan Groningen van Boven. Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling van thematische fietsroutes en online recreatiekaarten, gericht op betere ontsluiting en beleving van Westerwolde.

Wandel- en fietsnetwerk

Ons wandel- en fietsnetwerk is voor een heel groot deel het visitekaartje van Westerwolde als recreatieve bestemming. Om het onderhoudsniveau van de wandelpaden op niveau te houden en daar waar mogelijk te verbeteren, heeft uitvoeringsorganisatie stichting Wandelen in Westerwolde structureel meer budget nodig. Daarnaast werken we in 2024 de inventarisatie van de fietspaden uit in een uitvoeringsplan/-programma fiets. Het gaat hierbij om de fietspaden zelf en wat de beleving van de fietser is op de paden. Hierin worden ook de voorzieningen langs de routes bekeken, zoals bankjes en informatievoorziening.

De samenwerking met Stichting Wandelen in Westerwolde is verder verstevigd. Het aantal gebruikers van de wandelroutes is merkbaar toegenomen, mede dankzij de inzet van de stichting en de gebiedsmarketing van ZO!Groningen. We hebben aanvullend geïnvesteerd in voorzieningen, zoals het vernieuwen en vervangen van bankjes langs wandelroutes.

Ook op het gebied van fietsen zijn belangrijke stappen gezet. Op basis van onderzoek van Routebureau Groningen naar de kwaliteit en beleving van de fietsinfrastructuur zijn aanbevelingen opgepakt. Naast de eerdere verbeteringen in 2024, zijn in 2025 de bankjes langs het fietsknooppuntennetwerk vernieuwd. Toeristische Overstappunten (TOP's) zijn geactualiseerd. Daarnaast is geïnvesteerd in MTB-route, waarmee het sportieve recreatieaanbod is versterkt.

De samenwerking tussen de gemeentelijke teams recreatie, groen en wegen is verbeterd, waardoor integraal verder kan worden gewerkt aan de kwaliteit, veiligheid en toekomstbestendigheid van de fietsroutes.

Uitvoeringsplan waterrecreatie

Daarnaast werken we met de Groninger gemeenten en provincie Groningen aan een uitvoeringsplan waterrecreatie. Het laaghangende fruit doen we al in 2024. In 2025 maken we met inventarisaties en onderzoeken inzichtelijk waar kansen liggen voor welk type waterrecreatie en waar we op in moeten zetten.

Samen met de provincie Groningen en Groninger gemeenten is een ontwikkelagenda Waterrecreatie opgesteld, inclusief een inventarisatie van kansen per type waterrecreatie. In 2025 is een start gemaakt met de verkenning van gemeentelijke havens als mogelijke schakels in waterrecreatie. Daarnaast is begonnen met de ontwikkeling van kanoroutes en de verbetering van de bijbehorende infrastructuur.

We starten met handhaving permanente bewoning op vakantieparken

Daarna is er een voortvarende start gemaakt met de inventarisatie op de parken. We hebben nu goed in beeld in welke vakantieverblijven er wordt gewoond. In 2024 starten we met handhaving op de parken. Het voorkomen van ondermijning is hier een groot onderdeel van, iets wat steeds meer voorkomt op vakantieparken in het noorden van Nederland.

Eind 2024 is via een motie vreemd aan de orde van de dag het college opgedragen de handhavingsacties tegen permanente bewoning op vakantieparken on-hold te zetten.

In april 2025 is besloten de handhaving op permanente bewoning op vakantieparken tijdelijk op te schorten voor personen die op 16 mei 2024 ingeschreven waren op een vakantiepark volgens de BRP en de handhaving voort te zetten die na 16 mei 2024 zijn ontstaan.

Eind 2025 is een herstart gemaakt met de handhaving voor permanente bewoning van na 16 mei 2024.

Programmaonderdeel: Werk en inkomen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

We zien de afgelopen jaren dat verschillende inwoners een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben

Zij dreigen af te haken. We willen met deze inwoners aan de slag om weer een stap vooruit te doen. Waar betaald werk vaak niet in zicht is, willen we deze mensen weer mee laten doen.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Meer kansen bieden op werk.

We stimuleren meer dan voorheen de samenwerking tussen onderwijs aan de ene kant en ondernemers en onze sociaal ontwikkel bedrijven aan de andere kant om werkzoekenden optimaal te ondersteunen en voor te bereiden op onze lokale arbeidsmarkt.

We hebben in 2025 een plan opgesteld voor de uitvoering van de Wet van school naar duurzaam werk. In dit plan zijn afspraken uitgewerkt over samenwerking en ondersteuning voor jongeren, samen met onderwijs, gemeenten en arbeidsmarktpartners. Daarmee leggen we de basis om jongeren beter te begeleiden van school naar werk en om de dienstverlening meer doorlopend te maken.

We maken maatschappelijk ondernemerschap aantrekkelijk

In samenwerking met de arbeidsmarktregio (Werk in Zicht), Afeer en de gemeente blijven we diverse voorzieningen aanbieden waardoor het voor ondernemers aantrekkelijk(-er) wordt om kwetsbare werknemers in dienst te nemen. We zien inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt of een arbeidsbeperking het liefst bij een reguliere werkgever zodat zij ook regulier inkomen ontvangen.

In 2025 hebben we samen met de arbeidsmarktregio Werk in Zicht en Afeer voorzieningen ingezet om het voor werkgevers makkelijker te maken om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. Werkgevers konden gebruikmaken van bemiddeling, begeleiding op de werkplek en ondersteuning via regelingen, zoals loonkostensubsidie. We hebben hiermee geholpen om inwoners met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk bij een reguliere werkgever te laten werken

We werken aan een ontwikkelcentrum in Vlagtwedde

In dit ontwikkelcentrum werken we integraal samen om de ontwikkelwens van de inwoner mogelijk te maken. Dit doen we volgens de methodiek van gebiedsgericht werken en talent perron. Het wordt dé plek van ontmoeten, leren en doen naar ieders vermogen.

In 2025 werd duidelijk dat de beoogde locatie de Barlage in Vlagtwedde niet beschikbaar was voor het ontwikkelcentrum. Daarom hebben we onderzocht waar we deze dienstverlening wel kunnen onderbrengen. De beste optie is Ter Apel, omdat het gebiedsteam daar al gevestigd is. Dit maakt het mogelijk om het ontwikkelcentrum in 2026 sneller en in samenhang met het gebiedsteam en bestaande structuren op te bouwen.

Participatie in balans

Onder de titel 'Participatie in balans' staan de menselijke maat en het vertrouwen centraal. Dit vraagt een cultuuromslag in de uitvoering binnen Westerwolde en aanpassing van bestaand beleid en werkwijzen. We verwachten dat dit tot een uitzetting van de formatie van de uitvoering zal leiden. Hoe dit er precies uit zal zien is nog niet bekend. Dit zal in 2025 bekend worden.

De invoering van Participatiewet in balans is in januari 2026 gestart en gebeurt stap voor stap. In 2025 zijn we in Westerwolde al begonnen met de voorbereiding op de gewenste manier van werken, met meer menselijke maat en vertrouwen. We zijn met inwoners in gesprek gegaan met de aanpak Positieve Gezondheid. Daarmee kijken we naar wat iemand wel kan en wat nodig is om mee te doen. Deze inzet vormt de basis voor meer structurele dienstverlening richting 2027. Het ontwikkelcentrum in Ter Apel sluit aan bij deze aanpak.

Beleidsindicatoren: programma 2

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2024	507,9	726,4	14-04-2026
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2024	4,0	6,0	14-04-2026
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten	2025	67,2	73,2	14-04-2026

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
	opzichte van de beroepsbevolking				
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	2025	22	28	14-04-2026
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2024	232,1	203,1	14-04-2026
Demografische druk	%	2025	92,0	70,7	14-04-2026

Op grond van de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten dienen per programma de beleidsindicatoren zoals genoemd in die regeling opgenomen te worden in de jaarrekening. Hier zijn de op het moment van gereedkomen van de jaarrekening bekend zijnde indicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost: programma 2

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 2 kansen om te groeien in Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
2 Kansen om te groeien in Westerwolde					
Industrie en MKB	269.431	235.332	257.365	256.931	434
Vrijtijdseconomie	236.887	548.164	408.261	416.254	-7.993
Werk en inkomen	23.251.167	24.038.037	24.859.078	24.664.613	194.465
Totaal 2 Kansen om te groeien in Westerwolde	23.757.484	24.821.533	25.524.705	25.337.798	186.906
Baten					
2 Kansen om te groeien in Westerwolde					
Industrie en MKB	-18.284	-23.150	-23.150	-17.959	-5.191
Vrijtijdseconomie	-3.662	-2.865	-2.865	-1.070	-1.795
Werk en inkomen	-8.938.126	-8.576.100	-9.711.055	-10.614.407	903.352
Totaal 2 Kansen om te groeien in Westerwolde	-8.960.072	-8.602.115	-9.737.070	-10.633.436	896.366
Resultaat	14.797.413	16.219.418	15.787.635	14.704.362	1.083.273

Subtotaal	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
2 Kansen om te groeien in Westerwolde					
Industrie en MKB	251.147	212.182	234.215	238.972	-4.757
Vrijtijdseconomie	233.226	545.299	405.396	415.184	-9.788
Werk en inkomen	14.313.040	15.461.937	15.148.023	14.050.206	1.097.817
Totaal 2 Kansen om te groeien in Westerwolde	14.797.413	16.219.418	15.787.635	14.704.362	1.083.273

Reservemutaties	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Onttrekkingen	-315.521	-6.521	-505.521	-505.521	0
Stortingen	484.000	0	766.500	766.500	0
Mutaties reserves	168.479	-6.521	260.979	260.979	0

Gerealiseerd resultaat	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
2 Kansen om te groeien in Westerwolde	14.965.892	16.212.897	16.048.614	14.965.341	1.083.273
Gerealiseerd resultaat	14.965.892	16.212.897	16.048.614	14.965.341	1.083.273

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 1.083.273 voordelig.

Toelichting op de verschillen Prog. 2 (> €50.000)

Toelichting verschil Baten

Toelichting verschil Industrie en MBK	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Industrie en MKB	€ 5.000	N

Toelichting verschil Vrijtijdseconomie	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Baten Vrijtijdseconomie	€ 2.000	N

Toelichting verschil Werk en inkomen	Bedrag	V/N
Wij hebben een hogere terugvordering voor de inkomensregelingen Buig gegenereerd. Dit betreft een voordeel € 17.000.	€ 17.000	V
Er is meer loonkostensubsidie terugbetaald, dan waar wij bij de raming bij de programmabegroting rekening mee hebben gehouden. Dit voordeel betreft €37.000.	€ 37.000	V
Voor het werklab TDC zijn € 21.000 meer huurinkomsten gegenereerd.	€ 21.000	V
Voor de Tozo-regeling (tijdelijke overbruggingsmaatregel zelfstandig ondernemers) was er een tijdelijke financiële steunmaatregel tijdens de coronacrisis. Hiervoor hebben wij van het Rijk voorschotten gekregen, waarvoor wij aan inwoners inkomensondersteuning konden bieden. De voorschotten zijn de afgelopen jaren niet volledig besteed, waardoor een deel als gereserveerd bedrag is blijven staan. De regeling is inmiddels beëindigd, waardoor het gereserveerde bedrag kan vrijvallen. Dit heeft voor een incidenteel voordeel gezorgd van € 830.000.	€ 830.000	V
Totaal Baten Werk en inkomen	€ 903.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Industrie en MBK	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Lasten Industrie en MKB	€ 400	V

Toelichting verschil Vrijtijdseconomie	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Lasten Vrijtijdseconomie	€ 8.000	N

Toelichting verschil Werk en inkomen	Bedrag	V/N
Het aantal cliënten die een inkomensregeling Buig (bijstand, IOAW/IOAZ) is gestegen. De stijging wordt met name veroorzaakt door economische omstandigheden waardoor prijzen enorm gestegen zijn. Voor de inkomensregelingen betekent dit een lastenstijging van € 350.000	€ 339.000	N

Voor de uitvoering van het project Kansen voor kinderen hebben wij € 19.000 aan budget niet uitgeven.	€ 19.000	V
Sociaal werkbedrijf Afeer heeft een voordeling resultaat behaald van € 2 miljoen. Het resultaat wordt volgens vastgestelde verdeelsleutel verdeel. Het aandeel voor de gemeente Westerwolde betreft € 255.000.	€ 255.000	V
Sociaal Werkbedrijf Wedeka stevende richting het einde van 2025 af om een flink tekort, omdat een voorziening getroffen moest worden van € 3,9 miljoen voor de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU en spaarverlof. Wedeka wilde dit bedrag eerst doorbelasten aan de deelnemende gemeenten. Begin 2026 is besloten de storting in de voorziening te dekken uit de algemene reserve. Voor de gemeente Westerwolde betekent dit een lagere bijdrage van € 224.000.	€ 224.000	V
De inhuurlasten van personeel zijn €21.000 hoger uitgevallen ten opzichte begrote budget.	21.000	N
Voor 2025 hebben minder cliënten gebruik gemaakt van een schuldhelpverleningstraject. Dit heeft geresulteerd in een voordeel van € 44.000	€ 44.000	V
Op de exploitatielasten van het werklab TDC is een voordeel behaald van €12.000	€12.000	V
Totaal Lasten Werk en inkomen	€ 194.000	V

Programma 3 Mooi Wonen in Westerwolde

Missie en doelstelling

Westerwolde wil een aantrekkelijke toekomstbestendige woon-en werkomgeving zijn voor mensen van binnen en buiten Westerwolde en voorzien in meer woningen met nieuwbouw/herstructurering en de daaraan gekoppelde doorstroming.

Westerwolde is een prachtige gemeente om in te wonen. Dat merken we onder andere aan de bovengemiddelde instroom van ouderen die hier graag willen wonen. De Nationale Woon- en Bouwagenda (NWBA) geeft de gemeenten in de nabije toekomst een nadrukkelijk rol in het huisvesten van doelgroepen. Tegenover die beide instromen zien we het aandeel 30-plussers kleiner worden. Voor jongeren en jongvolwassenen is het moeilijk om een woning in hun eigen dorp te krijgen. Daarnaast is het voor ouderen die kleiner willen wonen in de eigen kern lastig om een geschikte plek te vinden.

Op dit moment zijn er onvoldoende woningen. Door het tekort is de druk op de woningmarkt groot. Dit wordt als gevolg van de boven geschetste ontwikkelingen nog groter waardoor de prijzen stijgen, vaak boven het budget van de Westerwolder. De markt is krap en met name de kwaliteit voldoet in veel gevallen niet aan de eisen die bijvoorbeeld energetisch en bouwkundig aan woningen worden gesteld. Deze woningen zijn grotendeels in particuliere handen. Een groot deel van deze mensen heeft niet het geld om deze woningen te verduurzamen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt

Om de doelstelling verder te concretiseren, is per programmaonderdeel een aantal beoogde maatschappelijke effecten geformuleerd. Waar mogelijk zijn deze maatschappelijke effecten meetbaar gemaakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De ambities van onze gemeente zijn uiteengezet in een aantal activiteiten, welke zijn ontplooid om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen bereiken. Hieronder volgt per programmaonderdeel een weergave van de activiteiten die zijn ontplooid en de mate waarin de activiteiten zijn afgerond.

Programmaonderdeel: Wonen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Westerwolde wil een aantrekkelijke toekomstbestendige woon-en werkomgeving zijn voor mensen van binnen en buiten Westerwolde en voorzien in meer woningen met nieuwbouw/herstructurering en de daaraan gekoppelde doorstroming

We hebben de krimp achter ons gelaten. Met de nieuwe woonvisie, woonzorgvisie, actief grondbeleid en prestatieafspraken konden we meer sturen op de realisatie van voldoende betaalbare en levensloopbestendige koop- en sociale huurwoningen. Er is ingezet op herstructurering van de bestaande woningvoorraad met: Aanpak rotte kiezen; Aanpak woningverbetering; inzet van woningbouwaanjager.

Collegeperiode (21-6-2022 t/m 31-12-2025)	Collegeperiode (totaal)	2025
Principeverzoek (zacht)	758	272
In procedure (op 31-12-2025)	47	47
Bestemd/vergund (hard, netto)	202	57

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Uitvoeringsprogramma woonvisie

In het vierde kwartaal van 2024 leveren we een nieuwe woonvisie op voor de periode 2025-2029. Onderdeel van de woonvisie is een uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen en een woningbouwprogramma. Na vaststelling van de woonvisie, werken we in 2025 het uitvoeringsprogramma verder uit. Vervolgens geven we hier in 2025 uitvoering aan.

We hebben in 2025 een uitgewerkt Uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het programma zorgt ervoor dat de ambities in de woonvisie worden waargemaakt. Het concretiseert wat wij gaan oppakken en wanneer wij dat gaan doen. In 2025 hebben diverse acties alvast prioriteit gekregen: ontwikkelen van Aanpak woningverbetering; verruimen van mogelijkheden tot woningsplitsing; pre-mantelzorgwonen onder voorwaarden mogelijk maken; opstellen van een regionaal afgestemde woonzorgvisie.

Verkennen doelgroepenverordening en eventueel opstellen

In 2024 verkennen we of het instellen van een doelgroepenverordening noodzakelijk en doelmatig is. Met een doelgroepenverordening kunnen we nieuwbouwwoningen doelgroepgericht toewijzen. De uitkomst van de verkenning leggen we vast in de nieuwe woonvisie 2025-2029. Als de verordening noodzakelijk en doelmatig blijkt, dan leveren we deze in 2025 op.

Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het niet langer nodig om een aparte doelgroepenverordening vast te stellen. Regels over doelgroepen (zoals inkomensgroepen) en de instandhoudingstermijn kunnen wij rechtstreeks in het omgevingsplan opnemen.

In de Woonvisie 2025-2029 staat dat wij in het omgevingsplan vast gaan leggen dat nieuwe sociale huurwoningen verhuurd moeten worden aan mensen met een laag inkomen. Daarmee borgen we dat - naast woningcorporaties - ook particuliere verhuurders sociale huurwoningen toewijzen aan deze doelgroep. Dit gebeurt per project en enkel wanneer een particuliere verhuurder sociale huurwoningen realiseert. In 2025 heeft zich geen project voorgedaan waarbij dit aan de orde was.

Uitvoeren van meerjarige prestatieafspraken (Acantus)

Eind 2023 hebben we samen met woningcorporatie Acantus en huurdersvertegenwoordiging BOW meerjarige prestatieafspraken opgesteld voor de periode 2024-2028. We voeren de prestatieafspraken uit in de periode 2024-2028. Het bouwen van 120-135 extra sociale huurwoningen in Westerwolde maakt onderdeel uit van deze afspraken.

We hebben in 2025 enkele nieuwe afspraken gemaakt, binnen de bestaande meerjarige afspraken over de vijf thema's. Het ging o.a. om het door Acantus te koop aanbieden van kavels met woonbestemming waar Acantus geen nieuwbouw zal realiseren. Ook hebben wij Acantus succesvol betrokken bij de 'omgekeerde aanbesteding' van Boermarke 2 in Vlagtwedde.

Volkshuisvestingsfonds: aanpak particuliere woningvoorraad

In het vierde kwartaal van 2023 is onze aanvraag Volkshuisvestingsfonds voor Vlagtwedde en Bellingwolde toegekend. We zetten de middelen in voor het verbeteren van de particuliere woningvoorraad. Het gaat om groot onderhoud uitvoeren, de uitstraling van woningen verbeteren en woningen levensloopbestendig maken en het inponen (kopen) van woningen door een woningcorporatie. Vanaf 2025 voeren we het in 2024 op te zetten Uitvoeringsplan Volkshuisvestingsfonds Oost-Groningen uit. De eerder afgewezen aanvraag voor Ter Apel is in 2024 opnieuw ingediend. Wordt deze alsnog toegekend dan voegen we Ter Apel toe aan het uitvoeringsplan.

De totale investering voor de drie deelaanvragen Bellingwolde, Vlagtwedde en Ter Apel (verspreid over 10 jaar) bedraagt € 7.911.951 incl. btw. Het rijk financiert met de toegekende subsidie van 2.373.585 incl. btw het grootste deel. De provincie dekt vanuit het NPG 2.373.585 incl. Btw. Het gemeentelijke aandeel is € 1.324.898 incl. btw (btw is compensabel). Dekking kan worden gevonden in de Bestemmingsreserve en/of algemene reserve Woonvisie.

In 2025 hebben we de aanpak woningverbetering verder vormgegeven. Er is een subsidieregeling vastgesteld voor particuliere woning-eigenaren in Bellingwolde, Vlagtwedde en Ter Apel. Vanaf 2026 kunnen zij subsidie aanvragen voor groot onderhoud en uitstraling verbeteren van woningen.

Ten opzichte van de oorspronkelijke aanvragen voor het Volkshuisvestingsfonds kunnen we binnen deze

aanpak meer woningen verbeteren. Dit is mogelijk doordat we het subsidiebedrag per woning hebben verlaagd. De aanleiding hiervoor was dat de compensabele btw lager uitviel dan aanvankelijk verwacht. Het totaalbedrag voor de aanpak is gewijzigd naar € 6.688.400. Het gemeentelijke aandeel is gewijzigd naar € 1.125.515.

Uitvoering Aanpak Rotte Kiezen

'Rotte kiezen' hebben een negatieve invloed op de woon- en leefomgeving. De Oost-Groninger gemeenten voeren samen met het Regionaal Woon-en Leefbaarheidsplan Oost Groningen (RWLP), een aanpak uit. Het doel van de aanpak is het terugdringen van het aantal panden, om waardedaling van omliggende panden te voorkomen en de leefbaarheid in de omgeving te vergroten. Om dit te bereiken zet de aanpak in op het verbeteren of uitiem slopen van Rotte kiezen. De aanpak is een combinatie van een helpende hand (persoonlijke benadering en waar nodig financiële ondersteuning) en een harde hand (handhaving). Beide handen zijn nodig voor een goed werkende aanpak. De verwachting is dat nieuwe middelen beschikbaar zijn per september 2024, uit Regiodeal 2.

GGA-Vlagtwedde

We voeren in 2025 het Uitvoeringsplan uit van de GGA-Vlagtwedde. Daarvoor gebruiken we de middelen die daarvoor beschikbaar zijn gesteld uit de eerste Regiodeal (tot medio 2025, met eventueel uitloop tot begin 2026).

In 2025 is de GGA-Sterk Vlagtwedde uitgevoerd en afgerond. Dit deden wij samen met Dorpsvereniging Vlagtwedde, Stichting Welzijn Westerwolde en Acantus. We namen gerichte acties die het dorp groener, veiliger en socialer maken. Het betrof: hulp bij energiezuinig wonen; een groene ingang van het dorp & veilige oversteek bij school; meer contact en ontmoeting; via grondexploitatie Boermarke 2 een kwaliteitsimpuls kunnen geven aan het openbare gebied.

Woonwagen- en standplaatsenbeleid

We stellen in 2024 in regionaal verband een woonwagen- en standplaatsenbeleid op. Dit beleid wordt in de eerste helft van 2025 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Deze inspanning volgt uit de verplichtingen van het Rijksbeleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid (2018). Gemeenten moeten beleid ontwikkelen, dat het woonwagenleven voldoende faciliteert en beschermt. In de daaropvolgende jaren voeren we het beleid uit, al naar gelang de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte van deze doelgroep.

We hebben in 2025 besloten om het *Regionaal woonwagen- en woonwagenstandplaatsenbeleid* niet ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. De feitelijke vraag uit de woonwagencultuur naar woonwagenstandplaatsen in Westerwolde bleek namelijk zeer beperkt. Het was daarom niet doelmatig om hiervoor een afzonderlijk beleidskader ter besluitvorming voor te leggen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Nieuwe wettelijke verplichtingen (NWBA / Wwrv)

In 2022 presenteerde de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) de Nationale Woon- en Bouwagenda (NWBA). Het doel van de NWBA is het snel bevorderen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod in Nederland. Met de NWBA wil het Rijk opnieuw de regie nemen over de volkshuisvesting. Om dit streven een juridische grondslag te geven, heeft de minister VRO een integraal wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd. Het gaat om het wetsvoorstel

Versterking Regie op de Volkshuisvesting (Wvrv), ook wel bekend als de Regiewet. Het wetsvoorstel bevat wijzigingen in verschillende wetten: de Omgevingswet; Huisvestingswet; Woningwet; Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Dit wetsvoorstel bevat ingrijpende veranderingen op het gebied van wonen en zorg. Het kernwoord is 'plicht'. Ten eerste worden gemeenten verplicht een regionaal afgestemde woonzorgvisie vast te stellen. Ten tweede worden gemeenten verplicht een huisvestingsverordening vast te stellen, met daarin een urgentieregeling voor de toewijzing van woningen aan aandachtsgroepen en urgenten.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Woonzorgvisie

We stellen in 2024 de verplichte regionaal afgestemde woonzorgvisie op, inclusief een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen. Deze leggen we in de eerste helft van 2025 ter besluitvorming voor aan de raad. Met het vaststellen van de woonzorgvisie maakt de raad strategische keuzes voor voldoende en passende huisvesting, zorg en ondersteuning aan aandachtsgroepen en ouderen. Vanaf 2025 werken en voeren we de uitvoeringsagenda verder uit.

We hebben in 2025 een regionaal afgestemde woonzorgvisie opgesteld. De gemeenteraad heeft deze 15 oktober 2025 vastgesteld. Het doel van de woonzorgvisie is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en prettig kunnen wonen, met passende zorg dichtbij. We hebben een programmamanager aangesteld om de uitvoering te coördineren. Deze zorgt voor verbinding tussen de interne organisatie en externe partners, bewaakt de voortgang en maakt het mogelijk om doelgericht uitvoering te geven aan de woonzorgvisie.

Huisvestingsverordening met urgentieregeling

We stellen in 2024 de verplichte huisvestingsverordening met urgentieregeling op. Deze leggen we in de eerste helft van 2025 ter besluitvorming voor aan de raad. Met het vaststellen hiervan maakt de raad een keuze voor de eerlijke verdeling van een schaars goed: sociale huurwoningen. Met de huisvestingsverordening geven we sturing op de sociale huurvoorraad, door de toewijzing ervan aan mensen met een lager inkomen, aandachtsgroepen en urgenten.

We hebben in 2025 voorbereidingen getroffen voor het proces om de urgentieregeling te laten opstellen. Op provinciaal niveau verliep dit binnen de Koploperregio Groningen, op regionaal niveau in dezelfde overlegstructuren als voor de woonzorgvisie.

In 2025 is het wetsvoorstel Wvrv gewijzigd en opnieuw door de minister VRO naar de Kamer gestuurd. De precieze datum van bekrachtiging, publicatie en inwerkingtreding is nog onbekend. We hebben alvast inhoudelijk verkend welke uitgangspunten minimaal relevant zijn voor één gezamenlijke urgentieregeling met de Groninger gemeenten, zodat urgente woningzoekenden overal in de provincie gelijk worden behandeld en sociale huurwoningen eerlijk worden verdeeld.

We nemen deel aan het provinciebrede traject 'Koploperregio Groningen'

We nemen deel aan het provinciebrede traject 'Koploperregio Groningen'. Dit levert in 2024 een gezamenlijk beeld op van de opgaven. Mede op basis daarvan maken de betrokken partijen in 2025 strategische keuzen en uitvoeringsafspraken op tenminste provinciaal en regionaal niveau. Deelname aan de Koploperregio is het voortraject voor het opstellen van een regionaal afgestemde woonzorgvisie, inclusief een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen.

We hebben in 2025 deelgenomen aan de Koploperregio Groningen, conform het beoogde doel.

Programmaonderdeel: Ruimtelijke Ordening / Grondzaken

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Om in onze leefomgeving de goede dingen te kunnen regelen, te ontwikkelen en mogelijk te maken, zet het college in op het volgende

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Opleveren deelomgevingsplan kern Ter Apel.

Het nieuwe omgevingsplan vervangt uiteindelijk alle huidige bestemmingsplannen. We zijn begonnen met het opstellen van een deel van het omgevingsplan voor de kern Ter Apel. De verwachting is dat dit deelomgevingsplan eind 2024 als ontwerp in procedure wordt gebracht. Daarna gaan wij werken aan het omgevingsplan voor de andere kernen in Westerwolde, gevolgd door het deelomgevingsplan voor het buitengebied.

Door verschillende factoren is de planning voor het realiseren van een gebiedsdekkend omgevingsplan verschoven. Er is doorgewerkt aan het Omgevingsplan Westerwolde, deelgebied Ter Apel. Daarnaast is de omgevingsvisie inmiddels digitaal raadpleegbaar (wettelijk vereist). Daarnaast is er al wat voorwerk gedaan voor de andere kernen en het buitengebied.

Opstellen nieuwe nota omgevingskwaliteit.

De nota omgevingskwaliteit vervangt de huidige welstandsnota's van de voormalige gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde. We zijn in 2024 gestart met een evaluatie van de huidige welstandsnota's. Aan de hand van deze uitkomsten starten we in 2024 nog met het opstellen van een nota omgevingskwaliteit opstellen in samenwerking met een extern bureau. De nota die medio 2025 verschijnt, richt zich op de gebouwde omgeving en integreert met name cultuurhistorie, landschap, architectuur, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

Het onderzoeksrapport 'Evaluatie welstandsbeleid' is in mei 2025 opgeleverd. Door de raad is in september 2025 besloten om een traject op te starten voor de vernieuwing van het welstandsbeleid op basis van het onderzoeksrapport en de oplegger met aanbevelingen. We zijn inmiddels gestart met een extern bureau om de nieuwe nota omgevingskwaliteit op te stellen.

Gronden in eigendom van de gemeente geschikt maken voor woningbouw en uitgeven.

We blijven waar passend en mogelijk gronden in eigendom van de gemeente geschikt maken voor woningbouw en uitgeven.

We hebben met een verzamelplan op verschillende locaties in de gemeente de mogelijkheid tot het bouwen van diverse woningen toegevoegd. Voor een deel van deze gronden zijn we gestart met de uitgifte hiervan. We zijn gestart met onderzoeken voor een nieuwe lichte gronden.

We hebben een succesvolle tender doorlopen voor Boermark 2 voor de toevoeging van 70 woningen in Vlagtwedde. Een marktpartij zal de verdere ontwikkeling uitwerken.

Programmaonderdeel: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Met goede wet- en regelgeving en het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid werken we aan een leefbaar, veilig en aantrekkelijk Westerwolde

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We optimaliseren het handhavingsbeleid

Het huidige beleid voldoet niet geheel aan de gemaakte afspraken tussen Provincie en Groninger gemeenten. Daarnaast vraagt de Omgevingsdienst Groningen ook om afstemming met hen en gemeenten onderling zodat er eenduidiger kan worden gewerkt. Landelijk is er nieuw handhavingsbeleid ontwikkeld in lijn met de nieuwe Omgevingswet. Dit alles vraagt om optimalisering van het in 2023 vastgestelde beleid.

In 2025 heeft de gemeenteraad het handhavingsbeleid vastgesteld. De uitvoerings- en handhavingsstrategie Westerwolde 2025-2029. Dit beleid voldoet aan de afspraken tussen provincie en de Groninger gemeenten en is in lijn met de nieuwe Omgevingswet. Het beleid is afgestemd met de Omgevingsdienst Groningen.

We passen de handhavingsstrategie aan

In het verlengde van een geoptimaliseerd handhavingsbeleid passen we de handhavingsstrategie aan. We gaan prioriteren. De Wet goed verhuurderschap en de Gasketelwet zorgen voor extra taken. Uit de rotte kiezenaankpak blijkt dat er schrijnende situaties zijn, waarbij een inwoner in een onveilige woonsituatie woont. Deze situaties kosten de toezichthouders/handhavers meer dan gemiddeld tijd, omdat afstemming met het sociaal domein nodig is. Dit alles is niet op te vangen met de huidige formatie en bezetting en vraagt om uitbreiding.

We gaan prioriteren. De Wet goed verhuurderschap en de Gasketelwet zorgen voor extra taken. Uit de rotte kiezenaankpak blijkt dat er schrijnende situaties zijn, waarbij een inwoner in een onveilige woonsituatie woont. Deze situaties kosten de toezichthouders/handhavers meer dan gemiddeld tijd, omdat afstemming met het sociaal domein nodig is. Dit alles is niet op te vangen met de huidige formatie en bezetting en vraagt om uitbreiding.

Beleidsindicatoren: programma 3

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Functiemenging	%	2024	45,1	54,5	14-04-2026
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2024	183,1	191,4	14-04-2026
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	3,5	8,4	14-04-2026

Op grond van de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten dienen per programma de beleidsindicatoren zoals genoemd in die regeling opgenomen te worden in de jaarrekening. Hier zijn de op het moment van gereedkomen van de jaarrekening bekend zijnde indicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft het gekost: programma 3

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 3 Mooi wonen in Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Baten en lasten Programma 3: Mooi Wonen in Westerwolde

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
3 Mooi Wonen in Westerwolde					
Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	1.682.113	1.439.357	1.654.887	1.637.193	17.694
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	1.207.025	896.480	1.133.157	1.136.830	-3.673
Wonen	1.191.289	1.932.171	1.710.014	1.285.029	424.984
Totaal 3 Mooi Wonen in Westerwolde	4.080.427	4.268.008	4.498.058	4.059.052	439.005
Baten					
3 Mooi Wonen in Westerwolde					
Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	-571.406	-311.200	-1.457.055	-1.179.923	-277.132
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	-1.379.498	-500.000	-920.000	-1.111.733	191.733
Wonen	-82.428	-1.328.927	-1.060.217	-1.449.856	389.639
Totaal 3 Mooi Wonen in Westerwolde	-2.033.332	-2.140.127	-3.437.272	-3.741.512	304.240
Resultaat	2.047.095	2.127.881	1.060.786	317.541	743.245
Subtotaal	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
3 Mooi Wonen in Westerwolde					
Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	1.110.707	1.128.157	197.832	457.270	-259.438
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	-172.474	396.480	213.157	25.098	188.059
Wonen	1.108.861	603.244	649.797	-164.827	814.623
Totaal 3 Mooi Wonen in Westerwolde	2.047.095	2.127.881	1.060.786	317.541	743.245
Reservemutaties	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Onttrekkingen	-1.647.149	-134.571	-1.284.581	-1.284.581	0
Stortingen	2.013.474	0	5.451.920	5.451.920	0
Mutaties reserves	366.325	-134.571	4.167.339	4.167.339	0
Gerealiseerd resultaat	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
3 Mooi Wonen in Westerwolde	2.413.420	1.993.310	5.228.125	4.484.880	743.245
Gerealiseerd resultaat	2.413.420	1.993.310	5.228.125	4.484.880	743.245

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 743.245 nadelig.

Toelichting op de verschillen Prog. 3 (> €50.000)

Toelichting verschillen baten

Toelichting verschil Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	Bedrag	V/N
Doordat de aktepassering van te verkopen gronden pas na boekjaar 2025 plaatsvindt, terwijl hier in de begroting al rekening mee was gehouden, vallen de opbrengsten in 2025 € 459.000 lager uit dan begroot.	€ 459.000	N
Daarnaast is door de verzekering een bedrag uitgekeerd voor geleden brandschade. Met deze ontvangst was in de begroting geen rekening gehouden, wat resulteert in een voordeel van € 182.000.	€ 182.000	V
Totaal Baten Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	€ 277.000	N

Toelichting Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	Bedrag	V/N
De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen vallen hoger uit dan begroot, als gevolg van enkele grotere meevallers. Ondanks een verhoging in de decemberbijstelling blijkt het gerealiseerde voordeel nog groter te zijn.	€ 192.000	V
Totaal Baten Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	€ 192.000	V

Toelichting Wonen	Bedrag	V/N
Er is een extra opbrengst uit verkoop grond gerealiseerd die niet in de raming was opgenomen, wat leidt tot een voordeel.	€ 29.000	V
De begrote rijksbijdrage voor de GGA Vlagtwedde is op dit product geraamd. Door een verschuiving van € 300.000 naar de grondexploitatie is dit bedrag niet op dit product verantwoord, waardoor de realisatie lager uitvalt dan begroot. Daarnaast is € 25.000 minder ontvangen dan geraamd, doordat de oorspronkelijke raming te hoog was ingeschat.	€ 325.000	N
De hogere baten worden veroorzaakt door een bijdrage uit de SiSa-regeling realisatiestimulans. Voor de realisatie van 68 woningen in 2025 ontvangt de gemeente € 7.000 per woning, wat leidt tot een bijdrage van € 476.000.	€ 476.000	V
In 2025 is de voorziening voor achterstallig onderhoud vrijgefallen. Uit beoordeling is gebleken dat deze voorziening ten onrechte nog in stand werd gehouden, omdat de onderliggende verplichting niet langer aanwezig was. De vrijval van de voorziening leidt tot een incidenteel voordeel van € 186.000.	€ 186.000	V
Overige afwijkingen lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 24.000	V
Totaal Baten Wonen	€ 390.000	V

Toelichting Wonen	Bedrag	V/N
Er is een extra opbrengst uit verkoop grond gerealiseerd die niet in de raming was opgenomen, wat leidt tot een voordeel.	€ 29.000	V
De begrote rijksbijdrage voor de GGA Vlagtwedde is op dit product geraamd. Door een verschuiving van € 300.000 naar de grondexploitatie is dit bedrag niet op dit product verantwoord, waardoor de realisatie lager uitvalt dan begroot. Daarnaast is € 25.000 minder ontvangen dan geraamd, doordat de oorspronkelijke raming te hoog was ingeschat.	€ 325.000	N

Een deel van de begrote en ontvangen subsidie voor de inzet van de dorpsontwikkelaar is in 2025 niet tot besteding gekomen. Deze middelen worden doorgeschoven naar 2026. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 26.000 in 2025.	€ 26.000	V
Totaal Baten Wonen	€ 272.000	N

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 18.000	V
Totaal Lasten Ruimtelijke Ordening / Grondzaken	€ 18.000	V

Toelichting Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 4.000	N
Totaal Lasten Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	€ 4.000	N

Toelichting Wonen	Bedrag	V/N
De lagere uitvoeringskosten binnen (strategisch) vastgoed worden veroorzaakt doordat minder onderzoeken en voorbereidende werkzaamheden zijn uitgevoerd dan oorspronkelijk geraamd. Hierdoor vallen de gerealiseerde kosten lager uit dan begroot.	€ 55.000	V
De uitgaven voor ingeleend personeel vallen lager uit dan begroot, doordat minder uren zijn ingezet dan vooraf geraamd. Dit resulteert in een klein voordeel.	€ 6.000	V
Binnen de GGA (Gebiedsgerichte Aanpak) is € 300.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat het budget voor GGA Vlagtwedde is ingezet voor de grondexploitatie Boermarkte ten behoeve van de aankoop van grond. Hierdoor ontstaat binnen de GREX een positief saldo, dat wordt aangewend voor het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.	€ 300.000	V
De kosten voor het opstellen van beleidsstukken vallen lager uit dan begroot, doordat de start van de werkzaamheden is doorgeschoven. Waar eerder was voorzien dat in 2025 al met de uitvoering zou worden gestart, blijkt de voorbereiding nu door te lopen naar 2026. Hierdoor zijn in 2025 minder kosten gemaakt.	€ 44.000	V
Voor de GGA was een bedrag voor onvoorziene uitgaven geraamd. Dit budget is niet ingezet, wat leidt tot een voordeel.	€ 20.000	V
Totaal Lasten Wonen	€ 425.000	V

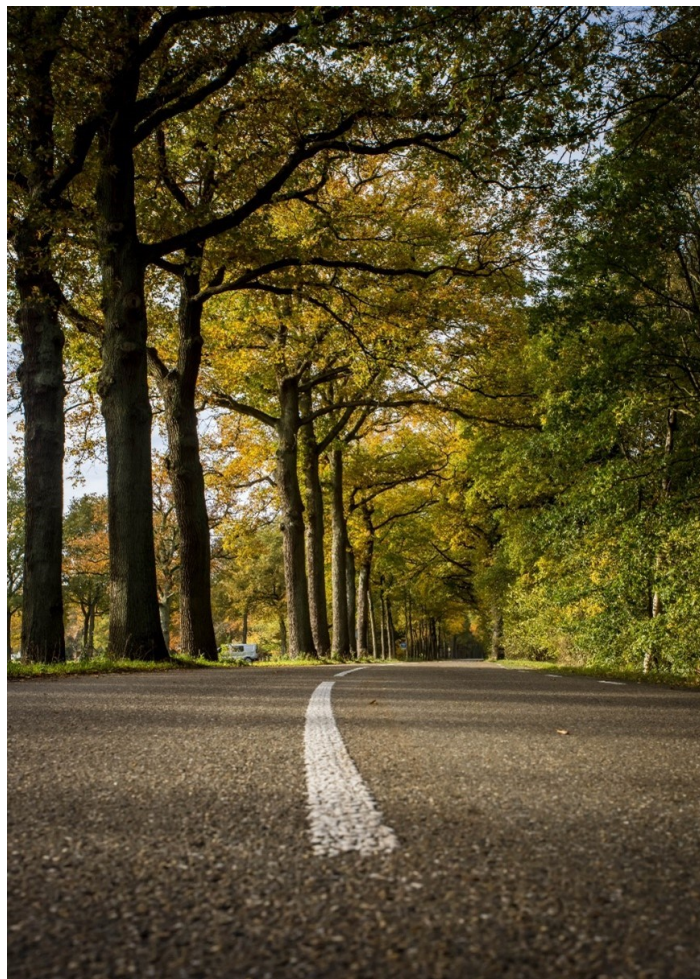
Programma 4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde

Missie en doelstelling

Westerwolde wil goed bereikbaar zijn over wegen, spoor en water en goed ontsloten voor het digitale verkeer, elektriciteit en mogelijk waterstof.

Een goede bereikbaarheid binnen Westerwolde en vanuit Westerwolde naar omliggende plaatsen, steden en regio's in Nederland en Nedersaksen zijn essentieel voor de economie en leefbaarheid van Westerwolde. Voor de auto en het vrachtverkeer maken we gebruik van een sterke hoofdstructuur van A7/A31 en de N366. De ov-infrastructuur van bus en trein is zwak. Het OV verarmt en de jeugd, de ouderen en het bedrijfsleven ervaren dit sterk door de lange reistijden naar werk-, onderwijs-voorzieningscentra. De komst van de Nedersaksenlijn zou deze situatie sterk verbeteren.

De digitale bereikbaarheid van Westerwolde verbetert op dit moment sterk met de uitrol van glasvezel. Een zorg is de capaciteit van het bestaande elektriciteitsnet in relatie tot de toenemende elektrificatie van onze energievoorziening. De ligging van Westerwolde ten opzichte van de as Eemshaven – Emmen is mogelijk een kans op het gebied van waterstof. Westerwolde wil bijdragen aan de brede welvaart door de bereikbaarheid behouden en versterken.

Programmaonderdeel: Wegen, Spoor en water

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Westerwolde wil goed bereikbaar zijn over wegen, spoor en water en goed ontsloten voor het digitale verkeer, elektriciteit en mogelijk waterstof

Een goede bereikbaarheid binnen Westerwolde en vanuit Westerwolde naar omliggende plaatsen, steden en regio's in Nederland en Nedersaksen zijn essentieel voor de economie en leefbaarheid van Westerwolde.

Voor de auto en het vrachtverkeer maken we gebruik van een sterke hoofdstructuur van A7/A31 en de N366. De ov-infrastructuur van bus en trein is zwak. Het OV verarmt en de jeugd, de ouderen en het bedrijfsleven ervaren dit sterk door de lange reistijden naar werk-, onderwijs- voorzieningscentra. De komst van de Nedersaksenlijn zou deze situatie sterk verbeteren.

De digitale bereikbaarheid van Westerwolde verbetert op dit moment sterk met de uitrol van glasvezel. Een zorg is de capaciteit van het bestaande elektriciteitsnet in relatie tot de toenemende elektrificatie van onze energievoorziening. De ligging van Westerwolde ten opzichte van de as Eemshaven – Emmen is mogelijk een kans op het gebied van waterstof. Westerwolde wil bijdragen aan de brede welvaart door de bereikbaarheid behouden en versterken.

De Blauwe Roos bij Winschoten is aangepakt waardoor het verkeer beter doorstroomt. Westerwolde is vanaf deze zijde beter bereikbaar.

De aansluiting bij Pottendijk ten zuiden van Ter Apel is omgebouwd tot een ongelijkvloerse kruising. Ter Apel is hierdoor vanuit de richting Emmen beter bereikbaar geworden.

De startbeslissing voor de MIRT Verkenning van de Nedersaksenlijn is genomen door de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Dit houdt in dat het project Nedersaksenlijn nu echt formeel van start kan. De komende tijd wordt in deze verkenning bekeken waar de spoorbaan precies moet komen, hoe de kruisingen met wegen er precies uit moeten komen te zien, waar de stations moeten komen. Wat de baansnelheid wordt. Welk materieel er moet gaan rijden. Hoe de gebiedsontwikkeling rondom het spoor eruit moet komen te zien (waar komen extra woningen en bedrijven etc.). En worden de technische haalbaarheid en de kosten verder onderzocht. Verder zijn de eerste schetsen gemaakt voor een mogelijke ruimtelijke inpassing van een station bij Ter Apel. Volgens de huidige planning moet realisatie van de lijn in 2035 mogelijk zijn.

De aanleg van het hoogspanningsstation in Ter Apelkanaal is in 2025 in een stroomversnelling gekomen. Een belangrijk onderdeel daarvan vormden de diverse exceptionele transporten van grote transformatoren naar het hoogspanningsstation in aanbouw die hebben plaatsgevonden. Deze transporten trokken (landelijk) veel aandacht van het publiek.

Er is een start gemaakt met het Masterplan Bruggen. Dit plan wordt in 2026 verder afgerond en aan het bestuur aangeboden.

Er is een plan opgesteld voor uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen voor bezoekers en personeel bij het gemeentehuis in Sellingen voor de aanpak van het parkeerprobleem. De uitvoer zal in 2026 plaatsvinden.

Er is door de Provincie onderhoud uitgevoerd aan de N976 tussen Sellingen en Ter Apel. Deze klus wordt in 2026 afgerond.

Het fietspad tussen Bellingwolde en Oudeschans is verbeterd. Het is breder gemaakt (van 1,5 naar 2,5 meter) en veiliger door nieuwe markeringen. Ook zijn de bushaltes toegankelijk gemaakt voor mindervaliden en zijn weinig gebruikte haltes weggehaald.

Er zijn gevaarlijke fietspadpaaltjes aangepakt. Dit project wordt in 2026 afgerond.

Diverse fietspaden in de gemeente zijn voorzien van kant- en asbelijning, zoals de Viaductstraat in Ter Apel, het fietspad Wedde – Wedderveer en het fietspad Wedde – Vriescheloo – Bellingwolde.

Er is een schoolzone nabij de scholen in Vlagtwedde gerealiseerd.

We organiseerden een inloopbijeenkomst over het nieuwe voetpad en de nieuwe bestrating aan de Wilmerskamp in Vlagtwedde. De ideeën van bewoners zijn in de plannen verwerkt. Dit project wordt in 2026 uitgevoerd.

Wij hebben gewerkt aan het project Herinrichting Jipsingboertangerweg. De plannen zijn naar aanleiding van gesprekken met enkele inwoners aangepast. In 2026 zullen wij de plannen breder delen met de inwoners van Jipsingboertange om hun reactie op de plannen te vernemen.

Er is een inventarisatie gemaakt voor de belijning op de gemeentelijke wegen. Aan de hand hiervan zullen we periodiek onderhoud uitvoeren aan de belijning.

Er is overleg met de Provincie Groningen het COA en de politie, een afscheiding ter hoogte van het AZC in Ter Apel geplaatst. Dit moet de verkeersveiligheid ter hoogte van het AZC verbeteren. De kosten van de maatregelen zijn betaald door de Provincie en het COA.

Er zijn in 2025 15 extra laadpalen bijgekomen in de gemeente. Omdat de samenwerking met Equans goed bevalt, verlengen we het contract met 1,5 jaar. Daarna volgt een nieuwe aanbesteding. Ook werken we aan een nieuw plan voor laadpalen, waarin we kijken naar de mogelijkheden voor waterstof.

Het MIP project Herinrichting Molenplein Ter Apel is in 2025 bij de rechtbank overleidend gebleven. Er was namelijk tegen de benodigde wijziging van het bestemmingsplan door een aantal belanghebbenden uit Ter Apel beroep ingesteld. Dit heeft voor de nodige vertraging gezorgd. In 2026 pakken wij de voorbereidingen voor de uitvoering van het project verder op.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Realisatie van de Nedersaksenlijn.

Samen met onze partners spannen we ons in voor een zo goed mogelijk uitgewerkt voorstel. Een voorstel dat maximaal kans maakt op een positief besluit van het rijk om de Nedersaksenlijn op de MIRT-kalender te zetten wat een feitelijke uitvoering zeer veel dichterbij brengt.

Het MIRT-Onderzoek, waar Rijk en regio gezamenlijk aan hebben gewerkt, is eind 2025 ingediend bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Verbeteringen openbaar vervoer.

Eind 2025 is de OV Visie vastgesteld door de raad. Deze trekt landelijk de aandacht. Er is vanuit onze gemeente een interview en presentatie gegeven aan het landelijk GNMI netwerk (Gemeentelijk Netwerk Mobiliteit en Infrastructuur) waar Westerwolde lid van is. We krijgen van het OV Bureau de complimenten voor onze visie. Diverse acties vanuit het Uitvoeringsprogramma van de OV Visie zijn uitgezet.

We voeren aansluitend op de NOR 2.0 een impactanalyse voor onze bruggen uit

Daarin wegen we de bereikbaarheid over weg en water af tegen de financiële mogelijkheden. Op basis hiervan kunnen we strategische keuzes maken rond al onze bruggen.

Aan het opstellen van de impactanalyse bruggen is door middel van een aantal brainstormsessies invulling gegeven, we hebben ons hierin laten begeleiden door adviesbureau Antea. Momenteel leggen ze de laatste hand aan deze impactanalyse en de planning voor het hierna op te stellen masterplan voor de bruggen

We gaan aan de slag met de uitkomsten van het uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek buurtbus Bellingwolde – Vlagtwedde

Afhankelijk van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek besluiten we of de buurtbus er kan komen en ondernemen we verdere acties.

Uit ons onderzoek blijkt dat er kansen zijn voor een buurtbus tussen Bellingwolde en Vlagtwedde. Er zijn genoeg vrijwilligers die willen rijden. Het OV Bureau weet hiervan en is betrokken. De gemeente mag volgens de wet zelf geen openbaar vervoer regelen. Daarom is een aparte stichting nodig, zoals de Buurtbusvereniging Westerwolde. In 2025 was er een positief startgesprek met mogelijke bestuursleden. In 2026 pakken we dit verder op. Komt de stichting er, dan moeten er nog financiële afspraken worden gemaakt met het OV Bureau. Het OV Bureau is hierin tot nu toe voorzichtig en terughoudend

We onderzoeken samen met een groep inwoners van Wedde of er een pilot met deelmobiliteit in Wedde kan komen (auto – delen).

Er zijn goede kansen om in Wedde te starten met deelmobiliteit. In 2025 hebben we hierover meerdere gesprekken gevoerd met inwoners en met de Provincie Groningen. In overleg met de provincie hebben wij het project in 2025 overgedragen aan Bureau Buitendienst. Dit bureau weet veel van deelmobiliteit. De Provincie Groningen betaalt het bureau, omdat deelmobiliteit een belangrijk doel is van de provincie. De medewerkers van Bureau Buitendienst gaan samen met de inwoners een plan maken. Ook zoeken zij naar het geld dat nodig is om het plan uit te voeren. Wij wachten nu op hun plan. Ondertussen volgen wij de voortgang van het project goed.

We maken nieuwe bestuurlijke afspraken met de Provincie en het Waterschap over het beheer en onderhoud bij de aansluitingen N366

We maken nieuwe bestuurlijke afspraken met de Provincie en het Waterschap over het beheer en onderhoud bij de gerealiseerde ongelijkvloerse aansluitingen N366 Westerstraat, N366 Nulweg en N366 Avebe.

De nieuwe bestuurlijke afspraken over het beheer en onderhoud van deze aansluitingen zijn in 2025 gemaakt. De beheer- en onderhoudsgrenzen zijn vastgelegd en de afhandeling van grondoverdracht heeft bij het kadaster plaatsgevonden. Dit project is afgerond.

Realiseren nieuwe bushaltes en fietsvoorzieningen

We realiseren nieuwe bushaltes en fietsvoorzieningen bij de op- en afrit N368 /Lageweg in Wedde in samenwerking met de provincie en direct aanwonenden. Zo krijgt Wedde twee keer per uur een busverbinding in plaats van één keer per uur en verbetert ook de bereikbaarheid van Vriescheloo/Veelerveen met de bus.

We hebben samen met de Provincie en het OV Bureau de plannen gepresenteerd aan de inwoners van Wedde en de Dorpsraad. De inwoners waren positief over de plannen. De tekeningen voor de nieuwe bushaltes zijn klaar. Het OV Bureau is klaar om de busdienstregeling aan te passen. De provincie zorgt voor de leiding en de aanleg van de bushaltes en fietsenstallingen. Dit zijn namelijk provinciale haltes. We hebben de provincie gevraagd om snel te beginnen met de uitvoering.

We benutten zoveel mogelijk subsidies (Provincie en Rijk) om de verkeersveiligheid op wegen en fietspaden in Westerwolde te vergroten.

In 2025 zijn subsidies aangevraagd en verkregen voor de volgende projecten:

Provincie

1. Aanleg voet/fietspad Wollinghuizerweg Vlagtwedde en herstraten Wollinghuizerweg (€ 77.500)
2. Herinrichting Hoofdweg/Lageweg Wedde (€ 70.000)

Rijk

Er is bij het Rijk verkeersveiligheid subsidie aangevraagd en toegekend voor de volgende projectvoorstellen in de periode tot en met 2028:

1. Herinrichting Veelerveensterweg Veelerveen (Spetsebrugweg - Verbindingsweg)
2. Snelheidsremmende maatregelen Vennweg Veelerveen
3. Snelheidsremmende maatregelen Markeweg Ter Apel
4. Snelheidsremmende maatregelen Viaductstraat Ter Apel
5. Herinrichting Moersloot/Hooiland Ter Apel
6. Verbreding fietspad Weddebergenweg
7. Verbreding fietspad Schoollaan
8. Aanbrengen bermverharding Wollingboerweg
9. Aanbrengen bermverharding Bosweg
10. Aanbrengen snelheidsremmende maatregelen Vijverstraat Ter Apel en instelling 30 km/h zone
11. Aanbrengen snelheidsremmende maatregelen Spetsebrugweg Vlagtwedde
12. Aanbrengen bermverharding Veenweg

Er is in totaal € 843.000,- verkeersveiligheidssubsidie verleend. De maatregelen worden waar mogelijk samen uitgevoerd met gepland (weg) – en rioolonderhoudswerkzaamheden.

Wij continueren de ondersteuning van het Automaatje en de Buurtbus.

Project Automaatje en de Buurtbus Westerwolde hebben, met dank aan gemeentelijke subsidie, ook in 2025 weer gereden

We voeren het noodzakelijke onderhoud uit aan onze wegen en fietspaden

De Nota Openbare Ruimte is hierbij kaderstellend.

Er is groot onderhoud uitgevoerd aan de onderstaande asfaltwegen:

- Winschoterhogebrug, Blijham
- Venneweg, Blijham
- Fietspad Ruiten A kanaal Noord, Ter Apel
- Fiets- / wandelpaden aan de Veenbes en Vogelheem, Ter Apel
- Wollingboerweg, Bourtange
- Zevenkampenweg en Bakovensweg, Bourtange

Er is groot onderhoud uitgevoerd aan onderstaande klinkerwegen / tegelverharding:

Breewischweg in Sellingen en het voetpad langs de Viaductstraat in Ter Apel.

Het groot onderhoud aan de Kentersweg, Weverslaan en Driepolderweg is uitgesteld. Kort voor de uitvoeringsdatum waren de weersomstandigheden te slecht om garantie te kunnen geven op de kwaliteit en afwerking van het asfalt. In goed overleg is besloten de uitvoering te verplaatsen naar het voorjaar van 2026.

In 2025 zijn er:

- 4.000 m² wegen geasfalteerd
- 2.000 m² asfaltreparaties uitgevoerd
- 4.500 m bermverharding aangebracht
- 750 m² tegelverharding vervangen
- 600 m² klinkerwegen herstraat

Voor het achterstallig wegonderhoud voortvloeiende uit de in 2023 uitgevoerde weginspecties zijn raamovereenkomsten opgesteld en meervoudig onderhands aanbesteed in 2025.

Raamovereenkomst Elementen: start in het voorjaar 2026 en wordt door twee aannemers uitgevoerd en heeft een looptijd van 1 jaar.

Raamovereenkomst Asfalt: start voorjaar 2026 en wordt door één aannemer uitgevoerd en heeft een looptijd van 3 jaar.

Wat heeft het gekost: programma 4

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Wegen, Spoor en water	7.426.889	4.603.882	5.056.344	4.902.258	154.086
Baten					
Wegen, Spoor en water	-113.062	-58.774	-157.274	-3.178.153	3.020.879
	7.313.827	4.545.108	4.899.070	1.724.105	3.174.965
Subtotaal					
	7.313.827	4.545.108	4.899.070	1.724.105	3.174.965
Reservemutaties					
Onttrekkingen	-4.205.663	-542.663	-1.307.663	-1.290.114	-17.549
Stortingen	2.602.000	110.000	1.974.000	1.974.000	0
Subtotaal reservemutaties	-1.603.663	-432.663	666.337	683.886	-17.549
Gerealiseerd resultaat programa 4	5.710.164	4.112.445	5.565.407	2.407.991	3.157.416

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 3.157.416 voordelig.

Toelichting op de verschillen Prog. 4 (> €50.000)

Toelichting verschillen Baten

Toelichting verschil Wegen, Spoor en water	Bedrag	V/N
Bij de vaststelling van de nota openbare ruimte 2.0 (NOR 2.0) in juni 2024 is € 3.000.000 beschikbaar gesteld voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud op de gemeentelijke wegen. Op deze manier komen we tot minimaal een basis niveau en kunnen we dit behouden door de reguliere onderhoudsbudgetten. Deze gelden zijn beschikbaar gesteld middels een voorziening. Bij accountantscontrole is naar voren gekomen dat er sprake is van achterstand in plaats van achterstallig onderhoud. Achterstand is niet passend voor een voorziening. Om deze reden valt deze voorziening vrij. Het resterend bedrag bedraagt circa € 2.996.000. Voorgesteld wordt om bij resultaatbestemming van deze jaarrekening dit deel te reserveren in de B.R. beheer openbare ruimte om alsnog uitvoering te geven aan het wegwerken van de achterstand en zo op een volledig basisniveau te kunnen onderhouden. Dit levert een incidentele baat op van € 2.996.000. Daarnaast zijn er kleine overige budgetafwijkingen die samen komen tot hogere baten van € 25.000. Voordeel per saldo: € 3.021.000.	€ 3.021.000	V
Totaal Baten Wegen, Spoor en water	€ 3.021.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Wegen, Spoor en water	Bedrag	V/N
Er is minder uitgegeven aan het onderhoud van de wegen. Dit komt door de onvoorziene lage temperatuur in het vierde kwartaal van 2025. De aannemer kon de kwaliteit van het uit te voeren onderhoud niet garanderen. We besloten de werkzaamheden naar het voorjaar van 2026 te verplaatsen.	€ 156.000	V
Overig/afroondingsverschil.	€ 2.000	N
Totaal Lasten Wegen, Spoor en water	€ 154.000	V

Programma 5 Groen en duurzaam Westerwolde

Missie en doelstelling

Westerwolde wil haar landschap, het groene karakter en de biodiversiteit behouden en versterken. Het wil de eigen CO2-voetafdruk verkleinen, maximaal inzetten op hergebruik van grondstoffen en toewerken naar een klimaatrobuuste en waterbestendige omgeving.

Westerwolde heeft een uniek en ogenschijnlijk onaangetast landschap. In de landschapsbiografie van Westerwolde is dat mooi gedocumenteerd. Het is van groot belang om deze kwaliteit te behouden te versterken. De biodiversiteit is in potentie groot, maar niet altijd in balans. Dit leidde recent tot plagen zoals die van de eikenprocessierups.

Duurzaamheid heeft met onder andere energie, klimaat en grondstoffen verschillende dimensies. De energieopgave is groot. Met de realisatie van een aantal zonneparken op plekken waar het landschappelijk wel kan, hebben we flinke stappen gezet. Maar we zijn er nog niet. Daarnaast is de opgave in de warmtetransitie groot. Er zijn veel woningen met een laag energielabel en veel mensen hebben het geld niet om te investeren in isolatie van de woning en andere energiebesparende maatregelen. Ook de gemeente zelf heeft een flinke opgave met het energiezuinig maken van het eigen vastgoed.

Verder zien we afval steeds meer als een bron van (potentiële) grondstoffen en proberen we onze afvalinzameling zoveel mogelijk daarop aan te passen.

Programmaonderdeel: Openbaar groen en Landschap

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

We willen het groene karakter van Westerwolde in stand houden en versterken

In de Groenvisie zijn de belangrijke groenstructuren in kaart gebracht. Zo kan de gemeente deze groenstructuren beschermen en behouden. Daarnaast laat de Groenvisie zien waar de kansen liggen om het groen te versterken en te verbeteren.

In de Groenvisie staan de doelen voor het openbaar groen in de gemeente Westerwolde beschreven. Deze doelen geven richting aan hoe de gemeente omgaat met haar groen. De Groenvisie is de basis voor het groenbeleid en voor plannen voor beheer en onderhoud.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Inzicht groenstructuren

We willen meer zicht krijgen op de groenstructuren in de gemeente. Te denken valt hierbij aan wijkbeplanting met wegbegeleidende bomenrijen, markante groene terreinen en voldoende balans in groene ruimte in de dorpen en woonwijken en landschapsstructurende elementen zoals leidlijken, essen en dergelijke. Dit inzicht wordt gebruikt als toetssteen bij de verkoop of het in bruikleen geven van openbaar snippergroen en overhoeken aan derden. Zo kan rekening wordt gehouden met de waarde voor cultuurhistorie, landschap, leefbaarheid en dorpschoon. Ook kan de handhaving op illegale ingebruikname van gronden op grond van de APV sterker worden onderbouwd.

In 2025 is de Groenvisie vastgesteld. Hierin zijn belangrijke groengebieden, groene aders, bomen en de natuur ontwikkelgebieden van de gemeente in kaart gebracht. Zo hebben we meer zicht gekregen op de groenstructuren in de gemeente. Hierbij zijn ook landschapselementen meegenomen.

Groenvisie

We stellen een groenvisie op. Hierin worden ontwikkelingen en aandachtsgebieden zoals biodiversiteit, ecologie, duurzaamheid, klimaatadaptatie, invasieve exoten, en ziektes en plagen meegenomen. Aansluitend wordt de visie vertaald in beleid hoe om te gaan met deze zaken.

Er is in 2025 een Groenvisie vastgesteld. We zijn bezig deze Groenvisie te vertalen naar beleid.

Speeltuin Bellingwolde

In het programma Asiel is een overschot zichtbaar op de opvang van Oekraïners. Van dit overschot willen we € 50.000 gebruiken als cofinanciering voor het realiseren van een speeltuin in Bellingwolde.

De voorbereidingsfase is in 2025 afgerond hieraan zijn geen kosten verbonden maar enkel ambtelijke inzet. Voor 2026 gaan we over in de uitvoeringsfase waarbij ook de cofinanciering van € 50.000 ingezet gaat worden.

Programmaonderdeel: Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

In 2030 is de uitstoot van broeikasgassen met minimaal 49% gereduceerd ten opzichte van 1990 en in 2035 is Westerwolde geheel energieneutraal

In 2030 is de uitstoot van broeikasgassen met minimaal 49% gereduceerd ten opzichte van 1990 en in 2035 is Westerwolde geheel energieneutraal.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Verduurzamen de gemeentelijke vastgoedobjecten MFA De Meet, Jeugdgebouw Hebe en zwembad De Barlage

De totale investering bedraagt € 5.602.000. Hiervoor is € 1.827.000 subsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed ontvangen. Het eigen aandeel wordt gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve 'Verduurzaming gemeentelijke gebouwen' en uit de Algemene Reserve.

Voor zwembad De Barlage hebben wij in 2025 via een separaat raadsvoorstel een investeringskrediet beschikbaar gesteld. Hiermee hebben wij een belangrijke stap gezet in de voorbereiding van dit project. In 2025 heeft nog geen uitvoering plaatsgevonden.

Voor de overige vastgoedobjecten (MFA De Meet en jeugdgebouw Hebe) hebben wij in 2025 geen vervolgstappen gezet in de uitvoering van de voorgenomen investeringen. Dit hangt samen met onduidelijkheid over de toekomstige invulling van MFA De Meet en het feit dat verduurzaming van jeugdgebouw Hebe op dit moment niet rendabel wordt geacht.

Blijvend werken aan overkoepelend platform GOUD Westerwolde

We werken blijvend aan het overkoepelende platform GOUD Westerwolde waar inwoners en bedrijven optimaal geïnformeerd en ondersteund worden bij het maken van keuzes op het gebied van duurzaamheid

We werken continu aan de verbetering van ons platform. Dat doen we door actief te luisteren naar inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld tijdens markten en onze bespaar cafés. Op basis van deze input bouwen we aan een herkenbaar en betrouwbaar merk.

Door één centrale ingang te bieden voor alle vragen rondom verduurzaming in Westerwolde, maken we het inwoners eenvoudiger om stappen te zetten. Zij kunnen via dit loket gebruikmaken van onze eigen subsidiemogelijkheden én van regelingen binnen Nij Begun. Hierdoor voorkomen we dat inwoners bij verschillende loketten moeten aankloppen en creëren we een overzichtelijk, toegankelijk en efficiënt ondersteuningsproces.

Uitvoering GOUD-project "Woningisolatie".

We verduurzamen hierin woningen met slechte labels en verlagen daarmee de woonlasten. Voor mensen onder het 140% sociaal minimum wordt tot € 40.000 voor isolatiemaatregelen volledig vergoed. Mensen met en inkomen boven het 140% sociaal minimum ontvangen maximaal € 20.000 subsidie, met inbegrip van de ISDE voor isolatiemaatregelen.

We hebben hiervoor een eigen subsidieregeling vastgesteld die aansluit bij Nij Begun. Voor onze inwoners maken we het zo gemakkelijk mogelijk. Om onze inwoners te bereiken en goed te informeren organiseren we onder andere bespaarcafés. Ook hebben we een eigen energieadviseur die onze bewoners snel en op een laagdrempelige manier kan helpen.

Uitvoering GOUD-project "Zon op dak"

De in potentie geschikte daken worden in beeld gebracht. Daarna volgen benodigde aanpak, benodigde middelen, beoogde resultaten en streefgetallen. We stimuleren actief binnen de huidige mogelijkheden en stellen een subsidieregeling voor onderzoek naar de technische geschiktheid van daken voor de opwek van zonne-energie bij het MKB op.

We stimuleren bedrijven, onder andere via ons platform GOUD Westerwolde en met ondersteuning van onze medewerker Economische Zaken en Duurzaamheid. Ook regionale initiatieven, zoals Groningen Werkt Slim, helpen onze ondernemers bij hun verduurzamingsopgave. Door de huidige situatie rond netcongestie is de focus verschoven van uitsluitend *zon op dak* naar bredere verduurzamingsmaatregelen binnen het MKB. Er wordt nog wel gewerkt aan de subsidie voor onderzoek naar technische geschiktheid van daken.

Uitvoering GOUD-project "Kleine dorpszonneparken"

Ook hier ligt de hoogste prioriteit bij zon op dak. Daarna volgt de ontwikkeling van kleine dorpszonneparken. De mogelijkheden hiervoor hangen sterk af van beschikbare netcapaciteit. We werken een helder kader uit waaraan de dorpszonneparken moeten voldoen.

Voor zowel zon op dak als voor kleine dorpszonneparken is gekeken naar de mogelijkheden. Maar door de ontwikkelingen rond netcongestie en de niet rendabele business case, voor het ontwikkelen van zon op dak of kleine dorpsparken is hier geen uitvoering of prioriteit aangegeven.

Verkennen van de schaduwwerking van openbaar groen op daken i.v.m. plaatsen zonnepanelen *Aansluitend brengen we eventueel te nemen maatregelen in kaart.*

Voor dit punt geldt hetzelfde argument als hierboven genoemd. Voor zowel zon op dak als kleine dorpszonneparken is gekeken naar de mogelijkheden. Maar door de ontwikkelingen rond netcongestie en de niet rendabele business case, voor het ontwikkelen van zon op dak of kleine dorpsparken is hier geen uitvoering of prioriteit aangegeven.

Jaarlijkse subsidieronde Duurzaamheidsfonds en Gebiedsfonds.

Daarin nemen wij ook een aandeel voor verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed mee. Zo stimuleren we waardevolle projecten en initiatieven van groepen inwoners, verenigingen en stichtingen op het gebied van leefbaarheid, biodiversiteit en duurzaamheid.

Afgelopen jaar hebben we weer een openstelling gehad voor het duurzaamheidsfonds en gebiedsfonds. Hier is subsidie verstrekt aan initiatieven op het gebied van duurzaamheid, leefbaarheid of biodiversiteit. Het geld gereserveerd voor ons eigen gemeentelijk vastgoed is nog geen gebruik van gemaakt en zal meegenomen worden naar het volgende jaar.

Stimuleren leerlingen op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit en leefbaarheid.

In het schooljaar 2024 en 2025 werken we actief samen met scholen in het voortgezet onderwijs om leerlingen te stimuleren op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit en leefbaarheid.

Afgelopen jaar hebben we opnieuw samen met het voortgezet onderwijs in Westerwolde een project uitgevoerd waarbij leerlingen een oplossing moesten bedenken voor een actuele duurzaamheidsopgave van de gemeente. De leerlingen hebben hun ideeën uitgewerkt tot concrete voorstellen en deze vervolgens op school gepresenteerd aan geïnteresseerden.

Programmaonderdeel: Riolering en water

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Riolering is voor ons een belangrijk middel voor het handhaven van een goede volksgezondheid en het voorkomen van de verspreiding van ziektes

Door uitvoering van het geplande onderhoud aan de riolering en installaties is de kwaliteit van de riolering verbeterd. In de Kastanjelaan Bellingwolde is het riool vervangen en is het hemelwater afgekoppeld waardoor een stukje van de gemeente klimaatbestendiger is geworden. De voorbereiding van de projecten Nederveen Cappelstraat, Zandberg en Molenplein zijn in volle gang zodat de uitvoering van deze projecten in 2026 kan starten.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We starten met communicatie en voorlichting om inwoners bewust te maken van klimaatverandering
Om inwoners bewust te maken van klimaatverandering en hun rol in de opgave tot een klimaatbestendige en water robuuste gemeente in 2050, gaan we starten met communicatie en voorlichting. Daarnaast werken we samen met de andere gemeenten, waterschappen waterbedrijven en provincie om te komen tot een gezamenlijk subsidieregeling om onze inwoners te stimuleren maatregelen te nemen welke bijdrage aan het gezamenlijke doel.

De gezamenlijk subsidieregeling is met de provincie en andere gemeenten opgesteld.

Het onderdeel communicatie en voorlichting maakt onderdeel uit van deze samenwerking. Daarnaast wordt bij de bespaar cafés van team duurzaamheid nu ook aandacht besteed aan klimaatadaptatie en de subsidieregeling. Hierdoor stimuleren we inwoners om maatregelen te nemen tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Opstellen nieuw beleidsplan water en rioleringsplan (GRP).

Het water ven rioleringsplan loopt tot eind 2025. In 2025 zal er een nieuw plan worden opgesteld voor de komende jaren. Gezien de inflatie en grote opgaven zal naar verwachting de rioolheffing moeten stijgen.

Het rioleringsplan 2026-2030 is in samenwerking met 3 buurgemeentes opgesteld en eind 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.

Beleidsindicatoren: programma 5

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2024	182	148	14-04-2026
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	127,0	32,5	14-04-2026

Op grond van de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten dienen per programma de beleidsindicatoren zoals genoemd in die regeling opgenomen te worden in de jaarrekening. Hier zijn de op het moment van gereedkomen van de jaarrekening bekend zijnde indicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost: programma 5

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 5 Groen en duurzaam Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Afval & grondstoffen	3.645.278	3.592.208	3.668.108	3.644.781	23.327
Duurzaamheid	1.631.718	7.642.235	1.832.235	1.943.715	-111.480
Openbaar groen en Landschap	5.691.761	4.130.572	4.590.157	4.375.045	215.111
Riolering en water	3.150.455	3.380.499	3.398.288	3.637.724	-239.437
	14.119.213	18.745.514	13.488.787	13.601.265	-112.478
Baten					
Afval & grondstoffen	-4.612.200	-4.568.120	-4.697.720	-4.807.449	109.729
Duurzaamheid	-1.039.974	-3.610.000	-1.533.000	-1.572.264	39.264
Openbaar groen en Landschap	-125.671	-136.310	-166.310	-1.625.489	1.459.179
Riolering en water	-4.227.879	-4.604.726	-4.694.726	-4.730.478	35.752
	-10.005.724	-12.919.156	-11.091.756	-12.735.860	1.643.924
Subtotaal					
Afval & grondstoffen	-966.922	-975.912	-1.029.612	-1.162.668	133.056
Duurzaamheid	591.744	4.032.235	299.235	371.450	-72.216
Openbaar groen en Landschap	5.566.090	3.994.262	4.423.847	2.749.556	1.674.291
Riolering en water	-1.077.424	-1.224.227	-1.296.438	-1.092.753	-203.685
	4.113.489	5.826.358	2.397.031	865.585	1.531.446
Reservemutaties					
Onttrekkingen	-2.140.438	-3.776.322	-696.822	-696.822	0
Stortingen	1.775.529	930.000	1.444.500	1.444.500	0
Subtotaal reservemutaties	-364.909	-2.846.322	747.678	747.678	0
Gerealiseerd resultaat programma 5	3.748.580	2.980.036	3.144.709	1.613.263	1.531.446

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 1.531.446 voordelig.

Toelichting op de verschillen Prog. 5 (> €50.000)

Toelichting verschillen Baten

Toelichting verschil Afval & grondstoffen	Bedrag	V/N
De ontvangen vergoeding voor zwerfvuil over 2023 en 2024 valt hoger uit dan vooraf was ingeschat.	€ 65.000	V
De opbrengsten vallen hoger uit dan begroot door een hoger aantal ledigingen en een hogere aanvoer van afval naar de milieustraat dan bij de begroting is ingeschat.	€ 68.000	V
De opbrengsten uit invorderingen vallen lager uit dan begroot. Bij de begroting wordt uitgegaan van een gemiddeld bedrag van € 15.000.	€ 12.000	N
Het overige verschil wordt veroorzaakt door enkele kleine onderschrijdingen op de begrote inkomsten van in totaal € 11.000.	€ 11.000	N
Totaal Baten Afval & grondstoffen	€ 110.000	V

Toelichting verschil Duurzaamheid	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 39.000	V
Totaal Baten Duurzaamheid	€ 39.000	V

Toelichting verschil Openbaar groen en Landschap	Bedrag	V/N
Bij de vaststelling van de nota openbare ruimte 2.0 (NOR 2.0) in juni 2024 is € 1.600.000 beschikbaar gesteld voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud op het openbaar groen. Op deze manier komen we tot een minimaal een basis niveau en kunnen we dit behouden door de reguliere onderhoudsbudgetten. Deze gelden zijn beschikbaar gesteld middels een voorziening. Bij accountantscontrole is naar voren gekomen dat er sprake is van achterstand in plaats van achterstallig onderhoud. Achterstand is niet passend voor een voorziening. Om deze reden valt deze voorziening vrij. Het resterend bedrag bedraagt circa € 1.486.000. Voorgesteld wordt om bij resultaatbestemming van deze jaarrekening dit deel te reserveren in de B.R. beheer openbare ruimte om alsnog uitvoering te geven aan het wegwerken van de achterstand en zo op een volledig basisniveau te kunnen onderhouden. Dit levert een incidentele baat op van € 1.486.000. Daarnaast zijn er kleine overige budgetafwijkingen die samen komen tot lagere baten van € 27.000. Voordeel per saldo: € 1.459.000.	€ 1.459.000	V
Totaal Baten Openbaar groen en Landschap	€ 1.459.000	V

Toelichting verschil Riolering en water	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 36.000	V
Totaal Baten Riolering en water	€ 36.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Afval & grondstoffen	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 23.000	V

Totaal Lasten Afval & grondstoffen	€ 23.000	V

Toelichting verschil Duurzaamheid	Bedrag	V/N
De kosten voor personele inzet binnen 'GOUD Westerwolde' vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de gerealiseerde inzet en bijbehorende kosten hoger zijn uitgekomen dan bij de decemberbijstelling was voorzien.	€ 52.000	N
De verstrekte bijdragen uit de gebiedsfondsen zijn hoger uitgevallen dan begroot, doordat er meer en hogere aanvragen zijn binnengekomen dan vooraf was ingeschat.	€ 146.000	N
De verstrekte subsidies voor het verduurzamen van de woningvoorraad vallen lager uit dan begroot, doordat minder subsidies zijn aangevraagd dan vooraf ingeschat. Daarnaast is een deel van de subsidies voor Vlagtwedde verantwoord onder de GGA Vlagtwedde.	€ 87.000	V
Totaal Lasten Duurzaamheid	€ 111.000	N

Toelichting verschil Openbaar groen en Landschap	Bedrag	V/N
Door een efficiënte uitvoering van het planmatig onderhoud aan speeltuinen en speelweiden is € 8.000 minder uitgegeven dan begroot.	€ 8.000	V
Openbaar groen: De onderhoudskosten/afschrijvingslasten van het materiaal (o.a. wagenpark) vallen dit jaar € 38.000 lager uit dan vooraf ingeschat. Daarnaast is er een inhaalslag gemaakt met het achterstallig snoeiwerk aan bomen. Hierdoor zijn er minder kosten gemaakt aan ad hoc zaken, zo is er € 17.000 niet uitgegeven van het budget voor de inhuur van een hoogwerker en € 30.000 minder uitgegeven aan uitbestede werkzaamheden voor ad hoc zaken. Tot slot is er € 62.000 overgebleven van het budget die bestemd is voor ecologisch soortenbeheer (o.a. bestrijding eikenprocessierups). Het aantal nesten /kosten is vooraf niet goed in te schatten en is in 2025 meegevallen. In totaal een voordeel van € 147.000.	€ 147.000	V
Bermen en sloten: De onderhoudskosten/afschrijvingslasten van het materiaal (o.a. wagenpark) vallen dit jaar € 13.000 lager uit dan vooraf ingeschat. Daarnaast zijn de kosten voor het verwerken van slootruigte € 19.000 lager door de weersomstandigheden. Door het koude weer is de strooiauto veel ingezet die ook de slootruigte ophaalt. Omdat de ruigte langer is blijven komt de facturatie hiervan in 2026. Tot slot zijn er overige kleine afwijkingen met een totaal voordeel van € 3.000. Per saldo een voordeel van € 35.000.	€ 35.000	V
De onderhoudslasten op Gebouwen begraafplaatsen valt met € 6.000 lager uit doordat een deel van het onderhoud is doorgeschoven naar 2026.	€ 6.000	V
De kosten vallen lager uit dan begroot, doordat de inventarisatie van graven minder snel is uitgevoerd dan vooraf was voorzien, waardoor minder kosten zijn gemaakt.	€ 19.000	V
Totaal Lasten Openbaar groen en Landschap	€ 215.000	V

Toelichting verschil Riolering en water	Bedrag	V/N
De werkelijke kosten/baten van riolering zijn goed ingeschat. De ramingen van de voorzieningen zijn echter niet juist meegenomen in de decemberbijstelling 2025. Door de boekingen in de voorzieningen is er nu een negatief resultaat van € 239.000.	€ 239.000	N
Totaal Lasten Riolering en water	€ 239.000	N

Programma 6 Asiel in Westerwolde

Missie en doelstelling

Het COA-complex is een belangrijke economische factor in Westerwolde. De directe werkgelegenheid speelt hierin een belangrijke rol en de winkeliers en de rest van het MKB zijn belangrijke toeleveranciers. De aanwezigheid van het COA-complex heeft op dit moment ook negatieve kanten. Bij grote toestroom stopt het inschrijf- en doorstroomproces en verblijven soms grote groepen asielzoekers op het voorterrein in de open lucht. Daarnaast veroorzaakt een beperkte groep asielzoekers overlast. De rust in Ter Apel moet terugkomen en inwoners en bezoekers moeten zich daar prettig voelen.

Programmaonderdeel: Asiel & vluchtelingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Westerwolde streeft behoud na van het COA-complex met minimale overlast voor Ter Apel waardoor contact met de vluchtelingen die daar noodgedwongen verblijven kan worden hersteld

Ambtelijk en bestuurlijk (COA, Ministerie A&M, gemeente) is gewerkt aan het actualiseren van de bestuursovereenkomst, maar is in 2025 nog niet afgerond.

COA gaat in hoger beroep na uitspraak van de voorzieningenrechter (7 maart) over de dwangsom die is opgelegd voor iedere keer dat er meer dan 2.000 mensen worden opgevangen in Ter Apel. In september (15), oktober (11), november (17) en december is in totaal 54 het maximumaantal overschreden.

Er verbleven ook afgelopen jaar een te grote groep vluchtelingen met een kansarme asielaanvraag in Ter Apel. Een groot percentage van deze groep veroorzaakt overlast. Met het COA en het Ministerie van A&M zijn afspraken gemaakt om deze doelgroep te verspreiden over COA-locaties in Nederland.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Uitvoeren afspraken die gemaakt zijn met de bestuurlijke regietafel.

Wij blijven de afspraken uitvoeren die gemaakt zijn met de bestuurlijke regietafel (provincie) over de opvang van asielzoekers, statushouders, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en Oekraïense ontheemden. Vanaf 1 januari 2025 doen we dit op basis van de spreidingswet.

De provinciale bestuursovereenkomst loopt tot 31 december 2026. Wij hebben uitvoering gegeven aan de gemaakte afspraken op het gebied van asielopvang en Oekraïneopvang. Daarnaast wordt er uitvoering gegeven en de voortgang bewaakt voor wat betreft de taakstelling van gemeenten met betrekking tot de huisvesting statushouders.

Continuering opvang Oekraïners Bellingwolde.

We continueren van de opvang voor Oekraïense ontheemden in Bellingwolde en daarmee ook de continuering van de stuurgroep en werkgroep.

De Grenshof in Bellingwolde heeft afgelopen jaar doorlopend het maximumaantal van 225 Oekraïense ontheemden opgevangen. Bij uitstroom zorgt de regionale vluchtelingspreiding voor nieuwe instroom. De stuurgroep en werkgroep is regelmatig bijeengewees.

Structureel extra cameratoezicht.

We blijven inzetten op extra cameratoezicht in het centrum, bij bushaltes en ook structureel aan de Ter Apelerven en op het voorterrein van het COA/IND.

In 2025 is er cameratoezicht geweest in het centrum van Ter Apel, bij bushaltes aan de Westerstraat in Ter Apel en aan de Ter Apelerven.

Inzetten extra toezicht.

We zetten in op extra inzet toezicht en handhaving in Ter Apel wanneer dit nodig is vanwege de overlast.

In de provinciale bestuursovereenkomst Groningen zijn afspraken gemaakt over veiligheid. Onderdeel hiervan is de inzet van een flex-team met boa's (8) die provincie breed kunnen worden ingezet. Afgelopen jaar is deze flex-pool ingezet in Ter Apel. Binnen onze gemeente is uitbreiding geweest van twee boa's waardoor flexibele en extra inzet mogelijk is.

Invulling geven overleggen met relevante ketenpartners.

Wij willen invulling geven aan structurele (bestuurlijke/ ambtelijke) overleggen met alle relevante ketenpartners in relatie met het asielcomplex.

Er is invulling gegeven aan structurele ambtelijke en bestuurlijke overleggen met het COA, Ministerie A&M en gemeente. Daarnaast is er structureel ambtelijk overleg met ketenpartners op tactisch en operationeel niveau. Wekelijks vindt er een intern asieloverleg plaats met burgemeester, ambtenaren communicatie, asiel en juridisch om elkaar te informeren en afspraken te maken.

Actualiseren convenanten.

Uitvoering geven aan of actualiseren van convenanten op het gebied van toezicht en handhaving (waaronder flexpool boa's Groningen en convenant gemeente Emmen).

De gemeente Westerwolde en de gemeente Emmen hebben een convenant om grensoverschrijdend te kunnen werken. Daarnaast is er een provinciaal convenant. Voor de pilot flex-pool boa's is een handhavingsarrangement opgesteld die toepasbaar is voor alle Groninger gemeenten. Deze moet nog worden vastgesteld in de stuurgroep van de PRT.

Actualiseren plannen veiligheid en vastgoed/onderhoud.

Zoals afgesproken in de nieuwe bestuursovereenkomst gaan wij jaarlijks de onderliggende plannen actualiseren zoals plannen op het gebied van veiligheid en vastgoed/onderhoud.

De nieuwe bestuursovereenkomst is in grote lijnen gereed, de laatste zaken worden ambtelijk en daarna bestuurlijk afgestemd.

Overleggen aanpak overlastgevende asielzoekers.

Wij blijven aanhaken bij structurele overleggen met ketenpartners voor de aanpak van overlast gevende asielzoekers met als doel dit steeds te verbeteren. In de gemaakte afspraken is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is.

Op zowel operationeel als strategisch niveau is er overleg met ketenpartners over overlastgevende asielzoekers. Er komt steeds meer structuur in de informatiedeling zodat er in de keten dossiervorming kan plaatsvinden voor een versnelde afdoening van de asielaanvraag van de overlastgevers.

Continueren pendelbus

We continueren de pendelbus die rijdt vanaf het stationsgebied Emmen rechtstreeks naar de Ter Apelerven in Ter Apel om de reguliere lijndiensten te ontlasten.

De pendelbus is van 2023 t/m 31 december 2026 aanbesteed en wordt uitgevoerd door een hoofdaannemer en een onderaannemer. De pendelbus is uitgevoerd volgens contract.

Realiseren nieuw ISK.

Het realiseren van het nieuwe ISK en het uitvoeren van renovaties bij het COA/IND.

De nieuwbouw van de ISK is gestart. Op het Sindorfterrein is een noodlocatie gerealiseerd.

Bij de IND hebben renovaties plaatsgevonden maar zijn nog niet afgerond. Ook op het COA-terrein worden renovaties uitgevoerd (met vergunningverlening) aan allerlei verouderde gebouwen (units).

Wat heeft het gekost: programma 6

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 6 Asiel in Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Asiel & vluchtelingen	5.803.584	5.572.844	5.872.144	6.440.291	-568.147
Baten					
Asiel & vluchtelingen	-10.941.287	-10.724.125	-10.750.000	-12.375.687	1.625.687
	-5.137.704	-5.151.281	-4.877.856	-5.935.395	1.057.540
Subtotaal					
Asiel & vluchtelingen	-5.137.704	-5.151.281	-4.877.856	-5.935.395	1.057.540
Reservemutaties					
Stortingen	1.500.000	0	135.000	135.000	0
Gerealiseerd resultaat programma 6	-3.637.704	-5.151.281	-4.742.856	-5.800.395	1.057.540

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 1.057.540 voordelig.

Toelichting op de verschillen Prog. 6 (> €50.000)

Toelichting verschillen Baten

Toelichting verschil Asiel & vluchtelingen	Bedrag	V/N
<i>Asiel</i>		
Schaderegeling asielzoekers: door het Rijk is een bedrag beschikbaar gesteld voor afhandeling van schades. Dit wordt afgehandeld door Debinq. Hier staan ook lasten tegenover.	€ 396.000	V
Dwangsom COA: Bij de decemberbijstelling was rekening gehouden met een dwangsom van COA ad. € 1,250.000. Omdat er diverse nieuwe opvanglocaties geopend zouden worden, was de verwachting dat dit zou zorgen voor lagere opvang in Ter Apel. Helaas is dit niet gelukt en is de dwangsom alsnog opgelopen. In totaal is in 2025 € 2.700.000 aan dwangsommen ontvangen.	€ 1.450.000	V
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 1.000	N
<i>Opvang Oekraïners</i>		
Leefgeld: De Rijksbijdrage voor het leefgeld is lager, omdat er ook minder leefgeld betaald is aan Oekraïense vluchtelingen.	€ 86.000	N
Eigen bijdrage GWL Oekraïners: Oekraïners met een eigen inkomen betalen een bijdrage aan Gas, Water, Licht. Het te ontvangen bedrag is te hoog ingeschat.	€ 70.000	N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 12.000	V
<i>Statushouders/inburgering</i>		
Het verschil op de lagere baten (€ 76.000) wordt veroorzaakt door de sterke fluctuaties in het aantal inburgeraars en de bijbehorende kosten gedurende het jaar. De compensatie vanuit de Wet Inburgering is lager vastgesteld, doordat deze achteraf wordt bepaald op basis van gerealiseerde aantallen en kosten.	€ 76.000	N
Totaal Baten Asiel & vluchtelingen	€ 1.625.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Asiel & vluchtelingen	Bedrag	V/N
<i>Asiel</i>		
Schaderegeling asielzoekers: door het Rijk is een bedrag beschikbaar gesteld voor afhandeling van schades. Dit wordt afgehandeld door Debinq. Hier staan ook baten tegenover.	€ 471.000	N
Bij de septembercirculaire 2025 is € 50.000 extra beschikbaar gekomen. Dit bedrag is niet volledig uitgegeven.	€ 44.000	V
De bijdrage aan Stichting Mercurius ondernemend Ter Apel is nog niet volledig uitgegeven. Dit komt o.a. doordat dit bedrag laat beschikbaar is gesteld. Voorgesteld wordt om € 54.000 bij resultaatbestemming over te hevelen naar 2026.	€ 54.000	V
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 15.000	N

<i>Opvang Oekraïners</i>		
Leefgeld: Er is minder leefgeld betaald aan Oekraïense vluchtelingen, omdat sommigen eigen inkomsten hebben. Hier staan ook lagere baten tegenover.	€ 89.000	V
Personeelskosten: Doordat "eigen" medewerkers deels andere werkzaamheden zijn gaan verrichten binnen de gemeente moet er extra worden ingehuurd. Daarnaast zijn de tarieven ook hoger geworden. Er worden per saldo dus minder uren ingezet, maar tegen een hoger uurtarief.	€ 285.000	N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 37.000	V
<i>Statushouders/inburgering</i>		
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 21.000	N
Totaal Lasten Asiel & vluchtelingen	€ 568.000	N

Programma 7 Onderwijs in Westerwolde

Missie en doelstelling

Westerwolde wil zorgen dat leerlingen een goede opleiding krijgen en met een diploma op zak sterker in de maatschappij staan.

Het onderwijs vormt een spiegel van onze samenleving en is een goede voorspeller voor de samenleving van de toekomst. Om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving krijgt de jeugd van Westerwolde optimale ontwikkelingskansen aangereikt. In samenwerking met de schoolbesturen en de peuteropvang aanbieders biedt de gemeente Westerwolde een groot aantal (onderwijs) voorzieningen, variërend van peuteropvang tot en met voortgezet onderwijs.

Het Openbaar Onderwijs Westerwolde (OOW) wordt integraal bestuurd vanuit de gemeente.

Programmaonderdeel: Openbaar basisonderwijs

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Westerwolde wil zorgen dat leerlingen een goede opleiding krijgen en met een diploma op zak sterker in de maatschappij staan

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Borgen samenwerking voorschoolse voorzieningen en het voortgezet onderwijs.

In 2025 richt OOW zich op een aantal speerpunten die reeds in 2024 gestart zijn en doorlopen tot 2027. OOW wil de onderwijskwaliteit duurzaam verbeteren door het verbreden en verdiepen van de competenties van medewerkers. We maken gebruik van kennisdeling met professionele ruimte binnen een op leren gerichte cultuur. We maken gebruik van OOW café, waar medewerkers elkaar ontmoeten en samen professionaliseren op diverse onderwerpen. De onderwerpen worden bepaald aan de hand van de analyses uit ons kwaliteitssysteem. In 2024 komen de thema's Duurzame inzetbaarheid en ICT aan bod. In 2025 staan de thema's Rekenen en Burgerschap centraal.

1. De onderwijskwaliteit is duurzaam verbeterd.
2. De OOW cafés zijn scholingsmomenten voor alle medewerkers. In 2025 zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen: Rekenen, Burgerschap, Duurzame inzetbaarheid en NT2 onderwijs.
3. De onderwijsinspectie heeft in januari 2025 de onderwijskwaliteit als voldoende.

Passende maatregelen verlagen werkdruk en ziekteverzuim.

Op het gebied van personeelsbeleid verlaagt OOW de werkdruk en ziekteverzuim door het nemen van passende aanvullende maatregelen in een effectief werkend systeem.

- We verlagen de werkdruk en het ziekteverzuim.
- Vanuit Krachtiger (duurzame inzetbaarheid) hebben we diverse werkgroepen gevormd die zich bezig houden met beleid rondom bijvoorbeeld startende leerkrachten, oudere medewerkers enz.
- Het ziekteverzuim is niet gedaald. Dit is verklaarbaar.

Borgen kwaliteitszorg.

In 2025 werken we verder aan het optimaliseren van onze kwaliteitszorg door gebruik te maken van alle onderdelen van ons kwaliteitssysteem. We hebben een intern audit team dat jaarlijks audits afneemt op de scholen. Een aantal intern begeleiders neemt deel aan de scholing tot kwaliteitscoördinator. De focus ligt de komende jaren op een diepe analyse en juiste afstemming hierop.

- De kwaliteitszorg is geoptimaliseerd door gebruik te maken van de beschreven onderdelen.
- De intern begeleiders hebben de scholing tot kwaliteitscoördinator afgerond. Er zijn twee nieuwe auditoren aan het auditteam toegevoegd die tevens aan een auditopleiding zijn begonnen.
- Vanaf augustus 2026 hebben we een auditteam dat bestaat uit twee IB-ers en een directeur.
- De onderwijsinspectie heeft in januari 2025 de kwaliteitszorg als voldoende beoordeeld.

Aanschaf nieuw meubilair.

In de begroting wordt rekening gehouden met vervanging van het meubilair (voor leerlingen en medewerkers).

- Het meubilair is opgenomen in de begroting.
- Het meubilair dient Europees aanbesteed te worden. De aanbesteding loopt momenteel nog

In 2025 richt OOW zich op een aantal speerpunten die reeds in 2024 gestart zijn en doorlopen tot 2027

In 2025 richt OOW zich op een aantal speerpunten die reeds in 2024 gestart zijn en doorlopen tot 2027.

OOW wil de onderwijskwaliteit duurzaam verbeteren door het verbreden en verdiepen van de competenties van medewerkers. We maken gebruik van kennisdeling met professionele ruimte binnen een op leren gerichte cultuur. We maken gebruik van OOW café, waar medewerkers elkaar ontmoeten en samen professionaliseren op diverse onderwerpen. De onderwerpen worden bepaald aan de hand van de analyses uit ons kwaliteitssysteem. In 2024 komen de thema's Duurzame inzetbaarheid en ICT aan bod. In 2025 staan de thema's Rekenen en Burgerschap centraal.

1. De onderwijskwaliteit is duurzaam verbeterd.
2. De OOW cafés zijn scholingsmomenten voor alle medewerkers. In 2025 zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen: Rekenen, Burgerschap, Duurzame inzetbaarheid en NT2 onderwijs.
3. De onderwijsinspectie heeft in januari 2025 de onderwijskwaliteit als voldoende.

We borgen de doorgaande leer- en zorglijn

Daarnaast borgen we de doorgaande leer- en zorglijn door een goede en nauwe samenwerking met de voorschoolse voorzieningen en het voortgezet onderwijs te organiseren. De OOW scholen werken samen met de voorschoolse voorziening en volgen samen scholing ten behoeve van de educatieve kwaliteit.

- We werken nauw samen met de voorschoolse voorziening en het voortgezet onderwijs.
- Alle leerkrachten van groep ½ hebben samen met de voorschoolse voorziening een gezamenlijke scholing gevolgd en worden gecoacht op de werkvloer.
- Op alle scholen wordt thematisch gewerkt waardoor beter aangesloten wordt bij de belevingswereld van de kinderen.

Programmaonderdeel: Onderwijshuisvesting

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

We willen binnen de gemeente voldoende (basis) scholen behouden met een goede spreiding over de gehele gemeente

Dat doen we met het realiseren van het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs. Wij willen dat de voorschoolse voorzieningen dichtbij de ouders en peuters beschikbaar zijn. Bij de uitvoering van het IHP willen wij ervoor zorgen dat de identiteit van zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs behouden blijft.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Nieuwbouw ISK (internationale schakelklas) door het COA.

Het COA zal in het najaar van 2024 het huidige schoolgebouw van de ISK (internationale schakelklas) van de RSG gaan slopen. Vervolgens zullen zij in januari 2025 starten met de nieuwbouw van de ISK, welke volgens planning in december 2025 opgeleverd zal worden. In de tussenliggende maanden wordt de ISK ondergebracht in tijdelijke noodunits op het Sindorf terrein.

Het buitenwerk van de nieuwbouw van de ISK Ter Apel, door het COA, heeft door het winterse weer helaas een nieuwe vertraging opgelopen. Op 16 december werd het hoogste punt van de nieuwbouw bereikt. Naar verwachting zal de nieuwe school rond de zomer 2026 worden opgeleverd, zodat de school het volgend schooljaar in gebruik kan worden genomen. De ISK (internationale schakelklas) van de RSG is momenteel gehuisvest in noodlokalen.

Actualiseren integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

In Bellingwolde is met drie verschillende schoolbesturen een traject gestart om te komen tot een gezamenlijke onderwijsambitie voor het dorp/omgeving Bellingwolde. Op dit moment is er een projectleider actief om te komen tot een programma van eisen, wat moet leiden tot een raadsvoorstel.

Wij hebben ervoor gekozen om op de locatie naast of rondom De Meet te komen tot een “onderwijs-campus”. Er zal worden gestart met het Voortgezet Onderwijs, omdat het voor de hand ligt om de nieuwbouw voor het primair onderwijs te realiseren op de huidige locatie van het Dollardcollege. Verschillende opties worden daarbij nog onderzocht, ook in relatie tot het huidige gebruik van De Meet.

In Blijham is door de Vereniging voor Christelijk Onderwijs Midden- en Oost-Groningen en Stichting Openbaar Onderwijs Oost-Groningen een intentieverklaring getekend om te verkennen of ze bij nieuw/verbouw onder één dak zouden willen werken

Gezien het feit dat we in Bellingwolde en Blijham met dezelfde schoolbesturen te maken hebben, heeft Blijham in eerste instantie een pas op de plaats moeten maken, maar in 2025 is het proces om tot realisatie te komen opgestart.

In 2024 zal er met de schoolbesturen in Ter Apel gestart worden met de eerste verkennende gesprekken in het kader van het IHP

In 2025 zal er een voorstel in de raad worden gebracht voor de toekomstige onderwijshuisvesting van basisschool CBS de Verrekijker. Dit wordt in samenhang met de andere scholen in Ter Apel bekeken.

In 2025 is samen met de schoolbesturen in Ter Apel gekozen voor de locatie Kapelweg om de nieuwbouw van de Bonifatiuschool en De Verrekijker, samen met Kinderopvang te realiseren. Er wordt nog onderzocht in welke mate de nieuwbouw van de gymnastiekaccommodatie moet plaatsvinden. In de 1^e helft van 2026 zal een voorstel aan de raad worden voorgelegd voor het beschikbaar stellen van het krediet.

Programmaonderdeel: Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Centraal in het lokaal onderwijsbeleid staat de samenhang van peuteropvang, vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstandenbeleid

We streven we naar een zo hoog mogelijke deelname van doelgroeppeters aan voorschoolse educatie. Wij vinden het van groot belang dat alle peuters, ook in de kleine kernen, gebruik maken van de peuteropvang om zo een goede start op de basisschool te maken. Kinderen kunnen dan ook al vanaf 2-jarige leeftijd naar de peuteropvang waar voorschoolse educatie wordt gegeven. Hier leren de kinderen spelenderwijs met andere kinderen, waardoor ze een goede start kunnen maken op de basisschool. Onze ambitie is dat zoveel mogelijk doelgroeppeters hiervan gebruik maken.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Peuters en kleuters met (taal)achterstand zo goed mogelijk voor te bereiden op de basisschool.
We ondersteunen daarom ouders hiervoor inkomensafhankelijk. De aanbieders moeten voldoen aan kostenverhogende kwaliteitseisen. Hiervoor betalen we waar nodig aanbieders een opslag.

We hebben financiële drempels weggenomen, zodat alle peuters naar de voorschoolse opvang kunnen. Ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst, betalen een inkomensafhankelijke bijdrage voor peuteropvang. Het verschil tussen deze bijdrage en de werkelijke kosten vergoeden wij aan de aanbieders.

Kinderen met een VVE-indicatie (voor- en vroegschoolse educatie) gaan vier dagdelen per week naar de peuteropvang, waarvan het derde en vierde dagdeel volledig door ons wordt bekostigd. Aanbieders van VVE moeten voldoen aan specifieke, gemeentelijke kwaliteitseisen. Omdat deze eisen kostenverhogend zijn, ontvangen zij hiervoor subsidie in de vorm van een opslag op het uurtarief.

We willen schoolverzuim zoveel mogelijk voorkomen.
Zonder startkwalificatie hebben jongeren namelijk minder kans op de arbeidsmarkt en verslechteren daarmee hun perspectieven op goede participatie in de samenleving. We werken als gemeente nauw met begeleiders en de leerplichtambtenaar om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

In 2025 is ingezet op het versterken van de samenwerking tussen betrokken partners en het verbeteren van de vroegsignalering.

Samen met de voorschoolse voorzieningen en de Jeugdgezondheidszorg werken we aan een goede organisatie van de indicatie voor- en toeleiding naar de voorschoolse educatie

De werkafspraken en werkwijze voor indicatie en toeleiding naar VVE zijn vastgelegd en bij alle betrokken partijen bekend, waarbij de gemeentelijke doelgroep definitie VVE leidend is.

In de werkgroep OAB staat het onderwerp indicatie en toeleiding VVE jaarlijks op de agenda om te bespreken of aanpassingen nodig zijn. Op deze manier zorgen we ervoor dat doelgroepkinderen tijdig in beeld zijn en zonder onnodige vertraging kunnen instromen bij een VVE-locatie. Dit draagt bij aan een groter bereik van de doelgroep en het versterken van de doorgaande ontwikkelijn van voorschool naar basisschool.

Samen met Kinderopvangorganisatie Kiwi bieden wij op het aanmeldcentrum in Ter Apel peuteropvang en VVE aan een kwetsbare doelgroep voor wat betreft onderwijsachterstanden

Sinds het najaar van 2024 werd peuteropvang aangeboden op het aanmeldcentrum. In de zomer van 2025 is gebleken dat de huisvesting niet langer voldeed aan de veiligheidseisen om de opvang voort te zetten. In de tweede helft van 2025 heeft daarom geen peuteropvang plaatsgevonden.

De gemeente heeft in samenwerking met het COA en Kiwi actief gezocht naar alternatieve huisvesting. De gesprekken hierover zijn eind 2025 nog gaande. Doel blijft om de peuteropvang en VVE op zo kort mogelijke termijn te hervatten, zodat onderwijsachterstanden in een vroeg stadium kunnen worden beperkt

In 2025 zetten we de afspraken die zijn gemaakt met jeugdgezondheidszorg voort en scherpen ze aan. We willen achterhalen wat de redenen van ouders zijn om hun kind niet te laten deelnemen VVE, Een bereik van 100% is onmogelijk, maar we streven ernaar om minimaal op het landelijk gemiddelde van 83% te komen.

De bestaande afspraken met de Jeugdgezondheidszorg zijn in 2025 voortgezet en geëvalueerd. Daarbij is ingezet op het verbeteren van vroegsignalering. Ook hebben we de peutermonitor uitgebreid met de mogelijkheid om redenen van niet-deelname aan VVE, vast te leggen. Daarmee heeft de gemeente nu beter zicht op de oorzaken waarom kinderen met een VVE-indicatie toch niet worden ingeschreven bij een VVE-locatie. Dit is van toegevoegde waarde, omdat hierdoor gericht kan worden gestuurd op het vergroten van het bereik van de doelgroep. Inzicht in belemmeringen zoals praktische, financiële, culturele of organisatorische factoren maakt het mogelijk maatwerk te bieden. Daarmee wordt de kans vergroot dat doelgroepkinderen tijdig deelnemen aan voorschoolse educatie, wat bijdraagt aan het verkleinen van onderwijsachterstanden en het bevorderen van gelijke ontwikkelkansen. In 2025 hadden wij een gemiddeld bereik van 86%, ruim boven het landelijk gemiddelde.

We willen de vicieuze cirkel van laaggeletterdheid binnen het gezin doorbreken, zodat taalachterstanden voorkomen kunnen worden

In 2025 starten we daarom met een nieuwe beleidsperiode 'Aanpak Laaggeletterdheid Westerwolde 2025-2029' en het uitvoeringsplan 'Gezinsaanpak laaggeletterdheid'. De gezinsaanpak is erop gericht ouders te leren om hun kinderen te ondersteunen en stimuleren in de taalontwikkeling.

In 2025 is vanwege capaciteitsgebrek echter besloten de uitvoering van nieuwe activiteiten tijdelijk niet te intensiveren. De beschikbare inzet is primair gericht op het borgen van lopende verplichtingen. De verdere uitrol van de gezinsaanpak wordt doorgeschoven naar 2026.

We willen ieder kind naar peuteropvang en voor- en voegschoolse educatie kunnen laten gaan.

We ondersteunen daarom ouders hiervoor inkomensafhankelijk. De aanbieders moeten voldoen aan kostenverhogende kwaliteitseisen. Hiervoor betalen we waar nodig aanbieders een opslag.

We hebben financiële drempels weggenomen, zodat alle peuters naar de voorschoolse opvang kunnen. Ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst, betalen een inkomensafhankelijke bijdrage voor peuteropvang. Het verschil tussen deze bijdrage en de werkelijke kosten vergoeden wij aan de aanbieders.

Kinderen met een VVE-indicatie (voor- en voegschoolse educatie) gaan vier dagdelen per week naar de peuteropvang, waarvan het derde en vierde dagdeel volledig door ons wordt bekostigd. Aanbieders van

VVE moeten voldoen aan specifieke, gemeentelijke kwaliteitseisen. Omdat deze eisen kostenverhogend zijn, ontvangen zij hiervoor subsidie in de vorm van een opslag op het uurtarief.

We gaan onderzoeken of er in de kleine kernen peuter-kleutergroepen kunnen worden gevormd.

De haalbaarheid van peuter-kleutergroepen in kleine kernen is in 2025 niet verkend. De reden hiervoor is capaciteitsgebrek. In de nieuwe OAB/VVE beleidsperiode 2027-2030 zal dit worden onderzocht.

We willen kinderen en jongeren betrekken bij de politiek en aansluiting te zoeken bij wat de jeugd zelf wil. We organiseren daarom jaarlijks een kinderraad. Daarnaast zullen wij ook de kinderen en jeugd betrekken bij het vormgeven van de doelen van Nij Begun. Deze generatie en die daarop zal volgen zijn immers waar het om gaat bij Nij Begun.

In 2025 heeft een Kinderraad plaatsgevonden, waarbij kinderen hebben ervaren hoe besluitvorming in een politieke setting verloopt en zij hun ideeën hebben kunnen inbrengen.

Het voornemen om jeugd te betrekken bij het vormgeven van de doelen van Nij Begun verloopt langzamer dan vooraf voorzien. Eind 2025 was de participatiefase met jeugd nog niet gestart. De verwachting is dat dit in 2026 verder vorm krijgt.

Beleidsindicatoren: programma 7

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	5,6	6,7	14-04-2026
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	36	28	14-04-2026
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	4,0	2,3	14-04-2026

Op grond van de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten dienen per programma de beleidsindicatoren zoals genoemd in die regeling opgenomen te worden in de jaarrekening. Hier zijn de op het moment van gereedkomen van de jaarrekening bekend zijnde indicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft het gekost: programma 7

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 7 Onderwijs in Westerwolde. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.878.551	2.420.054	2.649.770	2.454.797	194.973
Onderwijshuisvesting	2.062.313	2.588.825	2.468.128	2.428.974	39.154
Openbaar basisonderwijs	8.674.156	8.425.514	8.467.774	8.524.423	-56.649
	13.615.020	13.434.392	13.585.672	13.408.194	177.478
Baten					
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.431.936	-1.029.550	-1.311.680	-1.421.626	109.946
Onderwijshuisvesting	-258.957	-178.786	-174.986	-219.340	44.355
Openbaar basisonderwijs	-8.193.647	-7.801.759	-7.575.459	-8.330.007	754.548
	-9.884.540	-9.010.095	-9.062.125	-9.970.973	908.849
Subtotaal					
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.446.616	1.390.503	1.338.089	1.033.170	304.919
Onderwijshuisvesting	1.803.356	2.410.039	2.293.142	2.209.634	83.509
Openbaar basisonderwijs	480.509	623.754	892.315	194.417	697.899
	3.730.481	4.424.297	4.523.547	3.437.221	1.086.326
Reservemutaties					
Onttrekkingen	-825.570	-329.379	-1.194.158	-1.249.241	55.083
Stortingen	1.386.436	570.479	1.170.479	2.024.525	-854.046
Subtotaal reservemutaties	560.866	241.100	-23.679	775.284	-798.963
Gerealiseerd resultaat programma 7	4.291.347	4.665.397	4.499.868	4.212.505	287.364

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 287.364 voordelig

Toelichting op de verschillen Prog. 7 (> €50.000)

Toelichting verschillen Baten

Toelichting verschil Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Bedrag	V/N
Voor het RMC traject is er afgelopen jaren € 96.000 gereserveerd in een reserve. Dit bedrag is in 2025 vrijgevallen en uitgekeerd. Daarnaast zijn voor her RMC-traject de doorstroompuntmiddelen 2025 uitgekeerd van € 82.000. Hiermee hebben bij de raming van de programmabegroting 2025 geen rekening mee gehouden.	€ 178.000	V
Voor het onderwijsachterstandenbeleid is minder uitgegeven ten opzichte van de rijksvergoeding voor 2025. Het restant van € 104.000 is gereserveerd op de balans en kan uitgegeven worden in 2026.	€ 104.000	N
In 2025 hebben wij een detachingsvergoeding ontvangen van €19.000 voor een medewerker die zich ingezet heeft voor het Regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten (VSV).	€ 18.000	V
Voor het programma Tijd voor de toekomst hebben wij € 18.000 meer toegekend gekregen.	€ 18.000	V
Totaal Baten Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 110.000	V

Toelichting verschil Onderwijshuisvesting	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 44.000	V
Totaal Baten Onderwijsbeleid en Onderwijshuisvesting	€ 44.000	V

Toelichting verschil Openbaar basisonderwijs	Bedrag	V/N
Hogere basisbekostiging (verhoging door CAO-wijziging gedurende 2025 niet begroot)	€ 188.000	V
Hogere bekostiging voor 1e en 2e jaars opvang asielzoekers (verhoging door CAO-wijziging gedurende 2025 niet begroot)	€ 74.000	V
Verhoging doorbetaling SWV	€ 29.000	V
Bijdrage Spuk bewegingsonderwijs en schakelklassen niet begroot	€ 77.000	V
Opbrengst detacheringen hoger dan begroot	€ 21.000	V
Inkomsten Tijd voor Toekomst (project waar ook lasten tegenover staan)	€ 54.000	V
Inkomsten ouderbijdragen (niet begroot aangezien het voorheen door de ouderbaten geïnd werd)	€ 25.000	V
Uitkeringen voor ziekte en zwangerschap (niet begroot).	€ 276.000	V
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 4.000	N
Afwijking Peuteropvang dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 15.000	V
Totaal Baten Openbaar basisonderwijs	€ 755.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Bedrag	V/N
Voor het onderwijsbeleid is € 146.000 minder uitgegeven ten opzichte van de Rijksvergoeding (zie ook onderdeel baten)	€ 146.000	V
In 2025 zijn er minder aanvragen voor het leerlingenvervoer geweest ten opzichte waar wij rekening mee hadden gehouden. In totaal is € 120.000 minder uitgegeven.	€ 120.000	V
Voor het project tijd voor de toekomst zijn in 2025 subsidies verstrekt aan de schoolbesturen. Voor het project tijd voor de toekomst hebben wij een rijksbijdrage ontvangen. De uitbetaalde subsidies waren maar deels meegenomen in het subsidiebudget. Hierdoor is een nadeel ontstaan van € 54.000	€ 54.000	N
De exploitatielasten voor de peuterspeelzalen zijn met € 17.000 overschreden ten opzichte van de raming binnen de programmabegroting 2025. Dit komt met name door hogere energie- en onderhoudslasten.	€ 17.000	N
Totaal Lasten Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 195.000	V

Toelichting verschil Onderwijshuisvesting	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.		
Totaal Lasten Onderwijsbeleid en Onderwijshuisvesting	€ 39.000	V

Toelichting verschil Openbaar basisonderwijs	Bedrag	V/N
Afzonderlijke afwijkingen zijn lager dan €50.000. Geen toelichting benodigd.	57.000	N
Totaal Lasten Openbaar basisonderwijs	€ 57.000	N

Programma 8 Organisatie & Bestuur

Missie en doelstelling

Westerwolde streeft naar een slagvaardige organisatie die blijvend inspeelt op de taken en opgaven die ze heeft en in de toekomst krijgt.

Onze doelen realiseren we met onze organisatie, de mensen die er werken, de huisvesting en faciliteiten, goede informatie en communicatie en voldoende geld. Westerwolde heeft zich sinds de start in 2018 ontwikkeld tot een krachtige eigen organisatie met de middelen die wij hadden en de keuzes zoals die in die tijd zijn gemaakt. Deze zijn goed geweest maar er is verbetering mogelijk. Daarnaast is een doorgaande overheveling van taken van de rijksoverheid naar de gemeenten zichtbaar, zoals de Omgevingswet en de energietransitie. Er wordt steeds meer van ons verwacht in de hoeveelheid werk en in hoe we werken. Ons wordt gevraagd interne en externe opgaven integraler te benaderen en nog meer met partners samen te werken. De grotere opgave en de andere manier van werken vraagt doorontwikkeling en versterking van de organisatie.

Programmaonderdeel: Organisatie

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Dienstverlening/KCC

We willen dienstverlening dicht bij de inwoner organiseren met toegankelijke laagdrempelige diensten op de website en persoonlijk contact.

In de afgelopen 4 jaren is er veel aandacht geweest voor het organiseren van de dienstverlening dicht bij onze inwoners.

Zo is bijvoorbeeld het percentage in eerste contact afgehandelde telefoontjes gestegen van 49,1% naar 58,1% (dit is exclusief de telefoontjes voor jeugd, participatie en WMO). Onze inwoners kregen dus snel een correct antwoord.

Het aantal E-diensten en webformulieren is toegenomen waardoor onze inwoners 24/7 producten of informatie kunnen aanvragen. In de periode 2022- 2025 is het gebruik van webformulieren toegenomen van 9.892 naar 16.120.

In 2022 is onze website 157.779 keer bezocht en in 2025 235.372 keer. Een forse stijging dus!

Het aantal bezoekers aan de balie burgerzaken is gestegen van 8.606 in 2022 naar 12.553 in 2025.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We creëren draagvlak binnen de organisatie om kennis die naar het KCC kan worden overgeheveld, ook daadwerkelijk naar het KCC over te hevelen

Waar de 'knip' komt te liggen wordt in gezamenlijkheid bepaald (vakafdeling en KCC).

In 2025 zijn hier kleine stapjes in gezet. Dit moet en kan beter willen wij onze inwoners snel en kwalitatief nog beter helpen. Daarom krijgt dit in 2026 hoge prioriteit.

We implementeren de Wet digitale toegankelijkheid en zetten in op begrijpelijke taal waardoor meer mensen van onze onlinedienstverlening gebruik kunnen maken.

In 2025 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder onze inwoners. Het gemiddelde cijfer voor onze dienstverlening is een 7,3. Dit is net iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Uit dit onderzoek is gebleken dat een aantal onderdelen voor verbetering vatbaar is. Daar gaan we in 2026 mee aan de slag.

We maken meer interne systemen toegankelijk voor het KCC

We maken meer interne systemen toegankelijk voor het KCC waardoor meer vragen in eerste contact kunnen worden beantwoord. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ons zaakstelsel Join en het informatiesysteem Suite.

Het toegankelijk maken van systemen voor het KCC is nog niet afgerond. Naar verwachting wordt dit in 2026 wel gerealiseerd. Dit zal ook ten goede komen aan het percentage in eerste contact afgehandelde telefoontjes.

We blijven aandacht houden binnen de BRP-straat voor het optimaliseren van de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners

We blijven aandacht houden binnen de BRP-straat voor het optimaliseren van de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners in het proces van 1e inschrijving van statushouders en asielzoekers. Dit doen we met name door stevig de regie te pakken tijdens de bijeenkomsten van de Landelijke Commissie BRP-straten.

In 2025 zijn er 2 landelijk coördinatoren aangesteld. Zij behartigen de zaken van alle BRP straten en zijn de schakel tussen de BRP-straten en het Directeurenoverleg (DO). In het DO zitten de directeurs van BZK,

A en M, IND, COA, VNG, NVVB, gemeente Amsterdam en namens de BRP-straten neemt de manager Dienstverlening Westerwolde deel. Het DO is in de plaats gekomen van de Landelijke Commissie BRP-straten.

Ook is in 2025 het aantal BRP-straten uitgebreid. Op dit moment zijn er 9 BRP-straten. Het budget dat beschikbaar is gesteld voor alle BRP-straten is opgehoogd en zal jaarlijks worden verdeeld. De VNG heeft hierin een coördinerende rol.

Doordat er een aantal BRP-straten zijn bijgekomen, is aantal inschrijvingen door de BRP-sstraat Westerwolde lager dan in 2024.

Indien nodig gaan wij bij de inwoners op huisbezoek

In 2025 zijn wij 37 keer op huisbezoek geweest. Het gaat hier om aanvragen reisdocumenten. Overige producten kunnen steeds meer digitaal worden aangevraagd waarbij moet worden opgemerkt dat wij het fysieke kanaal uiteraard beschikbaar houden.

We houden een klanttevredenheidsonderzoek om te onderzoeken hoe onze inwoners de gemeentelijke dienstverlening ervaren.

In 2025 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder onze inwoners. Het gemiddelde cijfer voor onze dienstverlening is een 7,3. Dit is net iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Uit dit onderzoek is gebleken dat een aantal onderdelen voor verbetering vatbaar is. Daar gaan we in 2026 mee aan de slag.

We ‘verleiden’ onze inwoners om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden (E-diensten) voor de dienstverlening maar blijven ook via het fysieke kanaal beschikbaar.

In 2025 hebben we twee nieuwe eDiensten, (‘vertrekkingsbeperking’ en ‘vermissing reisdocument’) succesvol geïmplementeerd. Dankzij deze digitale stappen is onze dienstverlening weer verbeterd. De inwoners kunnen sneller, eenvoudiger en op ieder gewenst hun melding doen. Dit zorgt voor een betere en sneller registratie”

We verleiden onze inwoners gebruik te maken van de eDiensten door hen te wijzen op het feit dat een digitale aanvraag mogelijk is. Dit doen wij zowel aan de balie als telefonisch en via onze website.

Sinds 1 januari 2026 is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) van kracht. Deze wet geeft inwoners en ondernemers het recht om officiële berichten digitaal bij de gemeente in te dienen. Daarnaast blijven de schriftelijke en fysieke kanalen ook open. In 2025 hebben wij ons hierop voorbereid. Voor het digitale kanaal kan de inwoner onze webformulieren gebruiken. De inwoner krijgt automatisch een ontvangstbevestiging en kan een kopie van de ingevulde gegevens downloaden.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Openbare werken

De openbare ruimte efficiënt en effectief beheren en onderhouden.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Samenwerking en koers

Een strategie op de inzet team Openbare Werken en de markt. Centraal hierin staan slagkracht en continuïteit. We houden bij het maken van keuzes rond in- en uitbesteden rekening met de service en dienstverlening.

De uitkomsten van het organisatieonderzoek Openbare Werken geeft een koers en aanbevelingen aan voor de toekomst.

Heroriëntatie takenpakket Openbare Werken

We verkennen hoe we dat kunnen doen, rekening houdend met zaken zoals efficiëntie en effectiviteit, samenwerking, de grootte van de gemeente, reisafstanden en de lokale zichtbaarheid. In samenhang hiermee voeren we in 2024 een locatieonderzoek voor de huisvesting van onze organisatie. De financiële consequenties van een keuze daarin zijn niet verwerkt in deze Kadernota.

De volgende vragen zijn tijdens het onderzoek behandeld:

1. Welke scenario's zijn mogelijk voor de organisatie (taken, sturing, structuur)?
2. Welke scenario's zijn er voor de huisvesting van medewerkers en materieel?
3. Welke scenario heeft de voorkeur?

Op basis van de uitkomsten van het rapport, de huidige leidende principes, de storytelling en de SWOT-analyse, is een koers uitgezet.

Voor 2025 realiseren we aanvullende stallingsruimte voor de nieuw aangeschafte zoutstrooiers.

In 2025 is het huisvestingsonderzoek gestart voor het gemeentehuis en de werven. Stallingsruimte voor de nieuwe zoutstrooiers zal hierin worden opgenomen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Gebouwenbeheer

We presenteren in de loop van 2025 de uitwerking van de hoofdkeuzes rond het Strategisch Vastgoedplan die in 2023 zijn gemaakt met de financiële consequenties voor de korte en middellange termijn.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We verkopen de vastgoedobjecten die als laaghangend fruit zijn aangemerkt.

In lijn met het strategisch vastgoedplan hebben we de volgende dingen gedaan: in 2025 hebben we drie vastgoedobjecten verkocht. Daarnaast hebben we één vastgoedobject te koop gezet. Voor een ander vastgoedobject bereiden we de verkoop voor. Ook zijn we begonnen met de voorbereidingen om twee vastgoedobjecten in 2026 te slopen. Ten slotte wordt er nog een ander vrijgekomen object meegenomen in een gebiedsontwikkeling.

We onderhouden in de tussentijd onze gemeentelijke gebouwen in afwachting van de vaststelling van het Strategisch Vastgoedplan op een niveau laag

Op basis van de bijgewerkte meerjaren-onderhoudsplannen onderhouden wij onze panden. Voor panden die mogelijk worden verkocht of waarvoor nog onderzoek loopt, passen wij maatwerk toe. Zo voorkomen we dat we meer onderhoud uitvoeren dan nodig is. In de onderhoudsvoorziening houden wij hier rekening mee.

Onderhoud en beheer aanpassen op de nieuwe vastgoedportefeuille

We passen ons meerjarenonderhoudsprogramma en het beheer op de nieuw ontstane vastgoedportefeuille aan.

In 2025 is besloten om de onderhoudsbudgetten in 2026 om te zetten in één voorziening. Deze voorziening sluit aan op de herberekende meerjaren-onderhoudsplannen met een planningshorizon van 15 jaar. Hierdoor ontstaat er meer duidelijkheid in de financiële planning.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

HRM

We streven naar aantrekkelijk werkgeverschap, dat bijdraagt aan het ontwikkelen van een toekomstbestendige organisatie.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Binden van medewerkers.

Wij zijn een aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt. Wij kennen onze arbeidsmarktpositie en werken actief aan het versterken van ons werkgeversmerk. Wij bieden aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden zoals onze CAO-mogelijkheden biedt tot lokale invulling te geven aan onderwerpen als reiskosten woon-werk en thuiswerk(vergoeding), maar ook (betaald) ouderschapsverlof en andere levensfase gerichte verlofmogelijkheden

Nieuwe medewerkers krijgen een vliegende start in ons introductieprogramma

Nieuwe medewerkers krijgen een vliegende start in ons introductieprogramma. Werken voor Westerwolde betekent persoonlijke groei, leren en ontwikkelen. Wij investeren in bekendheid bij MBO en HBO/Universiteiten van onze beeldmerk (o.a. gastcolleges geven en stageplekken aanbieden), maar ook door op regionale en lokale evenementen in beeld als werkgever te zijn (o.a. de jaarlijkse landbouwbeurs in Vlagtwedde).

Wij willen medewerkers boeien en behouden en kansen bieden om binnen de organisatie te leren, ontwikkelen en bewegen

Dat is een samenspel van werkgever en werknemer. Wij bouwen aan een toekomstbestendige organisatie door strategische personeelsplanning, waarbij de samenstelling en inrichting van de organisatie elkaar versterken met bestuurlijke doelen en maatschappelijke opgaven. Wij zorgen dat de daarvoor benodigde inzichten op orde zijn. Medewerkers kunnen bewegen binnen de organisatie: wij hebben onze doorstroomkansen in beeld, kennen ons divers talent en weten beweging te realiseren. Wij investeren in de permanente ontwikkeling van onze medewerkers -in gelijk tempo met hun vakgebied- en stimuleren vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. Wij ontwikkelen een visie op talentmanagement. Wij identificeren factoren die belemmerend zijn voor doorstroom en continuïteit.

We dragen bij aan de afspraakbanen quotum voor overheden

De overheden blijven achter in het te realiseren aantal afspraakbanen. Binnen Westerwolde hebben we al een aantal afspraakbanen gerealiseerd. In 2025 willen we dit formaliseren en waar mogelijk uitbreiden.

Er komen doorlopend meer structurele taken bij de gemeente te liggen die niet passen binnen de huidige formatie. Voor de invulling van deze extra taken is structureel € 220.000 opgenomen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

ICT

Wij sterven er naar met de juiste instrumenten de juiste informatie op het juiste moment beschikbaar te stellen aan de juiste mensen.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Uitwerking informatie- en datagestuurde werken.

We ontwikkelen door op de informatiseringstrategie en implementatie van informatievoorzieningsprocessen op basis van standaarden en het gebruik maken van de bijbehorende instrumenten.

De informatiestrategie is in 2025 doorontwikkeld en zal verder verbeteren en meer gebaseerd zijn op landelijke standaarden en beschikbare instrumenten.

We verbeteren de kwaliteit van onze gemeentelijke data door meer informatiegestuurd te gaan werken.

Dit is een continu proces dat de kwaliteit van data gaat verbeteren en de ontwikkeling van informatiegestuurd werken steeds verder naar een volwassener niveau brengt.

Modernisering applicaties.

We moderniseren het applicatielandschap, gebruik makend van uitfasering, vernieuwing, cloudtransitie en koppelingsbeheer in afstemming met bedrijfsprocessen.

In 2025 hebben we grote stappen gezet in de digitalisering van onze organisatie, met verdere cloudmigraties, modernisering van software en de doorontwikkeling van de digitale werkplek. Daarnaast hebben we verouderde systemen opgeruimd, licenties opgeschoond en nieuwe tools ingevoerd, wat zowel efficiëntie als kostenbesparing heeft opgeleverd.

We implementeren nieuwe mogelijkheden zoals Microsoft365, nieuwe telefonie en een besluitvormingsapplicatie.

In 2025 hebben we grote stappen gezet in de digitalisering, waaronder het digitaal aanbieden van duizenden poststukken, het koppelen van webformulieren aan het zaaksysteem en het uitbreiden van online diensten. Daarnaast zijn voorbereidingen gestart voor nieuwe koppelingen en voor aansluiting op e-Herkenning en de Europese digitale inlogdienst eIDAS, wat de veiligheid en efficiëntie van onze dienstverlening verder versterkt. Verder is er een doorontwikkeling op het werken met Microsoft365 en digitale besluitvorming.

We waarderen verouderde servers op en voeren databasevernieuwingen door.

In 2025 zijn daar waar nodig verouderdere servers vervangen en databases geoptimaliseerd in kader o.a. beveiliging en performance.

Faciliteren tijd- en plaatsonafhankelijk werken.

We faciliteren en moderniseren toekomstgerichte werkplekken. Dit past binnen de aangenomen visie van de gemeente Westerwolde om tijd- en plaatsonafhankelijk te kunnen werken.

In 2025 is de werkplek doorontwikkeld, met als doel om samen met Grid de oudere Citrix-omgeving uiteindelijk uit te faseren. Dit blijft een optimalisatietraject voor de komende periode.

We verbeteren de mogelijkheden in vergader- en overlegruimtes om met teamsoplossingen te werken.

In 2025 zijn alle vergaderruimtes voorzien van moderne Teams vergaderplekken om te kunnen vergaderen.

We werken samen met Grid in hun overgang van ICT- naar een regieorganisatie op het gebied van automatisering.

In 2025 is de transitie vormgegeven en heeft dit ertoe geleid dat op 1 januari 2026 de gemeenschappelijke regeling Reg-IT is opgericht..

Versterking digitale weerbaarheid.

We vergroten de digitale weerbaarheid (cybersecurity en privacy) en spelen daarbij in op de vernieuwde baseline informatieveiligheid overheid (BIO 2.0) en het vernieuwde Europese normenkader netwerk- en informatiesystemen (NIS 2.0).

In 2025 is een BIO2-scan uitgevoerd op basis waarvan de gemeente kan toewerken naar een situatie van beheerste IV-processen (IV=informatievoorziening). Ook zijn er stappen gezet om een Information Security Management System (ISMS) binnen Westerwolde te implementeren. Dit is een verplicht onderdeel binnen de BIO2 en hierbij vindt ook afstemming plaats in regioverband.

We spelen in op de ontwikkelingen rondom AI-technologie in samenhang met security en op het te vernieuwen verantwoordingskader voor informatiebeveiliging (ENSIA)

Als gemeente Westerwolde is medio 2025 een strategische informatiebijeenkomst rondom AI georganiseerd voor o.a. bestuurders. De uitkomsten zijn vertaald naar een richtlijn AI die in december 2025 in de gemeenteraad is vastgesteld. Doorontwikkeling op basis van een AI-organisatiescan is in 2025 voorbereid. Rondom privacy is deelbeleid opgesteld en is de procedure voor informatiebeveiligingsincidenten en datalekken onder de loep genomen. Binnen AI-toepassingen is het voldoen aan privacyspelregels een belangrijk aandachtspunt.

We versterken de informatiebeveiliging door in 2025 als Westerwolde te werken volgens een vernieuwd en toekomstbestendig ENSIA-verantwoordingskader (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

Ook in 2025 hebben we een volledige zelfevaluatie en pre-audit uitgevoerd, zodat de gemeente tijdig inzicht heeft in risico's, verbeterpunten en de mate van naleving. De bevindingen worden meegenomen in de roadmap op basis van het medio 2025 opgesteld Plan van Aanpak Informatiebeveiliging 2025-2026.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Communicatie

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

Blijven werken aan de omslag van "vertellen" naar "in gesprek gaan".

We gaan omgevingsgericht werken onder de aandacht brengen in de gehele organisatie. Dit is een doorlopend proces. We willen onze inwoners bij het begin van het maken van onze plannen al vragen om mee te denken en horen wat zij ervan vinden.

Met behulp van een monitoringtool verzamelen ze nieuws en berichten op (sociale) media, lokale kranten en tijdschriften. Ook telefoontjes van inwoners, website gebruik en meldingen via WhatsApp en email worden meegenomen. Zo kan de gemeente beter inspelen op wat er leeft onder de inwoners. Er wordt intern een wekelijks overzicht gepubliceerd van het meest relevante nieuws plus duiding.

Medewerkers te blijven ondersteunen bij schrijven op B1 taalniveau.

We blijven schrijfcoaches en trainingen om onze medewerkers inzetten om hen te ondersteunen bij het schrijven op B1 taalniveau. Ook worden de standaardbrieven aangepast naar dit taalniveau.

Ook in 2025 hebben we ondersteund bij het schrijven op B1 niveau. Zowel bij voorstellen en rapporten als brieven.

We professionaliseren onze Newsroom.

Sinds 2024 werken de teams Communicatie, DIV, KCC en Online nauw samen in de nieuwskamer. Met behulp van een monitoringtool verzamelen ze nieuws en berichten op (sociale) media, lokale kranten en tijdschriften. Ook telefoontjes van inwoners, website gebruik en meldingen via WhatsApp en email worden meegenomen. Zo kan de gemeente beter inspelen op wat er leeft onder de inwoners. Er wordt intern een wekelijks overzicht gepubliceerd van het meest relevante nieuws plus duiding.

We werken aan de omslag van "vertellen" naar "in gesprek gaan"

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Financiën

Westerwolde wil de huidige financieel gezonde situatie behouden, de lasten voor inwoners eerlijk verdelen en indien nodig deze maximaal met de inflatie laten stijgen.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We vergelijken onze begroting met die van andere soortgelijke gemeenten

We laten door een externe partij een vergelijking van de begroting en de rijksbijdrage uitvoeren. Vergelijking vindt plaats op basis van de IV3- rapportages aan het CBS. In deze rapportage worden de lasten en baten van gemeenten weergegeven in een matrix van taakvelden en kostensoorten. Deze matrix wordt bewerkt en vergeleken met de matrices van andere gemeenten van dezelfde grootte.

Door onderzoeksbureau Cebeon in onze begroting en rijksbijdrage vergeleken. Uit deze vergelijking kwamen een aantal specifieke onderdelen waar de gemeente Westerwolde afweek van de vergelijkende gemeenten. Met name aan de samenleving kant vielen de verschillen op. Met de uitkomsten is de organisatie nu aan de slag om de verschillen te duiden en te bekijken welke stappen hierin gezet kunnen worden. Uiteindelijk ligt het beleid van de gemeente Westerwolde ten grondslag aan de bevindingen en zullen eventuele uitkomsten ook hierin tot uitdrukking moeten worden gebracht.

We onderzoeken de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen

Naast de gemeentelijke belastingen, zoals de onroerende-zaakbelastingen heft de gemeente ook rechten en leges. Voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt dat er sprake is van een kostendekkende exploitatie. Daarnaast heffen wij leges, lijkbezorgingrechten, liggelden en marktgelden. We willen de kostendekking van die heffingen onderzoeken. Om inzicht te krijgen in de kostendekkendheid van deze heffingen op basis van die nieuwe modelverordeningen is een onderzoek door een externe partij nodig. Voor de leges vindt op dit moment zo'n onderzoek reeds plaats. Voor de overige heffingen willen wij ook onderzoek laten doen naar de kostendekkendheid.

Door het bureau ANG is een onderzoek naar de kostendekkendheid uitgevoerd. Dit onderzoek heeft geleid tot geupdate tarieven die in 2025 door de raad zijn vastgesteld. Hiermee is het onderzoek naar de kostendekkendheid uitgevoerd en zijn de tarieven weer up to date

Het actualiseren van onze heffingsverordeningen op basis van de modelverordeningen van de VNG

De VNG publiceert modelverordeningen voor o.a. de lokale heffingen. Deze modelverordeningen worden periodiek geactualiseerd aan de hand van ontwikkelingen in o.a. de jurisprudentie en wetgeving. Wij willen onze verordeningen actueel houden door deze te baseren op die modelverordeningen.

Alle verordeningen zijn aangepast op de modelverordeningen van de VNG. De volgende stap is om te bekijken waar we de verordeningen nog kunnen aanpassen om de leesbaarheid nog verder te vergroten.

Programmaonderdeel: Bestuur

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Al bij de start van 2018 is aangegeven dat Westerwolde als kleine plattelandsgemeente kon floreren als ze nauw zou samenwerken met buurgemeenten in de regio

We zien dat die samenwerking in de afgelopen jaren steeds meer vorm krijgt. Ontwikkelingen zoals die van het Nij Begun brengen dat in een stroomversnelling. Het college wil die kracht van de regio versterken.

Wat wilden we ervoor doen en wat hebben we ervoor gedaan (activiteiten)?

We werken actief mee aan het vormgeven van de verschillende agenda's van het Nij Begun

We doen dat in de begeleidingsgroepen, de managementoverleggen en Stuurgroepen die aan de verschillende agenda's zijn verbonden. We trekken als Oost-Groninger gemeenten daarin zoveel mogelijk gezamenlijk op.

In 2025 zijn de Sociale Agenda en de Economische Agenda vastgesteld.

Verder uit ontwikkelen in 2026 van de open einden Masterplan Oost-Groningen.

In het masterplan komt tot uitdrukking wat we vanuit het huidig perspectief de komende dertig jaar moeten doen om Oost-Groningen op het gebied van de brede welvaart naar het gemiddelde van Nederland te brengen. Die tijdshorizon wordt ook gebruikt bij het Nij Begun om de ereschuld van de gaswinning in te lossen. De inhoud van het masterplan gebruiken we in de gesprekken rond de agenda's van Nij Begun om aan te geven wat wij binnen Oost-Groningen nodig hebben. Het masterplan staat natuurlijk niet voor dertig jaar vast. Het zal eens in de vijf á 10 jaar worden geëvalueerd en aangepast om een volgende stap te zetten, maar ook om de dan geldende context binnen de regio, Nederland en Europa als vertrekpunt te gebruiken.

In 2026 wordt gestart met de regiodeal II voor Oost-Groningen.

Deze nieuwe regiodeal sluit nauw aan bij de eerste regiodeal die we in 2025 afronden. De nieuwe behoudt het goede van de eerste en bouwt met enkele vernieuwingen daarop voort. De inhoud van de Regiodeal past in de koers die we in het Masterplan Oost-Groningen inzetten. Het geeft voor de eerste vier jaar vorm en concrete inhoud aan een deel van het masterplan en jaagt verschillende onderdelen daarvan aan.

Wat heeft het gekost: programma 8

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van programma: 8 Organisatie en Bestuur. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Bestuur	2.796.649	2.485.258	3.017.913	3.617.200	-599.288
Organisatie	4.605.310	3.322.159	4.064.195	4.018.564	45.630
Totaal 8 Organisatie & Bestuur	7.401.959	5.807.416	7.082.107	7.635.765	-553.658
Baten					
Bestuur	-1.258.637	-338.435	-1.488.127	-1.403.056	-85.071
Organisatie	-1.406.720	-478.518	-478.518	-545.161	66.642
Totaal 8 Organisatie & Bestuur	-2.665.357	-816.953	-1.966.645	-1.948.217	-18.429
Subtotaal					
Bestuur	1.538.012	2.146.823	1.529.786	2.214.144	-684.359
Organisatie	3.198.591	2.843.640	3.585.676	3.473.404	112.272
	4.736.603	4.990.463	5.115.462	5.687.548	-572.086
Reservemutaties					
Onttrekkingen	-2.386.803	-328.111	-1.527.798	-1.503.798	-24.000
Stortingen	6.918.752	310.000	872.000	872.000	0
Subtotaal reservemutaties	4.531.949	-18.111	-655.798	-631.798	-24.000
Gerealiseerd resultaat programma 8	9.268.552	4.972.352	4.459.664	5.055.750	-596.086

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € -596.086 nadelig

Toelichting op de verschillen Prog. 8 (> €50.000)

Toelichting verschillen Baten

Toelichting verschil Bestuur	Bedrag	V/N
Door toekomstige overgang van pensioen voormalig personeel bestuurders naar ABP is de mutatie lager dan begroot.	€ 185.000	N
Er is via de Algemene Uitkering meer ontvangen voor Nij Begun	€ 58.000	V
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 42.000	V
Totaal Baten Bestuur	€ 85.000	N

Toelichting verschil Organisatie	Bedrag	V/N
Er zijn meer paspoorten etc. uitgegeven dan begroot. Hierdoor zijn er meer leges ontvangen	67.000	V
Totaal Baten Organisatie	67.000	V

Toelichting verschillen Lasten

Toelichting verschil Bestuur	Bedrag	V/N
M.i.v. 2028 gaat het pensioen van wethouders en voormalig bestuurders over van eigen beheer naar ABP. Omdat de dekking van ABP hoger is, storten we een hoger bedrag in onze voorziening, zodat deze beter aansluit bij ABP. Daarnaast is er een bedrag gestort i.v.m. toekomstige wachtgelden.	€ 400.000	N
Er was geen rekening gehouden met een hoger salaris en sociale premies van burgemeester en wethouders.	€ 70.000	N
In 2025 zijn i.v.m. van van het kabinet extra verkiezingen georganiseerd. Doordat er meer gewerkt is met eigen personeel, zijn de kosten van o.a. inhuur en presentiegelden lager. Daarnaast zijn er nieuw stemhokjes aangeschaft. De kosten hiervan waren aanmerkelijk lager dan begroot was.	€ 73.000	V
Om de uitkeringen aan voormalig bestuurders te actualiseren is de voorziening verhoogd.	€ 161.000	N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 41.000	N
Totaal Lasten Bestuur	€ 599.000	N

Toelichting verschil Organisatie	Bedrag	V/N
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 46.000	V
Totaal Lasten Organisatie	€ 46.000	V

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

De algemene dekkingsmiddelen zijn niet gerangschikt onder een programma. De Algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de volgende onderdelen:

- Treasury
- Lokale heffingen
- Uitkeringen uit het gemeentefonds
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Kenmerk van de algemene dekkingsmiddelen is dat aan deze middelen geen vooraf bepaald bestedingsdoel gekoppeld is en zij daarmee voor de gemeente vrij besteedbaar zijn.

Treasury

Dit betreft de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de Treasury-functie:

- Financiering, beleggingen, dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven;
- Schenkingen en legaten.

Lokale heffingen

Het gaat hier om de volgende activiteiten

- Uitvoering Wet WOZ
- Opbrengst Onroerendezaakbelastingen eigenaren woningen
- Opbrengst onroerendezaakbelastingen eigenaren niet-woningen
- Opbrengst onroerendezaakbelastingen gebruikers niet-woningen
- Heffing en invordering van deze belastingen
- Opbrengst toeristenbelasting

- Opbrengst woonforensenbelasting
- Opbrengst watertoeristenbelasting.

Uitkeringen gemeentefonds

Hier toe behoren de volgende uitkeringen

- Algemene uitkering;
- Integratie-uitkeringen (sociaal domein);
- Decentralisatie-uitkeringen;
- Artikel 12-uitkering.
-

Overige algemene dekkingsmiddelen lasten

Hier toe behoren:

- De algemene baten en lasten: (stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, etc.)
- De saldi van de kostenplaatsen (de kosten van de afdelingen worden vanuit een kostenplaats toegerekend aan de programma's. De afrondingsverschillen worden hier verantwoord).

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2025	292	398	14-04-2026
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2025	1.157	957	14-04-2026
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2025	1.176	1.050	14-04-2026

Wat heeft het gekost

Baten en lasten: Algemene dekkingsmiddelen

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	0	0	0	432	-432
Lokale heffingen	635.554	582.609	582.609	587.141	-4.533
Overige algemene dekkingsmiddelen	677.763	859.343	303.777	239.281	64.496
Treasury	81.036	-189.496	73.365	68.189	5.175
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	1.394.352	1.252.455	959.750	895.043	64.707
Baten					
Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-78.615.904	-77.930.650	-84.109.595	-84.313.323	203.728
Lokale heffingen	-7.628.897	-7.837.900	-7.763.900	-7.925.527	161.627
Overige algemene dekkingsmiddelen	-6.661	-200.000	0	-13.755	13.755
Treasury	-929.048	-470.365	-714.865	-759.179	44.314
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-87.180.510	-86.438.915	-92.588.360	-93.011.784	423.424
Resultaat	-85.786.158	-85.186.460	-91.628.610	-92.116.741	488.131

Subtotaal

Subtotaal	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-78.615.904	-77.930.650	-84.109.595	-84.312.891	203.296
Lokale heffingen	-6.993.344	-7.255.292	-7.181.292	-7.338.386	157.095
Overige algemene dekkingsmiddelen	671.102	659.343	303.777	225.526	78.251
Treasury	-848.012	-659.861	-641.500	-690.990	49.490
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-85.786.158	-85.186.460	-91.628.610	-92.116.741	488.131

Reservemutaties

Reservemutaties	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Onttrekkingen	-5.679.752	0	-4.275.678	-4.275.678	0
Stortingen	3.354.365	0	1.070.000	1.070.000	0
Mutaties reserves	-2.325.387	0	-3.205.678	-3.205.678	0

Gerealiseerd resultaat

Gerealiseerd resultaat	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	-88.111.545	-85.186.460	-94.834.288	-95.322.419	488.131
Gerealiseerd resultaat	-88.111.545	-85.186.460	-94.834.288	-95.322.419	488.131

Toelichting

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 488.131 voordelig

Toelichting verschillen baten

Toelichting verschil Algemene dekkingsmiddelen	Bedrag	V/N
<i>Algemene uitkering</i>		
De algemene uitkering is op basis van de decembercirculaire 2025 positief bijgesteld met € 2.359.000 (2025 € 2.222.000 en 2023 € 137.000) (B&W 17-2-2026). Hiervan zijn de voor Ny begun ontvangen middelen voor uitvoeringskosten 2024 en 2025 verantwoord onder programma 8 (2025 € 1.130.000) en de balans (2024 € 1.025.000). Het restant ad € 203.000 wordt bij rekening verantwoord onder dit programma. Het nog in te zetten deel van de in de decembercirculaire 2025 ontvangen middelen voor taakmutaties, worden in deze jaarrekening middels resultaatbestemming overgeheveld naar 2026. Het betreft een bedrag van € 281.800.	€ 204.000	V
<i>Lokale heffingen</i>		
De baten van lokale heffingen zijn hoger dan begroot. Voor een specificatie verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen	€ 162.000	V
<i>Overige algemene dekkingsmiddelen</i>		
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 13.000	V
<i>Treasury</i>		
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 44.000	V
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	€ 423.000	V

Toelichting verschil lasten

Toelichting verschil Algemene dekkingsmiddelen	Bedrag	V/N
<i>Algemene uitkering</i>		
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 0	N
<i>Lokale heffingen</i>		
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 5.000	N
<i>Overige algemene dekkingsmiddelen</i>		
De voorziening Dubieuze debiteuren Sociaal domein kan verlaagd worden. Dat levert een voordeel op.	€ 279.000	V
Er is een nieuwe voorziening bovenwettelijk verlof ingesteld, met een dotatie van 214.635. Dit levert een nadeel op	€ 215.000	N

<i>Treasury</i>		
Afwijking lager dan € 50.000. Geen toelichting benodigd.	€ 5.000	V
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	€ 279.000	V

Overhead

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de baten en lasten van overhead niet onder de afzonderlijke programma's worden opgenomen, maar in een apart overzicht gepresenteerd worden.

Door het centraal begroten van de overhead is het niet meer mogelijk om vanuit de taakvelden de tarieven te bepalen. Daarom is in het BBV bepaald dat in de paragraaf Lokale heffingen nadere toelichting opgenomen moet worden over de totstandkoming van de tarieven.

Overhead

Tot de kosten van overhead behoren alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeel en organisatie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt

Om de doelstelling verder te concretiseren, is per programmaonderdeel een aantal beoogde maatschappelijke effecten geformuleerd. Waar mogelijk zijn deze maatschappelijke effecten meetbaar gemaakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De ambities van onze gemeente zijn uiteengezet in een aantal activiteiten, welke zijn ontplooid om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen bereiken. Hieronder volgt per programmaonderdeel een weergave van de activiteiten die zijn ontplooid en de mate waarin de activiteiten zijn afgerond.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,95	n.b.	20-04-2026
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	9,86	n.b.	20-04-2026

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	853,87	n.b.	20-04-2026
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2025	30,89	n.b.	20-04-2026
Overhead	% van totale lasten	2025	10,08	n.b.	20-04-2026

Op grond van de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten dienen per programma de beleidsindicatoren zoals genoemd in die regeling opgenomen te worden in de jaarrekening. Hier zijn de op het moment van gereedkomen van de begroting bekend zijnde indicatoren opgenomen.

Wat heeft het gekost

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van Overhead. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Baten en lasten: Overhead

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Overhead	14.776.076	14.450.939	15.402.452	15.702.643	-300.191
Baten					
Overhead	-1.093.918	-59.284	-60.690	-104.106	43.416
Gerealiseerd resultaat Overhead	13.682.159	14.391.655	15.341.762	15.598.537	-256.775

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 256.775 nadelig.

Toelichting verschillen

Het verschil tussen de gerealiseerde en de begrote baten en lasten per product kan als volgt worden verklaard.

Omschrijving	Primitieve begroting		Begroting na wijziging		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Beleidsadviesing	311.847		311.847		311.846	
Beleidscyclus	919.352		1.009.692	11.000	987.104	15.000
Gemeentesecretaris	163.841		170.341		202.444	
Ondernemingsraad	12.224		12.224		9.773	
Extern advies	310.793		378.793		393.196	
Wet Open Overheid	139.978		169.991		157.257	
Publieksvoorlichting communicatie en repr	289.533		274.483		257.828	67
Online dienstverlening	269.495		271.345		265.880	
Catering Sellingen	38.856	3.000	53.856	3.000	46.839	1.961
Personeels en salarisadministratie	178.365		178.365		178.365	
Opleiding personeel	197.306		277.306		59.172	
Arbeidsvoorwaarden en rechtspositie personeel	152.920		154.420		163.325	
Functiewaarderingsytseem	42.029		43.529		43.276	
Organisatie	151.990		174.990		184.033	
Arbeidsomstandigheden	156.126		242.426		249.213	
Adviesing overlegstructuren	38.916		38.916		38.916	
Telefonie	167.209		142.709	4.000	148.013	4.190
Telefonische dienstverlening	267.548		267.548		267.823	
Postbehandeling	431.152		431.152		419.124	
Kantoorbenodigdheden	130.890	3.000	121.890	3.000	122.398	
Archief	571.990		611.120		580.185	
Automatisering en systeembeheer	3.712.988	25.000	3.986.465	11.000	3.920.738	6.798
Overhead overig	1.662.073	15.040	2.240.883	28.540	3.025.087	78.323
Financien	541.680		541.680		554.624	
Personeelsvoorzieningen	937.944		979.444		814.718	
Leidinggeven	889.313		889.313		889.313	
Uren investeringsprojecten	13.621	13.094	13.579		13.621	
Gemeentehuis Sellingen	326.346		334.043		359.869	
Meldingen openbare ruimte	719.422		719.422		719.421	
Werkplaats Sellingen	70.740		70.740		62.282	
Werkplaats Ter Apel	257.464		57.284		35.753	
Werkplaats Vriescheloo	231.154		91.779		79.680	
Goederen werkplaatsen	136.617	150	133.617	150	133.521	-2.232
Bedrijfswagens	9.217		7.217		8.009	
Totaal	14.450.939	59.284	15.402.409	60.690	15.702.646	104.107

Vennootschapsbelasting

Inleiding

De gemeente Westerwolde is met ingang van 2021 gedeeltelijk belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Voor de gemeente betreft het alleen grondbedrijf dat per 2025 uit een aantal actieve grondexploitaties bestaat en (bouw)kavels welke bestemd zijn voor de verkoop. Daarnaast wordt nog rekening gehouden met zeer beperkte opbrengsten uit reststromen afval. Op basis van deze schatting over 2025 hoeft voor dit jaar geen rekening te worden gehouden met een belastinglast.

Resultaatbepaling grondbedrijf

De gronden van de gemeente kwalificeren fiscaal als voorraad. Conform de uitgangspunten van de fiscale wetgeving dient uiterlijk op het moment van levering van gronden (kavels of meters) een fiscaal resultaat te worden bepaald. Dit resultaat is gebaseerd op het verschil tussen de fiscale boekwaarde van de grond en de verkoopopbrengst. Deze wijze van fiscale resultaatverantwoording verschilt van de POC-methode. Indien in een jaar geen gronden worden verkocht ontstaat fiscaal geen verkoopresultaat.

Daarnaast kan rekening worden gehouden met een voorziening (winstuitstelpost) voor nog toekomstig (2026 en verder) te maken kosten bij de actieve grondexploitatie (bouw/woonrijp/plankosten), eventuele toekomstige bijdragen zijn hierop in mindering gebracht. De gevormde passiefpost wordt naar rato verrekend met de te activeren kosten in een jaar. Deze winstuitstelpost kan pas worden gevormd op het moment dat verkopen worden gerealiseerd. Voor 2025 is een deel van de bestaande winstuitstelpost bij Bedrijventerrein Zuid-Groningen afgeboekt op de werkelijke uitgaven 2025.

Het werken met een winstuitstelpost is gebaseerd op geldende jurisprudentie en door de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) bevestigd in haar notitie van 8 februari 2018.

Eventuele ontvangen bijdragen worden in mindering gebracht op de te activeren kosten. In 2025 is hiervan geen sprake. Bepaalde kosten zoals verkoop- en taxatiekosten zijn direct ten laste gebracht van het resultaat. Overige opbrengsten als huur, retributies en canons worden direct verantwoord als bate. In 2025 betreft dit een vergoeding voor het vestigen van een opstalrecht bij de grex bedrijventerrein Zuid-Groningen.

Om een fiscaal resultaat te kunnen bepalen worden de totale verkoopopbrengsten in een grex afgezet tegen de hoeveelheid verkochte vierkante meters in de betreffende grex. De te passiveren kosten zijn naar rato toegerekend van de hoeveelheid verkochte vierkante meters. De gemeente maakt gebruik van totaalfinanciering. In 2025 zijn geen verkopen gerealiseerd bij de diverse grexen.

Wel zijn de twee bouw kavels aan de Oude Kampenweg verkocht, dit resultaat wordt verantwoord in de aangifte. Daarnaast zijn nog een aantal kavels (woning en camping) verkocht die niet eerder in de aangifte zijn verantwoord. Omdat dit (bouw)kavels dan wel commerciële kavels betreft zijn vanwege de verwevenheid met de andere activiteiten deze resultaten in de aangifte verantwoord. Aan de verkochte gronden is een (extracomptabele) fiscale boekwaarde toegerekend. De overige gronden zoals tuingrond en snippergroen zijn buiten beschouwing gebleven.

Het toegerekende fiscale vreemde vermogen is afgeleid uit de vermogensverhoudingen over 2024. In de aangifte 2025 zullen de werkelijke verhoudingen over 2025 worden gehanteerd. Dit effect zal beperkt zijn. De fiscaal toe te rekenen rente kan direct ten laste van het resultaat worden gebracht en hoeft niet te worden geactiveerd.

Reststroom afval

Voor 2025 is een schatting gemaakt op basis van de cijfers 2024. Het betrof hierbij alleen nog inkomsten uit oud ijzer welke conform de 1% afspraak is verwerkt.

Conclusie

Op basis van de cijfers 2025 verwachten wij voor belastingjaar 2025 een klein positief resultaat ad afgerond € 33.000. Dit resultaat kan worden verrekend met de aanwezige compensabele verliezen waardoor over 2025 geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Bij deze schatting is nog geen rekening gehouden met eventuele extracomptabel toe te rekenen kosten zoals uren van medewerkers. Verder is bij de vier grexten gerekend met de verwachte uitgaven.

Aangezien hier geen verkopen hebben plaatsgevonden ontstaat alleen een effect bij de toe te rekenen fiscale rentelasten.

Tenslotte zijn een aantal nieuwe bouwkavels nog niet verwerkt. Dit effect zal voor de schatting beperkt zijn en opnieuw alleen gevolgen hebben voor de fiscaal toe te rekenen rentelasten.

Wat heeft het gekost

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van Vennootschapsbelasting

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Gerealiseerd resultaat Vennootschapsbelasting	0	10.000	10.000	0	10.000

Toelichting

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 10.000 voordelig.

Onvoorzien

Inleiding

De raming voor onvoorzien is bedoeld als dekking voor lasten die niet in de begroting opgenomen zijn. Dit maakt het mogelijk om gedurende het begrotingsjaar onvoorziene (niet begrote) uitgaven op te vangen. De raming voor 'Onvoorzien' is uitsluitend bedoeld voor dekking van onvoorziene lasten en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit (zie hiervoor ook de paragraaf Weerstandsvermogen van deze begroting).

De raming voor onvoorzien omvat de onderstaande onderdelen:

- *Onvoorzien:* Het onderdeel onvoorzien is bedoeld om uitgaven waarvoor géén budget voorzien was, maar die wel noodzakelijk en niet te vermijden zijn, alsnog te kunnen doen. Het gaat hier om uitgaven die onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn.
- *Incidentele baten en lasten:* Baten en lasten met een incidenteel karakter en/of die niet zijn toe te rekenen aan een specifiek programma worden hier verantwoord.
- *Lasten verkiezingen:* Voor de jaren dat er geen verkiezingen gepland zijn, wordt hier een bedrag van € 25.000 geraamd. Voor de jaren dat er verkiezingen gepland zijn, wordt dit bedrag toegevoegd aan het product verkiezingen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt

Om de doelstelling verder te concretiseren, is per programmaonderdeel een aantal beoogde maatschappelijke effecten geformuleerd. Waar mogelijk zijn deze maatschappelijke effecten meetbaar gemaakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De ambities van onze gemeente zijn uiteengezet in een aantal activiteiten, welke zijn ontplooid om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen bereiken. Hieronder volgt per programmaonderdeel een weergave van de activiteiten die zijn ontplooid en de mate waarin de activiteiten zijn afgerond.

Wat heeft het gekost

De onderstaande tabel geeft de baten en lasten weer van Onvoorzien. Voor een specificatie van de baten en lasten per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Exploitatie	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten					
Gerealiseerd resultaat	0	353.821	4.525.733	0	4.525.733

De afwijking tussen de begroting ná wijziging en de realisatie bedraagt € 4.525.733 voordelig.

Toelichting op de verschillen

De post onvoorzien wordt bij de begroting gebruikt voor Onvoorziene uitgaven en Onvoorzien begrotingsresultaat. Er worden geen werkelijke kosten op geboekt. Het verschil wordt voornamelijk

veroorzaakt door de meicirculaire (€ 798.000), septembercirculaire (€ 167.581), decemberbijstelling (€ 3.174.887) en decembercirculaire (€ 107.358).

Paragrafen

Lokale heffingen

Opbrengsten lokale heffingen

In onderstaande tabel hebben wij een vergelijking tussen raming en realisatie opgenomen van de door Westerwolde geheven belastingen, rechten en heffingen opbrengsten.

Lokale heffingen	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025
61062000 OZB gebruikers	-891.700	-924.619
61062015 OZB eigenaren niet woningen	-1.792.400	-1.863.499
61061010 OZB eigenaren	-4.657.400	-4.718.381
61340010 Toeristenbelasting	-322.000	-355.109
61340000 Forensenbelasting	-72.900	-46.294
Totaal Belastingen	-7.736.400	-7.907.902

Rechten en leges

Exploitatie		Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025
I_822100	Belastingen op producenten	-584.436	-584.321
I_822200	Belastingen op ink.van gezinnen	-3.653.134	-3.652.593
I_836001	Liggelden	-2.730	-651
I_837005	Begrafnisrechten	-110.000	-102.106
I_837006	Leges Omgevingsvergunning	-920.000	-1.092.078
I_837009	Secretarieleges	-44.300	-72.722
I_837010	Opbrengst afvalstoffenheffing (vast deel)	-3.766.892	-3.775.836
I_837016	Baten marktgelden Ter Apel	-7.350	-5.244
I_837017	Baten marktgelden Vlagtwedde	-6.300	-4.927
I_837050	Gemeentelijke leges burgerlijke stand	-35.117	-30.684
I_837051	Gemeentelijke leges BRP	-7.281	-9.196
I_837052	Gemeentelijke leges nationaliteitswetgeving	-4.724	-26.680
I_837053	Gemeentelijke leges reisdocumenten	-127.821	-159.516
I_837054	Gemeentelijke leges rijbewijzen	-87.756	-87.747
I_837055	Gemeentelijke leges gehandicapten parkeerkaart	-4.500	-6.851
I_837060	Rijksleges nationaliteitswetgeving	-13.366	0
I_837061	Rijksleges reisdocumenten	-155.962	-189.943
I_837062	Rijksleges rijbewijzen	-42.564	-37.475
I_837063	Rijksleges verklaringen omtrent gedrag	-3.928	-3.724
Totaal gemeentelijke rechten en leges		-9.578.160	-9.842.293

Belastingopbrengsten

Inleiding

Gemeenten kennen vier inkomstenbronnen, te weten:

- de uitkering uit het Gemeentefonds,
- inkomensoverdrachten afkomstig van andere overheden,
- gemeentelijke belastingen, leges, heffingen en retributies,
- overige eigen middelen

Lokale heffingen kunnen worden geheven op grond van hoofdstuk XV van de Gemeentewet (Paragraaf 2: onroerendezaakbelastingen en Paragraaf 3: andere belastingen). Daarnaast zijn er heffingen die op grond van andere wetten dan de Gemeentewet worden geheven, zoals de afvalstoffenheffing (o.g.v. Wet Milieubeheer), en de paspoortleges (o.g.v. Paspoortwet).

De gemeentelijke heffingen zijn te onderscheiden in drie soorten, te weten: belastingen, rechten en bestemmingsheffingen:

Belastingen	(Bestemmings)heffingen	Rechten
Algemene middelen	Specifieke lasten, verband houdend met collectieve voorzieningen	Specifieke lasten, verband houdend met individuele diensten
Vrij	Maximaal kostendekkend	Maximaal kostendekkend
Forensenbelasting	Afvalstoffenheffing	Gebruiksrechten, zoals
Onroerende-zaakbelastingen	Rioolheffing	Genotsrechten, zoals leges
Toeristenbelasting		

Het beleid dat ten grondslag ligt aan lokale heffingen is een autonome bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de raad. De raad heeft, binnen de wettelijke grenzen en rekening houdend met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, vrijheid bij de invulling van de verordening:

1. de keuze om een belasting, heffing of recht wel of niet te heffen;
2. de maatstaf voor de heffing;
3. het tarief en welke lasten hierin opgenomen worden;
4. mogelijke vrijstellingen.

In deze paragraaf komen aan de orde:

- de belastingopbrengsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- het kwijtscheldingsbeleid;
- een duiding van de lokale lastendruk.

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Op grond van artikel 229 b van de Gemeentewet moeten de tarieven, geheven op grond van artikel 229, eerste lid, onderdeel a en b, zodanig vastgesteld worden, dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. Dit houdt in dat de door deze gemeente geheven afvalstoffenheffing, riolrechten, liggelden, marktgelden, leges en lijkbezorgingrechten niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Uitgangspunt voor het tarievenbeleid bij de afvalstoffenheffing en riolheffing is een kostendekkendheid van 100 procent. De geraamde opbrengsten van deze heffingen zijn daarom gelijk aan de uitgaven, vermeerderd met btw. Voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt gerekend met een vaste opslag per direct productief uur. Deze opslag wordt berekend door de totale overheadkosten te delen door het aantal direct productieve uren.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingopbrengsten

Onroerendezaakbelastingen

De OZB wordt geheven van eigenaren van :

1. eigenaren van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken
2. gebruikers van niet-woningen.

De maatstaf is de vastgestelde waarde in het kader van de Wet waardering onroerende zaken. Deze waarde wordt vastgesteld voor een tijdvak van één jaar. De marktwaarde is het uitgangspunt voor de WOZ-waarde. De WOZ-waarde is daarmee een zo goed mogelijke schatting van de mogelijke verkoopprijs op de waarde peildatum (1 januari 2024). Voor woningen gebruiken hiervoor een vergelijkingsmethode, ook wel bekend onder de naam modelmatige waardebepaling. Zowel verkoopcijfers als de kenmerken van een woning spelen daarbij een rol. De WOZ-waarde is de marktwaarde rekening houdend met enkele waarderingsvoorschriften. Voor andere WOZ-objecten dan woningen, zoals bedrijfspanden worden (ook op een modelmatige wijze) andere taxatiemethodieken toegepast.

De OZB is een algemeen dekkingsmiddel. Conform de kadernota is de totale OZB-opbrengst verhoogd met 3 procent (inflatiecorrectie).

De tarieven bedragen:

Onroerendezaakbelastingen 2025	
OZB eigenaar woning	0,1411%
OZB eigenaar niet-woning	0,3104%
OZB gebruiker niet-woning	0,1876%

De totale opbrengst van de onroerendezaakbelastingen bedraagt voor 2025:

Belasting	Opbrengst
OZB eigenaar woningen	4.718.000
OZB eigenaar niet woningen	1.864.000
OZB gebruiker niet woningen	924.000
Totaal opbrengst	7.506.000

Toeristenbelasting/Watertoeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven ter zake van het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene in de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen. Bij watertoeristenbelasting gaat het om overnachting in havens. De heffing is gebaseerd op artikel 224 van de Gemeentewet. Belastingplichtig is degene die gelegenheid biedt tot verblijf.

Toeristenbelasting 2025	
Per overnachting, per persoon	€ 1,40

Met dagtekening 31 maart 2026 zijn de aanslagen toeristenbelasting 2025 opgelegd met een totale waarde van € 385.500.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Hier is dus sprake van een tweede woning. De heffing is gebaseerd op artikel 223 van de Gemeentewet. De belasting is een vast bedrag per jaar per woning.

Forensenbelasting 2025	
Per woning, per jaar	€ 483,00

Met dagtekening 31 maart 2026 zijn de aanslagen forensenbelasting 2025 opgelegd met een totale waarde van € 59.400.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is gebaseerd op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, artikel 229 d, eerste lid onderdeel c en tweede lid en 255 a van de Gemeentewet, alsmede artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Belastingplichtig zijn diegenen die in onze gemeente feitelijk gebruik maken van een perceel waarvoor de gemeente een inzamelplicht heeft tot het inzamelen van huishoudelijk afval.

De tariefstructuur bestaat uit een basisbedrag verhoogd met een bedrag per lediging. Voor percelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van een verzamelcontainer wordt uitgegaan van 18 ledigingen. Voor het op aanvraag inzamelen van grove huishoudelijke afvalstoffen bedraagt het tarief € 30, - per m³ of een gedeelte daarvan.

De tarieven bedragen:

Afvalstoffenheffing 2025	
Vast bedrag	€ 339,00
Lediging container voor restafval 240 liter	€ 2,78
Lediging container voor GFT 240 liter	€ 0,00
Lediging extra container voor restafval 240 liter	€ 4,20
Lediging container voor GFT 240 liter	€ 2,10
Gebruik van een verzamelcontainer	€ 380,70

Het dekkingspercentage is 100% kostendekkend. Dit leidt tot onderstaande berekening van de raming van de heffingsopbrengst in 2025:

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2025		
Bedragen x € 1.000	Begroting	Realisatie
Kosten taakveld (incl. rente)	3.646	3.629
Inkomsten taakveld (ecl. heffingen)	95	146
Netto kosten taakveld	3.741	3.775
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	269	269
BTW	673	684
Totale kosten	4.683	4.727
Opbrengst heffingen	4.683	4.727
Dekkingspercentage	100%	100%

Rioolheffing

Het beheer van water en riolering is een wettelijke taak voor de gemeente. Het raakt aan het beleid van Rijk, provincie en waterschappen. Eind 2020 is het Water- en Rioleringsplan (WRP) 2021-2025 door de raad vastgesteld. Dit WRP omvat zowel de gemeentelijke watertaken als de rioleringszorg.

Voor de bekostiging van de gemeentelijke watertaken, voorziet de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken de mogelijkheid tot het instellen van een rioolheffing (Gemeentewet, artikel 228a). Uit de opbrengst hiervan kunnen de gemeentelijke watertaken worden bekostigd.

De lasten betreffen de lopende kapitaallasten, de exploitatiekosten (met onder andere doorberekening van personeelskosten), de externe kosten (zoals reiniging en inspectie), benodigde onderzoekskosten, toegerekende btw en investeringen. Dit model is getoetst en goedgekeurd door een accountant. De gemeente Westerwolde hanteert een rentepercentage van 0,5% (+1% extracomptabel) en rekent voor deze rioolheffingsberekening zonder inflatie. De gemeente rekent als toerekenbare btw alle btw toe die drukt op goederen en diensten die direct als last op de exploitatie drukken of via een voorziening lopen, als ook de btw die drukt op de investeringen. De aan investeringen toegerekende btw wordt als volgt berekend. In het begrotingsjaar wordt btw berekend over de spaarbedragen in de voorziening vervangingsinvesteringen van het vorige begrotingsjaar. In lijn met het WRP wordt er namelijk vanuit gegaan dat deze spaarbedragen onmiddellijk worden ingezet voor het inééns afboeken van vervangingsinvesteringen, zodat deze investeringen niet worden geactiveerd. Bij geactiveerde investeringen wordt de btw verrekend over de afschrijving en de rente in het begrotingsjaar.

Om recht te doen aan het principe “de vervuiler betaalt” wordt een gedifferentieerd riooltarief gehanteerd. Voor eigenaren van woningen heffen we een vast tarief en daarnaast wordt voor niet-woningen op basis van de WOZ-waarde een extra deel geheven. De tarieven rioolheffing worden vastgelegd in de verordening rioolheffing.

Het dekkingspercentage is 100% kostendekkend. Dit leidt tot onderstaande berekening van de raming van de heffingsopbrengst in 2025:

Berekening kostendekkendheid rioolheffing 2025		
Bedragen x € 1.000	Begroting	Realisatie
Kosten taakveld (incl. rente)	3.455	3.627
Inkomsten taakveld (ecl. heffingen)	407	494
Netto kosten taakveld	3.048	3.133
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	566	558
BTW	583	546
Totale kosten	4.198	4.237
Opbrengst heffingen	4.198	4.237
Dekkingspercentage	100,0%	100,0%

Liggelden

Deze rechten worden geheven ter zake van het gebruik van de gemeentelijke haven te Bourtange, de aanlegsteigers aan de Hoofdstraat te Ter Apel en de aanlegmogelijkheden aan weerszijden van de Westerstraatbrug te Ter Apel. De heffing is gebaseerd op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel a en b, van de Gemeentewet.

Marktgelden

Deze belasting wordt geheven voor het innemen van een standplaats op de markten. De heffing is gebaseerd op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel a van de Gemeentewet.

Lijkbezorgingsrechten

Deze rechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing is gebaseerd op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet.

Bedragen x € 1.000	liggelden		marktgelden		lijkbezorging	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Directe kosten						
Kosten taakvelden	127	149	81	82	302	285
Kwijtschelding	-	-	-	-	-	-
Storting in reserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie aan voorziening	-	-	-	-	-	-
Totaal directe kosten	127	149	81	82	302	285
Indirecte kosten						
Overhead	65	65	42	42	121	121
BTW	-	-	-	-	-	-
Totaal indirecte kosten	65	65	42	42	121	121
totale lasten	193	215	123	124	423	406
Opbrengst heffing	2	1	14	10	110	102
Overige inkomsten	-	-	-	-	-	-
Onttrekking reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking voorziening	-	-	-	-	-	-
Totale baten	2	1	14	10	110	102
Dekkingspercentage	1,1%	0,3%	11,2%	8,2%	26,0%	25,2%

Leges

Onder deze naam worden rechten geheven ter zake van het genot van, door en of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten, genoemd in de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel. De belangrijkste heffingen in dit kader zijn de leges burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en bouwvergunningen. Over de leges reisdocumenten moet nog opgemerkt worden dat het Rijk hiervoor maxima heeft vastgesteld. De gemeente Westerwolde brengt de maximale tarieven in rekening.

De tarieven die niet door het Rijk zijn vastgesteld worden met 3 procent verhoogd. Op een tariefsaanpassing van het rijk heeft de gemeente geen invloed, tenzij er een lager tarief dan het maximale in rekening wordt gebracht. De heffingen zijn gebaseerd op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet.

Bedragen x € 1.000	Begroting				
	Directe kosten	Overhead	Totaal lasten	Totaal baten	Kosten dekking
Algemene dienstverlening	750	392	1.142	263	23%
Dienstverlening ikv Omgevingswet	854	633	1.487	920	62%
Dienstverlening ogv dienstenrichtlijn	162	135	297	19	6%
Totaal	1.766	1.160	2.926	1.202	41%

Bedragen x € 1.000	Realisatie				
	Directe kosten	Overhead	Totaal lasten	Totaal baten	Kosten dekking
Algemene dienstverlening	976	392	1.368	314	23%
Dienstverlening ikv Omgevingswet	848	633	1.481	1.092	74%
Dienstverlening ogv dienstenrichtlijn	162	135	297	24	8%
Totaal	1.986	1.160	3.146	1.430	45%

Kwijtschelding

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau (jaarlijks vindt een inkomens- en vermogenstoets plaats) kunnen in de gemeente Westerwolde in aanmerking komen voor geheel of gedeeltelijke kwijtschelding van lokale belastingen en heffingen. In verreweg de meeste gevallen heeft de kwijtschelding betrekking op de afvalstoffenheffing. De kosten van onder meer de hierboven genoemde bouw-, overige- en secretarie leges komen niet voor kwijtschelding in aanmerking. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100 procent van de bijstandsnorm, waarbij ook een vermogenstoets plaats vindt. Afhankelijk van de inkomens- en vermogenstoets worden de woonlasten voor minima geheel of gedeeltelijk kwijtgescholden.

De gemeente Westerwolde beoordeelt de aanvragen niet zelf. De uitvoering van de kwijtscheldingsregeling is uitbesteed aan het Noordelijk Belastingkantoor. Door deze samenwerking hoeft belanghebbende slechts één aanvraag in te dienen bij het Noordelijk Belastingkantoor. Deze stuurt de aanvraag ter verificatie naar de gemeente en brengt daarna een advies uit over al of niet verlenen van kwijtschelding. In 2025 is € 125.995 kwijtgescholden.

Duiding lokale lastendruk

Tarievenoverzicht gemeentelijke belastingen 2025		
	Westerwolde	Gemiddeld Nederland
OZB eigenaar woning	0,1411%	0,0953%
OZB eigenaar niet-woning	0,3104%	0,3472%
OZB gebruiker niet-woning	0,1876%	0,2414%
Afvalstoffenheffing éénpersoonshuishouden	€ 358,00	€ 288,00
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 377,00	€ 369,00
Rioolheffing éénpersoonshuishouden	€ 316,00	€ 222,00
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	€ 316,00	€ 233,00

WOZ-waarde:

De gemiddelde WOZ-waarde in Nederland van een woning bedroeg in het belastingjaar 2025 (waardepeildatum 1 januari 2024) € 378.000. De gemiddelde WOZ-waarde voor een woning in Westerwolde voor het belastingjaar 2025 bedraagt € 284.000. (Cijfers Waarstaatjegemeente.nl)

Gemiddelde gemeentelijke woonlasten:

De gemiddelde gemeentelijke woonlast, in Nederland voor het belastingjaar 2025, bedraagt voor:

	Westerwolde	Nederland
Eénpersoonshuishoudens	€ 1.157	€ 957
Meerpersoonshuishoudens	€ 1.176	€ 1.050

De gebruikers/huurders van woningen betalen in Westerwolde geen OZB en rioolheffing. Daarnaast kent de gemeente geen differentiatie in een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De risicoparaagraaf is één van de verplichte paragrafen (artikel 9 Besluit Begroting en Verantwoording BBV). Onder weerstandsvermogen wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door twee componenten: de (financiële) risico's en de weerstandscapaciteit om deze risico's op te vangen.

Er is geen wettelijke grondslag die een minimum of maximum aan weerstandscapaciteit voorschrijft.

Deze paraagraaf bestaat uit een inventarisatie van de weerstandscapaciteit en de risico's die zij op moet vangen, alsmede een beoordeling van het weerstandsvermogen. Tevens zijn aan het eind van deze paraagraaf een aantal wettelijk voorgeschreven kengetallen opgenomen die behulpzaam kunnen zijn voor een beoordeling van de financiële positie van de gemeente.

Voor alle processen die wij belegd hebben in onze verbijzonderde interne controle, hebben wij de risico's geanalyseerd. Ieder jaar willen wij de risico's actualiseren in de vorm van risicomanagement. Risicomanagement is het opzetten, uitvoeren en bewaken van acties om risico's te detecteren, prioriteren en te analyseren en voor deze risico's beheersmaatregelen te bedenken, te selecteren en uit te voeren. Hieruit is een risicoanalyse ontstaan die zijn weergave krijgt in deze paraagraaf. Bij het risicomanagement proces worden de risico's gerelateerd aan de financiële weerstand en dit geeft inzicht in het weerstandsvermogen.

Weerstandscapaciteit

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan financiële middelen dat beschikbaar is en aangewend kan worden om mogelijke risico's en omstandigheden op te vangen. De aanwezigheid van weerstandscapaciteit is belangrijk om te voorkomen dat ongewenste beleidswijzigingen moeten worden doorgevoerd wanneer zich niet afgedekte risico's voordoen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit een incidenteel en een structureel deel, die beide worden gesplitst in onderdelen.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, de begrotingsruimte en de post onvoorzien incidenteel. Deze capaciteit wordt aangewend om incidentele en, zo nu en dan, structurele financiële tegenvallers gedurende een begrotingsjaar op te vangen. In het volgende begrotingsjaar wordt, waar nodig, een oplossing gezocht voor tegenvallers met een structureel gevolg. De incidentele weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Incidentele weerstandscapaciteit	Bedrag
Algemene reserve per 31-12-2025 (vrij aanwendbaar)	€ 15.934.000
Resultaat 2025 (voorstel resultaatbestemming)	€ 13.517.000
Onvoorzien	€ 200.000
Totaal	€ 29.651.000

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's. Een deel van de risico's wordt afgedekt door specifieke maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn het afsluiten van verzekeringen en het inrichten van de Interne Controle. Naast de afgedekte risico's, loopt een gemeente ook altijd risico's die niet kunnen worden afgedekt. Om te voorkomen dat er ingrijpende beleidswijzigingen moeten worden doorgevoerd zijn de risico's geïnterviewd. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. Hieronder volgt een overzicht met de geïnterviewde risico's met een toelichting erop.

Omschrijving risico	I/S	Kans in %	Impact	Risico in €
Leningen aan woningbouwcorporaties	I	10%	1.417.000	141.700
Leningen aan deelnemingen (scenario volledig afboeken)	I	10%	926.000	92.600
Overige verstrekte leningen (scenario volledig afboeken)	I	10%	4.513.000	451.300
Gewaarborgde geldleningen (scenario volledig opgeëist)	I	10%	23.612.000	2.361.200
Specifieke uitkeringen (Spuks)	I	50%	1.000.000	500.000
Terugkoopverplichting politiebureau Ter Apel*	I	10%	500.000	50.000
				3.596.800
Sociaal Domein	S	50%	1.000.000	500.000
Gemeenschappelijke regelingen	S	50%	500.000	250.000
Grid (ICT)	S	50%	300.000	150.000
Personeelsbeleid	S	50%	1.200.000	600.000
Algemene uitkering: besparen kosten jeugdhulp (2028 e.v.)	S	50%	110.000	55.000
Algemene uitkering: eigen bijdrage jeugdzorg (2028 e.v.)	S	50%	418.000	209.000
Algemene uitkering: Ruimte onder het BCF plafond (2026 e.v.)	S	50%	520.000	260.000
Huur/pachten en overige opbrengsten	S	50%	650.000	325.000
Rentebaten op dividend opbrengsten	S	10%	450.000	45.000
Betalingsregelingen	S	20%	50.000	10.000
Invoering omgevingswet	S	50%	50.000	25.000
Effect klimaatverandering	S	50%	100.000	50.000
IT (Cybersecurity - behoud van gegevens en continuïteit netwerk)	S	50%	500.000	250.000
				2.729.000

De incidentele financiële risico's worden geschat op € 3.595.400 en de structurele financiële risico's op € 3.411.000..

Incidentele financiële risico's

- Leningen aan woningcorporaties: voor de woningbouwcorporatie Acantus heeft de gemeente een financiële garantstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer Acantus zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, schatten wij in op 10%.
- Leningen aan deelnemingen: de gemeente heeft leningen verstrekt aan onder andere Enexis en bezit ook aandelen van Enexis. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden en om die reden afgeboekt moeten worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%.
- Overige verstrekte leningen: de gemeente heeft aan diverse instellingen en bedrijven leningen verstrekt. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%.

- Gewaarborgde geldleningen: aan diverse instellingen heeft de gemeente een financiële borgstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer de instelling zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, schatten wij in op 10%.
- Specifieke uitkeringen (Spuks): Bij spuks doet het risico zich voor dat deze niet of volledig besteed worden en terugbetaald moeten worden. Ook kan het voorkomen dat een Spuk niet tijdig wordt verlengd en hierdoor gemeentegeld ingezet moet worden voor hetzelfde doel.
- Terugkoopverplichting politiebureau Ter Apel: bij het verkoop van het politiebureau Ter Apel is een terugkoopverplichting opgenomen. Bij een eventuele terugkoop wordt rekening gehouden met een bedrag van € 500.000.

Structurele financiële risico's

Sociaal Domein

De financiële omvang van het sociaal domein (Jeugdzorg, Wmo en participatie) is vanaf 2016 enorm gestegen. De te besteden middelen voor de jeugdzorg, WMO en participatie leggen een groot beslag op de gemeentelijke middelen. Op dit moment is er grip op de uitgaven voor Participatie, ook al lopen wij wel risico's door het niet uitvoeren van stelselmatige heronderzoeken. Voor Jeugdzorg en voor de Wmo zullen wij de komende jaren nog steeds met een stijging rekening moeten houden. Het risico blijft aanwezig dat de geschatte (zorg)bijdragen in onze begroting voor Wmo begeleiding en huishoudelijke hulp niet voldoende zijn en dat er extra middelen moeten worden geraamd. Het is vooral wachten tot het abonnementstarief van € 21 per maand wordt afgeschaft door het Rijk. Het abonnementstarief zorgt ervoor dat steeds meer mensen een beroep gaan doen op de WMO. Voor Jeugdhulp lopen wij risico's dat zware specifieke hulp niet efficiënt geboden kan worden en dat voor deze cliënten dure zorgpakketten betaald moeten worden. Daarnaast moeten we rekening houden met een behoorlijke loon- en prijsinflatie wat de budgetten binnen het sociaal domein verder omhoog drijft. Voor komend jaar wordt het risico geschat op € 1.000.000.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in diverse gemeenschappelijke regelingen (zie paragraaf Verbonden partijen). Bij diverse gemeenschappelijke regelingen wordt de afgelopen tijd geconstateerd dat steeds vaker een beroep op de aangesloten gemeenten wordt gedaan. De financiële bijdrage die van de gemeenten gevraagd wordt stijgt in verband met versoberde bijdragen vanuit het Rijk. Zo zien we bij een aantal gemeenschappelijke regelingen dat er aanzienlijke maatregelen genomen moeten worden om de exploitatietekorten binnen de perken te houden. Wij gaan ervan uit dat de lastenverzwaring met maximaal 5% zal toenemen. Het feit is dat de gemeenten moeten bijdragen in het verlies en dat dit daarmee dus een financieel risico met zich meebrengt.

Grid NV

De gemeente Westerwolde is aandeelhouder in de GRID NV (Gezamenlijke Regionale ICT Dienst). In onze begroting 2025 is een bijdrage van € 1.881.000 aan de Grid opgenomen. Met de ombouw naar een regie-organisatie is er het risico aanwezig dat de bijdrage van onze gemeente hoger uitvalt dan het geraamde bedrag. Wij schatten dit (financiële) risico in op € 300.000.

Personeelsbeleid

Steeds vaker zien we dat het lastig is om goed gekwalificeerd personeel te werven en te behouden. Het risico bestaat daarbij dat we onvoldoende expertise en/of capaciteit hebben. Door tijdelijke externe inhuur kunnen tegen extra kosten de meest kwetsbare functies worden ingevuld. Dit brengt een financieel risico met zich mee, die wij op dit moment inschatten op € 1.200.000. De komende periode zal vooral in het teken staan van de (door)ontwikkeling van medewerkers en teams.

Algemene uitkering

Vanuit de hervormingsagenda jeugd is in de meicirculaire 2025 vanaf het begrotingsjaar 2028 het gemeentefonds voor de gemeente Westerwolde gekort voor:

- Het verkorten van de trajectduur van jeugdzorg (€ 110.000).
- De invoering van een eigen bijdrage voor jeugdzorg ingaande 1 januari 2028 (€ 418.000).

Tegenover deze korting op het gemeentefonds is voor de gemeente Westerwolde een stelpost opgenomen voor lagere lasten jeugd door verkorting van de trajectduur (€110.000) en voor inkomsten eigen bijdrage jeugd (€ 418.000). Deze budgettair neutrale verwerking is toegestaan door de provincie.

Het BCF (BTW compensatiefonds) heeft een plafond. Als de gezamenlijke declaraties van gemeenten onder het plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname uit het gemeentefonds. Voor de begroting 2026 e.v. heeft de gemeente Westerwolde positieve stelpost in de berekening van de algemene uitkering worden opgenomen ter grootte van maximaal de ruimte onder het BCF-plafond 2024 (€ 520.000). De is in lijn met het standpunt van de provincie.

Er loopt een onderzoek naar de herverdeling van het gemeentefonds ingaande 2027. De ROB adviseert voor nu om alleen een aantal technische wijzigingen door te voeren bij de meicirculaire 2026. De voorstellen voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds vanuit de fondsbeheerders zijn nog niet goed genoeg.

Huur/pachten en overige opbrengsten

Voor de ingebruikname van gemeentelijke bezittingen wordt jaarlijks een vergoeding ontvangen bijvoorbeeld in de vorm van huur en pacht. Het risico is aanwezig dat deze vergoedingen niet of te laag worden ontvangen en/of gedeclareerd.

Rentebaten op dividend opbrengsten

De gemeente Westerwolde heeft onder andere aandelen in de BNG en Enexis. Het jaarlijkse dividend wat wij jaarlijks uitgekeerd krijgen schommelt en kan afwijken ten opzichte van voorgaande jaren.

Betalingsregelingen

Jaarlijks worden voor openstaande debiteuren betalingsregelingen afgesproken, om de betaaldruk te kunnen spreiden. De kans is aanwezig dat betalingsregelingen niet nagekomen worden en de vordering niet wordt betaald.

Invoering omgevingswet

Met de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024 is bij het proces vergunningverlening de toenemende kans aanwezig op procedures (juridische claims). Er vinden activiteiten plaats die aanzienlijke gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving en waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben. Dit kan leiden tot procedures

Effect klimaatverandering

Het klimaat is het laatste decennia aan verandering onderhevig. Het wordt warmer en tegelijkertijd valt er gemiddeld meer neerslag. Met de verandering van het klimaat is er de kans aanwezig op dieren/insectenplagen, wateroverlast en extreme droogte waardoor extra aanpassingen en/of reparaties verricht moeten worden aan de openbare ruimte.

IT (Cybersecurity – behoud van gegevens en continuïteit netwerk)

Digitalisering brengt veel goeds in de organisatie. Onder meer efficiëntie, communicatie, sociale verbindingen, effectiviteit van ketens en innovatie. Daartegenover staan echter stevige veiligheidsrisico's. Groeiende afhankelijkheid van systemen heeft als keerzijde dat een hapering grote gevolgen kan hebben, zowel digitaal als in de fysieke leefomgeving. Informatie in systemen kan in verkeerde handen terechtkomen, gemanipuleerd worden, onbereikbaar worden of 'kwijt' raken met alle gevolgen van dien.

Gemeenten hebben een bijzondere positie bij het aanpakken en beheersbaar houden van deze risico's. Enerzijds kunnen wij zelf slachtoffer worden van systeemverstoring, datalekken en gedigitaliseerde criminaliteit. Anderzijds hebben wij veiligheidstaken rond deze risico's om de kans van maatschappelijke verstoring te verkleinen. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn wij verantwoordelijk voor weerbare systemen en de veiligheid van informatie in die systemen.

Zowel de veiligheidsrisico's, beschikbare tools en de te hanteren uitgangspunten zijn nog verre van uitgekristalliseerd. Toch is koersbepaling in digitale veiligheid als gemeente nu cruciaal vanwege de groeiende veiligheidsrisico's. Het is van belang in positie te komen, de beschikbare tools te operationaliseren en samen met publieke- en private partners risico's te beheersen. De investering die wij moeten doen om de risico's te minimaliseren hebben geprobeerd financieel in te schatten. Op dit moment schatten wij het financiële risico dat wij lopen in op € 500.000.

Niet te kwantificeren risico's **Rechtmatigheid en interne controle**

De (interne) organisatie is verantwoordelijk voor een adequate inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersing binnen de afdelingen alsmede voor het afleggen van verantwoording. Dat vraagt niet alleen om het inhoudelijk inrichten van processen en procedures, maar ook het inschatten van risico's, het inrichten van beheersmaatregelen en het afleggen van verantwoording. Om een adequate procesgang te kunnen borgen, zullen er procesbeschrijvingen opgesteld moeten worden, (interne) controlemaatregelen aangebracht worden in de lijn en verantwoording worden afgelegd over de uitvoering van deze controles. Het geheel zal ingebed moeten worden in de totale cyclus van beheersing met een duidelijke aansturing vanuit de organisatie aan de voorkant en een evaluatie van de uitkomsten aan de achterkant op managementniveau. De urgentie is hoog met het oog op ontwikkelingen op het gebied van rechtmatigheid en het financiële perspectief van de gemeente. Vanaf 2023 moet het college van Burgemeester en Wethouders zelf de rechtmatigheid beoordelen in de vorm van de rechtmatigheidsverklaring.

Informatiebeveiliging

Om te kunnen voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Algemene Verordening Gegevens-bescherming (AVG), Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en Network en Information Security (NIS) is de beveiligingsorganisatie ingericht. Toch blijven er hier ook risico's die niet gekwantificeerd kunnen worden. Dit zijn risico's zoals datalekken of het niet voldoen aan de AVG.

Financiële kengetallen

Conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording zijn de zes kengetallen opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarrekening.

Deze kengetallen zijn erop gericht om de raad op eenvoudige wijze inzicht te geven in de financiële positie (en het verloop daarvan) van de gemeente.

De zes kengetallen zijn in onderstaande tabel weergegeven en omvatten het volgende:

1. *Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het is normaal als de netto schuldquote tussen de 20% en 70% ligt. Tussen de 70% en de 80% dreigt de schuldumfang te hoog te worden. Boven de 80% zijn alle bezittingen zwaar belast met schulden.

2. *De solvabiliteitsratio*

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Bij deze ratio dreigt de schuld van de gemeente te hoog te worden als deze zich tussen de 20% en 30% bevindt. Onder de 20% zijn de bezittingen zwaar belast met schulden. Een ratio boven de 30% is aanvaardbaar.

3. *Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

4. *Grondexploitatie*

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het betreft hier de woonlasten meerpersoonshuishoudens in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar), uitgedrukt in een percentage. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Bij een belastingcapaciteit boven de 100% is de belastingdruk aan de te hoge kant.

Overzicht financiële kengetallen

Kengetallen	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Netto schuldquote	12%	-11%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	17%	-6%
Solvabiliteitsratio	53%	60%
Grondexploitatie	1%	1%
Structurele exploitatieruimte	-1,3%	9,6%
Belastingcapaciteit	117%	112%

Met deze set van kengetallen wil de wetgever de raadsleden ondersteunen bij het geven van inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De netto schuldquote is niet primair gericht op een beoordeling van het weerstandsvermogen, maar beoogt inzicht te geven in de mate waarin de vaste schuld van de gemeente drukt op de begroting. De provinciale toezichthouder beoordeelt een schuldquote onder de 90% als minst risicovol. Met een negatieve netto schuldquote kan geconstateerd worden dat de schuldenlast van de gemeente verre van op de begroting drukt.

De weergegeven kengetallen voor solvabiliteitsrisico, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit kunnen in de eerste plaats als aanvulling gezien worden op de beoordeling van het weerstandsvermogen. Gezien de relatief hoge belastingdruk binnen de gemeente is de mogelijkheid om middels belastingverhoging structureel ruimte binnen de begroting te creëren beperkt. Zij ondersteunen tevens de constatering dat de risico's op de grondexploitatie beperkt zijn. De solvabiliteit van inmiddels 55% geeft aan dat het eigen vermogen ten opzichte van het vreemd vermogen meer dan voldoende is om weerbaar te zijn voor het opvangen van tegenvallers. De structurele exploitatieruimte van 6,3% geeft aan dat wij in staat zijn de structurele lasten met structurele baten te kunnen dekken.

Conclusie

De gemeente Westerwolde beschikt over een incidentele weerstandscapaciteit van € 22.748.000 om de incidentele risico's van € 3.596.800 af te dekken. Ook is er voldoende weerstandscapaciteit om de structurele financiële risico's van € 2.729.000 gedurende een begrotingsjaar op te vangen. De ruimte binnen de incidentele weerstandscapaciteit kan gebruikt worden om structurele tegenvallers gedurende een begrotingsjaar op te vangen. In het volgende begrotingsjaar wordt, waar nodig, een oplossing gezocht voor tegenvallers met een structureel gevolg. Met het financiële ravijn vanaf 2028 is het aan te bevelen voldoende eigen vermogen aan te houden om eventueel dreigende tekorten op te kunnen vangen. Met een algemene reserve van ongeveer € 16 miljoen zijn wij daar toe in staat.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf staan het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de risico's van de treasuryfunctie. Het doel van de wet Fido is om grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen te vermijden. De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte en lange financiering. Het wettelijk kader is verder uitgewerkt in het treasurystatuut van de gemeente Westerwolde (vastgesteld 31 januari 2024). Hierin staan de doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie rond het beheer van liquiditeiten van de gemeente op korte en lange termijn.

De uitvoering en ontwikkelingen omtrent het financieringsbeleid worden in deze paragraaf toegelicht.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun overtollige middelen aan te houden in de Rijksschatkist. Schatkistbankieren vertaalt zich direct in een lagere staatsschuld, doordat dit bedrag de externe financieringsbehoefte van de Staat vermindert.

Voor het schatkistbankieren geldt een drempelbedrag om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen. Dit houdt in dat een bedrag lager dan het drempelbedrag buiten de schatkist gehouden mag worden. Het drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, waarbij het minimaal € 1.000.000 bedraagt. Voor 2025 bedraagt het drempelbedrag € 2.762.446.

Risicobeheer

Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij;
- De gemeente mag middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico.

Rentevisie

Om een afgewogen keuze te maken welke vorm van financiering op enig moment aantrekkelijk is, mag een rentevisie niet ontbreken. Een rentevisie geeft een verwachting weer van de ontwikkeling van de rentestand in de toekomst. Wij maken gebruik van de rentevisie die de BNG regelmatig publiceert en actualiseert op haar website.

Kasgeldlimiet, financieringsbehoefte en renterisiconorm

Voor het beheersen van renterisico's gelden twee richtlijnen, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Om de renterisiconorm te kunnen bepalen is inzicht in de leningenportefeuille (ofwel de financieringsbehoefte) noodzakelijk.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van een gemeente. De hoogte van de kasgeldlimiet is wettelijk vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Het is toegestaan de kasgeldlimiet gedurende twee kwartalen achtereenvolgend te overschrijden zonder de toezichthouder hierover te informeren. Met een begrotingstotaal van € 138.122.300, mag de gemeente Westerwolde de financieringsbehoefte in 2025 voor € 11.740.395 dekken met kort geld. In 2025 zijn er geen kasgeldleningen opgenomen.

Financieringsbehoefte

Per 31 december 2025 bedragen de opgenomen vaste geldleningen € 17.026.032. Hiervan is € 1.416.785 aan Acantus verstrekt.

Het renterisico voor de leningenportefeuille is hiermee beperkt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen op vaste schulden niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente betekent dit een absolute norm van 20% van het begrotingstotaal van ruim € 138 miljoen is € 27,6 miljoen.

De leningen in de leningenportefeuille hebben afzonderlijk een vast rentepercentage. Renteherzieningen worden vooralsnog niet verwacht. Er is in 2025 € 1.545.500 afgelost. In onderstaand schema is af te lezen dat de gemeente Westerwolde ruimschoots binnen de renterisiconorm blijft.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

	Componenten	2025	2026	2027	2028
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	1.546	1.500	1.500	1.500
3	Renterisico (1+2)	1.546	1.500	1.500	1.500
4	Renterisiconorm	27.624	27.697	26.549	26.253
5	Ruimte	26.078	26.197	25.049	25.753
	Begrotingstotaal	138.122	138.486	132.747	131.265
	Percentage	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	27.624	27.697	26.549	26.253

Kasbeheer

Het kasgeldbeheer heeft betrekking op geldstromenbeheer en saldo- en liquiditeitenbeheer korter dan één jaar. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk via één bank, de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), uitgevoerd. Door gebruik te maken van de overeenkomst, financiële dienstverlening van deze bank, wordt een optimaal rendement bereikt. Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken, wordt:

- Het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar en de liquiditeitsplanning af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig kunnen worden voldaan;
- Het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door één bank (BNG).

Gevolg hiervan is dat gemeenten die verhoudingsgewijs veel activa financieren met eigen vermogen,

zoals bij onze gemeente het geval is, nog slechts een lage “omslagrente” over de activa mogen berekenen. In het geval van de gemeente Westerwolde is dit omslagpercentage berekend op 0 %. Enkel in het geval van projectfinanciering, dat is wanneer een lening extern is aangetrokken voor de financiering van een specifiek project, mag de werkelijke rente aan een activum worden toegerekend.

Renteschema

De rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening in de begroting is uiteengezet in onderstaand renteschema.

Berekening renteomslag			
Externe rentelasten lange termijn financiering	€	268.451	
Externe rentelasten korte termijn financiering	€	3.246	
<i>Totale externe rentelasten</i>	€	271.697	+
Externe rentebaten lange termijn financiering	€	162.172	
Externe rentebaten korte termijn financiering	€	391.577	
<i>Totale externe rentebaten</i>	€	553.749	-
<i>Rentesaldo</i>	€	-282.052	+
Af: rentelasten grondexploitatie	€	-	-
Af: rentelasten van projectfinanciering die rechtstreeks aan het betreffende taakveld moeten worden toegerekend	€	203.587	-
Bij: rentebaten van doorverstrekte leningen waarvoor een specifieke lening is aangetrokken	€	65.587	+
<i>Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente</i>	€	-420.052	
De totale boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd (1/1/2022)	€	79.585.236	
Dit resulteert in een renteomslag-percentage van		-0,53%	
Na afronding op een half procent hanteren we een renteomslag-percentage van		0,00%	

Taakveld Treasury

Alle rentelasten en –baten worden centraal begroot op het taakveld Treasury. Van daaruit wordt het rentesaldo toegerekend aan de verschillende taakvelden. De bijstelling naar 0% is nodig, omdat het renteomslag-percentage anders negatief is. De berekening is als volgt:

Berekening renteresultaat op het taakveld Treasury		
Renteomslag: 0%	€	-
Werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente	€	<u>-420.052</u>
Voordelig renteresultaat	€	420.052 +
Bij: ontvangen baten uit deelnemingen (dividend)	€	271.017 +
Af: rentelast deelnemingen (renteomslag)	€	79 -
<i>Voordelig resultaat op het taakveld Treasury</i>	€	<u><u>690.990</u></u>

Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud van kapitaalgoederen kunnen op diverse programma's voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een groot deel van de begroting gemoeid. Daarom zijn voor een helder en volledig overzicht het beleidskader en de hieruit voortvloeiende financiële consequenties van de belangrijkste kapitaalgoederen in deze paragraaf samengevat.

In de openbare ruimte wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Voor al die activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig. Deze worden als volgt ingedeeld:

- Infrastructuur (wegen, straten, pleinen, rioleringen, kunstwerken, waterwegen en havens);
- Voorzieningen (openbaar groen, begraafplaatsen, sportfaciliteiten, verlichting);
- Gemeentelijk vastgoed (scholen, sportgebouwen, gemeentehuis, welzijn, cultuur etc.).

De gemeenteraad geeft de kaders aan voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor het openbaar groen, water, riolering, wegen, kunstwerken (bruggen) en gebouwen. Dat kan zij doen in nota's en beleidsplannen, maar in geval van kleinere wijzigingen ook in deze paragraaf.

Het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen in 2025 is in diverse nota's verwoord:

- Bomenbeleidsplan;
- Instandhoudingsplan kunstwerken (bruggenonderhoud);
- Nota openbare verlichting;
- Nota openbare ruimte;
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan;
- Integrale laadvisie 2021-2035;
- Nota onderhoud gemeentelijke gebouwen;
- Regionaal Waterplan;
- Afvalwaterplan/Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025.

Behalve deze nota's zijn er diverse beheerplannen voor specifieke onderdelen als wegen, verlichting, bruggen, waterlopen en groen. Dit zijn feitelijk de inventarisaties en uitvoeringsplannen van de verschillende beleidsnota's en worden door het college vastgesteld.

Bomenbeleidsplan

In de gemeente stonden in 2025 ongeveer 69.000 bomen langs gemeentelijke wegen in het digitale beheersysteem geregistreerd. Daarnaast stonden er meer dan 20.000 bomen in parken, coulissen en bospercelen. In het beleidsplan staan de kaders voor bescherming, behoud en diversiteit van de bomen.

In 2025 heeft de gemeente extra ingezet op het snoeien van bomen. In totaal zijn ongeveer 20.000 bomen gesnoeid. Met deze extra inzet zijn risico's, zoals dood hout in bomen en onveilige situaties, verminderd. Ook is er aanvullend kap- en dunwerk uitgevoerd om de kwaliteit van het bomenbestand te verbeteren.

In 2026 stelt de gemeente een nieuw bomenbeheerplan vast. Dit plan geeft richting aan het toekomstige beheer en onderhoud van de bomen.

Instandhoudingsplan Kunstwerken

De raad heeft begin 2022 het instandhoudingsplan kunstwerken vastgesteld waarin het bruggenonderhoud is geregeld. Op basis van meldingen en bruginspecties wordt jaarlijks een selectie gemaakt van bruggen die voor onderhoud in aanmerking komen. De bruggen in slechte staat en bruggen op strategisch belangrijk plekken die onderhoud nodig hebben, krijgen de grootste prioriteit. De meeste bruggen bevinden zich in een matig tot redelijke staat van onderhoud. Binnen de beschikbaar gestelde budgetten willen we zo goed mogelijk uitvoering geven aan de maatregelen. Dit kan op onderdelen leiden tot herprioritering. In de begroting is geen rekening gehouden met vervanging van bruggen.

In 2025 zijn de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een impactanalyse bruggen. In dit rapport wordt richting aangegeven welke opties er per brug zijn. Het vervolg hierop komt te staan in het Masterplan Bruggen. Dit document zal de raad handvaten geven om strategische keuzes te kunnen maken over bruggen en bereikbaarheid met daarbij de financiële consequenties.

Nota openbare verlichting

In april 2019 stelde de gemeenteraad het beleidsplan openbare verlichting 2019-2023 vast. In dit plan zijn de belangrijkste keuzes voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting opgenomen. Het beleidsplan is formeel aan vervanging toe. De belangrijkste doelstellingen zijn in 2025 nog steeds actueel. Dit zijn energiebesparing, het vervangen van verouderde installaties en masten, het toepassen van dynamische verlichting en het verminderen van lichtvervuiling.

In 2025 is verdere uitvoering gegeven aan dit beleid. Inmiddels is ongeveer 99% van de openbare verlichting voorzien van LED-armaturen. Hiermee is een belangrijke stap gezet in het verlagen van het energieverbruik en het verbeteren van de duurzaamheid.

Een klein deel van de werkzaamheden moet nog worden uitgevoerd. Dit is afhankelijk van projecten die nog in voorbereiding zijn of nog moeten starten. De uitvoering hiervan vindt plaats in de komende jaren.

Nota openbare ruimte

De nota openbare ruimte (NOR 2.0) is in 2024 door de raad vastgesteld. De NOR 2.0 bevat de kaders van de verschillende disciplines (groen, wegen, bruggen, oevers, etc.) en is bedoeld om een integraal beeld te geven van de kaders voor het beheer- en onderhoud van de objecten in de openbare ruimte. Op basis van meldingen en weginspecties wordt jaarlijks een selectie gemaakt van wegen, wandel- en fietspaden die voor onderhoud in aanmerking komen. Binnen de beschikbaar gestelde budgetten zullen we zo goed mogelijk uitvoering geven aan de maatregelen. Dit kan op onderdelen leiden tot herprioritering.

2025 en deels 2026 zijn voorbereidingsjaren om het onderhoudsniveau van laag naar basis te krijgen en om de achterstanden weg te werken voor het openbaar groen en de wegen. Hierdoor zijn de beschikbaar gestelde gelden in de bestemmingsreserve beheer openbare ruimte nauwelijks benut in 2025.

Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan

In het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) 2021 – 2031 staan de kaders opgenomen hoe de gemeente met bepaalde keuzes omgaat zoals zonebeleid, bebording, belijning, etc. Een belangrijk onderdeel van het GVVP is het risico gestuurd aanpakken van gevaarlijke knelpunten in de openbare ruimte. Wij proberen zoveel mogelijk subsidies binnen te halen bij het Rijk en Provincie om deze knelpunten aan te kunnen pakken.

In 2025 hebben wij vanuit de provincie en het Rijk circa 1 miljoen euro aan subsidie aangevraagd en binnengehaald voor het uitvoeren van verkeersveiligheidsprojecten. Deze middelen zullen wij de komende jaren uitvoeren. De projecten zullen zoveel mogelijk uitgevoerd worden in combinatie met bijvoorbeeld rioolonderhoud of groot onderhoud aan de wegen. De projecten die in 2025 ten uitvoer zijn gekomen staan beschreven in programma 4.

Integrale laadvisie 2021-2035

In maart 2022 is door de raad de integrale laadvisie 2021-2035 vastgesteld. Wij hanteren deze visie bij de verdere uitrol van laadinfrastructuur over de gemeente. Als ook bij het behandelen van verzoeken voor het plaatsen van laadinfra.

In 2025 zijn er, als nadere uitwerking van de Integrale Laadvisie, totaal 15 laadpalen bijgeplaatst in de Gemeente Westerwolde. Wij zijn daarnaast gestart met de herijking van onze laadvisie aan de hand van de meest recente ontwikkelingen op gebied van elektrisch laden. Wij verwachten deze herijkte visie in de 1^e helft van 2027 aan de raad te kunnen aanbieden.

Nota onderhoud gemeentelijke gebouwen

In de Nota Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen Westerwolde is het onderhoud voor alle gemeentelijke gebouwen opgenomen. In 2025 zijn de kosten voor het noodzakelijk onderhoud verwerkt in de begroting. Dit onderhoud was nodig om de gebouwen veilig te houden en goed te laten functioneren. Ook moest hiermee worden voorkomen dat gebouwen in waarde achteruitgaan. Het onderhoud is afgestemd op het Strategisch Vastgoedplan.

In 2025 is niet al het geplande onderhoud uitgevoerd. Een deel van het budget (ongeveer € 1,1 miljoen) is daarom overgeheveld naar een bestemmingsreserve. Dit bedrag wordt in 2026 toegevoegd aan de voorziening voor groot onderhoud van gebouwen, zoals vastgesteld in de programmabegroting 2026. Door deze voorziening zijn schommelingen in de kosten voor de komende jaren verminderd.

Door het uitstellen van onderhoud kunnen risico's ontstaan, zoals verdere slijtage van gebouwen. De gemeente houdt hier rekening mee in de planning. Het uitgestelde onderhoud wordt in 2026 alsnog uitgevoerd.

De algemene staat van het gemeentelijk vastgoed is op dit moment voldoende om de functies van de gebouwen te blijven ondersteunen.

Regionaal Waterplan

Samen met de andere gemeenten in Groningen en Drenthe hebben we het Waterakkoord 2020-2025 gesloten. Afgeleid daarvan is in 2020 een regionaal waterplan opgesteld voor de gemeenten in Oost-Groningen samen met het Waterschap met een looptijd tot en met 2025.

De beschoeiingen van secundaire wateren, de baggeropgave en natuurvriendelijke oevers worden nog geïnventariseerd. Bij de vaststelling van de Nota openbare Ruimte 2.0 in 2024 is er € 30.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van het beheerplan 'water en oevers'. Waarbij er voorrang is voor beschoeiingen bij vaarrecreatie en infrastructuur.

Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025

Het uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025 is in december 2020 door de raad vastgesteld en heeft een looptijd tot en met 2025. Het onderhouds- en vervangingsplan voor de komende vijf jaar is in 2024 door het college vastgesteld en wordt momenteel uitgevoerd. De uitvoering van rioolvervangingen en reconstructies uit het vijfjarenplan loopt en hierbij wordt de straat zo veel mogelijk klimaatrobust ingericht.

Eind 2025 is het nieuwe water- en rioleringsplan (WRP) vastgesteld. Het rioolstelsel is in de afgelopen jaren in beeld gebracht waardoor de investeringsbehoefte helder is geworden. Het jaarlijkse investeringsbedrag (gemiddeld genomen) is hiermee van € 918.000 uit 2021-2025 verhoogd naar € 1.8 miljoen per jaar in het nieuwe plan.

Vervangingsinvesteringen in tractiemiddelen

Tractie zijn middelen die de gemeente nodig heeft om het reguliere, dagelijkse en maatschappelijk onderhoud te kunnen leveren aan haar inwoners en aan de openbare ruimte.

Jaarlijks wordt beoordeeld of de geplande vervangingen plaats moeten vinden. Ook is er een koppeling met de marktomstandigheden of (geplande) beleidsveranderingen. Met andere woorden, vervanging door het enkel aflopen van de economische en/of technische levensduur is geen automatisme.

Bij de beoordeling van de geplande vervanging van het tractiemiddel wordt gekeken naar:

- De technische staat van het bestaande tractiemiddel; is directe vervanging nodig of is enig uitstel nog mogelijk;
- Wat zijn de consequenties van een uitgestelde vervanging? Ouder materieel vraagt om meer en intensiever onderhoud;
- Wat betekent het niet tijdig vervangen voor de veiligheid van het eigen personeel (ARBO, overige veiligheidsaspecten);
- Is het te vervangen tractiemiddel nog steeds noodzakelijk voor het uit te voeren werk.

In 2025 zijn in totaal 5 nieuwe voertuigen aangeschaft. Deze vervangingen zijn uitgevoerd op basis van het tractieplan. De investeringen sluiten aan bij de geplande vervangingen en de beschikbare budgetten.

Bedrijfsvoering Westerwolde

Bedrijfsvoering algemeen

Onder bedrijfsvoering vallen diverse onderdelen, die hieronder verder toegelicht worden.

Informatievoorziening en automatisering

In 2025 heeft de gemeente Westerwolde duidelijke stappen gezet in de verdere digitalisering van haar dienstverlening, informatiemanagement en samenwerking met omliggende gemeenten. Deze ontwikkelingen bouwen voort op de speerpunten uit voorgaande jaren en versterken de koers naar een toekomstbestendige digitale organisatie.

In 2025 hebben we als organisatie opnieuw veel vooruitgang geboekt op het gebied van digitalisering en het vernieuwen van ons applicatielandschap. We werken al enkele jaren aan een moderne en veilige digitale omgeving. Die lijn hebben we in 2025 stevig doorgezet.

We hebben opnieuw stappen gezet in de cloudtransitie. Verschillende applicaties zijn succesvol verhuisd naar de cloud, waaronder Begroten & Verantwoorden (Pepperflow), de BGT en enkele kleinere systemen die onderdeel zijn van werkprocessen. Daarnaast is de overgang van het financiële domein gestart. Daar horen onder andere kredietbeheer en factuurafhandeling bij. De grootste stap komt vanaf 2026, wanneer ook de resterende systemen uit de Centric Big 5 worden overgezet. Door deze inspanningen staat de teller op 1 december 2025 op 81 procent aan applicaties in de cloud. Eind 2024 was dat nog 76 procent, wat laat zien dat de transitie op schema ligt.

Naast de cloudtransitie hebben we gewerkt aan het vernieuwen en versimpelen van onze software. iBabs is verder uitgebreid. Er zijn meer soorten overleggen toegevoegd, zoals de ondernemingsraad, en er draait een pilot waarin portefeuillehouderoverleggen via dossiers worden georganiseerd. Ook zijn amendementen toegevoegd en staat de module Toezeggingen live. Daarnaast hebben we met het project Westerwolde 365 verder gewerkt aan een modernere digitale werkplek. Medewerkers hebben workshops gevolgd over nieuwe digitale hulpmiddelen zoals Teams, Planner, OneNote en OneDrive, zodat deze straks volwaardig onderdeel zijn van de manier waarop we samenwerken.

We hebben ook oude en overbodige applicaties opgeruimd. Zo hebben we afscheid genomen van bepaalde GEO software en een reserveringssysteem. Verder zijn we gestart met een test waarin Microsoft Edge de standaardbrowser wordt ter vervanging van Google Chrome. Ook hebben we de nieuwsbrieftool Laposta in gebruik genomen, zodat deze breder kan worden ingezet binnen de organisatie. Daarnaast hebben we kritisch gekeken naar licenties die we niet of nauwelijks gebruiken. Dit levert resultaat op: in 2025 zijn elf licenties opgezegd, wat een besparing van 17.000 euro oplevert. Tegelijkertijd geldt dat nieuwe wetten en beleid soms verplichten tot een uitbreiding van ons licentieaanbod. Daardoor worden de besparingen meestal pas het jaar daarna volledig zichtbaar.

Op het gebied van digitalisering hebben we eveneens belangrijke stappen gezet. Een groot onderdeel was de digitalisering van de postverzending. In het Sociaal Domein zijn in 2025 meer dan vierduizend brieven digitaal aangeboden in plaats van fysiek. Dit bespaart tijd, kosten en verkleint de kans op fouten. In volgende jaren volgt de verdere digitalisering van de post vanuit het zaakstelsel en vanuit burgerzaken. Ook hebben we in 2025 veertig webformulieren rechtstreeks gekoppeld aan het zaakstelsel. Hierdoor worden processen efficiënter en minder kwetsbaar. Verder hebben we voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor de koppeling tussen Centric Begraven en ons zaakstelsel, zodat dubbel werk straks verdwijnt. Daarnaast is de dienstverlening van burgerzaken uitgebreid met nieuwe online diensten die direct gekoppeld zijn aan de burgerzakenapplicatie. Tot slot zijn we gestart met de voorbereidingen voor de aansluiting op eHerkenning en eIDAS. Dit is belangrijk voor veilige en betrouwbare digitale dienstverlening en sluit aan bij landelijke digitaliseringseisen.

De samenwerking met onze regiogemeenten Pekela, Oldambt en Veendam is intensiever geworden. Informatiemanagers, informatieadviseurs en CISO's stemmen nu structureel af, wat zorgt voor betere samenwerking en kennisdeling. Ook met Stadskanaal is het contact verstevigd, onder andere door het delen van ervaringen betreffende actuele vraagstukken.

Informatiebeveiliging

Inleiding

De digitale dreiging van spionage en sabotage vormt een voortdurende bedreiging voor de nationale veiligheid, met extra risico's door de (cyber)oorlog in Oekraïne. Dit maakt informatiebeveiliging een prioriteit.

Ontwikkelingen

In juni 2025 is met het college van B&W en Microsoft een strategische bijeenkomst georganiseerd rondom informatiebeveiliging en de ontwikkeling van artificial intelligence (AI Act). Ook aankomende regelgeving zoals de Cyberbeveiligingswet (Cbw) passeerde de revu. Hierbij is aandacht besteed aan de rol van de zogenaamde 'big tech' (de grote Amerikaanse tech-reuzen), de impact van kunstmatige intelligentie en de gevolgen van het steeds meer verspreiden van desinformatie. Dit heeft in december geleid tot de vaststelling van een richtlijn artificial intelligence door de gemeenteraad.

Risicomanagement

Risicomanagement vormt de basis van informatiebeveiliging en privacy. In 2025 is het security dashboard doorontwikkeld mede op basis van een in het vierde kwartaal uitgevoerde BIO2-scan rondom de processen qua informatievoorziening. Verder is er een risicoanalyse uitgevoerd rondom de digitale werkomgeving (M365) en is aandacht besteed aan cloudbeveiliging, datalekken, back-up en herstel (M365) en ransomware (gijzelsoftware). Het doorvoeren van verbetermaatregelen is voorzien in 2026.

Activiteiten 2025

1. Beleid en Organisatie

2. Het strategisch informatiebeveiligingsbeleid 2024-2026 is vertaald naar een Plan van Aanpak IBP 2025-2026. Naast de te vernieuwen Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) gaat het om de roadmap voor de AVG en de Wpg. De security-organisatie krijgt meer vorm en omvat o.a. een overleg van Chief Information Security Officer (Ciso), Functionaris Gegevensbescherming (FG) en de Privacy Officer.
3. Audits en zelfevaluaties
4. Jaarlijkse audits en zelfevaluaties volgens Ensia zijn uitgevoerd waarbij we zien dat de onderwerpen onboarding (instroom, doorstroom en uitstroom) en procesmanagement (incidenten en changes) nog aandacht behoeven. De verbeterpunten worden vertaald naar aangepaste processen.
5. Personeel en Toegang
6. Toegang tot gebouwen en systemen is getest door een mystery guest. Procedures voor veilige instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers zijn geëvalueerd en in 2026 zal worden getoetst in hoeverre er effectieve maatregelen zijn getroffen.
7. Informatiebeveiligingsprogramma
8. Acties zoals een jaarlijkse meting (Cyber Barometer), een keynote (lezing) over artificial intelligence en aandacht voor het veilig melden van incidenten en datalekken zijn uitgevoerd. Daarnaast is er in het kader van digitale vaardigheden aandacht besteed aan het veilig werken met M365 in de vorm van o.a. workshops.
9. Continuïteit en Incidenten
10. Deelname aan diverse activiteiten en het verkennen van mogelijkheden voor het opstellen en implementeren van een business continuïteitsplan zijn voorbereid. Ook zijn verbetervoorstellen voor de ICT-infrastructuur aangedragen.
11. Informatiesystemen
12. Beheer van accounts en certificaten en samenwerking met leveranciers om risico's te beheersen.
13. Gegevensbescherming
14. Beveiliging van gegevens en systemen is een taak van de hele organisatie, met nadruk op processen en procedures gebaseerd op de BIO.

Privacy

De gemeente Westerwolde moet als verwerkingsverantwoordelijke een privacybeleid opstellen en implementeren. Dit beleid dient te waarborgen dat persoonsgegevens conform de AVG worden verwerkt. De gemeente beschikt over een in 2025 geactualiseerd privacybeleid. Dit betreft zowel beleid voor de Wpg (Wet politiegegevens) als voor de AVG aangezien er voor de Wpg nog geen beleid aanwezig is. Ook een aantal procedures is gelijktijdig aangescherpt.

Security en Privacy by Design

Om te voldoen aan de BIO en de AVG moeten organisaties maatregelen nemen die gegevensbescherming vanaf het begin integreren in systemen, processen en diensten. Deze principes staan bekend als Security en Privacy by Design. Dit houdt in dat privacybescherming en security worden ingebouwd vanaf de ontwerpfase. Denk hierbij aan technieken zoals dataminimalisatie, encryptie en pseudonimisering, en aan het minimaliseren van de hoeveelheid verzamelde persoonsgegevens. In 2026 zullen we nog nadrukkelijker aandacht besteden aan het borgen van Security en Privacy by Design in onze processen en procedures.

DPIA's

Bij complexe of risicovolle verwerkingen verplicht de AVG organisaties om een gegevensbeschermingseffect beoordeling (Data Protection Impact Assessment, DPIA) uit te voeren. DPIA's zijn verplicht voor verwerkingen waarbij bijvoorbeeld gebruik wordt gemaakt van nieuwe technologieën, of bij grootschalige en systematische monitoring. Voor zowel AVG als voor DPIA's is een adviescommissie (change advisory board).

Inmiddels beschikt de gemeente Westerwolde over een pre-DPIA procedure om te bepalen of nieuwe en gewijzigde verwerkingen mogelijk een hoog risico inhouden voor de rechten vrijheden van betrokkenen. Vervolgstep is om op iedere verwerking in het verwerkingsregister een pre-DPIA uit te voeren.

Meldplicht datalekken

De meldplicht datalekken is een belangrijke verplichting binnen de AVG. Datalekken met een risico voor betrokkenen moeten worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Wanneer een datalek een hoog risico voor de rechten en vrijheden van betrokkenen oplevert, moeten ook de betrokkenen zelf worden geïnformeerd.

In 2025 zijn 12 datalekken geregistreerd. Twee datalekken zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, waarvan één voorlopige melding later is ingetrokken.

Net als in eerdere jaren waren vrijwel alle datalekken het gevolg van menselijk handelen, met name het versturen van documenten of e-mails naar verkeerde ontvangers. Daarnaast was er één incident waarbij sprake was van een ransomware-aanval bij een derde partij. Na onderzoek bleek dat er geen gegevens van inwoners van gemeente Westerwolde betrokken waren.

Transparantie en rechten van betrokkenen

De AVG vereist dat organisaties transparant communiceren over de verwerking van persoonsgegevens en de rechten van betrokkenen faciliteren. Artikel 12 van de AVG stelt dat organisaties duidelijk en begrijpelijk moeten communiceren en verzoeken van betrokkenen tijdig moeten afhandelen.

In 2025 is de privacyverklaring opgesteld en op de website geplaatst, waarin onder andere de rechten van betrokkenen worden toegelicht. Op dezelfde pagina is ook het formulier te vinden waarmee betrokkenen hun verzoek kunnen indienen. Daarnaast is een procedure voor het afhandelen van verzoeken van betrokkenen opgesteld.

In totaal zijn er in 2025 vier verzoeken binnengekomen. Deze zijn allemaal binnen de wettelijke termijnen afgehandeld.

Verwerkersovereenkomsten

Gemeente Westerwolde is verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens die binnen de gemeente worden verwerkt. Als een derde partij in opdracht van de gemeente persoonsgegevens verwerkt dan zijn zij een verwerker. De verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker moeten een verwerkingsovereenkomst aangaan. Hierin worden onder andere de verwerkingsdoeleinden, beveiligingseisen, geheimhoudingsplicht en afspraken over het inschakelen van subverwerkers vastgelegd. Zo wordt de naleving van de AVG gewaarborgd en de rechten van betrokkenen beschermd. Er zijn in 2025 in totaal 22 verwerkersovereenkomsten gesloten.

Register van verwerkingen

De AVG verplicht organisaties om een gedetailleerd register bij te houden van hun verwerkingsactiviteiten. Het draagt bij aan transparantie en helpt organisaties om risico's rondom de verwerking van persoonsgegevens te beheersen. Dit register bevat alle benodigde onderdelen. In 2025 heeft een actualisatie van het register van verwerkingen plaatsgevonden. Het register van verwerkingen is ingericht op basis van domeinen en per domein zal een proceseigenaar aangewezen worden. Het geactualiseerde register van verwerkingen zal opgenomen worden in de jaarlijkse p&c-cyclus om de actualisatie te borgen.

Wet politiegegevens (Wpg)

De Wpg (Wet politiegegevens) stelt eisen aan organisaties die politiegegevens verwerken. De gemeente Westerwolde verwerkt politiegegevens in het kader van de werkzaamheden van de BOA's en leerplicht. Een belangrijke nieuwe verplichting is dat organisaties tussen 1 maart 2025 en 1 maart 2026 het rapport van hun externe Wpg-audit moeten indienen bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Dit is een aanscherping van de bestaande vierjaarlijkse controlecyclus.

Eind 2025 heeft de gemeente Westerwolde de externe Wpg-audit laten uitvoeren. Het auditrapport, getoetst op de periode 2022 tot en met 2024, is begin 2026 opgesteld en ingediend bij de Autoriteit Persoonsgegevens voor 1 maart 2026. De conclusies uit het rapport en het verbeterplan worden in de loop van 2026 bekendgemaakt en gerapporteerd.

Fraude

Wij hebben in 2023 een frauderisicoanalyse opgesteld om een goed beeld te krijgen van de risico's die wij op het gebied van onder andere fraude lopen. In de frauderisicoanalyse worden de onderwerpen genoemd, waarin het risicogehalte is ingeschat. Voor de geïdentificeerde risico's hebben wij vervolgens beoordeeld in hoeverre er beheersmaatregelen bestaan binnen de organisatie die deze risico's verminderen. Ook is er gemeentebreed beleid omtrent misbruik en oneigenlijk gebruik vastgesteld. De inrichting van onze administratieve organisatie en de getroffen beheersmaatregelen zijn erop gericht om fraude en corruptie te voorkomen dan wel te ontdekken. Hierbij gaat het om: maatregelen gericht op houding en gedrag van onze medewerkers. Deze richten zich op motivatie, loyaliteit, integriteit, inspiratie en normen en waarden van medewerkers. Concreet gaat het dan om een verklaring omtrent gedrag (VOG) voor alle nieuwe medewerkers, het afleggen van de ambtseed of ambtsbelofte en de aanwezigheid van vertrouwenspersonen. Maatregelen in processen en systemen die gewenst gedrag direct of indirect

afdwingen dan wel er op gericht zijn ongewenst gedrag te voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn het werken met functiescheidingen en het 4 ogen principe, een duidelijke besluitvormings- en verantwoordingsstructuur en het vastleggen van besluitvorming. Ook is er voldoende aandacht voor informatieveiligheid binnen de interne organisatie. Er hebben zich in 2025 geen incidenten voorgedaan.

Communicatie

Onze wereld is voortdurend in beweging en de manier waarop mensen met elkaar verbonden zijn verandert mee. De gemeente Westerwolde beweegt mee in deze dynamiek. We leven in een netwerkmaatschappij, waarin (sociale) netwerken een grote rol spelen. In onze communicatie en manier van werken spelen we hierop in.

Belangrijke ontwikkelingen zijn:

- meer eigen verantwoordelijkheid;
- inwoners die meer met eigen ideeën en plannen komen;
- een overheid die meedoet in plaats van inwoners die meedoen in plannen van de overheid;
- meer verschillende nieuwsbronnen en communicatiekanalen waar mensen met elkaar praten;
- overheden en organisaties hebben steeds minder over mensen te zeggen;
- mensen willen steeds vaker weten wat de overheid allemaal doet en wat dit voor hen betekent.

Deze ontwikkelingen vragen om een gemeente die midden in de samenleving staat. Een gemeente die weet wat er leeft, initiatieven van inwoners ondersteunt, duidelijk communiceert waar ze voor staat, actief informatie deelt en luistert naar haar inwoners, zowel online als offline.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen en anderen zich welkom, gehoord en belangrijk voelen. We vragen onze inwoners bij het begin van het maken van onze plannen al om mee te denken. Om zo te horen wat zij ervan vinden. Om hier als organisatie beter in te worden heeft team communicatie geholpen met het betrekken van inwoners bij verschillende projecten waaronder de uitgifte van kavels, Boermarke 2 en communicatie rond duurzaamheid. Ook heeft het team trainingen gegeven in het schrijven van brieven en teksten die makkelijk te begrijpen zijn.

De aanhoudende crisis in de asielopvang vormde ook in 2025 een omvangrijke uitdaging voor de gemeente. Communicatie is als strategisch instrument ingezet in om de situatie te veranderen. De communicatieadviseur Asiel heeft hierbij een cruciale rol gespeeld in advisering en ondersteuning."

Branding en Promotie

Westerwolde heeft veel te bieden. Denk aan toerisme, recreatie, cultuurgeschiedenis en natuur. We zijn altijd bezig het merk Westerwolde op de kaart te zetten. Om zo meer toeristen, inwoners en ondernemers naar onze gemeente te krijgen. We blijven de komende jaren samen met onze inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen laten zien wat Cittaslow Westerwolde zo aantrekkelijk maakt.

Dienstverlening

Ook heel jaar 2025 heeft in het teken gestaan van het verbeteren van de integrale dienstverlening .

Hierbij is er gewerkt aan de volgende punten:

1. Het mogelijk maken van de doorontwikkeling van de organisatie om zo een impuls te geven aan de kwaliteit van het werk en de dienstverlening naar de inwoner, het college en de raad. Dit vertaalt zich in investeren in mensen en systemen;
2. Heldere communicatie naar de inwoner;
3. Creëren van transparantie over hoe het met de (aan)vraag van de inwoner staat;
4. Het organiseren van onze service dicht bij de inwoner met toegankelijke laagdrempelige diensten op de website en persoonlijk contact.”

Telefonie

In 2025 zijn de nieuwe collega's volledig 'geïntegreerd' in het KCC en is het team op sterkte gebracht.

De cijfers over 2025 zijn:

- Aantal calls: 41.711
- Servicelevel: de gemiddelde responstijd van het KCC is 25 seconden; met andere woorden onze inwoners hebben gemiddeld 25 seconden moeten wachten voordat er contact was met ons KCC.
- In 1^e contact afgehandeld: 58,1%*

*Dit percentage is exclusief Jeugd, Participatie en WMO. In 2026 zoeken we aansluiting bij deze teams voor wat betreft beantwoording status- en informatievragen.

Burgerzaken

In 2025 zijn er 12.553 inwoners door onze collega's van burgerzaken geholpen met de aanvraag van een product.

Het is belangrijk dat zij snel geholpen worden en dat ze niet lang hoeven te wachten. Dat houden wij elke week bij. In 2025 heeft 88,8 % van de bezoekers niet langer dan 5 minuten hoeven wachten voordat men aan de beurt was. Wij spreken dan van een servicelevel van 88,8 %.

E-Diensten:

“In 2025 hebben we twee nieuwe eDiensten ('vertrekkingsbeperking' en 'vermissing reisdocument') succesvol geïmplementeerd. Dankzij deze digitale stappen is onze dienstverlening weer verbeterd. De inwoners kunnen sneller, eenvoudiger en op ieder gewenst hun melding doen. Dit zorgt voor een betere en sneller registratie”

Verkiezingen:

Op 29 oktober 2025 heeft de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer plaatsgevonden. Voor het tellen van de stemmen is er gebruik gemaakt van een speciale gepatenteerde telmethode. Hierdoor verloopt het telproces meer gestructureerd en is het 4-ogen principe gegarandeerd waardoor een hogere nauwkeurigheid wordt bereikt. Ook is er gekozen om de stemmen centraal de dag na de verkiezingen op kandidaat niveau te tellen. Beide wijzigingen zijn goed bevallen en zullen ook bij komende verkiezingen ingezet gaan worden.

Online

In het kader van de Wet digitale toegankelijkheid maken we onze website voor iedereen toegankelijk. In 2025 lieten we testen uitvoeren op WCAG 2.2 AA, de nieuwste richtlijnen waaraan we als gemeente moeten voldoen. Uit het laatste rapport van augustus 2025, wat ook te vinden is op onze website, hebben we op 49 van de 55 succescriteria voldoende gescoord, waarvan 3 onvoldoende, 3 niet van toepassing. De komende tijd gaan we aan de slag om de onvoldoendes om te buigen naar voldoende.

Daarnaast hebben we ReadSpeaker toegevoegd, zodat inwoners onder andere webpagina's kunnen laten voorlezen en tekst mee kunnen laten markeren. Met deze verbeteringen werken we stap voor stap toe naar volledige toegankelijke website.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv):

Sinds 1 januari 2026 is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) van kracht. Deze wet geeft inwoners en ondernemers het recht om officiële berichten digitaal bij de gemeente in te dienen. Daarnaast blijven de schriftelijke en fysieke kanalen ook open.

In 2025 hebben wij ons hierop voorbereid. Voor het digitale kanaal kan de inwoner onze webformulieren gebruiken. De inwoner krijgt automatisch een ontvangstbevestiging en kan een kopie van de ingevulde gegevens downloaden.

Gebruik webformulieren:

In 2025 hebben we nieuwe webformulieren gemaakt. Bijvoorbeeld 'briefadres', 'hulp in uw dagelijks leven' en 'zorg over een inwoner'. In totaal zijn er 167 webformulieren beschikbaar.

Ondanks dat we veel aandacht hebben voor het door ontwikkelen van het digitale kanaal, blijft het telefonische en fysieke kanaal voor onze inwoners beschikbaar.

eHerkenning/ eIDAS:

In 2025 zijn wij gestart met de voorbereidingen voor het beschikbaar maken van eHerkenning/ eIDAS. eHerkenning is de DigiD voor ondernemers, stichtingen en verenigingen. Hierdoor wordt de digitale dienstverlening gemakkelijker.

eIDAS zorgt ervoor dat mensen en bedrijven in alle EU-landen veilig online kunnen inloggen en hun digitale handtekening kunnen gebruiken.

BRP-straat

Vanaf 2025 heeft de Planningstafel en het Landelijk Coördinatiepunt BRP-Straten meer inhoud en werkzaamheden gekregen. Inmiddels zijn er 2 landelijke coördinatoren en 2 administratieve krachten aangesteld.

De achterstanden zijn weggewerkt en inmiddels houden de BRP-Straten de inschrijvingen bij. Hierdoor is er ruimte gekomen om andere werkzaamheden op te pakken zoals adresonderzoeken, kwaliteitsacties en scholing.

Ook zijn er meer BRP-Straten gekomen in het land (op dit moment 9). Dit in verband met het feit dat er een betere geografische spreiding wenselijk is en doordat het georganiseerd vervoer is afgeschaft.

Rechtmatigheid

Bevindingen en aandachtspunten vanuit de verbijzonderde interne controle

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere toelichting gegeven voor onderwerpen die de rechtmatigheid raken en hoe de (financiële) beheersing is vormgegeven. In het vastgestelde controleprotocol van 12 november 2025 heeft de gemeenteraad een verantwoordingsgrens van 2% afgegeven. De verantwoordingsgrens is een door de gemeenteraad vastgesteld bedrag, waarboven het College de afwijkingen (fouten en onzekerheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverklaring. De vastgestelde 2% is het percentage van de totale lasten van de gemeente. Het totaal van de lasten betreft in deze jaarrekening 2025 een bedrag van € 138.336.000. Dit betekent dat wij een onrechtmatigheid van € 2.767.000 mogen hebben, om een positieve rechtmatigheidsverklaring te kunnen afgeven. Uit onze verbijzonderde interne controle zijn wij tot een onrechtmatigheid van € 2.624.000 gekomen.

De gemeenteraad heeft in het vastgestelde controle protocol een rapportagetolerantie voor een bedrag van € 50.000 afgegeven. Dit betekent dat elke fout of onzekerheid groter of gelijk aan € 50.000 worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit is dezelfde grens die wij bij de jaarrekening hanteren voor de toelichtingen van financiële afwijkingen per programmaonderdeel.

De controle op de rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normen- en toetsingskader die door de gemeenteraad is vastgesteld op 12 november 2025. Het normen- en toetsingskader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad.

Voor de oordeelsvorming van de rechtmatigheid wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
2. Het voorwaarden criterium;
3. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Uit deze drie rechtmatigheidscriteria zijn de volgende financiële onrechtmatigheden geconstateerd:

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	
A. Begrotingscriterium	
Afwijking exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 999.257
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 59.912
Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ 53.730
	€ 1.112.899
B. Voorwaardencriterium	
Jeugdwet	€ 93.062
Aanbestedingsfouten	€ 1.418.458
	€ 1.511.520
C. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	
Onrechtmatig verstrekte overheidsgelden	€ -
	€ -
D. Totaal rechtmatigheidsfouten = A+B+C	€ 2.624.419
E. Verantwoordingsgrens	
2% van € 138,3 miljoen	€ 2.766.717
F. Toets rechtmatigheidsfouten aan verantwoordingsgrens	
D is groter dan E: totaal afwijkingen = rechtmatigheidsfouten als bedrag opnemen is Rechtmatigheidsverklaring College overeenkomstig A t/m C.	
D is kleiner dan E: afwijkingen toelichten in paragraaf bedrijfsvoering	
G. Totaal grondslag afwijkingen voor toelichtingen op fouten = D	€ 2.624.419
H. Af: Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	
	€ -
I. Saldo resterende rechtmatigheidsfouten = G-H	€ 2.624.419
Nader toe te lichten in de Rechtmatigheidsverklaring	

1. Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium houdt in dat financiële beheerhandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Hierbij moet op zowel overschrijding van de baten als overschrijding op de lasten per programma binnen de programmabegroting 2025 getoetst worden.

Begrotingsafwijkingen die binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen kunnen als rechtmatig worden verklaard.

In artikel 5 lid 1 van de Financiële verordening 2025 staat beschreven dat de gemeenteraad met het vaststellen van de begroting de baten en lasten per programma autoriseert. Dit betekent dat alleen budgetafwijkingen per programma worden aangemerkt als onrechtmatig en niet de afwijkingen per programmaonderdeel of product.

In artikel 5 lid 2 van de Financiële verordening 2025 staat beschreven dat het College de Raad informeert bij de verwachting dat de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden of dat de baten van een programma de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden.

In artikel 6 lid 10 van de financiële verordening 2025 staat beschreven dat het College bevoegd is een geautoriseerd investeringskrediet met ten hoogste 10% met een maximum van € 50.000 mag overschrijden.

Dotaties aan of onttrekkingen uit reserves valt ook onder de autorisatie van de gemeenteraad en zal moeten worden getoetst op de rechtmatige besteding ervan.

Voor de begrotingscriterium zijn we tot de volgende bevindingen voor het jaar 2025 gekomen:

Programma	Onrechtmatigheid	
	Baten	Lasten
1. Gezond en Gelukkig	€ 772.450	€ 403.379
2. Kansen om te groeien	€ 896.366	€ 186.908
3. Mooi Wonen	€ 304.240	€ 439.007
4. Goed bereikbaar	€ 3.020.879	€ 154.084
5. Groen en duurzaam	€ 1.643.924	€ -112.477
6. Asiel	€ 1.625.687	€ -568.146
7. Onderwijs	€ 908.846	€ 150.480
8. Organisatie en Bestuur	€ -18.429	€ -553.657
Algemene dekkingsmiddelen	€ 423.424	€ 65.316
Onvoorziene uitgaven	€ -	€ -
Overhead	€ 43.416	€ -300.205
Mutaties reserves	€ -108.813	€ -854.046
Totaal begrotingsonrechtmatigheid	€ -127.242	€ -2.388.531

De totale onderschrijding op de baten inclusief de afwijking op de mutaties in de reserves betreft € 127.242 en de totale overschrijding op de lasten inclusief de mutaties in de reserves betreft € 2.388.531. De totale begrotingsonrechtmatigheid komt hiermee op € 2.515.713.

Begrotingsafwijkingen

In artikel 189, lid 3 van de gemeentewet is bepaald dat de lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties niet hoger mogen zijn tot de bedragen die in de begroting zijn vastgesteld. Hogere dan in de (bijgestelde) begroting opgenomen lasten en daarmee samenhangende balansmutaties zijn dan ook altijd onrechtmatig.

Voor overschrijdingen van de baten en voor de onderschrijdingen van lasten en investeringen geldt dat deze alleen als onrechtmatig worden beschouwd indien afwijkingen gedurende het begrotingsjaar wel al bekend zijn of behoorden te zijn bij het College, maar niet tijdig tot een aanpassing van de begroting hebben geleid of tijdig aan de Raad zijn gemeld.

Het College betreft vervolgens de overschrijdingen van de lasten en investeringen ten opzichte van de begroting na wijziging én (bekende of bekend behoorden te zijn) afwijkende baten en onderschrijdingen van de lasten en investeringen die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid en/of tijdig aan de Raad zijn gemeld bij de fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording. De Raad heeft de begroting op programmaniveau geautoriseerd. Dit betekent dat afwijkingen in de lasten en baten per programma worden beoordeeld.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is het mogelijk om vooraf afspraken te maken tussen de gemeenteraad en het College welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd. Dus wel onrechtmatig, maar acceptabel. Deze afspraken zijn in de vastgestelde Financiële Verordening 2025 (artikel 13 Begrotingscriterium) opgenomen.

De volgende begrotingsafwijkingen zijn acceptabel ten opzichte van het budgetrecht van de gemeenteraad:

- Begrotingsafwijkingen die passen binnen het vastgestelde beleid van de Raad en niet tijdig konden worden signaleerd (art.13 lid 4a);
- Begrotingsafwijkingen waarover de Raad via een raadsvoorstel, raadsinformatiebrief of op andere wijze is geïnformeerd (art.13 lid 4b);
- Begrotingsafwijkingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten (art.13 lid 4c);
- Begrotingsafwijkingen bij subsidie en/of opneemde regelingen en die niet tijdig konden worden signaleerd (art. 13 lid 4d);
- Begrotingsafwijkingen ten gevolge van interpretatieverschillen bij de uitleg van wet en regelgeving en die zijn geconstateerd tijdens en na het verantwoordingsjaar (art.13 lid 4f);
- Begrotingsafwijkingen als gevolg van een onttrekking aan een bestemmingsreserve op basis van realisatie voor zover deze onttrekking daarmee voor een gelijk bedrag overeenkomt met de realisatie van de last en de activiteit of het project nog niet is beëindigd en de resterende lasten volgen in het jaar na het verantwoordingsjaar. Is de activiteit of het project wel beëindigd en zijn de lasten definitief lager dan begroot, dan vindt de onttrekking overeenkomstig het begrote bedrag plaats en wordt de Raad een voorstel gedaan tot nadere aanwending van de restant bestemmingsreserve (art.13 lid 4g);
- Begrotingsafwijkingen die passen binnen de door de Raad vastgestelde totale exploitatieopzet van een grondexploitatie (art.13 lid 4i).
- Afwijkingen op begrote budgetten worden als tijd gerapporteerd geacht, indien sprake is van een nadere uitleg in de jaarstukken (art.13 lid 5).
- Over- en onderschrijding van baten zijn alleen onrechtmatig indien deze niet tijdig zijn gemeld, zoals bedoeld onder lid 5 (art.13 lid 6)
- Onderschrijding van lasten zijn alleen onrechtmatig indien tegelijkertijd sprake is van een onderprestatie (art.13 lid 8).

· Alle begrotingsafwijkingen (ook die niet in strijd zijn met het budgetrecht van de Raad) worden definitief vastgesteld door de Raad bij de vaststelling van de jaarstukken (art.13 lid 10).

Zie verder artikel 13 Begrotingscriterium van de Financiële Verordening 2025.

Begrotingsafwijkingen zijnde overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en investeringen en baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze kunnen alleen onrechtmatig zijn als die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de Raad zijn gemeld. Wat niet tijdig concreet betekent wordt bepaald door de afspraken die tussen College en Raad zijn gemaakt in de Financiële verordening 2025. De concrete invulling vindt hierbij plaats door de reguliere planning & control documenten, eventuele raadsinformatiebrieven en de actieve informatieplicht van het College. Voor afwijkingen van de begroting als gevolg van overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en investeringen en baten die ontstaan na de laatste tussentijdse rapportage (Decemberbijstelling) en 31 december kan het melden en verantwoorden in de jaarrekening als tijdig worden geduid. De decemberbijstelling wordt samengesteld op basis van de beschikbare informatie en prognoses tot en met oktober 2025. Begin november wordt deze laatste tussentijdse rapportage voorgelegd aan het College, om vervolgens de decemberbijstelling tijdig voor de raadsvergadering van december aan te kunnen bieden. Ontwikkelingen die in november of december plaatsvinden kunnen alleen nog via raadsinformatiebrieven worden gedeeld. Afwijkingen die vanaf november van het verslagjaar zijn ontstaan kunnen in de jaarrekening worden verantwoord en kunnen als tijdig worden geduid.

De begrotingsafwijkingen worden, voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden, als afzonderlijk bedrag wel opgenomen in de rechtmatigheidsverklaring, maar niet nader toegelicht in de rechtmatigheidsverklaring. Toelichting daarop vindt plaats bij de lasten en baten van de afzonderlijke programma's of in de paragraaf bedrijfsvoering.

Alle begrotingsafwijkingen worden definitief vastgesteld door de Raad bij de vaststelling van de jaarrekening.

Toelichting:

Uit de jaarrekening 2025 blijkt dat de totale lasten en baten de gewijzigde begroting niet overschrijden, maar per programma is het beeld wisselend. De totale onderschrijding op de baten betreft € 127.242 en de overschrijding op de lasten € 2.388.531. De totale afwijking betreft € 2.515.773.

Hieronder volgen per programma een aantal toelichtingen op de onderschrijding op de baten en overschrijding van de lasten. Deze afwijkingen zijn onrechtmatig en worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Een aantal afwijkingen waren ten tijde van de decemberbijstelling 2025 niet bekend en konden niet eerder gemeld worden dan bij deze jaarrekening. Deze afwijkingen kunnen bij deze jaarrekening worden verantwoord en als rechtmatig verklaard worden. Het gaat hierbij om onderschrijdingen op de baten, vastgelegde afspraken bij de financiële verordening 2025 en afwijkingen die via een raadsinformatiebrief of via een tussentijdse rapportage met de gemeenteraad is gedeeld.

Programma 8 Organisatie en Bestuur

Lasten (€ 553.657 Overschrijding)

Programmaonderdeel Bestuur

Dotatie voorziening huidig College en voormalige bestuurders

Het ABP gaat per 1 januari 2028 over op de nieuwe pensioenregeling (invaren). Voor voormalige bestuurders en alle andere pensioendeelnemers gelden bij deze overstap een aantal regels en uitgangspunten. Het doel is dat de overstap evenwichtig verloopt, wat betekent dat de opgebouwde waarde wordt verdeeld over de persoonlijke pensioenpotjes in de nieuwe regeling. Het ABP streeft naar een actuele dekkingsgraad van tenminste 110% op het moment van overstap om de pensioenen in het nieuwe stelsel evenwichtig in te varen. In het overbruggingsplan toont ABP aan dat de dekkingsgraad met 123,5% voldoende is om de beoogde overstap te maken.

In de decemberbijstelling 2025 hebben wij de volgende tekst opgenomen om de gemeenteraad te informeren over het volgende financiële risico: in verband met het invaren van het pensioen van voormalige bestuurders bij het ABP per 1-1-2028 bestaat het risico dat we 20% extra dekking mee moeten financieren. Bij het invaren gaat de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) uit van de dekkingsgraad. Ten tijde van de opmaak van de Decemberbijstelling 2025 was deze 119,7%. De pensioenpot is nu voor 100% bij onze partner Proambt onder gebracht. Dit betekent dat er een extra storting moet plaatsvinden van circa € 700.000 per 1-1-2028 om te voldoen aan de invaarregels. Afhankelijk van de ontwikkeling van de dekkingsgraad kan dit gedurende de komende periode nog wijzigen. De storting die wij hebben geboekt om aan de invaarregels te voldoen betreft € 757.780 Omdat wij bij de Decemberbijstelling de gemeenteraad over het risico van circa €700.000 hebben geïnformeerd is deze overschrijding als rechtmatig te beschouwen. Hiermee kan de overschrijding van € 553.657 van de lasten binnen programma 8 als rechtmatig worden verklaard.

Mutaties reserves

Baten (-/- € 108.813)

Bestemmingsreserves Openbaar Onderwijs Westerwolde (-/- € 55.083)

Het programmaonderdeel openbaar onderwijs kent een afgebakend geheel binnen de programmabegroting van de gemeente Westerwolde. De (meerjaren)begroting voor het openbaar onderwijs wordt via een eigen traject vastgesteld door de gemeenteraad. Afwijkingen van de baten en lasten ten opzichte van de opgestelde begroting worden geëgaliseerd met de bestemmingsreserves van het openbare onderwijs en kent hiermee een gesloten geheel. Hierdoor ontstaat een afwijking in de mutaties van de bestemmingsreserves van het openbaar onderwijs die aansluiten op de afwijking in de exploitatie van het openbare onderwijs. Deze eigen methodiek is niet goed aangehaakt bij de gemeentelijke verantwoording waardoor de kredietbewaking anders verloopt en hierdoor jaarlijks afwijkt. De totale afwijking bij de dotatie aan de bestemmingsreserves openbaar onderwijs betreft € 55.083.

In de Financiële verordening 2025 is hiervoor de volgende afspraak met de gemeenteraad gemaakt: door de bijzondere positie van het onderwijs, waarbij de begroting van het onderwijs door middel van een separaat begrotings- en verantwoordingstraject door de Raad wordt vastgesteld, mogen de afwijkingen tussen de daadwerkelijke en de begrootte mutaties ook achteraf bij de jaarstukken van de gemeente door de Raad geaccordeerd worden. Het onderwijs binnen de gemeente Westerwolde dient te voldoen aan andere verslaggevingsregels dan de gemeente, hierdoor ontstaan verschillen in resultaten tussen beide verslaggevingsregels. Door de verschillen in de resultaten zijn mutaties in reserves in het onderwijs per definitie nodig om verschillen in het resultaat van het programma onderwijs te egaliseren. Afwijkingen tussen begroting en realisatie binnen de exploitatie en de bestemmingsreserves van het onderwijs mogen hierdoor bij de jaarstukken worden toegelicht en bij vaststelling van de jaarstukken achteraf geaccordeerd worden. (artikel 5 lid 3).

Lasten (-/- € 854.046)

Bestemmingsreserves Openbaar Onderwijs Westerwolde (-/- € 854.046)

Het programmaonderdeel openbaar onderwijs kent een afgebakend geheel binnen de programmabegroting van de gemeente Westerwolde. De (meerjaren)begroting voor het openbaar onderwijs wordt via een eigen traject vastgesteld door de gemeenteraad. Afwijkingen van de baten en lasten ten opzichte van de opgestelde begroting worden geëgaliseerd met de bestemmingsreserves van het openbare onderwijs en kent hiermee een gesloten geheel. Hierdoor ontstaat een afwijking in de mutaties van de bestemmingsreserves van het openbaar onderwijs die aansluiten op de afwijking in de exploitatie van het openbare onderwijs. Deze eigen methodiek is niet goed aangehaakt bij de gemeentelijke verantwoording waardoor de kredietbewaking anders verloopt en hierdoor jaarlijks afwijkt. De totale afwijking bij de onttrekking aan de bestemmingsreserves openbaar onderwijs betreft € 854.046.

In de Financiële verordening 2025 is hiervoor de volgende afspraak met de gemeenteraad gemaakt: door de bijzondere positie van het onderwijs, waarbij de begroting van het onderwijs door middel van een separaat begrotings- en verantwoordingstraject door de Raad wordt vastgesteld, mogen de afwijkingen tussen de daadwerkelijke en de begrootte mutaties ook achteraf bij de jaarstukken van de gemeente door de Raad geaccordeerd worden. Het onderwijs binnen de gemeente Westerwolde dient te voldoen aan andere verslaggevingsregels dan de gemeente, hierdoor ontstaan verschillen in resultaten tussen beide verslaggevingsregels. Door de verschillen in de resultaten zijn mutaties in reserves in het onderwijs per definitie nodig om verschillen in het resultaat van het programma onderwijs te egaliseren. Afwijkingen tussen begroting en realisatie binnen de exploitatie en de bestemmingsreserves van het onderwijs mogen hierdoor bij de jaarstukken worden toegelicht en bij vaststelling van de jaarstukken achteraf geaccordeerd worden. (artikel 5 lid 3).

Conclusie:

Van de totale Begrotingsonrechtmatigheid van € 2.515.773 kan aan de hand van de door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders een totaal bedrag van € 1.462.786 buiten het rechtmatigheidsoordeel gehouden worden.

Lasten Programma 8 Organisatie en Bestuur	€	553.657
Mutatie Reserves	€	<u>909.129</u>

Totaal

€ 1.462.786

De totale begrotingsonrechtmatigheid betreft dan nog € 1.052.987

Ondanks dat de baten en lasten van de niet genoemde programma's binnen het geautoriseerde budget van de gemeenteraad is gebleven, zijn de afwijkingen (onderschrijding op de lasten en overschrijding op de baten) binnen een paar programma's hoog. Hieronder volgt nog een toelichting op de afwijkingen die bij de jaarrekening moeten worden toegelicht.

Programma 1 Gezond & Gelukkig

Baten

Programmaonderdeel Jeugd en Jongvolwassen (€ 713.102 Overschrijding)

Specifieke uitkering AZC Jeugdwet (Woonplaatsbeginsel) (€ 723.055)

Van het Rijk kunnen wij de nog extra gemaakte lasten voor het woonplaatsbeginsel voor de jaren 2024 en 2025 declareren. De lasten voor het woonplaatsbeginsel betreffen zorgkosten die wij betaald hebben aan jeugdigen die in 2024 en 2025 al niet meer verbleven binnen de gemeente Westerwolde, maar nog wel ingeschreven stonden in Ter Apel. Bij de decemberbijstelling 2025 zijn wij tot een prognose gekomen van € 1.800.000 (peildatum eind oktober 2025). De totale zorglasten zijn uitkomen op € 2.523.055. Hierdoor is het nog te ontvangen bedrag van het Rijk € 723.055 hoger dan wij redelijkerwijs konden inschatten

Baten

Programmaonderdeel Werk & Inkomen (€ 903.352 overschrijding)

Tozo-regeling (€ 830.000)

Voor de Tozo-regeling (tijdelijke overbruggingsmaatregel zelfstandig ondernemers) was een tijdelijke financiële steunmaatregel tijdens de coronacrisis. Hiervoor hebben wij van het Rijk voorschotten gekregen, waarvoor wij aan inwoners inkomensondersteuning konden bieden. De voorschotten zijn de afgelopen jaren niet volledig besteed, waardoor een deel als gereserveerd bedrag is blijven staan. De regeling is inmiddels beëindigd, waardoor het gereserveerde bedrag kan vrijvallen en kan worden toegevoegd aan jaarrekeningsaldo. Dit heeft voor een incidenteel voordeel gezorgd van € 830.000.

Programma 3 Mooi Wonen

Baten

Programmaonderdeel Wonen (€ 304.240 Overschrijding)

Realisatie stimulans (€476.000)

In het kader van de SiSa-regeling realisatie stimulans ontvangt de gemeente een bijdrage van het Rijk van € 7.000 per gerealiseerde woning. Over het jaar 2025 zijn 68 woningen gerealiseerd. De totale bijdrage voor 2025 bedraagt daarmee € 476.000. Deze bijdrage wordt in 2025 verantwoord als nog te ontvangen bedrag, aangezien de middelen betrekking hebben op in dit jaar gerealiseerde prestaties. Gelet op het gelabelde karakter van deze middelen worden zij toegevoegd aan de bestemmingsreserve Woonvisie. De

middelen blijven daarmee beschikbaar voor de uitvoering van het gemeentelijk woonbeleid conform de gestelde voorwaarden.

Lasten (€ 439.507 Onderschrijding)

Programmaonderdeel Wonen (€ 424.985 Onderschrijding)

Gebiedsgerichte aanpak Vlagtwedde (GGA) (€ 300.000)

Op 28 november 2025 is de gemeenteraad geïnformeerd over de inzet van regio deal middelen en grondaankoop voor de grondexploitatie Boermarke in Vlagtwedde. De gemeente Westerwolde sloot onlangs een overeenkomst over de aankoop van extra gronden voor de inrichting van het openbare gebied van Boermarke. Voor de financiering hiervan is besloten om een deel van de ontvangen regio deal middelen over te hevelen naar de grondexploitatie Boermarke. Hierdoor vallen de geraamde middelen binnen het programmaonderdeel wonen met € 300.000 lager uit.

Programma 4 Goed bereikbaar

Baten

Programmaonderdeel Wegen, spoor en water (€ 3.020.879 overschrijding)

Onderhoudsvoorzieningen NOR onderdeel onderhoud wegen (€ 2.996.000)

Bij de jaarrekeningcontrole 2025 hebben wij samen met Eshuis Accountants de voorzieningen doorgenomen. Voor de opgenomen onderhoudsvoorziening van € 4,6 miljoen (€ 3 miljoen onderhoud wegen) hebben wij in samenhang met Eshuis besloten de voorziening vrij te laten vallen en bij resultaatbestemming ditzelfde bedrag weer toe te voegen aan de reserve beheer openbare ruimte. De voorziening van € 4,6 miljoen bestaat grotendeels uit achterstand. Dit is het extra onderhoud wat nodig is om op onderhoudsniveau basis uit te komen. Achterstand betreft geen achterstallig onderhoud waarbij risico's optreden op schade en ongevallen. Voor achterstallig onderhoud is het verplicht om een voorziening in te stellen en dat hiermee met spoed de achterstalligheid wordt hersteld. Bij achterstanden ligt de urgentie wat lager, maar is er nog steeds sprake van het financiële risico's dat het wegwerken van achterstanden extra geld gaat kosten.

Programma 5 Groen en Duurzaam

Baten

Programmaonderdeel Openbaar Groen en Landschap (€ 1.459.180)

Onderhoudsvoorziening NOR onderdeel onderhoud groen (€ 1.486.000)

Bij de jaarrekeningcontrole 2025 hebben wij samen met Eshuis Accountants de voorzieningen doorgenomen. Voor de opgenomen onderhoudsvoorziening van € 4,6 miljoen (restand € 1,5 miljoen onderhoud groen) hebben wij in samenhang met Eshuis besloten de voorziening vrij te laten vallen en bij resultaatbestemming ditzelfde bedrag weer toe te voegen aan de reserve beheer openbare ruimte. De voorziening van € 4,6 miljoen bestaat grotendeels uit achterstand. Dit is het extra onderhoud wat nodig is

om op onderhoudsniveau basis uit te komen. Achterstand betreft geen achterstallig onderhoud waarbij risico's optreden op schade en ongevallen. Voor achterstallig onderhoud is het verplicht om een voorziening in te stellen en dat hiermee met spoed de achterstalligheid wordt hersteld. Bij achterstanden ligt de urgentie wat lager, maar is er nog steeds sprake van het financiële risico's dat het wegwerken van achterstanden extra geld gaat kosten.

Programma 6 Asiel

Baten (€ 1.221.458 Overschrijding)

Dwangsom COA

Het COA heeft in maart 2026 de maximale dwangsom van € 5 miljoen bereikt. Deze dwangsom is opgelegd door de rechter vanwege structurele overbezetting in het aanmeldcentrum in Ter Apel. De gemeente Westerwolde vorderde een dwangsom van € 50.000 per dag dat meer dan 2.000 mensen op het terrein verbleven. Bij de opmaak van de Decemberbijstelling met peildatum 31 oktober 2025 was de dwangsom gevorderd tot € 1.250.000. Daarna zouden er diverse nieuwe opvanglocaties geopend worden verspreid door het land om binnen de maximale opvangplaatsen van 2.000 mensen te blijven. Hierdoor hebben wij geen hogere baten aan dwangsom opgenomen voor 2025. Helaas hebben het openen van extra opvanglocaties niet geleid tot een vermindering van het aantal mensen binnen het opvangcentrum. Per 31 december 2025 is de gevorderde dwangsom opgelopen tot € 2.700.000, een overschrijding op de baten in 2025 van € 1.450.000.

Programma 7 Onderwijs

Baten (€ 908.846 Overschrijding)

Programmaonderdeel Openbaar Onderwijs Westerwolde (€ 754.547 Overschrijding)

Het programmaonderdeel openbaar onderwijs kent een afgebakend geheel binnen de programmabegroting van de gemeente Westerwolde. De (meerjaren)begroting voor het openbaar onderwijs wordt via een eigen traject vastgesteld door de gemeenteraad. Afwijkingen van de baten en lasten ten opzichte van de opgestelde begroting worden geëgaliseerd met de bestemmingsreserves van het openbare onderwijs en kent hiermee een gesloten geheel. Deze eigen methodiek is niet goed aangehaakt bij de gemeentelijke verantwoording waardoor de kredietbewaking anders verloopt en hierdoor jaarlijks afwijkt. Het programmaonderdeel openbaar onderwijs heeft dan ook geen resultaat effect door de egalisatie van de bestemmingsreserves openbaar onderwijs. Deze reserves worden ook alleen gebruikt ter egalisatie van het programmaonderdeel openbaar onderwijs. De afwijking bij aan de baten kant betreft € 754.547. Deze afwijking past binnen het vastgestelde beleid van de Raad (art.5 lid 3 Financiële verordening 2025).

Lasten (€ 150.480 Overschrijding)

Programmaonderdeel Openbaar Onderwijs Westerwolde (€ 56.646 Overschrijding)

Het programmaonderdeel openbaar onderwijs kent een afgebakend geheel binnen de programmabegroting van de gemeente Westerwolde. De (meerjaren)begroting voor het openbaar onderwijs wordt via een eigen traject vastgesteld door de gemeenteraad. Afwijkingen van de baten en lasten ten opzichte van de opgestelde begroting worden geëgaliseerd met de bestemmingsreserves van het openbare onderwijs en kent hiermee een gesloten geheel. Deze eigen methodiek is niet goed aangehaakt bij de gemeentelijke verantwoording waardoor de kredietbewaking anders verloopt en hierdoor jaarlijks afwijkt. Het programmaonderdeel openbaar onderwijs heeft dan ook geen resultaat effect door de egalisatie van de bestemmingsreserves openbaar onderwijs. Deze reserves worden ook alleen gebruikt ter egalisatie van het programmaonderdeel openbaar onderwijs. De afwijking bij aan de lasten kant betreft € 56.646. Deze afwijking past binnen het vastgestelde beleid van de Raad (art.5 lid 3 Financiële verordening 2025).

Algemene dekkingsmiddelen

Baten (€ 423.424 Overschrijding)

Programmaonderdeel Algemene uitkering (€ 203.728 Overschrijding)

Decembercircularre 2025

De jaarlijkse mutaties uit de decembercircularre worden bij de jaarrekening toegelicht. De decembercircularre wordt na de raadsvergadering van december gepubliceerd door het Rijk. De mutaties uit de decembercircularre kunnen we daarom niet meer gedurende het betreffende dienstjaar voorleggen aan de gemeenteraad. De mutaties worden daarom jaarlijks toegelicht bij de jaarrekening 2025.

Investeringskredieten

Begrotingsrechtmatigheid gaat niet alleen over de baten en lasten in de exploitatie, maar ook de (investerings)kredieten. Dit betreft de bedragen die de Raad ter beschikking stelt voor met name investeringen in wegen, riolering, gebouwen en dergelijke. De besteding van deze kredieten is vaak verdeeld over meerdere jaren. In deze jaarrekening wordt de stand van zaken met betrekking tot de kredieten ook toegelicht. In de bijlage overzicht kredieten zijn de lopende kredieten voor 2025 opgenomen. Uit deze bijlage blijkt dat er een aantal kredieten zijn overschreden, met een totaal bedrag van € 59.912. Dit bedrag wordt meegenomen als onrechtmatig in de rechtmatigheidsverklaring.

Voorwaardencriterium

Besteding en inning van financiële middelen zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door het College moet worden getoetst. De voorwaarden liggen vast in wet- en regelgeving (Algemene verbindende voorschriften van de Europese Unie, formele wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen, raadsbesluiten, verordeningen, richtlijnen, protocollen en dergelijke met een wettelijke grondslag en jurisprudentie. De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling of verordening. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden erop van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen vaak volledig vast.

Al deze externe en interne regelgeving is opgenomen in het normen- en toetsingskader. Steekproefsgewijs wordt voor de (werk)processen getoetst of wij volgens de wet en regelgeving hebben gehandeld. In nauwe afspraak met de accountant hebben wij de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald. De controles zijn uitgevoerd op onder andere de volgende processen: personeel en salarissen, (bijstands)uitkeringen Regeling Buig, sociaal domein (Jeugdwet, Participatiewet en Wmo), Subsidieverstrekingen, gemeenschappelijke regelingen, inkoop en aanbesteding, grondexploitaties, algemene uitkering, gemeentelijke belastingen en leges en misbruik en oneigenlijk gebruik. Rechtmatigheidsfouten moeten in de verantwoording opgenomen en toegelicht worden indien boven het door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingspercentage uitgekomen wordt.

Voor het voorwaarden criterium zijn we voor het jaar 2025 tot de volgende bevindingen gekomen.

Sociaal Domein

Sociale verzekeringsbank (SVB)

Ook in 2025 heeft de SVB geen goedkeurend oordeel bij haar verantwoording van de bestedingen van de PGB's. De bedragen die leiden tot een onrechtmatigheid bedragen voor de Jeugdwet € 7.070 en Wmo € 40.429.

Omdat de SVB geen eigen werkzaamheden uitvoert om de feitelijke levering van zorg (prestatielevering) vaststellen, hebben wij steekproefsgewijs zelf deze controle gedaan aan de hand van bel/mailrondes. Uit deze controles zijn geen fouten of onzekerheden boven de rapporteringsdrempel ontstaan.

Wmo en Jeugdwet

Voor de daadwerkelijke uitvoering van de zorg heeft de gemeente Westerwolde tal van zorgaanbieders gecontracteerd om de feitelijke zorg te leveren.

De gemeente verstrekt zorg op basis van door de gemeente zelf vast te stellen indicaties (Wmo), dan wel op basis van doorverwijzingen door daartoe bevoegde professionals (Jeugdwet). Hierbij valt te denken aan huisartsen en gecertificeerde instellingen (GI's). De facturatie van de ingekochte zorg vindt veelal plaats via elektronisch berichtenverkeer.

Wij hebben interne controles uitgevoerd om de rechtmatigheid van de bestedingen en verstrekkingen uit hoofde van Wmo en Jeugdwet vast te stellen. De interne controles op Wmo en Jeugd bestedingen hebben niet tot bevindingen geleid.

De eindverantwoording van de RIGG en de controle informatie is 1 juni 2026 beschikbaar gekomen. De RIGG heeft geconcludeerd dat uit diverse controles onzekerheden resteren ten aanzien van de prestatielevering. Over 2025 is een totaal bedrag aan onzekerheden geconstateerd van € 93.062.

Sociale zaken (onderdeel participatiewet)

Wij hebben interne controles uitgevoerd om de rechtmatigheid van verstrekkingen uit hoofde van de participatiewet vast te stellen. De interne controles op verstrekkingen binnen de participatiewet hebben niet tot bevindingen geleid.

Inkoop en aanbesteding

Voor het jaar 2025 hebben wij over de facturen 2025 een integrale beoordeling (spendanalyse) uitgevoerd op de inkooptransacties. Uit de spendanalyse komen een aantal inkooptransacties naar voren die niet volgens de aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Voor een totaal bedrag van € 1.418.458 hebben wij de volgende onrechtmatigheden geconstateerd:

Inhuur via Factory4Work	€	719.221
Kenonz Overheid	€	221.280
Maandag Interim Professionals	€	50.232
Brongers Borsteltechniek	€	118.526
Renewi	€	72.888
FE Telecom	€	236.311

Subsidieverstrekingen

De gemeente Westerwolde verstrekt tal van subsidies aan instellingen in de gemeente om maatschappelijke activiteiten en andere initiatieven te ondersteunen. Ten tijde van de jaarrekening 2025 waren de meeste verleende subsidies over 2025 nog niet definitief vastgesteld. Eventuele verrekeningen zullen daarom in de jaarstukken van 2026 naar voren komen. Van de top 10 financieel grootste verstrekkingen is een tussentijdse inschatting gemaakt over de algehele voortgang van de activiteiten/prestaties die vooraf in de beschikking zijn vastgesteld. Uit deze inschatting blijkt niet dat de geplande activiteiten/prestaties gedurende 2025 niet hebben plaatsgevonden. Alle verstrekte subsidies in 2024 zijn gedurende 2025 allemaal vastgesteld.

Schattingen in de jaarrekening verwerkte balansposten

Uit onze interne controles kunnen wij de conclusie trekken dat de schattingen van balansposten binnen de hiervoor bedoelde bandbreedte blijven, correct zijn onderbouwd en dat de uitgangspunten voor schattingen consistent worden toegepast.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig. In tegenstelling tot andere getrouwheids- en rechtmatigheidsaspecten gaat het bij het M&O-criterium in het bijzonder om vast te stellen dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat de wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. De interne controle richt zich op de toetsing in hoeverre in bestaande procedures deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen en ook de werking van de getroffen maatregelen vast te stellen.

De belangrijkste risicogebieden voor het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium zijn:

1. Verstrekken uitkeringen participatiewet en voorzieningen Wmo en Jeugdwet
2. Leerlingenvervoer
3. Vergunningverlening
4. Identiteitsbewijzen
5. Verstrekken subsidie

6. Inkoop en aanbesteding
7. Integriteit van relaties
8. Belastinginkomsten

Voor het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium zijn wij voor het jaar 2025 tot de volgende bevindingen gekomen.

In onderstaande tabel zijn per risicogebied de relevante wet- en regelgeving benoemd en de M&O maatregelen die ingezet moeten worden ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Risicogebied	Kaders	Bestaande maatregelen	Intensiteit M&O-beleid	Werkzaamheden
Verstrekken van uitkeringen	AWB Participatiewet 2015, Beleidsregels en verordening Participatie	- Interne controle - AO/IB met standaard werkprocessen - Controle van cliëntgegevens d.m.v. Suwinet en het Inlichtingenbureau - Risicogerichte controles door de kwaliteitsmedewerker - Aanstellen toezichthouder Sociaal domein	Hoog	- Beoordeling AO/IB en lijncontroles - Steekproef op rechtmatigheid van de toekenningen en betalingen, waaruit blijkt dat Suwinet en Inlichtingenbureau actief worden gebruikt om de juistheid van de door cliënten opgegeven informatie te verifiëren
Verstrekken voorzieningen Wmo en Jeugdwet	AWB Wmo 2015, Beleidsregels en verordening Wmo Jeugdwet 2015, Beleidsregels en verordening Jeugdhulp	- Interne controle - AO/IB met standaard werkprocessen - Afname van de PGB-vaardigheidsscan bij cliënten - Risicogerichte controles door de kwaliteitsmedewerker - Aanstellen toezichthouder Sociaal domein	Hoog	- Beoordeling AO/IB en lijncontroles - Steekproef op rechtmatigheid van de toekenningen en betalingen

Leerlingenvervoer	Verordening leerlingenvervoer 2018	- Toetsing van de verstrekte informatie van cliënten - Mail/belrondes ter controle van de prestatielevering	Laag	- Controlerende vragen op het aanvraag-formulier van een nieuw schooljaar
Vergunningverle-ning en handhaving	Beleidsregels Hoogwaardig Handhaven, Legesverordening	- Interne controle - Er vindt controle/validatie plaats op de door de inwoner aangeleverde stukken/informatie - Het opvolgen van richtlijnen t.a.v. het kwijschelden/verlagen van leges - De legestarieven zijn volgens verordening opgenomen in het systeem	Gemiddeld	- Steekproef op de rechtmatigheid van de beschikte vergunningen - Er is onafhankelijke interne controle dat alle geregistreerde aanvragen ook leiden tot in rekening gebrachte leges
Identiteitsbewijzen	Verordening basisregistratie personen 2018	- Interne controle - Functiescheiding - De legestarieven worden volgens verordening opgeslagen in een geautomatiseerde kassa - De voorraad wordt periodiek door tenminste twee medewerkers geïnventariseerd - De toegang tot de voorraad is beperkt tot slechts enkele medewerkers van het cluster Burgerzaken - Overdracht van documenten gebeurt via kwijting (ondertekening)	Laag	- Steekproef op het rechtmatig verstrekken van Id-bewijzen
Verstrekken van subsidies	Algemene subsidieverordening 2018	- Interne controle - Inhoudelijke toetsing aanvragen en gedurende het jaar monitoren of de subsidie rechtmatig wordt besteed	Gemiddeld	- Interne controle van de top 10 grootste subsidie ontvangers op de rechtmatigheid van de

		- Bij subsidievaststelling vindt beoordeling prestaties en reserves plaats - Gebruik maken van een subsidieregister (afdeling Samenleving)		toekenningen en betalingen
Inkopen en aanbestedingen	EU-regelgeving, aanbestedingswet en aanbestedings-regelement werken, Gids Proportionaliteit, Inkoopdocumenten Open House Wmo, Inkoop en aanbestedingsbeleid 2021	- Interne controle - Toetsing door cluster inkoop - Controle (spendanalyse) vooraf - Invoeren van een contractenregister en inkoopstartformulier	Hoog	- Steekproef op rechtmatigheid van de betalingen - Spendanalyse
Integriteit van relaties	Personeelshandboek Westerwolde 2020	- Toetsing op Vog - Afleggen ambtseed - Toetsen op gedragscode en omgangsvormen	Gemiddeld	- Gedragscodes zijn aanwezig - Actieve bewaking op mogelijk conflicterende nevenfuncties - Afleggen ambtseed/ belofte - Handhaven bij overtreding integriteitsregels
Belastinginkomsten	Verordening OZB, Verordening Toeristenbelasting, Verordening Forensenbelasting, Verordening lijkbezorgingsrechten	- Interne controle op tarieven en panden - De belastingtarieven worden conform verordening vastgelegd in het systeem - Gesloten systeem afval en riool - Voor alle tarieven door GEO-informatie een controle laten uit oefenen - Toetsen beleid van bezwaar en beroep	Laag	- Steekproef op de rechtmatigheid van de opgelegde aanslagen

Conclusie M&O:

Er zijn geen sprake van bevindingen die in de rechtmatigheidsverantwoording gerapporteerd dienen te worden.

Uitwerking:

De gemeente Westerwolde heeft een overkoepelend M&O-beleid (vaststelling door college in november 2023). In het overkoepelende beleid zijn de beleidskaders en getroffen maatregelen beschreven. Ook is er in een risicoanalyse vastgesteld waarin de nodige beheersmaatregelen zijn benoemd.

Op basis van de uitgevoerde interne controles hebben wij vastgesteld dat de in het M&O-beleid en de opgestelde risicoanalyse beschreven maatregelen zijn toegepast bij het uitvoeren van de onderliggende werkprocessen. De aangeleverde informatie door derden worden getoetst aan wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normen- en toetsingskader. Alle M&O risico gebieden zijn opgenomen in ons interne controleproces en zijn voorzien van een administratieve organisatie en interne beheersing. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd dat niet naleving van regelgeving door de gemeente Westerwolde tot significante effecten op deze jaarrekening heeft geleid. Er zijn vrijwel geen heronderzoeken op het verstrekken van uitkeringen verricht. Hierdoor lopen we het risico dat er onrechtmatig overheids gelden worden verstrekt.

Het uitgangspunt van het M&O beleid is dat uitkeringen, subsidies en vergunningen alleen naar inwoners, bedrijven en instellingen gaan die daar recht op hebben en dat (financiële) middelen die de deur uitgaan altijd getoetst worden aan geldende regelgeving. Intern gelden integriteitsregelingen. Is functiescheiding in (financiële) processen doorgevoerd en vindt collegiale toetsing plaats in risicovolle processen.

De betrouwbaarheid van aangeleverde informatie, afgezet tegen het mogelijk optreden van risico's, is bepalend voor de mate van controle en sanctionering. De inzet van beleid en maatregelen is primair gericht op preventie van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen. Van derden ontvangen gegevens worden indien mogelijk en noodzakelijk gecontroleerd. Beheersmaatregelen worden ingezet op basis van een analyse van risico's (hoog, middel, laag) en na afweging van de kosten en baten.

Processen en procedures worden door de betreffende teams zelf getoetst of er voldoende deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik zijn genomen. Daarnaast vindt een onafhankelijke steekproefsgewijze toetsing plaats vanuit de verbijzonderde interne controle.

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheids gelden te voorkomen zijn beheersmaatregelen geformuleerd (zie tabel). Het gaat er bij het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen. De bestaande wet- en regelgeving moet hierbij duidelijk zijn en te handhaven zijn. Om dit te bewerkstelligen is er een mix van maatregelen nodig.

Risicogebied:

1. Verstrekken uitkeringen, voorzieningen Wmo en Jeugdwet

De gemeente Westerwolde is zelf verantwoordelijk voor de controle op de verstrekking van uitkeringen (inkomensverstrekkingen BUIG) en voorzieningen in het kader van de Wmo. De Inkoop voor de voorzieningen voor de Jeugd verloopt (grotendeels) via de Regionale Inkoop Groninger Gemeenten (RIGG) en valt verder buiten de reikwijdte van dit M&O beleid. Voor de verstrekking van de uitkeringen en de voorzieningen in het kader van de Wmo is sprake van een functiescheiding tussen het behandelen van de aanvraag en de afgifte van de beschikking. Ook vindt een check plaats op identiteit en woonplaats. Bij de pgb's vindt een toets op de prestatielevering plaats. De grotere zorgaanbieders leveren een accountantsverklaring aan. Tevens vindt jaarlijks een (verbijzonderde) interne controle op dit proces plaats. Bij het verstrekken van uitkeringen worden de signalen vanuit Suwinet en het inlichtingenbureau ten harte genomen.

2. Leerlingenvervoer

Bij de aanvraag van inwoners vindt toetsing plaats op de meegeleverde informatie. Als op basis van de aangeleverde informatie blijkt dat de cliënt in aanmerking komt voor leerlingenvervoer, wordt de beschikking afgegeven. Steekproefsgewijs wordt getoetst of de vervoersvoorziening is geleverd.

3. Vergunningverlening en handhaving

Het proces vergunningverlening wordt sterk beheerst door de juiste vastlegging en aansluiting tussen de applicaties DSO, Join en Key2Financiën. De voortgang en de afhandeling wordt periodiek bewaakt binnen de (verbijzonderde) interne controle. De facturering wordt uitgevoerd door de financiële administratie. In het proces dient de bouwsom altijd zichtbaar onderbouwd te worden en vindt het vier ogen principe plaats. In voorkomende gevallen vindt er ook overleg met de aanvrager plaats.

4. Identiteitsbewijzen, reisdocumenten en rijbewijzen

Binnen het proces burgerzaken is een verhoogd risico inzake M&O daar waardepapieren worden afgegeven aan begunstigden. Bij het verstrekken van identiteitsbewijzen, reisdocumenten en rijbewijzen maakt de gemeente gebruik van gegevens uit de BRP. Deze gegevens moeten juist zijn, mede om M&O te voorkomen.

5. Verstrekken van subsidies

Het belangrijkste risico binnen dit proces is het verstrekken van subsidies aan organisaties die niet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in de subsidieverordening. Dit proces maakt jaarlijks onderdeel uit van de (verbijzonderde) interne controle. Er zijn in de verordening diverse maatregelen opgenomen, zoals het aanleveren van een accountantsverklaring bij subsidies vanaf € 50.000. Ook worden met de grote(re) instellingen regelmatig gesprekken gevoerd.

6. Inkopen en aanbestedingen

Een belangrijk risico binnen het proces inkoop en aanbesteding met betrekking tot M&O is bevoordeling van leveranciers. Voor de EU aanbestedingen en de wettelijke aanbestedingsprocedures is de afhankelijkheid van de informatieverstrekking van bedrijven relatief beperkt. Voor alles onder de EU grens geldt ons interne inkoopbeleid wat aandacht geeft aan het M&O beleid. De gemeente Westerwolde kent een decentrale inkoop waardoor dit mogelijke risico nog niet voldoende is gemitigeerd voor alle inkopen. Daarom wordt jaarlijks een uitgebreide spendanalyse uitgevoerd. Het risico van bewuste bevoordeling wordt hierbij ondervangen door de controle op de inkomende facturen naast interne budget- en functiescheiding.

7. Integriteit van relaties

Bij iedere nieuwe aanstelling wordt een Vog-verklaring aan het personeelsdossier toegevoegd. Ook wordt minimaal een keer per half voor nieuwe medewerkers de ambtseed afgelegd. De compleetheid van het personeelsdossier wordt jaarlijks gecontroleerd binnen de (verbijzonderde) interne controle. Hiermee hebben wij het grootste risico weggenomen op het gebied van integriteit van relaties. Gedurende het jaar 2025 zijn er geen signalen binnen gekomen dat de integriteit van relaties is geschonden.

8. Belastinginkomsten

Voor de belastinginkomsten wordt de toetsing bezwaar en beroep uitgevoerd door het Noordelijk Belastingkantoor. Uit de controleverklaring van het Noordelijk Belastingkantoor kwam voor 2025 het oordeel dat de kwijtgescholden belastingaanslagen in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en rechtmatig zijn weergegeven. Het complete heffingsproces voor belastinginkomsten is opgenomen in onze jaarlijkse (verbijzonderde) interne controle.

Wet Open Overheid

Inleiding

Binnen de gemeente Westerwolde is de implementatie van de Woo op ambitieniveau 'basis' vastgesteld. Dit houdt in dat de gemeente ervoor zorgt dat de informatiecategorieën (wanneer het wettelijk verplicht is) openbaar worden gemaakt. De eerste informatiecategorieën die sinds 1 november 2024 wettelijk verplicht zijn, worden inmiddels door Westerwolde actief geopenbaard.

Aantal Woo-verzoeken in 2025

Totaal	Toegekend	Buiten Behandeling	Afgebroken	Afgewezen	Nog niet bekend/in behandeling
43	33	3	3	3	1

Wat hebben we in 2025 aan de implementatie van de Woo gedaan?

- De gemeente Westerwolde pakt de implementatie van de Woo projectmatig aan. Hiervoor is er in 2024 een projectteam gestart, die ervoor zorgt dat de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën wordt uitgevoerd;
- In 2025 is een start gemaakt met de implementatie van tranche 2 die, naar verwacht, per 1 januari 2027 uitgevoerd moet zijn.
- Een publicatieplatform voor het publiceren van overheidsinformatie gekozen, namelijk IBabs. Momenteel worden de Woo-verzoeken, -besluiten en de opgevraagde informatie al gepubliceerd;
- Een start gemaakt met het verbeteren van de klachtenprocedure en het publiceren van de klachten;
- De bewustwordingscampagne 'Iedereen aan Boord' wordt voortgezet. De bewustwordingscampagne is opgezet voor de drie pijlers, namelijk: de Woo, Digitale toegankelijkheid en B1 schrijven.

Informatiehuishouding

De Woo hangt nauw samen met de informatiehuishouding. Met het project 'Grip op Informatie' wordt binnen Westerwolde de informatiehuishouding op orde gebracht. Tot nu toe zijn interviews gehouden met proceseigenaren en deze informatie is vastgelegd in het Documentair Structuurplan (I-navigator). Hierin wordt vastgelegd waar de documenten die geproduceerd worden binnen werkprocessen (vastgelegd door de VNG) zich bevinden. Ook is gelijktijdig een start gemaakt op procesniveau om te beschrijven welke [openbaarheidsrisico's] aan werkprocessen en de informatie daarin is toegekend.

Openbaar Onderwijs Westerwolde (OOW)

Als instelling voor openbaar onderwijs geldt een inspanningsverplichting tot actieve openbaarmaking rond de volgende vier openbare gezagstaken, te weten vrijstelling van leerplicht, afgifte diploma/getuigschriften en cijferlijsten, in en uitdiensttreding van medewerkers en het toelaten en verwijderen van leerlingen. De hiervoor genoemde inspanningsverplichting is niet van toepassing als de uitzonderings- of weigeringsgronden van de Woo openbaarmaking in de weg staan of als de openbaarmaking geen redelijk belang dient. OOW heeft geconstateerd dat het bij eerdergenoemde informatie gaat om privacygevoelige informatie, waardoor de school deze informatie niet of geanonimiseerd en onherleidbaar zal verstrekken. Mogelijk zullen hierover op sectorniveau gezamenlijk aanvullende afspraken worden geformuleerd.

Aangezien OOW integraal onderdeel is van de gemeente Westerwolde geldt de inspanningsverplichting rond meerdere openbare gezagstaken. Voor de openbaarmaking van aanvullende gezags-taken sluit OOW aan bij het beleid van de gemeente, wat op dit moment in ontwikkeling is.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijk of publiekrechtelijk rechtspersoon waarin wij als gemeenten een bestuurlijk en financieel belang hebben. Dat zijn vooral de Gemeenschappelijke Regelingen, Stichtingen en Naamloze Vennootschappen waar we deel vanuit maken.

De term financieel belang wil zeggen, dat de gemeente financiële middelen heeft bijgedragen aan de verbonden partij. Bij een privaatrechtelijke rechtspersoon, zoals een stichting, NV of BV, kunnen bij een faillissement de schulden niet verhaald worden op de gemeente. Bij een GR zijn de deelnemers gehouden om eventuele tekorten aan te zuiveren. Voorbeelden waarbij het financieel belang ontbreekt is het geval bij crediteuren of subsidierelaties, waar tegen betaling een prestatie wordt geleverd.

Van bestuurlijk belang is sprake wanneer er zeggenschap is door middel van vertegenwoordiging in het bestuur door een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente in de vorm van stemrecht, aandelen of anderszins.

Gemeenschappelijke regelingen

Een Gemeenschappelijke regeling (GR) is een publiekrechtelijke vorm van deelnemen. De betrokkenheid verschilt per regeling sterk, maar in elke regeling hebben we een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur, deze leden zijn aangewezen door het college of de raad. In een groot aantal van deze regelingen hebben we ook zitting in het Dagelijks bestuur. We lopen in de GR'en een financieel risico. De tekorten in de GR'en worden in principe naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten.

De gemeente Westerwolde neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

(Bedragen x € 1.000, tenzij anders aangegeven)

Wedeka Bedrijven						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	G. Luth
731	-1.061	12.213	8.068	6.799	10.527	2. Kansen om te groeien in Westerwolde
Openbaar/publiek belang		Mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving bieden en/of begeleiding bieden indien de werkomgeving bij een reguliere werkgever is. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening				
Bestuurlijk belang		Gemeente Westerwolde is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur				
Risico's		De deelnemende gemeenten dragen bij in het exploitatietekort. Indien dit tekort stijgt door stijgende lasten en achterblijvende omzetten leidt dit tot een hogere last voor de gemeentelijke begroting				

Afeer						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	G. Luth
3.761	2.066	1.572	1.900	10.459	11.769	2. Kansen om te groeien in Westerwolde
Openbaar/publiek belang		Mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving bieden en/of begeleiding bieden indien de werkomgeving bij een reguliere werkgever is. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet, zover het gaat om de re-integratietaken en het nieuwe beschut werken.				
Bestuurlijk belang		Gemeente Westerwolde is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur				
Risico's		De deelnemende gemeenten dragen bij in het exploitatietekort. Indien dit tekort stijgt door stijgende lasten en achterblijvende omzetten leidt dit tot een hogere last voor de gemeentelijke begroting				

Veiligheidsregio Groningen (VR Groningen)						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	J. Velema
1.957	584	9.775	11.159	31.032	28.685	1. Gezond en gelukkig in Westerwolde
Openbaar/publiek belang		Een efficiënte en kwalitatieve organisatie van brandweerbijstand, geneeskundige hulpverlening, crisismanagement en crisisbeheersing onder een regionale en bestuurlijke regio. Multidisciplinaire samenwerking om rampen en crisis te bestrijden.				
Bestuurlijk belang		De burgemeester is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur dat gevormd wordt door de burgemeesters van de 12 Groninger gemeenten.				
Financieel resultaat		Het resultaat wordt toegevoegd aan diverse bestemmingsreserves en aan de algemene reserve.				
Risico's		Het weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio is niet toereikend om de risico's mee op te vangen. Wij hebben daarom een reserve FLO gevormd om hier de FLO-verplichtingen uit te kunnen bekostigen. De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom worden bepaald aan de hand van het aantal inwoners. De bijdrage aan het programma brandweer is naar een verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweerbijstand in het gemeentefonds.				

Eems Dollard Regio (EDR)						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2024	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2024	31-12-2024	01-01-2024	31-12-2024	J. Velema
4	0	965	817	1.152	1.497	8. Organisatie en bestuur
Openbaar/publiek belang		Op allerlei terreinen contacten in de regio tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties tot stand te brengen en te versterken.				
Bestuurlijk belang		In de E.D.R.-raad is de gemeente Westerwolde vertegenwoordigd met 1 lid.				
Risico's		Geen				

Publiek vervoer Groningen Drenthe						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	S. Ebbers
42	235	353	483	189	164	1. Gezond en gelukkig in Westerwolde
Openbaar/publiek belang		Het doel van Publiek Vervoer is het creëren van een optimaal, duurzaam en toekomstbestendig vervoerssysteem waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar aangeboden kan blijven aan alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe. Publiek Vervoer neemt de volgende taken voor haar rekening: contractbeheer, klachtenloket en kennis en adviesfunctie. Binnen de kennis en adviesfunctie ligt een belangrijke taak over het adviseren en daadwerkelijk ter hand nemen van de doorontwikkeling van het vervoerssysteem.				
Bestuurlijk belang		Wij zijn vertegenwoordigd in het bestuur, één afgevaardigde per regio				
Financieel resultaat		€ 234.830				
Risico's		De deelnemende gemeenten dragen bij in het exploitatietekort. Indien dit tekort stijgt door stijgende lasten en achterblijvende omzetten leidt dit tot een hogere last voor de gemeentelijke begroting.				

Omgevingsdienst Groningen (ODG)						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	H.J. Kuper
1.067	60	685	745	107	464	1. Gezond en gelukkig in Westerwolde
Openbaar/publiek belang		De Omgevingsdienst Groningen borgt dat de VTH-taken op het gebied van milieu, bouwen en wonen kwalitatief op een hoogwaardig niveau worden uitgevoerd. Zij doet dit in opdracht van 12 gemeenten in Groningen en de provincie Groningen				
Bestuurlijk belang		Alle colleges van de 12 Groninger gemeenten en de provincie Groningen zijn vertegenwoordigd met één lid in het Algemeen Bestuur. Een gedeputeerde van de provincie Groningen is voorzitter van het Algemeen Bestuur.				
Risico's		Tegenvallers worden betaald uit de algemene reserve. Als tegenvallers hoger uitvallen dan de beschikbare algemene reserve, dan moet de deelnemersbijdrage worden verhoogd om de tegenvaller te financieren.				

Naamloze/Besloten Vennootschappen

NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	H.J. Kuper
29.055 aandelen	172 miljoen	4.8 miljard	4.9 miljard	123.2 miljard	123.2 miljard	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar/publiek belang		Bankier ten dienste van overheden. De bank draagt duurzaam bij aan de laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Bestuurlijk belang		De NV BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente heeft geen zetel in het bestuur van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.				
Risico's		Geen				

Enexis Holding NV (voorheen NV Essent)						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	H.J. Kuper
222.642 aandelen	400 miljoen	5.538.000	5.811.000	5.949.000	7.627.000	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar/publiek belang		Het distribueren en transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water.				
Bestuurlijk belang		De gemeente bezit 222.642 aandelen met een nominale waarde van € 1,- per aandeel. Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).				
Risico's		Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een geregleerde(energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer.				

CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap BV)						
Financieel Belang/ Bijdrage	Resultaat 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Portefeuillehouder Programma
		01-01-2025	31-12-2025	01-01-2025	31-12-2025	H.J. Kuper
Aandelen met boekwaarde € 0,01	0	84	0	64	0	Algemene dekkingsmiddelen
CSV Amsterdam is in in 2025 geliquideerd. We hebben in 2025 € 10.300 ontvangen.						
Openbaar/publiek belang		Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).				
Bestuurlijk belang		Aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).				
Risico's		Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.				

N.V. Waterbedrijf Groningen	
Openbaar/publiek belang	Voorziening van het verzorgingsgebied met drinkwater en water voor andere doeleinden.
Bestuurlijk belang	Onze gemeente bezit 11 aandelen met een nominale waarde van € 5.500. (€ 500 per aandeel). Er wordt geen dividend uitgekeerd.
Risico's	Geen

Afvalsturing Friesland NV (Omrin)	
Openbaar/publiek belang	Verwerking van huishoudelijk afval van alle Friese gemeenten en gemeenten in Noord Groningen.
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder Tenminste 3 maal per jaar vindt een aandeelhoudersvergadering plaats.
Risico's	Geringe risico's

Grid NV	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de NV is opgedragen aan een directie onder toezicht van de raad van commissarissen bestaande uit vier leden. Onze gemeente bezit 20 procent van de aandelen (€ 9.000,-) van € 1,- nominaal.
Financiële bijdrage	Onze bijdrage voor 2025 is € 1.789.000

Stichtingen en verenigingen

Stichtingen en vereniging zijn ook vormen van privaatrechtelijke deelnemingen. In een aantal verenigingen en stichtingen heeft de gemeentebestuur deelname en ook een financiële verbondenheid.

Te weten in de:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Vereniging Groningse gemeenten (VGG)

Daarnaast zijn er ook een aantal stichtingen, waarin de gemeente deelneemt.

- Stichting Centrum voor de kunsten Zuid Groningen
- Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen
- Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen

Grondbeleid

Algemeen

De nota Grondbeleid 2025-2029 biedt een kader voor de (grond) positie die gemeente wil gaan innemen om haar doelstelling van leefbare, vitale en duurzame omgeving te kunnen bewerkstelligen. Dit beleid is eind 2025 door de raad vastgesteld.

Strategische doelstellingen

1. Ruimtelijke Ontwikkeling:
Het beleid ondersteunt de realisatie van omgevingsplannen en stedelijke vernieuwing. Hierbij wordt gestreefd naar een optimale afstemming tussen vraag en aanbod van bouwgrond voor zowel wonen als werken.
2. Duurzaamheid:
Er wordt nadruk gelegd op duurzame ontwikkeling, waarbij milieuaspecten en sociale cohesie in acht worden genomen. Dit betekent onder andere het bevorderen van energiezuinige bouwmethoden en het behoud van groene ruimtes.
3. Financiële Duurzaamheid:
Het grondbeleid draagt bij aan een gezond financieel beheer. Dit houdt in dat de gemeente streeft naar een positieve grondexploitatie, waarbij opbrengsten uit grondverkoop en -exploitatie de kosten overstijgen.

Gronden

Materiele Vaste Activa

De gemeente bezit een aantal percelen grond verspreid over de gemeente. Er zal een heroverweging plaatsvinden over wat met deze percelen grond gedaan moet worden.

Te verwerven gronden

De woningmarkt staat onder druk. De vraag naar woningen is groot en dat is merkbaar in de vraag naar en verkoop van woningen, maar ook bij de vraag naar en verkoop van kavels. Om te voldoen aan de vraag naar woningen, is de gemeente voornemens om extra gronden te verwerven.

Grondexploitaties

Naast de ontwikkelingen door derden zijn er meerdere grondexploitatieprojecten in ontwikkeling die bijdragen aan de toekomstige groei en ontwikkeling van de gemeente. We kennen vijf lopende grondexploitaties waarvan een grondexploitatie niet afsloten wordt. De grondexploitatie verspreide percelen is structureel omdat er doorlopend percelen verkocht en toegevoegd worden. Met de (minimaal) jaarlijkse actualisatie wordt de voortgang in beeld gebracht.

Bedrijventerrein Zuid-Groningen

In 2025 zijn er op een aantal kavels opties genomen door potentiële kopers. Dit omvat ca. 2,5 hectare die naar verwachting in 2026 worden verkocht. Voor een deel kan de uitgifte nog niet plaatsvinden omdat dit als werkterrein voor de bouw in gebruik is genomen. Er is naast deze 2,5 hectare nog ongeveer 10 hectare beschikbaar.

Bedrijventerrein Sellingen Dorp

Oorspronkelijk was het plan om de kavels uit te gaan geven zonder aanleg van de infrastructuur. Dit heeft niet geleid tot verkoop. In 2026 gaan wij de infrastructuur aanleggen en hiermee het terrein bouwrijp maken. We verwachten dan in 2027 tot uitgifte over te gaan. We verwachten vanuit deze grondexploitatie een resultaat van € 163.000.

Boermarke 2 (Vlagtwedde)

In 2025 hebben we 2 stukken grond aangekocht en deze ingebracht in de grondexploitatie. Een stuk grond is aangekocht voor een betere ontsluiting van de ontwikkeling. Het andere stuk vanwege de belemmeringen die de spuitzone gaf. Vanuit de Gebiedsgerichte aanpak Vlagtwedde is € 300.000 beschikbaar gesteld ter verbetering van de fysieke leefomgeving. Er is een prijsvraag uitgezet waarbij een projectontwikkelaar de verdere ontwikkeling kan realiseren. Omdat de prijsvraag nog niet definitief is wordt er uitgegaan van het oorspronkelijke plan waarbij wij zelf de woningbouw realiseren met een resultaat van € 15.000. Zodra de prijsvraag definitief is volgt er een actualisatie naar de raad.

Schoollaan Blijham

Deze grondexploitatie betreft een kavel voor een vrijstaande of 2-onder-1-kap woning(en). Wij waren van plan om deze in 2025 te verkopen. Dat is niet doorgegaan vanwege mogelijke gebiedsontwikkeling op deze locatie. Deze grondexploitatie wordt afgesloten. De grondwaarde van € 122.000 wordt in 2026 toegevoegd aan de materiele vaste activa op de balans.

Verspreide percelen (voorheen kleine gemeentelijke woningbouwlocaties)

Wij waren van plan om in 2025 9 locaties te verkopen. Dit heeft vertraging opgelopen waardoor een deel in 2026 in de verkoop zijn/worden gezet. Er is nog een voorbereidingskrediet voor 3 extra locaties welke naar verwachting worden toegevoegd aan deze grondexploitatie.

De kosten zijn ingeschat op € 1,3 miljoen. De verwachte opbrengsten zijn geschat op € 1,8 miljoen. Waarbij het resultaat naar verwachting uitkomt op € 500.000.

Project	Boekwaarde per 31-12- 2024	Mutatie kosten 2025	Mutatie opbrengsten 2025	Boekwaarde per 31-12- 2025
Bedrijvenpark Zuid-Groningen	118	-235	125	8
Bedrijventerrein Sellingen Dorp	-62	-4	-	-66
Boermarkte fase 2 Vlagtwedde	-305	-862	300	-867
Schoollaan (4 en 6) Blijham	-119	-2	-	-121
Verspreide percelen	-	-73	-	-73
Totaal bruto	-368	-1.176	424	-1.119
Af: voorziening	88	-	-	88
Totaal	-280	-	-	-1.031

Bedragen x 1.000

De bruto boekwaarde van de voorraad grondexploitaties bedraagt per 31 december 2025 € 1.119.000.

Op deze bruto boekwaarde is voor Schoollaan Blijham een in voorgaande jaren gevormde verliesvoorziening van € 88.000 in mindering gebracht.

De netto balanswaarde bedraagt daarmee € 1.031.000.

Onderstaand overzicht geeft weer wat de te verwachten kosten en opbrengsten zijn per grondexploitatie over de gehele looptijd met de verwachte eindwaarde.

Bedragen x 1.000

Project	Gerealiseerd per 31-12-2025	Nog te realiseren na 01-01-2026				Einddatum
		Kosten	Opbrengsten	Saldo	Eindwaarde	
	A.	B.	C.	D.	E.	
Bedrijvenpark Zuid-Groningen	8	-7.497	18.223	10.726	10.734	31-12-2031
Bedrijventerrein Sellingeren Dorp	-66	-753	989	236	170	31-12-2027
Boermarkte fase 2 Vlagtwedde	-867	-1.472	2.378	906	39	31-12-2028
Schoollaan (4 en 6) Blijham	-121	0	121	121	0	31-12-2026
Verspreide percelen	-73	-1.215	1.883	668	595	31-12-2028
Totaal	-1.119	-10.937	23.594	12.657	11.538	

Bestemmingsreserve grondzaken

De bestemmingsreserve grondzaken is ingesteld om negatieve exploitatieresultaten en risico's zoals waardevermindering van gronden op te vangen. Daarnaast is het de bedoeling de reserve aan te wenden voor het adequaat inspelen op ontwikkelingen op het gebied van de ruimtelijke ordening.

De stand van de Reserve Grondzaken bedraagt per 1-1-2025	€ 1.200.000,-
Toevoeging 2025	€ 1.899.355,-
Onttrekking 2025	-
Stand van de Reserve Grondzaken bedraagt per 31-12-2025	€ 3.099.355,-

Jaarrekening 2025

Het overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Programma	Realisatie 2024			Primaire begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Gezond en gelukkig in Westerwolde	42.813.231	-4.930.423	37.882.808	43.460.853	-2.669.984	40.790.868
2 Kansen om te groeien in Westerwolde	23.757.484	-8.960.072	14.797.413	24.821.533	-8.602.115	16.219.418
3 Mooi Wonen in Westerwolde	4.080.427	-2.033.332	2.047.095	4.268.008	-2.140.127	2.127.881
4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde	7.426.889	-113.062	7.313.827	4.603.882	-58.774	4.545.108
5 Groen en duurzaam Westerwolde	14.119.213	-10.005.724	4.113.489	18.745.514	-12.919.156	5.826.358
6 Asiel in Westerwolde	5.803.584	-10.941.287	-5.137.704	5.572.844	-10.724.125	-5.151.281
7 Onderwijs in Westerwolde	13.615.020	-9.884.540	3.730.481	13.434.392	-9.010.095	4.424.297
8 Organisatie & Bestuur	7.401.959	-2.665.357	4.736.603	5.807.416	-816.953	4.990.463
Subtotaal programma's (A)	119.017.807	-49.533.795	69.484.012	120.714.442	-46.941.330	73.773.112
Omschrijving	Realisatie 2024			Primaire begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkering	0	-78.615.904	-78.615.904	0	-77.930.650	-77.930.650
Lokale heffingen	635.554	-7.628.897	-6.993.344	582.609	-7.837.900	-7.255.292
Overige algemene dekkingsmiddelen	677.763	-6.661	671.102	859.343	-200.000	659.343
Treasury	81.036	-929.048	-848.012	-189.496	-470.365	-659.861
Totaal Algemene dekkingsmiddelen (B)	1.394.352	-87.180.510	-85.786.158	1.252.455	-86.438.915	-85.186.460
Onvoorzien, overhead en VPB	Realisatie 2024			Primaire begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien	0	0	0	353.821	0	353.821
Overhead	14.776.076	-1.093.918	13.682.159	14.450.939	-59.284	14.391.655
Vennootschapsbelasting	0	0	0	10.000	0	10.000
Subtotaal Onvoorzien, overhead en VPB (C)	14.776.076	-1.093.918	13.682.159	14.814.760	-59.284	14.755.476
Exploitatie	Realisatie 2024			Primaire begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Subtotaal gerealiseerd resultaat baten en lasten (A+B+C=D)	135.188.235	-137.808.223	-2.619.988	136.781.658	-133.439.529	3.342.129

Programma	Realisatie 2024			Primaire begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Reserves	Realisatie 2024			Primaire begroting 2025		
	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
1 Gezond en gelukkig in Westerwolde	-577.803	364.130	-213.673	-145.041	0	-145.041
Algemene dekkingsmiddelen	-181.991	0	-181.991	0	0	0
2 Kansen om te groeien in Westerwolde	-315.521	484.000	168.479	-6.521	0	-6.521
3 Mooi Wonen in Westerwolde	-1.647.149	2.013.474	366.325	-134.571	0	-134.571
4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde	-4.205.663	2.602.000	-1.603.663	-542.663	110.000	-432.663
5 Groen en duurzaam Westerwolde	-2.140.438	1.775.529	-364.909	-3.776.322	930.000	-2.846.322
6 Asiel in Westerwolde	0	1.500.000	1.500.000	0	0	0
7 Onderwijs in Westerwolde	-825.570	1.386.436	560.866	-329.379	570.479	241.100
8 Organisatie & Bestuur	-2.386.803	6.918.752	4.531.949	-328.111	310.000	-18.111
Subtotaal mutatie reserves ()	-12.280.938	17.044.321	4.763.383	-5.262.608	1.920.479	-3.342.129
Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Totaal Realisatie 2024	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Totaal Prim begroot 2025
Gerealiseerd resultaat baten en lasten (D+E=F)	-150.089.160	152.232.556	2.143.396	-138.702.137	138.702.137	0

Saldo jaarrekening 2024 is 3.354.365,24. Dit bedrag is al geboekt als resultaat in 2024, dus daarom is het saldo 0 in 2024. De 2.143.396 is de mutatie tussen het resultaat van 2023 (5.497.761 – 3.354.365 = 2.143.396)

Programma	Begroting na laatste wijziging 2025			Realisatie 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Gezond en gelukkig in Westerwolde	46.756.904	-5.970.492	40.786.412	46.353.535	-6.742.942	39.610.593
2 Kansen om te groeien in Westerwolde	25.524.705	-9.737.070	15.787.635	25.337.798	-10.633.436	14.704.362
3 Mooi Wonen in Westerwolde	4.498.058	-3.437.272	1.060.786	4.059.052	-3.741.512	317.541
4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde	5.056.344	-157.274	4.899.070	4.902.258	-3.178.153	1.724.105
5 Groen en duurzaam Westerwolde	13.488.787	-11.091.756	2.397.031	13.601.265	-12.735.680	865.585
6 Asiel in Westerwolde	5.872.144	-10.750.000	-4.877.856	6.440.291	-12.375.687	-5.935.395
7 Onderwijs in Westerwolde	13.585.672	-9.062.125	4.523.547	13.408.194	-9.970.973	3.437.221
8 Organisatie & Bestuur	7.082.107	-1.966.645	5.115.462	7.635.765	-1.948.217	5.687.548
Subtotaal programma's (A)	121.864.720	-52.172.634	69.692.086	121.738.159	-61.326.600	60.411.559
Omschrijving	Begroting na laatste wijziging 2025			Realisatie 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkering	0	-84.109.595	-84.109.595	432	-84.313.323	-84.312.891
Lokale heffingen	582.609	-7.763.900	-7.181.292	587.141	-7.925.527	-7.338.386
Overige algemene dekkingsmiddelen	303.777	0	303.777	239.281	-13.755	225.526
Treasury	73.365	-714.865	-641.500	68.189	-759.179	-690.990
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	959.750	-92.588.360	-91.628.610	895.043	-93.011.784	-92.116.741
Onvoorzien, overhead en VPB	Begroting na laatste wijziging 2025			Realisatie 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead	15.402.452	-60.690	15.341.762	15.702.643	-104.106	15.598.537
Vennootschapsbelasting	10.000	0	10.000	0	0	0
Onvoorzien	4.525.733	0	4.525.733	0	0	0
Subtotaal Onvoorzien, overhead en VPB (C)	19.938.185	-60.690	19.877.495	15.702.643	-104.106	15.598.537
Exploitatie	Begroting na laatste wijziging 2025			Realisatie 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Subtotaal gerealiseerd resultaat baten en lasten (A+B+C=D)	142.762.655	-144.821.684	-2.059.029	138.335.845	-154.442.490	-16.106.645

Reserves	Begroting na laatste wijziging 2025			Realisatie 2025		
	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
1 Gezond en gelukkig in Westerwolde	-2.666.171	2.633.022	-33.149	-2.761.450	2.633.022	-128.428
2 Kansen om te groeien in Westerwolde	-505.521	766.500	260.979	-505.521	766.500	260.979
3 Mooi Wonen in Westerwolde	-1.284.581	5.451.920	4.167.339	-1.284.581	5.451.920	4.167.339
4 Goed (digitaal) bereikbaar (in) Westerwolde	-1.307.663	1.974.000	666.337	-1.290.114	1.974.000	683.886
5 Groen en duurzaam Westerwolde	-696.822	1.444.500	747.678	-696.822	1.444.500	747.678
6 Asiel in Westerwolde	0	135.000	135.000	0	135.000	135.000
7 Onderwijs in Westerwolde	-1.194.158	1.170.479	-23.679	-1.249.241	2.024.525	775.284
8 Organisatie & Bestuur	-1.527.798	872.000	-655.798	-1.503.798	872.000	-631.798
Algemene dekkingsmiddelen	-4.275.678	1.070.000	-3.205.678	-4.275.678	1.070.000	-3.205.678
Subtotaal mutatie reserves (E)	-13.458.392	15.517.421	2.059.029	-13.567.206	16.371.467	2.804.261
Exploitatie	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Begroot Totaal	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten	Realisatie totaal
Gerealiseerd resultaat baten en lasten (D+E=F)	-158.280.076	158.280.076	0	-168.009.696	154.707.312	-13.302.384

In bovenstaande tabel (overzicht van baten en lasten) wordt een begrotingssaldo 2025 na laatste wijziging gepresenteerd van € 0. Dit betreft een technische beperking binnen de applicatie waarin de jaarrekening wordt vervaardigd. Het begrotingssaldo 2025 na laatste wijziging betreft € 4.365.633.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Analyse van de afwijkingen tussen de begroting ná wijziging en de jaarstukken

Conform de financiële verordening worden afwijkingen groter dan € 50.000 op de producten tussen de begroting ná wijziging en de realisatie toegelicht. De toelichting is opgenomen onder de programma's in de programmaverantwoording.

Algemene dekkingsmiddelen - Saldo Financieringsfunctie		Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na laatste wijziging 2025	Realisatie 2025	Saldo
Lasten						
U_451000	Betaalde rente van langlopende geldleningen	75.958	68.365	68.365	64.864	3.501
U_451020	Betaalde rente voor kortl.geldleningen	5.077	10.000	5.000	3.246	1.754
U_451050	Betaalde rente projectfinanciering	209.587	200.087	200.087	203.587	-3.500
U_473000	Afschrijvingen activa	0	0	0	79	-79
U_474000	Doorbelaste omslagrente	0	-267.861	0	0	0
U_474010	Doorbelaste rente grondexploitatie	0	0	0	0	0
U_474050	Doorbelaste rente projectfinanciering	-209.587	-200.087	-200.087	-203.587	3.500
Totaal Lasten		81.036	-189.496	73.365	68.189	5.175
Baten						
I_851000	Ontvangen rente van langl. Geldleningen	-148.826	-103.365	-103.365	-96.585	-6.780
I_851020	Ontvangen rente van kortl. geldleningen	-613.328	-250.000	-340.000	-391.577	51.577
I_851050	Ontvangen rente projectfinanciering	-65.587	-65.587	-65.587	-65.587	0
I_874050	Doorbelaste rente projectfinanciëring	65.587	65.587	65.587	65.587	0
Totaal Baten		-762.154	-353.365	-443.365	-488.162	44.797
Resultaat		-681.118	-542.861	-370.000	-419.973	49.973

Ten opzichte van de begroting ná wijziging bedraagt de afwijking € 49.973 voordelig.

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

In de onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten 2025 opgenomen.

Programma	Taakveld	Omschrijving	Begroting na wijziging		Realisatie	
			Baten	Lasten	Baten	Lasten
1	Gezondheid & milieu	Proeftuin/toekomstscenario	283.000	170.000	283.000	170.178
1	Gezondheid & milieu	Brede specifieke uitkering	617.337	656.683	616.896	656.683
1	Gezondheid & milieu	Bewustwordingscampagne leefkracht	10.000	10.000	0	10.000
1	Noaberschap	Dorpshuizenbeleid	30.000	0	0	0
1	Jeugd & Jongvolwassenen	AZC Jeugdhulp	2.523.055	2.523.055	2.523.055	2.523.055

1	Jeugd & Jongvolwassenen	Kansen voor kinderen	214.580	197.580	196.082	197.580
1	Gebiedsgericht werken	Gebiedsgericht werken	90.000	0	109.775	0
1	Kunst & Cultuur	Opstellen kunst- en erfgoedbeleid	37.000	0	40.340	0
1	Kunst & Cultuur	Versterken openbare bibliotheken	100.000	100.000	20.000	100.000
1	Kunst & Cultuur	Verkoop Oude Stelmakerij Sellingen	0	305.000	0	305.000
Totaal 1			3.904.972	3.962.318	3.789.148	3.962.496
2	Industrie & MKB	Opstellen bedrijventerreinvisie	32.500	0	32.500	0
2	Industrie & MKB	Budget Nedersaksenlijn	144.320	0	0	0
2	Werk & Inkomen	Vrijval reservering Tozo-regeling	0	0	0	830.000
Totaal 2			176.820	0	32.500	830.000
3	Wonen	Uitvoeringskosten Strategisch vastgoedplan	86.000	0	68.730	0
3	Wonen	Uitvoeringskosten vastgoed	60.000	0	22.383	0
3	Wonen	Vrijval verliesvoorziening grondexploitatie Boermarken	0	545.000	0	545.000
3	Ruimtelijke ordening	Projectengelden gebiedsgerichte aanpak Vlagtwedde	642.000	642.000	617.944	642.000
3	Ruimtelijke ordening	Centrumplan Ter Apel - advieskosten	126.600	0	120.643	0
3	Ruimtelijke ordening	Centrumplan Ter Apel - voorbereidingsbudget	215.000	88.000	0	63.000
3	Ruimtelijke ordening	Opstellen omgevingsplan	127.250	0	132.190	0
3	Ruimtelijke ordening	Beëindigingsregel veehouderij	16.570	0	4.114	0
3	Ruimtelijke ordening	Incidentele grondverkoop	0	627.855	0	292.693
Totaal 3			1.273.420	1.902.855	966.004	1.542.693
4	Wegen, spoor en water	Onderhoud Up OOR	20.000	0	79.498	0
4	Verkeer en vervoer	Impactanalyse Bruggen	86.000	0	24.412	0
Totaal 4			106.000	0	103.910	0

5	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Ruimen van graven	45.000	0	43.124	0
5	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Opstellen nieuw speelruimtebeleid	10.000		8.550	
5	Duurzaamheid	Uitvoering zonneparken	262.000	220.000	408.228	220.300
5	Duurzaamheid	SPUK aanpak energiearmoede	333.000	333.000	198.248	333.000
5	Duurzaamheid	SPUK lokale aanpak energie	450.000	450.000	492.965	450.000
Totaal 5			1.100.000	1.003.000	1.151.115	1.003.300
6	Asiel & Vluchtelingen	Dwangsom COA	0	1.250.000	0	2.700.000
6	Asiel & Vluchtelingen	Schaderegeling asielzoekers	0	0	471.000	0
6	Asiel & Vluchtelingen	Preventiebudget Asiel	0	805.000	0	805.000
6	Asiel & Vluchtelingen	Opvang ontheemden Oekraïne	3.458.578	4.186.000	3.481.375	4.042.778
6	Asiel & Vluchtelingen	Inburgering	0	430.000	0	436.556
Totaal 6			3.458.578	6.671.000	3.952.375	7.984.334
7	Onderwijshuisvesting	Projectleider Integraal huisvestingsplan onderwijs	75.000	0	63.046	0
7	Onderwijsbeleid	Schakelarrangement nieuwkomers	130.500	130.500	59.000	130.500
Totaal 7			205.500	130.500	122.046	130.500
8	Organisatie	2e kamerverkiezing	169.000	0	109.586	0
8	Bestuur	Dotatie pensioenvoorzieningen bestuurders	549.300		1.116.442	
Totaal 8			718.300	0	1.226.028	0
ovh	Overhead	Implementatie en invoering WOO	51.780	0	4.358	0
ovh	Overhead	Opstellen bedrijfsnoodplan/BHV	75.000	0	75.000	0
ovh	Overhead	Afsluiten archieven voormalig gemeenten	5.630	0	11.594	0
ovh	Overhead	Software transitie	166.000		159.800	
Totaal Overhead			298.410	0	250.752	0
			Totaal	11.242.000	13.669.673	11.593.878
						15.453.323

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen en onttrekkingen uit reserves worden als structureel beschouwd wanneer het gaat om reguliere onttrekkingen uit dekkingsreserves (gebonden reserves i.v.m. kapitaallasten), óf wanneer het gaat om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings-)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar, met als doel het dekken van structurele lasten. Ook het omgekeerde geldt: structurele baten uit de begroting die meerjarig worden gestort in een (bestemmings-)reserve worden eveneens hier verantwoord.

In de onderstaande tabel zijn de structurele mutaties 2025 in de reserves opgenomen.

Structurele onttrekkingen

Programma	Taakveld	Omschrijving boeking	Omschrijving grootboeknummer	Bedrag begroot na wijziging	Bedrag werkelijk
	1 Cultureel erfgoed	Dekking kapitaallasten	Vesting Bourtange	2.485	2.485
	1 Samenkracht en burgerparticipatie	Dekking kapitaallasten	Jeugdbeleid	1.870	1.870
	1 Sportaccommodaties	Dekking kapitaallasten	Zwembad Ter Apel TA	9.471	9.471
	1 Sportaccommodaties	Dekking kapitaallasten	Sporthal TA	7.992	7.992
	1 Sportaccommodaties	Dekking kapitaallasten	Sportterrein 'T Heem	16.185	16.185
Totaal 1				38.003	38.003
	2 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Dekking kapitaallasten	Weekmarkt Ter Apel	1.134	1.134
	2 Economische promotie	Dekking kapitaallasten	Marketing en promotie recreatie en toerisme	5.387	5.387
Totaal 2				6.521	6.521
	3 Wonen en bouwen	Dekking kapitaallasten	Wonen en bouwen	2.081	2.081
	3 Ruimtelijke ordening/grondzaken	Dekking kapitaallasten	Ruimte en leefomgeving	6.000	-
Totaal 3				8.081	2.081
	4 Economische havens en waterwegen	Dekking kapitaallasten	Vaarwegen	56.500	56.500
	4 Verkeer en vervoer	Dekking kapitaallasten	Groot onderhoud wegen	52.185	40.636
	4 Verkeer en vervoer	Dekking kapitaallasten	Bruggen	97.751	97.763
	4 Verkeer en vervoer	Dekking kapitaallasten	Openbare verlichting	19.329	19.329
	4 Verkeer en vervoer	Dekking kapitaallasten	Verkeersveiligheid	886	886
Totaal 4				226.651	215.114
	5 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Dekking kapitaallasten	Openbaar groen	1.322	1.322
Totaal 5				1.322	1.322
	7 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Dekking kapitaallasten	Expl. peuterspeelz. Bourtange	4.727	4.727
	7 Onderwijshuisvesting	Dekking kapitaallasten	Huisvesting openbaar onderwijs	62.000	63.728
	7 Onderwijshuisvesting	Dekking kapitaallasten	Gemeentehuis Sellingen	1.545	1.545
	7 Onderwijshuisvesting	Dekking kapitaallasten	Huisvesting RSG Ter Apel	8.413	6.640
	7 Onderwijshuisvesting	Dekking kapitaallasten	Gymnastieklokalen algemeen	4.593	4.593
Totaal 7				81.278	81.233
	11 Overhead	Dekking kapitaallasten	Gemeentehuis Sellingen	5.253	5.253
Totaal 11				5.253	5.253
Eindtotaal				367.109	349.528

EMU-saldo

Voor de gemeente Westerwolde kan het onderstaande aandeel in het EMU-saldo worden berekend. Het EMU-saldo wordt berekend overeenkomstig het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de gemeenschap.

 Centraal Bureau voor de Statistiek www.cbs.nl/kredo		Vragenlijst Berekening EMU-saldo Gemeente Westerwolde ()		
Algemene gegevens:				
Overheidslaag:	Gemeente			
Berichtgevernaam:	Westerwolde			
Berichtgevernnummer:				
Jaar:	2025			
Naam contactpersoon:				
Telefoon:				
E-mail:				
Bestandsnaam:	EMU25006.XLS			
Omschrijving	2024 x € 1000,- Volgens realisatie 2024	2025 x € 1000,- Volgens begroting 2025	2025 x € 1000,- Volgens Jaarstukken 2025	
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.763	5.414	19.462	
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	3.513	3.012	3.150	
3. Mutatie voorzieningen	132	776	-87	
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	367		1.120	
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo	1.015	3.178	15.105	
Ruimte voor uw toelichting				

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2025 Gemeente Westerwolde

De WNT is van toepassing op de Gemeente Westerwolde.

Het voor de Gemeente Westerwolde toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000,- (Algemeen Bezoldigingsmaximum).

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	H. Scheper	R.M. Roossien	P.D. Nap
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01-01-2025 - 31-08-2025	01-05-2025 - 31-12-2025	01-01-2025 - 31-12-2025
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	0,8333
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.498	112.383	88.793
Beloningen betaalbaar op termijn	7.863	9.496	7.913
<i>Subtotaal</i>	<i>92.362</i>	<i>121.879</i>	<i>96.706</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	164.000	164.000	204.992
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	92.362	121.879	96.706
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2024			
bedragen x € 1	H. Scheper	R.M. Roossien	P.D. Nap
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01-2024 - 31-12-2024		01-01-2024 - 31-12-2024
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		0,8333
Dienstbetrekking?	ja	n.v.t.	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.134		86.339
Beloningen betaalbaar op termijn	20.462		13.751
<i>Subtotaal</i>	<i>144.596</i>	<i>0</i>	<i>100.090</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000		194.159
Totale bezoldiging	144.596	0	100.090

WNT

-verantwoording 2025 Gemeente Westerwolde

De WNT is van toepassing op de Gemeente Westerwolde.

Het voor de Gemeente Westerwolde toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 345.600,- (Algemeen Bezoldigingsmaximum).

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode 2025 kalendermaand 1 t/m 12.

bedragen x € 1	O. Rijkens
Functiegegevens	Griffie
Kalenderjaar	2025
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	26-03-2025 t/m 31-12-2025
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	10
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	461
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	235
Maxima op basis van de normbedragen per maand	295.800
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	108.335
Bezoldiging	
Bezoldiging in de betreffende periode	39.618,29
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 3 t/m 12	39.618,29
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0
Totale bezoldiging, exclusief BTW	39.618,29
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gebeurtenissen na balansdatum

De voorzieningenrechter in Groningen heeft op 30 oktober 2024 uitspraak gedaan in het kort geding dat de gemeente Westerwolde tegen het COA heeft aangespannen in vervolg op een eerder kort geding in januari van 2024. De rechter heeft opnieuw beslist dat het COA zich moet houden aan de met de gemeente afgesproken maximale bezetting van 2.000 asielzoekers op de opvanglocatie Ter Apel. Hier is een dwangsom aan verbonden van € 50.000 per dag met een maximum van € 5.000.000.

In 2026 heeft het COA € 2.300.000 betaald aan dwangsommen i.v.m. overschrijding van de afgesproken maximale bezetting.

Balans

Balans Activa

Balans	31 december 2024	31 december 2025
Activa		
Vaste Activa		
Immateriele Vaste Activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	123.572	127.255
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	354.872	331.475
Totaal Immateriele Vaste Activa	478.444	458.730
Materiële Vaste Activa		
Investeringen met een economisch nut	47.328.275	45.901.020
Investeringen met een economisch nut, voor bestrijding kosten een heffing kan worden gehe	7.613.992	6.990.632
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	15.217.910	16.619.274
Totaal Materiële Vaste Activa	70.160.177	69.510.926
Financiële Vaste Activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.788.873	1.788.794
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.416.785	1.416.785
Leningen aan deelnemingen	746.920	746.916
Overige langlopende leningen	3.948.523	4.210.810
Totaal Financiële Vaste Activa	7.901.101	8.163.305
Totaal Vaste Activa	78.539.722	78.132.961
Vlottende Activa		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-26.350	1.031.526
Totaal Voorraden	-26.350	1.031.526
Uitzettingen		
Uitzettingen: Vorderingen op overige overheden	8.453.752	6.691.459
Rekening courant verhouding met het Rijk	18.588.032	26.048.249
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	627.047	1.413.932
Overige vorderingen	2.873.778	4.121.620
Totaal Uitzettingen	30.542.609	38.275.260
Liquide Middelen		
Kassaldi	20.158	20.330
Banksaldi	560.108	575.912
Totaal Liquide Middelen	580.266	596.242
Overlopende Activa		
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	3.168.644	8.408.993
Overige nog te ontvangen bedragen	1.726.147	1.743.808
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	1.070.386	967.509
Totaal Overlopende Activa	5.965.177	11.120.310
Totaal Vlottende Activa	37.061.702	51.023.338
Totaal Activa	115.601.424	129.156.299

Compensabel verlies Vennootschapsbelasting

	2024	2025
Compensabel verlies (Vennootschapsbelasting)		

Balans Passiva

Balans	31 december 2024	31 december 2025
Passiva		
Vaste Passiva		
Eigen Vermogen		
Gerealiseerde resultaat	3.354.366	13.303.383
Algemene reserve	19.241.401	15.934.268
Bestemmingsreserves	39.412.332	48.879.091
Totaal Eigen Vermogen	62.008.099	78.116.742
Voorzieningen		
Voorzieningen	11.936.990	7.964.869
Totaal Voorzieningen	11.936.990	7.964.869
Vaste schulden met een looptijd van 1 jaar of langer		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	9.371.526	8.226.033
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	9.200.000	8.800.000
Waarborgsommen	1.019	1.582
Totaal Vaste schulden met een looptijd van 1 jaar of langer	18.572.545	17.027.615
Totaal Vaste Passiva	92.517.634	103.109.226
Viottende Passiva		
Viottende Schulden		
Overige schulden	7.869.130	7.553.094
Viottende passiva	7.869.130	7.553.094
Overlopende Passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot bet	1.837.187	1.516.234
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	11.517.336	15.565.670
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	489.681	547.319
Vooruit ontvangen bijdragen van provincies		112.418
Overlopende passiva: Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden	1.370.456	754.336
Totaal Overlopende Passiva	15.214.660	18.495.977
Totaal Viottende Passiva	23.083.790	26.049.071
Totaal Passiva	115.601.424	129.158.297

Balans saldo totaal

Balans	Balans totaal 2024	Balans totaal 2025
Activa	115.601.424	129.156.298
Passiva	115.601.424	115.853.915
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	13.302.383

Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen

	2024	2025
Gewaarborgde geldleningen	726.597	912.695
Garantstellingen		

De Toelichting op de balans

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 12 november 2025 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële verhoudingswet wettelijk verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Westerwolde in voldoende mate gewaarborgd.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De algemene uitkering is opgenomen conform de septembercirculaire 2025 over het begrotingsjaar 2025. De decembercirculaire 2025 wordt in deze jaarrekening verantwoord.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Aangezien er geen voorzieningen worden getroffen, of op andere wijze een verplichting opgenomen, voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan overlopende verlofaanspraken. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming (vier jaar).

Om de grondslagen en verslaggevingsregels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het management over verschillende zaken zich een oordeel vormt. Een onderdeel hiervan is dat het management schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herzieningen gevolgen heeft.

De jaarrekening is opgesteld in de veronderstelling van voortzetting van de activiteiten.

Vaste activa

De vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief worden op de waardering daarvan in mindering gebracht. Bijdragen uit reserves worden daarentegen niet op de activering in mindering gebracht.

Economische levensduur verlengende investeringen worden geactiveerd. Hiervan is sprake indien de investeringen ten behoeve van een bestaand object leiden tot een substantiële levensduurverlenging. Het gaat hier dus niet om (groot) onderhoud. Onderhoud is niet levensduur verlengend, maar dient om het object gedurende de gebruiksduur in goede staat te houden. De kosten van (klein en groot) onderhoud worden niet geactiveerd. De dekking voor het dagelijks onderhoud wordt gedekt uit de exploitatiebegroting.

Investeringen worden bruto geactiveerd, de inruilwaarde wordt niet verrekend met de aanschafprijs. Er wordt geen rekening gehouden met een eventuele waarde van het actief aan het eind van de gebruiksduur (restwaarde). Indien een eventuele restwaarde of inruilwaarde bij verkoop van een actief hoger is dan de boekwaarde, dan komt deze ten gunste van het resultaat.

Afschrijvingsbeleid

Algemeen en overgangsbepaling

- Een andere afschrijvingsduur is toegestaan, wanneer de verwachte levensduur afwijkt van de in deze bijlage vermelde afschrijvingstermijnen en mits in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar na het begrotingsjaar waarin het actief gereed is gekomen. De jaarlijkse afschrijving vindt plaats op basis van de boekwaarde per 1 januari. Voor activa met economisch nut welke betrekking hebben op het openbaar onderwijs en waarop de voorschriften uit de Regeling jaarverslaggeving onderwijs van OCW van toepassing zijn geldt dat afgeschreven wordt op het moment van ingebruikname.
- Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen; deze worden altijd geactiveerd. Voor activa met economisch nut welke betrekking hebben op het openbaar onderwijs en waarop de voorschriften uit de Regeling jaarverslaggeving onderwijs van OCW van toepassing zijn geldt een minimumbedrag van € 500.
- Op investeringen die voor 1 januari 2023 zijn gedaan en investeringen waarvan 1 januari 2023 een krediet beschikbaar is gesteld, maar die nog niet volledig zijn gerealiseerd, blijven de afschrijvingstermijnen gelden zoals deze van toepassing waren bij de vaststelling van de financiële verordening gemeente Westerwolde 2020.

Afschrijvingsbeleid immateriële vaste activa met economisch nut

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven:

- bijdragen aan activa in eigendom van derden: in dezelfde looptijd als de economische levensduur van het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt, mits aan de voorwaarden van artikel 61 van het BBV wordt voldaan;
- kosten voor het afsluiten van geldleningen, agio of disagio inééns ten laste van de exploitatie of – wanneer dit niet wenselijk is – in maximaal 4 jaar;
- kosten voor onderzoek en ontwikkeling in 4 jaar.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut

1. De afschrijvingstermijn voor rioleringen wordt in het gemeentelijke rioleringsplan bepaald, waarbij zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht met de economische levensduur van de (verschillende onderdelen van de) riolering;
2. De afschrijvingstermijn van voertuigen, vaartuigen, aanhangwagens, gereedschappen en overige bedrijfsmiddelen wordt naar gangbare ervaringsnormen of voorgeschreven normen over de gebruiksduur bij aanschaf bepaald;
3. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven;
4. Bij investeringen in gebouwen kan ervoor worden gekozen een restwaarde te hanteren. Deze restwaarde bedraagt in beginsel maximaal 50% van de WOZ waarde die geldt op het moment van investeren. Voor gebouwen met een maatschappelijke functie kan een afwijkende restwaarde worden gehanteerd. De restwaarde van een gebouw mag op enig moment nooit hoger zijn dan de werkelijke waarde in het economische verkeer.
5. Bij investeringen in vervoermiddelen en machines kan een restwaarde worden gehanteerd. Deze restwaarde is maximaal gelijk aan de verwachte opbrengstwaarde na de afschrijvingsduur.

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

Nieuwbouw/aankoop van woonruimten, bedrijfs- en schoolgebouwen traditioneel	40
Nieuwbouw/aankoop van woonruimten, bedrijfs- en schoolgebouwen modulair	30
Renovatie en restauratie van woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
Nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
Kantoormeubilair, telefooninstallaties	10
Veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen	10
Aanleg terreinwerken	10
Tennisbanen onderbouw, drainage en gravel	25
Kunstgrasvelden, toplaag	12
Kunstgrasvelden, onderlaag	24
Kunstgras tennisbanen	15
Kunstgras ondergrond speelplaatsen	10
Sportvloeren zalen	15
Technische installaties	15
Schoolmeubilair	15
Digiborden onderwijs	8
Roestvast stalen speeltoestellen	15
Metalen en hardhouten speeltoestellen	10
Houten speeltoestellen (geen hardhout)	5
Automatiseringsapparatuur/software	3

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Bruggen *

Onderbouw en bovenbouw brug hout	30
Bedieningslessenaar	30
Brug loopsteigers	30
Brugdek / leuning hout	25
Werktuigbouwkundige installaties	25
Brugbediening (slagboom)	25
Brugdek kunststof	35
Onderbouw staal/betonbrug	80
Brugduiker beton	80
Metselwerk brug	80
Bovenbouw brugdek staal/beton/kunststof	60
Beweegbare/kunststof/stalen brug	60
Stalen liggers/leuningen	40
Electrische installaties brugbediening	40
Hydraulische installaties	20

Oevers en waterwegen

Oeverbescherming hout	25
Oeverbescherming kunststof	30
Oeverbescherming metaal	50
Aanleg natuurlijke oevers	60
Aanlegsteigers	30

Wegen

Asfaltwegen @	45
Asfaltwegen @	45
Klinkerwegen herstraten, betonstraatsteen @	30
Klinkerwegen herstraten, gebakken klinkers @	40
Zand/puin/schelpenwegen (nieuwe aanleg)	70
Betonwegen @	50
Bermverharding	25

@ Geldt ook voor fietspaden en parkeervoorzieningen

Verkeer

Belijning thermoplast	10
Belijning koudplast	7
Belijning sprayplast	3
Bebording	20

Openbaar groen

Aanleg sportparken incl. CT (aanleg paden, riool, velden)	20
Aanleg groen en plantsoenen	20
Bomenrij	30
Bomenrij oorspronkelijke soorten (oer)	60
Wegbeplanting	45
Straatmeubilair hout	10
Straatmeubilair kunststof	20

Openbare verlichting *

Lichtmasten	40
Armaturen	25

* Deze activa worden afgeschreven middels de componentenbenadering. De afzonderlijke componenten waaruit een investering bestaat worden dan afgeschreven in verschillende levensduren.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Investerings met een economisch nut worden geactiveerd indien de verkrijgingsprijs hoger is dan € 20.000, maar investeringen waartegenover tarieven, leges en retributies staan, worden altijd geactiveerd. Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedraaid als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Investerings in riolering en inzameling van huishoudelijk afval worden als aparte categorie opgenomen onder de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. De investeringen in riolering verlopen via een jaarlijks budget, waaruit de kapitaallasten gedekt worden. Over- en onderschrijdingen worden via de voorziening rioolvervanging vereffend.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd indien de verkrijgingsprijs hoger is dan € 20.000. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Flottende activa

Vorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouwen en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen uit de grondexploitatie worden genomen zodra deze bekend zijn en onafwendbaar blijken te zijn.

Uitzettingen

De vorderingen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid van vorderingen is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betreffende verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De berekening van de actuariële voorzieningen van de pensioenverplichtingen naar (voormalig) wethouders wordt halverwege het jaar opgesteld door een externe partij. Hierbij wordt rekening gehouden met de tot dan toe bekende feiten en omstandigheden.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald volgens de volgende richtlijnen en beginselen:

- Bestendige gedragslijn: waarderingsmethodiek en resultaatbepaling moeten ten opzichte van voorgaande jaren consistent zijn;
- Toerekenings- en realisatiebeginsel: baten en lasten moeten, op basis van feitelijk gerealiseerde prestaties en leveranties, worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben;
- Voorzichtigheidsbeginsel: voorziene verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar moeten in acht genomen worden als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn, terwijl baten c.q. winsten pas worden verwerkt in de jaarrekening als zij gerealiseerd zijn;
- Matching principe: integrale verantwoording van baten en lasten in relatie tot de periode waarin de prestatie is geleverd;
- All-inclusive beginsel: ten behoeve van de inzichtelijkheid moeten financiële mutaties bij voorkeur over de exploitatie lopen.

WNT

Voor de invoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector (WNT) heeft de gemeente Westerwolde zich gehouden aan de Beleidsregels WNT en deze als normenkader bij het opmaken deze jaarrekening gehanteerd.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het college over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat schattingen worden gemaakt die

essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

VPB

Op grond van een interne analyse is geconcludeerd dat de gemeente over 2025 geen vennootschapsbelasting (Vpb) is verschuldigd. Hoewel hierover nog geen definitieve uitspraak van de belastingdienst is ontvangen, is in de jaarrekening geen rekening gehouden met eventueel te betalen Vpb.

Grondslagen pwet

Ten aanzien van de uitvoering van de participatiewet wordt in overeenstemming met de toegekende Rijk financiering het kasstelsel toegepast.

Toelichting schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijkschatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden aangehouden. Het drempelbedrag is gelijk aan 0,075% plus 0,2% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 1 miljoen, indien het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen. Op grond van Artikel 52c van het BBV is in onderstaand overzicht een toelichting op (de benutting van) het drempelbedrag gegeven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2025					
(1)	Drempelbedrag	1.036			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	504	471	498	413
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	532	565	538	623
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	138.122			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	138.122			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.036			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	45.352	42.878	45.791	37.951
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	504	471	498	413

2. Toelichting op de individuele posten van de balans

ACTIVA

De activa zijn onder te verdelen in vaste en vlottende activa

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Investering	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-dering	Balans waarde 31 december 2025
Plan MER bedrijvenpark	61.520	-	-	-61.520	-	-	-
Vorbereidingskrediet voormalig schoolplein Sellingen	20.522	-	-	-	-	-	20.522
Vorb.krediet verzamel bestemmingsplan 10 woningen	41.531	-	-	-	-	-	41.531
Vorbereidingskrediet Gemeentelijke huisvesting	-	26.106	-	-	-	-	26.106
Vorbereidingskrediet Kindcentrum Ter Apel	-	-	-	-	-	-	-
Vorbereidingskrediet 3 kleine gem. woningbouwloc.	-	-	-21.541	-	-	-	-21.541
Vorbereidingskrediet bedrijventerrein Nulweg	-	14.575	-	-	-	-	14.575
Vorbereidingskrediet 't Heem	-	46.062	-	-	-	-	46.062
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	123.573	86.743	-21.541	-61.520	-	-	127.255
Woonplan seniorenwoningen Selligen (MIP 701)	123.918	-	-	-4.590	-	-	119.329
Sportpark 't heem, kleedvoorziening (Mip 905)	88.945	-	-	-8.894	-	-	80.051
Sportpark Vlagtwedde, scheidsrechtersruimte	17.583	-	-	-1.352	-	-	16.231
Sportpark Vlagtwedde, nieuwbouw kleedkamers	99.120	-	-	-7.624	-	-	91.496
Woonplan seniorenwoningen Selligen (MIP 701)	25.306	-	-	-938	-	-	24.368
Bijdrage activa in eigendom van derden	354.872	-	-	-23.398	-	-	331.475
Totaal	478.445	86.743	-21.541	-84.918	-	-	458.730

Totalen materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het verslagjaar.

Categorie	Balans waarde 31 december 2024	Investering	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Voorziening	Afwaar-dering	Balans waarde 31 december 2025
Met een economisch nut	47.543.776	970.412	-	2.027.667	370.000	-	-	46.116.520
AF: Voorziening MVA economisch nut	-215.501	-	-	-	-	-	-	-215.501
Met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	7.613.992	1.277.260	1.277.260	623.360	-	-	-	6.990.632
Met een maatschappelijk nut	15.217.910	1.445.057	-	413.693	370.000	-	-	16.619.274
Totaal	70.160.177	3.692.729	1.277.260	3.064.720	740.000	-	-	69.510.925

Materiële vaste activa met economisch nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Investing	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Voorziening	Afwaardering	Balans waarde 31 december 2025
Gronden en terreinen	3.820.275	-	-	-	-	-	-	3.820.275
AF: Voorziening Gronden en terreinen	-215.501	-	-	-	-	-	-	-215.501
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	36.806.060	435.040	-	1.232.258	370.000	-	-	35.638.841
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	877.955	765	-	44.968	-	-	-	833.752
Vervoermiddelen	1.763.611	313.710	-	243.085	-	-	-	1.834.236
Machines, apparaten en installaties	2.097.666	71.628	-	296.380	-	-	-	1.872.914
Overige materiële vaste activa	2.178.209	149.270	-	210.976	-	-	-	2.116.502
Totaal	47.328.275	970.412	-	2.027.667	370.000	-	-	45.901.020

Het verloop van de materiële vaste activa wordt hierna per categorie gespecificeerd.

Materiële vaste activa met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Investing	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balans waarde 31 december 2025
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.546.165	1.277.260	1.277.260	590.543	-	-	6.955.622
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	67.827	-	-	32.817	-	-	35.010
Totaal	7.613.992	1.277.260	1.277.260	623.360	-	-	6.990.632

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Investing	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balans waarde 31 december 2025
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15.217.913	1.442.678	-	413.693	370.000	-	16.616.898
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	-2	2.378	-	-	-	-	2.376
Totaal	15.217.910	1.445.057	-	413.693	370.000	-	16.619.274

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Investering	Desin- vestering	Afschrijvingen	Aflossing	Voorziening	Balans waarde 31 december 2025
Deelneming BNG	68.835	-	-	-	-	-	68.835
Deelneming Waterbedrijf (Waprog)	3.176	-	-	-	-	-	3.176
Deelneming Enexis Holding N.V.	1.452.272	-	-	-1	-	-	1.452.271
Deelneming GRID NV	202.760	-	-	-	-	-	202.760
Deelneming EGD N.V.	29.496	-	-	-	-	-	29.496
Deelneming WAPROG N.V.	1.361	-	-	-	-	-	1.361
Deelneming Claim Staat Vennootschap B.V.	29	-	-	-	-	-	29
Deelneming NV Fryslân Milieu	30.936	-	-	-	-	-	30.936
Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	1	-	-	-1	-	-	-
Deelneming Vordering op Enexis B.V.	5	-	-	-5	-	-	-
Deelneming Verkoop Vennootschap B.V.	-	-	-	-	-	-	-
Deelneming Cross Border Lease Vennootschap B.V.	5	-	-	-5	-	-	-
Correctie op beginbalans i.v.m. foutief saldo (fout module in 2024)	-	-	-	-79	-	-	-79
Subtotaal kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.788.873	-	-	-91	-	-	1.788.785
Acantus	1.416.785	-	-	-	-	-	1.416.785
Subtotaal leningen aan woningbouwcorporaties	1.416.785	-	-	-	-	-	1.416.785
Escrow lening verkoop aandelen Attero	19.240	-	-	-	-	-	19.240
Verkoop vennootschap B.V.	163.337	-	-	-	-	-	163.337
Hybride geldlening Enexis tranche B	743.716	-	-	-	-	-	743.716
AF: voorziening leningen deelnemingen	-179.373	-	-	-	-	-	-179.373
Subtotaal leningen aan deelnemingen	746.920	-	-	-	-	-	746.920
Sport algemeen	310.495	-	-	-	-16.611	-	293.884
St. Vesting Bourtange (Terra Mora)	36.066	-	-	-	-1.789	-	34.277
Stichting Welzijn Westerwolde	311.886	-	-	-	-24.913	-	286.973
RSG ter Apel	461.919	-	-	-	-32.128	-	429.792
Stimuleringsleningen part. Woningverbetering	1.537.544	312.592	-	-	-206.463	-	1.643.672
Startersleningen (via SVN)	841.831	240.382	-	-	-89.158	-	993.054
Blijverslening (via SVN)	4.628	-	-	-	-2.902	-	1.726
Verzilverlening (via SVN)	300.906	97.583	-	-	-19.381	-	379.108
CV Kloosterwiekers	17.891	-	-	-	-1.553	-	16.338
CV Bultruters	749	-	-	-	-481	-	268
Fiets prive project	308	-	-	-	-308	-	-0
Hypothecaire geldlening sportschool de Wenakker	85.800	-	-	-	-7.228	-	78.572
Lening Boei	300.000	-	-	-	-	-	300.000
Verstrekte bedrijfskredieten TOZO	38.505	-	-	-	-15.359	-	23.146
AF: voorziening overige langlopende leningen	-300.000	-	-	-	-	-	-300.000
Verstrekte geldlening Lethe Stroomt	-	30.000	-	-	-	-	30.000
Subtotaal overige langlopende leningen	3.948.528	680.557	-	-	-418.275	-	4.210.810
Waarborgsommen (onderwijs)	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal overige langlopende leningen	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	7.901.106	680.557	-	-91	-418.275	-	8.163.300

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorraden gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Investing	Desin- vestering	Opbreng- sten	Winst-uitname	Voorziening verlies-latende complexen	Balans waarde 31 december 2025
Grondexploitatie Blijham	118.147	2.482	-	-	-	-	120.629
Grondexploitatie Sellingen	62.353	3.661	-	-	-	-	66.014
Grondexploitatie Zuid-Groningen	-118.852	235.379	-	-124.488	-	-	-7.961
Grondexploitatie Boermarke	305.602	861.854	-	-300.000	-	-	867.456
Grondexploitatie kleine gem. woningbouwlocaties	-	73.388	-	-	-	-	73.388
Subtotaal	367.250	1.176.764	-	-424.488	-	-	1.119.526
AF: voorziening grondexploitaties	-633.000					545.000	-88.000
Totaal	-265.750	1.176.764	-	-424.488	-	545.000	1.031.526

Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Balans waarde 31 december 2025	Voorziening voor onin- baarheid	Balans waarde 31 december 2025
Vordering OB / BCF	6.355.731	6.691.459	-	6.691.459
Overige vorderingen op openbare lichamen	2.098.021	-	-	-
Subtotaal vorderingen op openbare lichamen	8.453.752	6.691.459	-	6.691.459
Vorderingen schatkistbankieren	18.588.032	26.048.249		26.048.249
Subtotaal rekening-courant verhouding met het Rijk	18.588.032	26.048.249	-	26.048.249
Rekening courant SVN leningen	607.047	1.393.932		1.393.932
Stichting Vesting Bourtange	20.000	20.000		20.000
Subtotaal rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	627.047	1.413.932	-	1.413.932
Kasgeldleningen/spaartegoeden	-	-		-
Subtotaal kasgeldleningen/spaartegoeden	-	-	-	-
Vorderingen debiteuren	1.682.098	2.592.603	-154.684	2.437.920
Vorderingen gemeentelijke belastingen	1.088.573	1.403.647	-429.744	973.903
Vorderingen debiteuren sociale zaken	1.405.485	1.432.786	-731.794	700.992
Vorderingen personeel inzake fiscale regelingen	8.322	8.805	-	8.805
Subtotaal overige vorderingen	4.184.478	5.437.841	-1.316.221	4.121.620
Totaal	31.853.309	39.591.481	-1.316.221	38.275.260

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de liquide middelen gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Balans waarde 31 december 2025
Kas algemeen, publiekszaken en scholen	20.158	19.045
Kadobonnen	-	1.285
Totaal kassen	20.158	20.330
Rabobank	6.096	23.108
BNG	552.037	552.804
Kadobonnen	1.975	-
Totaal banken	560.108	575.912
Kruisposten	-	-
Totaal kruisposten	-	-
Totaal	580.266	596.242

Overlopende activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de overlopende activa gedurende het verslagjaar.

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Balans waarde 31 december 2025	Voorziening voor onin- baarheid	Balans waarde 31 december 2025
NTO bijdrage woonplaatsbeginsel 2025	-	2.488.030	-	2.488.030
NTO vergoeding winkelsurveillance	82.653	82.653	-	82.653
NTO SPUK AZC jw	720.796	720.796	-	720.796
NTO Preventiebudget beveiliging	172.500	80.808	-	80.808
NTO bekostiging - lagere 1e jaars nieuwkomers	437.808	614.916	-	614.916
NTO Aanvullende bijdrage woonplaatsbeginsel 2025	-	35.024	-	35.024
Subtotaal nog te ontvangen bijdragen van het Rijk - Specifiek doel	1.413.757	4.022.228	-	4.022.228
NTO SPUK A.16 + M.16 Vergoeding opvang Oekrainers	76.152	3.854.765	-	3.854.765
NTO M.30 Spreidingswet	-	28.000	-	28.000
NTO J.4.B Masterplan Ter Apel	-	28.000	-	28.000
NTO bijdrage Rijk - Nij Begun	1.024.061	-	-	-
NTO Sisa B2- Kinderopvangtoeslag	14.693	-	-	-
NTO Preventiebudget camera's	250.000	-	-	-
NTO vergoeding opvang Oekraïne	389.981	-	-	-
NTO Aanvullende bekostiging ministerie van JenV OO	337.613	-	-	-
NTO bijdrage RMC - Doorstroompunt 202	77.690	-	-	-
NTO MI bijdrage 2024 OOW	119.460	-	-	-
NTO Beschermd wonen voorlopig resultaat 2024	551.956	-	-	-
NTO afrekening Wedeka 2024	540.097	-	-	-
NTO bijdrage proeftuinen toekomstscenario	99.333	-	-	-
NTO J.17 Realisatie Stimulans	-	476.000	-	476.000
Subtotaal voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.481.037	4.386.765	-	4.386.765
Totaal voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.894.794	8.408.993	-	8.408.993
NTO bijdrage gemeente WW inzet MRT 2025	-	60.780	-	60.780
NTO voorl. afrekening SVG PGBs 2025	-	38.483	-	38.483
NTO Beschermd wonen voorlopig resultaat 2025	-	173.344	-	173.344
NTO MI bijdrage 2025 OOW	-	123.044	-	123.044
NTO Afeer jaarafrekening 2025	-	255.395	-	255.395
NTO Afrekening Jeugdzorg RiGG 2025	-	296.018	-	296.018
NTO Afrekening Beschermd wonen 2025	-	20.445	-	20.445
Subtotaal nog te ontvangen bedragen Overige overheid	-	967.509	-	967.509
Toeristen- en forensenbelasting	429.190	454.060	-	454.060
Opbrengst ledigingen 2e halfjaar	247.710	247.517	-	247.517
Overige nto leges omgevingsvergunningen	335.558	844.438	-	844.438
Overige te ontvangen bedragen	57.928	-	-	-
NTO Sociale Inclusie 2025 WIZ	-	37.200	-	37.200
NTO Vergoeding UWV frictiebudget	-	33.335	-	33.335
NTO factuur RSG Ter Apel Sporthal-Sportvelden	-	30.639	-	30.639
NTO bedrag publieksbalie PIN	-	1.313	-	1.313
NTO Debiteuren GWS (ontvangsten)	-	11.644	-	11.644
NTO Leefgeld Oekraïense vluchtelingen	-	83.095	-	83.095
NTO Kasverchillen	-	140	-	140
NTO Pin Zwembad Barlage	-	15	-	15
NTO Buckaroo Barlage	-	411	-	411
Subtotaal Overige nog te ontvangen bedragen	1.070.386	1.743.807	-	1.743.807
Totaal	5.965.180	11.120.309	-	11.120.309

Overlopende activa – verloopoverzicht specifieke uitkering

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Nog te ontvangen bedragen	Ontvangen bedragen	Voorziening voor oninbaarheid	Balans waarde 31 december 2025
NTO bijdrage woonplaatsbeginsel 2025	-	2.488.030	-	-	2.488.030
NTO vergoeding winkelsurveillance	82.653	-	-	-	82.653
NTO SPUK AZC jw	720.796	-	-	-	720.796
NTO Preventiebudget beveiliging	172.500	80.808	-172.500	-	80.808
NTO bekostiging - lagere 1e jaars nieuwkomers	437.808	614.916	-437.808	-	614.916
NTO Aanvullende bijdrage woonplaatsbeginsel 2025	-	35.024	-	-	35.024
Subtotaal nog te ontvangen bijdragen van het Rijk - Specifiek doel	1.413.757	3.218.778	-610.308	-	4.022.227
NTO SPUK A.16 + M.16 Vergoeding opvang Oekrainers	76.152	3.854.765	-76.152	-	3.854.765
NTO M.30 Spreidingswet	-	28.000	-	-	28.000
NTO J.4.B Masterplan Ter Apel	-	28.000	-	-	28.000
NTO bijdrage Rijk - Nij Begun	1.024.061	-	-1.024.061	-	-
NTO Sisa B2- Kinderopvangtoeslag	14.693	-	-14.693	-	-
NTO Preventiebudget camera's	250.000	-	-250.000	-	-
NTO vergoeding opvang Oekraïne	389.981	-	-389.981	-	-
NTO Aanvullende bekostiging ministerie van JenV OO	337.613	-	-337.613	-	-
NTO bijdrage RMC - Doorstroompunt 202	77.690	-	-77.690	-	-
NTO MI bijdrage 2024 OOW	119.460	-	-119.460	-	-
NTO Beschermd wonen voorlopig resultaat 2024	551.956	-	-551.956	-	-
NTO afrekening Wedeka 2024	540.097	-	-540.097	-	-
NTO bijdrage proeftuinen toekomstscenario	99.333	-	-99.333	-	-
NTO J.17 Realisatie Stimulans	-	476.000	-	-	476.000
Subtotaal voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.481.036			-	4.386.765
Totaal voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.894.793			-	8.408.992

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Categorie	Balans waarde 31 december 2024	Toevoeging	Onttrekking	Onttrekking ter dekking van afschrijvingen	Bestemming resultaat vorig begrotingsjaar	Gerealiseerde resultaat begrotingsjaar	Balans waarde 31 december 2025
Algemene reserves	19.241.401	-	-3.307.133	-	-	-	15.934.268
Bestemmingsreserves	39.412.331	13.750.902	-6.451.683	-453.024	2.620.565	-	48.879.091
Toevoeging aan exploitatie	-	-	-	-	504.800	-	-
Toevoeging aan voorziening	-	-	-	-	230.000	-	-
Gerealiseerde resultaat	3.354.365	-	-	-	-3.355.365	13.302.384	13.301.384
Totaal	62.008.097	13.750.902	-9.758.816	-453.024	-	13.302.384	78.114.743

Algemene reserves

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Toevoeging	Onttrekking	Onttrekking ter dekking van afschrijvingen	Bestemming resultaat vorig begrotingsjaar	Balans waarde 31 december 2025
1. Algemene reserve	19.241.401	-	-3.307.133	-	-	15.934.269
Totaal	19.241.401	-	-3.307.133	-	-	15.934.269

De aard en de reden van de algemene reserves zijn:

Omschrijving	Aard algemene reserves	Reden algemene reserves
1. Algemene reserve	Bufferfunctie	Buffer voor onverwachte tegenvallers. Wordt aangemerkt als weerstandsvermogen

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Toevoeging	Onttrekking	Onttrekking ter dekking van afschrijvingen	Bestemming resultaat vorig begrotingsjaar	Balans waarde 31 december 2025
B.R. Automatisering/informatisering	638.601	110.000	-110.000	-	-	638.601
B.R. Fiscaal	298.610	-	-	-	-	298.610
B.R. Grondzaken	1.200.000	899.355	-	-	1.000.000	3.099.355
B.R. COA gelden	100.000	-	-15.000	-	-	85.000
B.R. Beheer openbare ruimte	3.464.589	2.630.000	-450.000	-	-	5.644.589
B.R. Aangegane verplichtingen	3.099.130	3.551.522	-3.099.130	-	-	3.551.522
B.R. Uitvoeringskosten duurzaamheid	1.126.905	-	-	-	-	1.126.905
B.R. Leerlingafhankelijk OOW	230.433	-	-	-	-	230.433
B.R. Personeel OOW	2.241.875	1.041.102	-	-	-	3.282.977
B.R. Gebouwafhankelijk OOW	30.194	-	-	-	-	30.194
B.R. OHBA	-	-	-	-	-	-
B.R. Sandjers park	-	-	-	-	-	-
B.R. Omgevingswet	1.007.307	-	-96.500	-	-	910.807
B.R. Onderwijshuisvesting	5.478.603	362.000	-600.000	-	-	5.240.603
B.R. Woonvisie	1.662.975	-	-50.000	-	-	1.612.975
B.R. Groot onderhoud gebouwen	-	1.114.000	-	-	-	1.114.000
B.R. Gebundelde uitkering	615.884	-	-	-	-	615.884
B.R. NPO Onderwijs	496.553	-	-496.553	-	-	0
B.R. Duurzaamheidsfonds Westerwolde	118.416	404.500	-155.000	-	-	367.916
B.R. Duurzaamheidsfonds Harpel 1	131.889	-	-39.000	-	-	92.889
B.R. Duurzaamheidsfonds Sellingerbeetse	285.212	-	-210.500	-	-	74.712
B.R. Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	2.399.505	0	-457.000	-	485.565	2.428.070
B.R. Regiodeal	2.240.000	-	-	-	-	2.240.000
B.R. Masterplan Ter Apel	1.500.000	-	-423.000	-	1.000.000	2.077.000
B.R. Opvang Oekrainers	-	-	-	-	135.000	135.000
B.R. Aanschaf Meubilair	-	310.000	-	-	-	310.000
B.R. Aankoop strategisch pand	-	-	-	-	-	-
B.R. Ouderbijdrage (privaat OOW)	-	21.423	-	-	-	21.423
Subtotaal bestemmingsreserves	28.366.682	10.443.902	-6.201.683	-	2.620.565	35.229.466

Gebonden bestemmingsreserves

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Toevoeging	Onttrekking	Onttrekking ter dekking van afschrijvin-gen	Bestemming resultaat vorig begrotings- jaar	Balans waarde 31 december 2025
Geb. B.R. Hoefijzer	16.191	-	-	-	-	16.191
Geb. B.R. Voet/fietspad Emslandermeer	248.964	-	-	-6.552	-	242.412
Geb. B.R. Verduurzamen openbare verlichting	433.879	-	-	-12.051	-	421.828
Geb. B.R. Verbeterplan Wollingboerweg	7.530	-	-	-886	-	6.644
Geb. B.R. Marktgebouw Ter Apel	31.751	-	-	-1.134	-	30.617
Geb. B.R. Koppeling Runde - Ruiten Aa	34.915	-	-	-1.322	-	33.593
Geb. B.R. Woonplan, restant maatregelen	42.297	-	-	-1.143	-	41.154
Geb. B.R. Woonplan seniorenwoningen Sellingen	25.306	-	-	-938	-	24.368
Geb. B.R. Hypothecaire geldlening St. Manege TA	19.914	-	-	-	-	19.914
Geb. B.R. Hypothecaire geldlening de Woudruiters	1.219	-	-	-	-	1.219
Geb. B.R. Renovatie sporthal TA	47.955	-	-	-7.992	-	39.963
Geb. B.R. Uitbreiding toestelbergingen	55.108	-	-	-4.593	-	50.515
Geb. B.R. Zwembad Moekesgat aanpassing entree	1.311	-	-	-327	-	984
Geb. B.R. Afdekken diepe bad Moekesgat	28.764	-	-	-4.793	-	23.971
Geb. B.R. Zwembad Moekesgat verduurzaming	30.454	-	-	-4.350	-	26.104
Geb. B.R. Kunstgrasveld Ter Apel	152.659	-	-	-16.185	-	136.474
Geb. B.R. Oude stelmakerij Sellingen	101.500	-	-	-101.500	-	-
Geb. B.R. Verbouwing infocentrum Bourtange	22.359	-	-	-2.485	-	19.874
Geb. B.R. Dagrecr. Terr. Sellingerbeetse	12.919	-	-	-646	-	12.273
Geb. B.R. Markt TA tourist info/openbaar toilet	132.748	-	-	-4.741	-	128.007
Geb. B.R. aanschaf vergadersystemen	0	-	-	-	-	0
Geb. B.R. Stimulering jeugd, skatevoorziening TA	14.959	-	-	-1.870	-	13.089
Geb. B.R. Kindercentrum Bourtange	23.616	-	-	-4.727	-	18.889
Geb. B.R. Werk/vergaderruimtes gemeentehuis	63.235	-	-	-5.253	-	57.982
Geb. B.R. Optimalisering werkklimaat + fietsenstalling	197.657	-	-	-7.000	-	190.657
Geb. B.R. Zuiderstraat/Noorderstraat	121.564	-	-	-	-	121.564
Geb. B.R. Kantoormeubilair	3.090	-	-	-1.545	-	1.545
Geb. B.R. OV Bellingwolde Noord	13.324	-	-	-2.150	-	11.175
Geb. B.R. OV fietsroutes	45.367	-	-	-3.357	-	42.010
Geb. B.R. Herinrichting centrum Blijham	47.059	-	-	-4.824	-	42.235
Geb. B.R. Brug vesting Bourtange, Vriesseweg	126.426	-	-	-7.858	-	118.569
Geb. B.R. Brug vesting Bourtange, Friessche Poort	207.646	-	-	-20.785	-	186.862
Geb. B.R. Bosbrug, Ter Apel	49.295	-	-	-2.250	-	47.045
Geb. B.R. Brug Klein Ulsda, renovatie	162.969	-	-	-7.533	-	155.436
Geb. B.R. Oeverbeschoeiing Westerwolde- Zuid	1.341.250	-	-	-36.250	-	1.305.000
Geb. B.R. Verwerven originele barak Kamp de Beetse	30.000	-	-	-1.997	-	28.003
Geb. B.R. Brug vesting Bourt. Vriesseweg (brug 3)	123.964	-	-	-8.679	-	115.285
Geb. B.R. Brug vesting Bourtange Munstersche poort	237.218	-	-	-21.391	-	215.827
Geb. B.R. Brug Bourtangersluis	26.000	-	-	-	-	26.000
Geb. B.R. Westerstraatbrug Ter Apel	59.162	-	-	-20.422	-	38.740
Geb. B.R. Oeverbeschoeiing Barnflair Oost/West	747.242	-	-	-20.250	-	726.992
Geb. B.R. Brug 6e verlaat Zandberg	94.072	-	-	-2.176	-	91.896
Geb. B.R. RSG inrichting openbare ruimte	283.024	-	-	-6.640	-	276.384
Geb. B.R. Aanschaf werkvloten	19.676	-	-	-866	-	18.810
Geb. B.R. 5 jarenplan beschoeiingen	2.552.000	-	-	-	-	2.552.000
Geb. B.R. Renovatie fietsbrug Barnflair	65.184	-	-	-3.104	-	62.080
Geb. B.R. Renovatie de Meet	115.154	-	-	-	-	115.154
Geb. B.R. Renovatie stalen brugdeel fietsbrug 096	18.496	-	-	-843	-	17.653
Geb. B.R. Betonpalen onderbouw fietsbrug 097	16.406	-	-	-748	-	15.659
Geb. B.R. Renovatie stalen brugdeel fietsbrug 097	24.319	-	-	-1.109	-	23.211
Geb. B.R. Fiets-voetpad Septsebrugweg	6.659	-	-	-	-	6.659
Geb. B.R. Brug Buiskoolweg Hebrecht	59.386	-	-	-	-	59.386
Geb. B.R. Vervangen beregeningspompen	5.024	-	-	-	-	5.024
Geb. B.R. Renovatie twee tennisbanen	12.706	-	-	-	-	12.706
Geb. B.R. Verduurz. Openbare verlichting Blijham 2021	42.436	-	-	-1.771	-	40.665
Geb. B.R. Aanschaf CVG Emslandermeer	200.000	-	-	-	-	200.000
Geb. B.R. Aanbrengen grasstenen	167.670	-	-	-29.261	-	138.409
Geb. B.R. renovatie park TA	300.000	-	-	-	-	300.000
Geb. B.R. fietspad Munnekemoer Oost	129.800	-	-	-	-	129.800
Geb. B.R. fietspaden Wedderveer Blijham Wedde	455.000	-	-	-	-	455.000
Geb. B.R. verz.bestemmingsplan woningbouwlocaties	250.000	-	-250.000	-	-	-
Geb. B.R. v.k. woningbouw vm. Schoolplein Sellingen	25.000	-	-	-	-	25.000
Geb. B.R. Herinrichting Molenplein	267.848	-	-	-	-	267.848
Geb. B.R. tijdelijke noodunits de Verrekijker	550.000	-	-	-56.728	-	493.272
Geb. B.R. dr. Mansholtplein	100.000	-	-	-	-	100.000
Geb. B.R. beb. komtraverse Jipsingboertangeweg	197.000	-	-	-	-	197.000
Geb. B.R. aanschaf meubilair gemeentehuis	-	-	-	-	-	-
Geb. B.R. verbouwing bibliotheek Ter Apel	-	495.000	-	-	-	495.000
Geb. B.R. Verduurzaming Barlage	-	2.157.000	-	-	-	2.157.000
Geb. B.R. Renovatie verhuurbare ruimten Barlage	-	-	-	-	-	-
Geb. B.R. Renovatie zwembad en algemene ruimte Barlage	-	-	-	-	-	-
Geb. B.R. Voetpad Wilmerskamp Vlagtwedde	-	55.000	-	-	-	55.000

Geb. B.R. Voorbereidingskrediet kindcentrum TA	-	600.000	-	-	-	600.000
Geb. B.R. MFA bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-
Subtotaal gebonden (bestemmings-)reserves	11.045.648	3.307.000	-250.000	-453.024	-	13.649.624
Totaal bestemmingsreserves	39.412.331	13.750.902	-6.451.683	-453.024	2.620.565	48.879.091

De aard en reden van de bestemmingsreserves

Omschrijving	Aard bestemmingsreserves	Reden bestemmingsreserves
2. B.R. Automatisering/informatisering	Egalisatiefunctie	Reserve ter egalisatie van de kosten voor automatisering en informatisering.
3. B.R. Fiscaal	Bufferfunctie	Reserve voor onverwachte tegenvallers op fiscaal gebied. Het maximum van de reserve is bepaald op € 300.000
4. B.R. Grondzaken	Bufferfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk het dekken van onverwachte tegenvaller in relatie tot gronden.
5. B.R. COA gelden	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk inzet voor de leefbaarheid in het dorp Ter Apel.
6. B.R. Beheer openbare ruimte	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk inrichting van de openbare ruimte.
7. B.R. Aangegane verplichtingen	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek doel, namelijk administratieve overheveling van exploitatiebudgetten.
8. B.R. Uitvoeringskosten duurzaamheid	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk het ontplooiën van initiatieven voor duurzaamheid.
9. B.R. Leerlingafhankelijk OOW	Egalisatiefunctie	Reserve ter egalisatie van de leerlingafhankelijke kosten en baten O2SV.
10. B.R. Personeel OOW	Egalisatiefunctie	Reserve ter egalisatie van de personele inkomsten en uitgaven O2SV.
11. B.R. Gebouwafhankelijk OOW	Egalisatiefunctie	Reserve ter egalisatie van de gebouwafhankelijke lasten en baten O2SV.
12. B.R. OHBA	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk voor de inrichting van de asielzoekersschool.
13. B.R. Sandjers park	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk instandhouding van het Sandjers park uit een legaat.
14. B.R. Omgevingswet (VW)	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk implementatie van de omgevingswet. Het maximum van de reserve is bepaald op € 1.000.000
15. B.R. Onderwijshuisvesting	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk onderwijshuisvesting.
16. B.R. Woonvisie	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk uitvoering van de woonvisie.
17. B.R. Groot onderhoud gebouwen	Dekkingsfunctie	Reserve ter dekking van onderhoud gemeentelijke gebouwen
18. B.R. Gebundelde uitkering	Bufferfunctie	Reserve ter dekking van tegenvallers binnen het domein BUIG.
19. B.R. NPO Onderwijs	Dekkingsfunctie	Reserve ter dekking van de NPO bekostiging
20. B.R. Duurzaamheidsfonds Westerwolde	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk het ontplooiën van initiatieven voor duurzaamheid.
21. B.R. Duurzaamheidsfonds Harpel 1	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk het ontplooiën van initiatieven voor duurzaamheid.
22. B.R. Duurzaamheidsfonds Sellingerbeetse	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk het ontplooiën van initiatieven voor duurzaamheid.

23. B.R. Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen.
24. B.R. Regiodeal	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk uitvoering van de Regiodeal.
25. B.R. Masterplan Ter Apel	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk uitvoering van het Masterplan Ter Apel.
26. B.R. Opvang Oekraïners	Dekkingsfunctie	Reserve ter dekking van tegenvallers binnen het domein BUIG.
27. B.R. Aanschaf Meubilair	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk aanschaf van meubilair
28. B.R. Aankoop strategisch pand	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk aankoop strategisch pand
29. B.R. Ouderbijdrage (privaat OOW)	Bestedingsfunctie	Reserve met een specifiek beleidsdoel, namelijk ouderbijdrage OOW
30-91. Gebonden reserves	Dekkingsfunctie	Reserves ter dekking van afschrijvingslasten van meerjarige investeringen.

Voorzieningen

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Bestemming resultaat vorig begrotings-jaar	Balans waarde 31 december 2025
Voorziening pensioenen wethouders	3.305.943	886.678	-230.689	-28.892		3.933.040
Voorziening groot onderhoud gebouwen vesting Bourtange	-	-	-	-		-
Voorziening groot onderhoud bruggen	222.175	277.537	-421.982	-		77.730
Voorziening vervanging riolering	1.393.635	918.434	-	-1.262.220		1.049.849
Voorziening egalisatie rioleringen	744.795	396.821	-	-395.118		746.497
Voorziening groot onderhoud Willem Lodewijk	49.015	5.140	-	-		54.154
Voorziening groot onderhoud Interschool	84.247	18.539	-	-		102.786
Voorziening groot onderhoud Plaggenborg	225.202	19.576	-1.117	-		243.661
Voorziening groot onderhoud de Vlinder	439.211	34.060	-3.025	-20.229		450.017
Voorziening groot onderhoud de Klimop	21.037	-	2.107	-		23.144
Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	1	258.656	-	-		258.656
Voorziening dubieuze debiteuren *	1.613.182	-283.206	-	-13.755		1.316.221
Voorziening voorraden *	633.000	-	-	-545.000		88.000
Voorziening financiële vaste activa *	479.370	-	-	-		479.370
Voorziening materiele vaste activa *	215.501	-	-	-		215.501
Voorziening afvalstoffenheffing	269.229	15.282	-	-		284.511
Voorziening achterstallig onderhoud	123.854	61.927	-	-185.781		-
Voorziening verlofsparen	148.848	25.857	-	-		174.705
Voorziening achterstallig onderhoud wegen	3.000.000	-	-4.320	-2.995.680		-
Voorziening achterstallig openbaar groen	1.600.000	-	-114.261	-1.485.739		-
Voorziening Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU)	70.400	211.452	-	-34.095		247.756
Voorziening bovenwettelijk verlof	-	214.635	-	-	-	214.635
Voorziening Bruggen Ruiten Aa Kanaal	-	-	-126.270	-	230.000	103.730
Totaal voorzieningen	14.638.645	3.061.387	-899.556	-6.966.509	230.000	10.063.963
* Voorzieningen t.l.v. activa	-2.941.053	-283.206	-	-558.755	-	-2.099.092
Totaal voorzieningen Balans	11.697.592	2.778.181	-899.556	-7.525.264	230.000	7.964.872

De aard en reden van de voorzieningen

Omschrijving	Aard voorziening	Reden voorziening
1. Voorziening pensioenen wethouders	Toekomstige verplichtingen	Voor de dekking van toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders. Tevens voor de bekostiging van de inkoop van pensioenrechten als gevolg van het toepassen van de wet APPA
2. Voorziening groot onderhoud gebouwen vesting Bourtange	Egalisatie van lasten	Gelijkmatige verdelen van de lasten voorvloeiende uit het onderhoud van de gebouwen vesting Bourtange en de uitvoering van het beheerplan gebouwen
3. Voorziening groot onderhoud bruggen	Egalisatie van lasten	Gelijkmatige verdelen van de lasten voorvloeiende uit het onderhoud van de bruggen en de uitvoering van het beheerplan gebouwen
4. Voorziening vervanging riolering	Toekomstige verplichtingen	Voor de dekking van vervangingsinvesteringen in rioleringen

5. Voorziening egalisatie rioleringen	Egalisatie van lasten	Gelijkmatige verdeling van de lasten voor cyclische reiniging en inspectie van rioleringen
6. Voorziening groot onderhoud scholen (openbaar basisonderwijs)	Toekomstige verplichtingen	Doel van de voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten voor de uitvoering van het groot onderhoud zoals opgenomen in het meerjaren-onderhoudsplan
7. Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige collegeleden	Toekomstige verplichtingen	Voor de dekking van toekomstige wachtgeldverplichtingen
8. Voorziening dubieuze debiteuren	Dekking van risico's	Mogelijke verliezen (niet incasseerbare vorderingen handelsdebiteuren)
9. Voorziening voorraden	Dekking van risico's	Dekking van mogelijke verliezen (te hoge boekwaarde i.r.t. verwachte opbrengst)
10. Voorziening financiële vaste activa	Dekking van risico's	De gemeenten en provincies bezitten 100% van de aandelen in CBL vennootschap BV, Bruglening vennootschap, Claim staat vennootschap BV en Extra zekerheid vennootschap BV. Deze dienen als zekerheid voor mogelijke claims voortvloeiende uit de transactie- of rechtshandelingen van de verkoop van Essent aandelen. Bij de verkoop van de aandelen Attero in 2014 is een deel van de verkoopopbrengsten achtergehouden, in verband met eventuele aanspraken van de koper op grond van garanties die door de gezamenlijke verkopers zijn afgegeven. Het aandeel van de gemeente Vlagtwedde hierin bedraagt € 16.033. Dit bedrag is op de boekwaarde in mindering gebracht. De gemeente heeft een lening verstrekt aan "Verkoop Vennootschap B.V." (afsplitsing van een deel van de verkoopopbrengst). Deze dient als zekerheid voor mogelijke claims voortvloeiende uit de transactie- of rechtshandelingen van de verkoop. Omdat op dit moment geen inschatting gemaakt kan worden of deze vermogens aangewend zullen moeten worden ter dekking van claims, wordt deze lening 100% voorzien. Het resterende saldo bedraagt € 136.476. De voorziening is in mindering gebracht op de boekwaarde, waardoor de balanswaarde nihil is
11. Voorziening materiële vaste activa	Dekking van risico's	Dekking van mogelijke verliezen (te hoge boekwaarde i.r.t. verwachte opbrengst)
12. Voorziening afvalstoffenheffing	Egalisatie van lasten	Opvang van schommelingen in het afvaltarief
13. Voorziening achterstallig onderhoud	Dekking van risico's	Dekking van mogelijke verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten
14. Voorziening verlofsparen	Toekomstige verplichtingen	Voor de dekking van toekomstige verlof verplichtingen
15. Voorziening achterstallig onderhoud wegen	Dekking van risico's	Dekking van mogelijke verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten
16. Voorziening achterstallig onderhoud openbaar groen	Dekking van risico's	Dekking van mogelijke verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten
17. Voorziening Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU)	Toekomstige verplichtingen	Voor de dekking van toekomstige verlof verplichtingen
18. Voorziening Bovenwettelijk verlof	Toekomstige verplichtingen	Voor de dekking van toekomstige verlof verplichtingen
19. Voorziening Bruggen Ruiten AA Kanaal	Dekking van risico's	Dekking van mogelijke verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Categorie	Balans waarde 31 december 2024	Nieuwe leningen	Aflossingen	Balans waarde 31 december 2025
Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven	-	-	-	-
Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen	9.200.000		-400.000	8.800.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	9.371.526	-	-1.145.494	8.226.032
Waarborgsom huren	1.019	-	-	1.019
Waarborgsom verkiezingen	-	563	-	563
Totaal vaste schulden	18.572.545	563	-1.545.494	17.027.614

De totale rentelast voor het verslagjaar met betrekking tot de vaste schuld met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 268.451. Het gemiddelde rentepercentage bedraagt 1,4%.

Flottende passiva

Flottende schulden met een rente typische looptijd <1 jaar

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Balans waarde 31 december 2025
Overige kasgeldleningen	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
BNG	-	-
Banksaldi	-	-
Crediteuren	6.474.776	6.105.890
Schulden inzake salarissen, loonheffing, premies	531.562	411.836
Schulden GWS (WWB, WMO, inkomensvoorzieningen)	862.700	866.909
Overige schulden	92	520
Debiteuren zonder inningsopdracht	-	20.761
Debiteuren belastingen	-	117.267
Participatie betaling aan derden (Suite)	-	29.912
Overige schulden	7.869.130	7.553.094
Totaal	7.869.130	7.553.094

Overlopende passiva

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Balans waarde 31 december 2025
Crediteuren	-	1.434.753
Overschrijdingsregeling onderwijs	-	16.076
Ten onrechte ontvangen/betaald	-	5.821
Premie WW reservering reparatie uitkering	-	59.584
Rente langlopende geldleningen	121.905	-
RIGG afrekening 2024	876.282	-
Nog te betalen subsidie Peuteropvang	79.000	-
BRP straat landelijk overschot	60.848	-
Bijdrage project work for Ukrain	48.000	-
Nog te betalen Q4 stichting MEE	46.562	-
Nog te betalen kosten sloop Verrekijker	105.270	-
Overige nog te betalen bedragen	499.320	-
Subtotaal verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd	1.837.187	1.516.234

Rijksvergoeding onderwijsachterstandenbeleid (Ministerie OC&W)	1.033.325	833.379
Min. van Onderwijs en Cultuur Basisvaardigheden scholen	84.427	290.990
Gebiedsgerichte aanpak gespikkeld woningbezit GGA	200.000	200.000
Spreadingswet*	-	1.858.000
DUMAVA	1.366.331	1.834.683
Projectkosten commissie BRP straat	14.960	14.960
SPUK A.15 Maatregelen overlast asielzoekers	-	83.561
Restant TOZO	830.180	-
Ministerie van BZK, SPUK Ontzorgingsprogramma 2024	153.667	307.334
Ministerie VWS, afrekening SPUK preventie '21 - '23	8.330	-
SPUK onderwijshuisvesting Oekraïne	5.500	5.500
SPUK achterstanden BRP terug te belalen	281.349	281.349
Sisa M1 Pilot Schaderegeling	430.830	34.830
SPUK J.55 + C.55 aanpak energiearmoede	1.119.476	855.760
SPUK J.94 + C.94 lokale aanpak isolatie	4.752.233	6.406.744
Jettengelden CDOKE	607.011	1.008.222
B.2. Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	37.044
M.35 Pendelbus	-	2.186
NPO gelden t/m 2025		150.647
SISA G10 G13 restant budget	113.325	98.971
J.7. Belemerrend achterstallig onderhoud - M.29 Nij begun	-	81.520
Vooruitontvangen specifieke uitkering RRE	1.391	-
Ontvangen SPUK onderwijs statushouders	22.502	-
VWS SPUK MEOZ	267.175	-
Restant SISA A15 terug te betalen	41.515	-
Nog te besteden preventieve OGGZ 2024	55.318	-
Sisa J.32. Retour Verrekijker 2024	80.343	-
Sisa M.24. Afrekening 2024	42.047	-
Specifieke uitkering aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	6.102	-
Voorschotten rijksbijdragen met een specifiek bestedingsdoel - Rijk	11.517.337	14.385.682
Specifieke uitkering aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	-	6.102
Provincie Gro Hemelwaterafvoer riolering E.44.B. Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie	-	118.968
GRO.2.C. Aanleg kruispuntplateaus Nederveen Cappelstraat TA + 50% Aanleg voetpad Wilmerskamp	-	148.100
Masterplan Ter Apel	-	881.818
Landschapsontwikkeling Kloosterverb.		25.000
Sloop- en transitiefonds	200.000	200.000
Bijdrage bestuursakkoord	889.000	-
Lokale investeringen 23-24	95.023	95.023
Brede SPUK Gezondheid Welzijn 23/24	57.143	57.143
Weerbaarheid van OAB	18.000	18.000
Subsidie komtraverse prov. Groningen	73.000	-
Deel subsidie Masterplan TA	35.000	-
Subsidie centrumplan	3.290	3.290
Decentrale Toegang 2025 Lokale Investerings 2025	-	94.152
Maatregelen Nij Begun Sociale agenda	-	21.831
Spreadingswet AMV	-	256.000
Bijdrage PMIEK	-	25.639
Flexpool inhuur 2025 Pr.man. Woonzorgvisie	-	13.230
Herinrichting Lageweg/Hoofdweg	-	34.800
Aanleg voet-/fietspad Wollinghuizerweg	-	38.750
Landschapsbiografie	-	8.896
Voorschotten rijksbijdragen met een specifiek bestedingsdoel - overige Nederlandse overheidslichamen	1.370.456	2.046.742
Subtotaal voorschotbedragen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel	12.887.793	16.432.424

Saldo BRP straat landelijk	-	60.848
Leefkrachtbudget 2025	-	10.000
Vergoeding kabeltrace	-	37.500
Schakelarrangement	-	23.625
Flexpool 2025	-	44.910
Bijdrage stichting kunst en cultuur - De Klimop	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - W. Lodewijck	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - Interschool	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - Op d'Esch	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - Plaggenborg	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - De Vlinder	-	2.500
Gebiedsfonds Westerwolde	31.503	-
SPUK IZA	130.075	150.075
Onwikkelcentrum Vlagtwedde	79.565	79.565
Vooruitontvangen bedrag nieuwkomersonderwijs	130.500	-
Vooruitontvangen bedrag tijd voor de toekomst	44.282	59.967
Vooruitontvangen bedrag project Kansrijke Start	31.357	-
Vooruitontvangen kosten Asiel	-	-
Overige vooruitontvangen bedragen	42.399	-
Betaalde uitkeringen WWB	-	67.291
Kasverschillen	-	-
Netto salarissen	-	3.668
Borgsommen toegangspassen	-	2.870
Subtotaal Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	489.681	547.319
Totaal	15.214.661	18.495.977

* De eerste cyclus van de spreidingswet liep van februari 2024 tot februari 2026. In 2025 hebben wij voor spreidingswet een bedrag ontvangen van € 3.716.000 voor de periode 2025 en 2026. Het Rijk heeft verder geen voorwaarden gesteld waarvoor of wanneer het bedrag door de gemeente besteed moet worden. De gemeente Westerwolde heeft volgens de begrotingscyclus ervoor gekozen om € 1.858.000 in te zetten voor zowel het jaar 2025 en 2026. Hierdoor is € 1.858.000 als overlopende post op de balans opgenomen ter besteding voor het jaar 2026.

Verloopoverzicht van uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

Omschrijving	Balans waarde 31 december 2024	Ontvangen bedragen	Uitgaven	Balans waarde 31 december 2025
Rijksvergoeding onderwijsachterstandenbeleid (Ministerie OC&W)	1.033.325	80.701	-280.647	833.379
Min. van Onderwijs en Cultuur Basisvaardigheden scholen	84.427	366.033	-159.470	290.990
Gebiedsgerichte aanpak gespikkeld woningbezit GGA	200.000	-	-	200.000
Spreadingswet*	-	1.858.000	-	1.858.000
DUMAVA	1.366.331	468.352	-	1.834.683
Projectkosten commissie BRP straat	14.960	-	-	14.960
SPUK A.15 Maatregelen overlast asielzoekers	-	241.515	-157.953	83.561
Restant TOZO	830.180	-	-830.180	-
Ministerie van BZK, SPUK Ontzorgingsprogramma 2024	153.667	153.667	-	307.334
Ministerie VWS, afrekening SPUK preventie '21 - '23	8.330	-	-8.330	-
SPUK onderwijshuisvesting Oekraïne	5.500	-	-	5.500
SPUK achterstanden BRP terug te betalen	281.349	-	-	281.349
Sisa M1 Pilot Schadereregeling	430.830	-	-396.000	34.830
SPUK J.55 + C.55 aanpak energiearmoede	1.058.476	-	-202.715	855.760
SPUK J.94 + C.94 lokale aanpak isolatie	4.813.233	2.086.476	-492.965	6.406.744
Jettengelden CDOKE	607.011	1.012.031	-610.820	1.008.222
B.2. Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	37.044	-	37.044
M.35 Pendelbus	-	775.323	-773.137	2.186
NPO gelden t/m 2025	-	282.506	-131.859	150.647
SISA G10 G13 restant budget	113.325	531.011	-545.365	98.971
J.7. Belemmerend achterstallig onderhoud	-	126.984	-45.464	81.520
Vooruitontvangen specifieke uitkering RRE	1.391	-	-1.391	-
Ontvangen SPUK onderwijs statushouders	22.502	-	-22.502	-
VWS SPUK MEOZ	267.175	-	-267.175	-
Restant SISA A15 terug te betalen	41.515	-	-41.515	-
Nog te besteden preventieve OGGZ 2024	55.318	-	-55.318	-
Sisa J.32. Retour Verreijkijker 2024	80.343	-	-80.343	-
Sisa M.24. Afrekening 2024	42.047	-	-42.047	-
Specifieke uitkering aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	6.102	-	-6.102	-
Voorschotten rijksbijdragen met een specifiek bestedingsdoel - Rijk	11.517.337	8.019.644	-5.151.299	14.385.682

Specifieke uitkering aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	-	6.102	-	6.102
Provincie Gro Hemelwaterafvoer riolering	-	134.008	-15.040,00	118.968
GRO.2.C. Aanleg kruispuntplateaus Nederveen Cappelstraat TA + 50% Aanleg voetpad Wilmerskamp	-	148.100	-	148.100
Masterplan Ter Apel J.4.B	-	881.818	-	881.818
Landschapsonwikkeling Kloosterverb.	-	25.000	-	25.000
Sloop- en transitiefonds	200.000	-	-	200.000
Bijdrage bestuursakkoord	889.000	-	-889.000	-
Lokale investeringen 23-24	95.023	-	-	95.023
Brede SPUK Gezondheid Welzijn 23/24	57.143	-	-	57.143
Weerbaarheid van OAB	18.000	-	-	18.000
Subsidie komtraverse prov. Groningen	73.000	-	-73.000	-
Deel subsidie Masterplan TA GRO.8.C	35.000	-	-35.000	-
Subsidie centrumplan GRO.8.C	3.290	-	-	3.290
Decentrale Toegang 2025 Lokale Investeringen 2025	-	170.352	-76.200	94.152
Maatregelen Nij Begun Sociale agenda	-	21.831	-	21.831
Spreidingswet AMV	-	256.000	-	256.000
Bijdrage PMIEK	-	25.639	-	25.639
Flexpool inhuur 2025 Pr.man. Woonzorgvisie	-	13.230	-	13.230
Herinrichting Lageweg/Hoofdweg	-	34.800	-	34.800
Aanleg voet-/fietspad Wollinghuizerweg	-	38.750	-	38.750
Landschapsbiografie	-	8.896	-	8.896
Voorschotten rijksbijdragen met een specifiek bestedingsdoel - overige Nederlandse overheidslichamen	1.370.456	1.764.525	-1.088.240	2.046.741
Subtotaal voorschotbedragen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel	12.887.793	10.301.722	-6.757.092	16.432.423
Saldo BRP straat landelijk	-	60.848	-	60.848
Leefkrachtbudget 2025	-	10.000	-	10.000
Vergoeding kabeltracé	-	37.500	-	37.500
Schakelarrangement	-	23.625	-	23.625
Flexpool 2025	-	44.910	-	44.910
Bijdrage stichting kunst en cultuur - De Klimop	-	900	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - W. Lodewijck	-	900	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - Interschool	-	900	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - Op d'Esch	-	900	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - Plaggenborg	-	900	-	900
Bijdrage stichting kunst en cultuur - De Vlinder	-	2.500	-	2.500
Gebiedsfonds Westerwolde	31.503	-	-31.503	-
SPUK IZA	130.075	20.000	-	150.075
Onwikkelcentrum Vlagtwedde	79.565	-	-	79.565
Vooruitontvangen bedrag nieuwkomersonderwijs	130.500	-	-130.500	-
Vooruitontvangen bedrag tijd voor de toekomst	44.282	59.967	-44.282	59.967
Vooruitontvangen bedrag project Kansrijke Start	31.357	-	-31.357	-
Vooruitontvangen kosten Asiel	-	517.553	-517.553	-
Overige vooruitontvangen bedragen	42.399	-	-42.399	-
Betaalde uitkeringen WWB	-	67.291	-	67.291
Kasverschillen	-	-	-	-
Netto salarissen	-	3.668	-	3.668
Borgsommen toegangspassen	-	2.870	-	2.870
Subtotaal Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	489.681	855.232	-797.594	547.319
Totaal	13.377.474	11.156.954	-7.554.686	16.979.742

* De eerste cyclus van de spreidingswet liep van februari 2024 tot februari 2026. In 2025 hebben wij voor spreidingswet een bedrag ontvangen van € 3.716.000 voor de periode 2025 en 2026. Het Rijk heeft verder geen voorwaarden gesteld waarvoor of wanneer het bedrag door de gemeente besteed moet worden. De gemeente Westerwolde heeft volgens de begrotingscyclus ervoor gekozen om € 1.858.000 in te zetten voor zowel het jaar 2025 en 2026. Hierdoor is € 1.858.000 als overlopende post op de balans opgenomen ter besteding voor het jaar 2026.

3. Gewaarborgde geldleningen

Een specificatie is opgenomen in de financiële administratie (de staat van gewaarborgde geldleningen). De gewaarborgde geldleningen betreffen door derden verstrekte geldleningen aan woningbouwcorporaties en verzorgingshuizen en Waterbedrijf Groningen (voorheen Waprog). De geldleningen zijn voor wat betreft de woningbouwcorporaties voor 100% opgenomen (50% deelnemende gemeenten en 50% achtervang Rijk).

Gewaarborgde geldleningen

Bedragen x € 1.000

Geborgde leningen	Oorspronkelijk bedrag	Percentage	Schuldrestant 01-01-2025	Schuldrestant 31-12-2025	Gewaarborgd
Stichting Acantus	257.687	50%	229.885	257.687	53.392
Woonzorg Nederland	664.755	50%	496.712	655.008	8.979
	922.443		726.597	912.695	62.371

Garantstellingen

Tot en met 2025 zijn géén betalingen gedaan inzake borg- en garantstellingen.

4. Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

De voorzieningenrechter in Groningen heeft op 30 oktober 2024 uitspraak gedaan in het kort geding dat de gemeente Westerwolde tegen het COA heeft aangespannen in vervolg op een eerder kort geding in januari van 2024. De rechter heeft opnieuw beslist dat het COA zich moet houden aan de met de gemeente afgesproken maximale bezetting van 2.000 asielzoekers op de opvanglocatie Ter Apel. Hier is een dwangsom aan verbonden van € 50.000 per dag met een maximum van € 5.000.000.

In 2026 heeft het COA € 2.300.000 betaald aan dwangsommen i.v.m. overschrijding van de afgesproken maximale bezetting.

De verantwoordingsinformatie voor specifieke uitkeringen

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026							
Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgevoerde plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgevoerde plannen van aanpak (t/m jaar T)	Nombedragen voor a, b, d en f (a/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nombedragen voor e (Ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Einderantwoord (Ja/Nee)
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05
			2	6	Ja	Ja	Nee
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08 €22.830	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09 € 40.758	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 €8.890	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12 €8.890
			Reeks 2 Nombedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/14 €20.100	Reeks 2 Nombedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/15 €55.208	Reeks 2 Nombedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/16 €7.346	Reeks 2 Nombedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/17 €21.420	Reeks 2 Nombedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/18 €3.852
			Reeks 2 Nombedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/20 €50.829	Reeks 2 Nombedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/21 €75.177	Reeks 2 Nombedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/22 €0	Reeks 2 Nombedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze nombedragen Aard controle R Indicator: B2/23 €0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24 €111.787
			€ 651	Nee			
			Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen
			Aard controle R Indicator: C92/01 € 26.012	Aard controle R Indicator: C92/02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 2	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 132	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 198
BZK	C114	BRP-straat	Besteding (jaar T)				
			Aard controle R Indicator: C114/01 € 0				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voor schoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1) Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicator: D8/01 € 698.370	Aard controle R Indicator: D8/02 € 0	Aard controle R Indicator: D8/03 € 191.613	Aard controle R Indicator: D8/04 € 1.859	Aard controle R Indicator: D8/05 € 750.815
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (kosten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
			Bedrag Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08	Bedrag Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10	
			1				
			2				
			100				

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 130.000	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 280.653	€ 150.647	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
10								
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			SB230180	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 220.000	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0
			2					
			100					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1 Nee					
			2					
			100					
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 030001 Provincie Groningen 2023-080028	2023-080028	€ 0	€ 0	€ 27.937	€ 27.937
			2 030001 Provincie Groningen 2023-080028	2023-080028	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 030001 Provincie Groningen 2023-080028	2023-080028	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 030001 Provincie Groningen 2025-011543	2025-011543	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 030001 Provincie Groningen 2025-011543	2025-011543	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 030001 Provincie Groningen 2025-011543	2025-011543	€ 15.040	€ 15.040	€ 0	€ 0
			7					
			15					
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 522.184	€ 548.413	€ 273.470	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 310 Aandbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden(aantal in Meters)		32.476	4248m kantmarkering fietspad Oudeschans - Bellingwolde (= 2228 + 104 x 2) 2228 m asmarkering fietspad Oudeschans - Bellingwolde 1000m asmarkering fietspad Viaductstraat (Nulweg - Savenstraat)		
			2 318 Verbreden van fietspaden(aantal in Meters)	Ja	2.228			
			99					
			100					

SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01 € 436.090	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03 Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01 € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03 Ja	
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01 € 22.504	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02 € 0	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03 € 0	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04 Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01 € 478.103	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02 € 517.865		
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken Aard controle R Indicator: H4/03 € 134.815	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken Aard controle R Indicator: H4/04 € 89.569	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden Aard controle R Indicator: H4/05 € 293.281	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06 Ja
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01 € 566.418	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026) Aard controle R Indicator: H30/02 € 56.593	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) Aard controle R Indicator: H30/03 € 509.825	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: H30/04 € 1.560.086
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07 Ja	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08 Nee		Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05 Ja
VRO	J4B	Regiodeals 5e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/01 1 030001 Provincie Groningen	Kenmerk/ beschikingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/02 SD91442	Naam actielyn/ programmalijn/ pijler Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/03 Uitvoering Masterplan Regioeentra	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielyn/ programmalijn/ pijler. Aard controle R Indicator: J4B/05 € 0
		SiSa tussen medeoverheden	Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/06 1 030001 Provincie Groningen	Totale cumulatieve besteding van de Rijksbijdrage per actielyn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: J4B/07 € 0	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielyn/ programmalijn/ pijler. Aard controle R Indicator: J4B/08 € 0	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/09 Ja
			Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage Aard controle R Indicator: J4B/10 € 0	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/11 Nee		

VRO	J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	Besteding (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: J7/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J7/02				
			€ 45.484	Nee				
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geplande/aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			68	70	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
			1	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SISa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
			1 030001 Provincie Groningen	€ 11.070	€ 13.620	€ 0	1	0
			2 030001 Provincie Groningen	€ 2.576	€ 50.000	€ 6.469	1	1
			3					
			10					
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09			
			1 030001 Provincie Groningen	150	Nee			
			2 030001 Provincie Groningen	24	Ja			
			3					
			10					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			0	€ 0	€ 0	50	€ 202.715	€ 374.550
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis– heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			400	€ 0	€ 64.000			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(e) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(e) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			0	0	50	0	400	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C34/06 t/m C34/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LA/23-03605580	€ 492.965,271	0		€ 0	€ 36.586
			2 LA/24-03761733	€ 0,0	0		€ 0	€ 0
			3 LA/25-03626931	€ 0,0	0		€ 0	€ 0
			4					
			5					
			21					
			22					
			53					
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 456.379	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
			3	€ 0	€ 0	Nee		
			4					
			82					
			99					
			100					

GRO	GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/02	Aard controle R Indicator: GRO2C/03	Aard controle R Indicator: GRO2C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/06
			1 2023-019325	AS- en kantmarkering fietspad Wedde-Bilham	€ 14.162		€ 40.391	
			2 2023-019541	Verbreiding fietspad Oudeschans - Bellingwolde	€ 508.022		€ 508.022	
			3 2021-042538	Aanpak fietspaaltjes en obstakels 58 locaties	€ 0		€ 0	
			4 2023-108425	Herinrichting bebouwde kontraverse	€ 0		€ 0	
			5 2024-164757	Aanleg voetpad Wilmskamp Vlagtwedde	€ 0		€ 0	
			6 2024-164755	Aanleg kruispuntplateaus Neverveen Capelstraat Ter Ape	€ 0		€ 0	
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			2024-16477	Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/07	Aard controle R Indicator: GRO2C/08	Aard controle R Indicator: GRO2C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/11	
			1 2023-019325			€ 21.882	Ja	
			2 2023-019541		€ 124.231	€ 124.231	Ja	
			3 2021-042538		€ 0	€ 0	Nee	
			4 2023-108425		€ 0	€ 0	Nee	
			5 2024-164757		€ 0	€ 0	Nee	
			6 2024-164755		€ 0	€ 0	Nee	
			7					
			100					
GRO	GRO7C	Nationaal Programma Groningen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het (taakveld waarop van toepassing zelf invullen)	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/02	Aard controle R Indicator: GRO7C/03	Aard controle R Indicator: GRO7C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/06
			1 2025-081542	Welzijn op Recept	€ 128.907		€ 128.907	
			2 2024-173190	Kansen voor Kinderen	€ 142.395		€ 142.395	
			3					
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/07	Aard controle R Indicator: GRO7C/08	Aard controle R Indicator: GRO7C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/11	
			1 2025-081542		€ 107.070	€ 107.070	Nee	
			2 2024-173190		€ 63.200	€ 63.200	Nee	
			3					
			100					
GRO	GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/02	Aard controle R Indicator: GRO8C/03	Aard controle R Indicator: GRO8C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/06
			1 2024-082925	Uitvoering Masterplan Regiocentra	€ 116.009	€ 38.455	€ 152.464	
			2					
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/07	Aard controle R Indicator: GRO8C/08	Aard controle R Indicator: GRO8C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/11	
			1 2024-082925		€ 116.009	€ 38.455	€ 152.464	Ja
			2					
			99					
			100					

Bijlagen gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Bijlage gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
0.1 Bestuur	-1.258.637	2.575.491	-338.435	2.341.332	-1.488.127	2.704.987	-1.403.056	3.377.565
0.2 Burgerzaken	-1.406.720	4.790.274	-478.518	3.480.914	-478.518	4.371.950	-545.161	4.267.572
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-510.566	655.954	-187.200	380.320	-1.166.055	732.387	-1.126.732	713.630
0.4 Overhead	-1.093.918	14.776.076	-59.284	14.450.939	-60.690	15.402.452	-104.106	15.702.643
0.5 Treasury	-929.048	81.036	-470.365	-189.496	-714.865	73.365	-759.179	68.189
0.61 OZB woningen	-4.573.725	446.066	-4.657.400	394.580	-4.657.400	394.580	-4.718.381	386.640
0.62 OZB niet-woningen	-2.588.109	0	-2.684.100	0	-2.684.100	0	-2.788.118	0
0.64 Belastingen overig	-33.616	189.487	-27.500	188.029	-27.500	188.029	-17.625	200.501
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-78.615.904	0	-77.930.650	0	-84.109.595	0	-84.313.323	432
0.8 Overige baten en lasten	-6.661	677.763	-200.000	1.213.164	0	4.829.510	-13.755	239.281
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	10.000	0	10.000	0	0
0.10 Mutaties reserves	-12.280.938	17.044.321	-5.262.608	1.920.479	-10.103.027	15.517.421	-10.211.841	16.371.467
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-5.497.761	3.354.365	0	0	-3.355.365	0	-3.355.365	0
0 Bestuur en ondersteuning	-108.795.601	44.590.833	-92.296.060	24.190.260	-108.845.242	44.224.680	-109.356.642	41.327.921

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-47.651	2.142.421	-44.000	2.122.655	-49.000	2.127.426	-49.160	2.118.672
1.2 Openbare orde en veiligheid	-5.076.242	2.184.041	-5.106.500	2.055.180	-6.108.000	2.246.578	-7.958.019	2.594.611
Gerealiseerd resultaat	-5.123.894	4.326.463	-5.150.500	4.177.835	-6.157.000	4.374.004	-8.007.179	4.713.283

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
2.1 Verkeer en vervoer	-113.062	7.241.858	-58.774	4.415.472	-157.274	4.886.447	-3.178.153	4.734.550
2.2 Parkeren	0	2.232	0	23.463	0	22.987	0	22.987
2.3 Recreatieve havens	-3.662	97.131	-2.865	140.932	-2.865	140.833	-1.070	150.167
2.4 Economische havens en waterwegen	0	182.798	0	164.948	0	146.910	0	144.720
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-116.723	7.524.019	-61.639	4.744.814	-160.139	5.197.177	-3.179.223	5.052.425

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-18.284	96.886	-23.150	90.452	-23.150	90.293	-17.959	89.828
3.4 Economische promotie	-433.448	311.398	-468.900	539.101	-394.900	421.489	-401.403	420.150
Totaal 3 Economie	-451.731	408.284	-492.050	629.553	-418.050	511.782	-419.362	509.978

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
4.1 Openbaar basisonderwijs	-8.117.733	8.222.149	-7.736.996	8.014.029	-7.511.345	7.979.717	-8.251.732	7.988.085
4.2 Onderwijshuisvesting	-258.957	2.062.313	-178.786	2.588.825	-174.986	2.468.128	-219.340	2.428.974
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.431.936	2.878.551	-1.029.550	2.420.054	-1.311.680	2.649.770	-1.421.626	2.454.797
Totaal 4 Onderwijs	-9.808.625	13.163.013	-8.945.332	13.022.907	-8.998.011	13.097.615	-9.892.699	12.871.856

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
5.1 Sportbeleid en activering	-234.357	502.159	-205.065	531.457	-212.665	489.511	-217.418	514.434
5.2 Sportaccommodaties	-612.645	3.515.259	-588.074	3.709.964	-657.512	3.681.331	-697.925	3.576.219
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-17.148	580.677	-15.668	601.665	-15.668	632.110	-20.579	628.990
5.4 Musea	-153.847	410.863	-153.847	460.263	-161.805	449.235	-161.805	457.226
5.5 Cultureel erfgoed	-35.893	558.648	-35.893	651.214	-340.893	826.452	-340.893	819.631
5.6 Media	-368.620	1.058.072	-139.204	1.033.131	-145.788	938.624	-149.526	922.613
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-73.613	5.368.727	-26.300	3.729.410	-56.300	4.209.227	-1.523.383	4.019.877
Totaal 5 Sport, Cultuur en recreatie	-1.496.123	11.994.404	-1.164.051	10.717.105	-1.590.631	11.226.490	-3.111.529	10.938.990

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-6.016.898	8.221.970	-6.000.426	8.778.236	-4.627.827	8.720.668	-4.536.497	8.974.651
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-99.333	1.911.152	0	0	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	691.106	-170.000	1.115.106	-172.200	1.002.263
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	-50.000	1.259.855	-50.000	1.284.855	0	960.303
6.3 Inkomensregelingen	-8.799.317	11.325.687	-8.473.600	11.706.699	-9.664.555	12.192.214	-10.509.862	12.468.692
6.4 WSW en beschut werk	-2.558	10.258.597	0	10.869.283	0	11.263.750	0	10.497.706
6.5 Arbeidsparticipatie	-486.866	1.739.614	-102.500	1.584.641	-476.500	1.525.700	-458.150	1.820.801
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-57.870	2.102.444	0	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	-54.500	1.774.513	-49.500	1.937.513	-60.741	2.057.589
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	-300.000	6.548.197	-350.000	6.548.197	-379.299	6.301.622
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	0	2.169.191	0	2.242.191	0	2.090.893
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	0	1.790.057	0	1.790.057	0	1.526.694
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	46.699	0	46.699	0	46.699

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-360.825	6.159.117	0	0	0	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	0	2.181.804	0	0	0	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	0	1.455.156	0	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	160.566	0	0	0	0	0	0
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	16.408	0	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	2.774.397	0	119.381	0	126.968
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	4.851.050	0	6.418.571	0	6.157.126
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	4.427	0	4.427
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	207.115	0	207.115
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	1.696.890	0	2.870.026	0	2.870.026
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	67.817	0	67.817
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	-391.300	612.617	-1.014.500	1.040.526	-806.903	843.640
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	230.830	0	205.830	0	196.407
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-989.270	822.733	0	0	0	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	5.455	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.152.382	12.199.297	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	614.883	-82.800	614.883	-82.817	614.883
6.822 Jeugdreclassering	0	0	0	1.450.571	-1.800.000	3.281.571	-2.559.650	4.480.672
Totaal 6 Sociaal Domein	-17.965.318	58.560.001	-15.372.326	59.449.714	-18.285.682	63.497.096	-19.566.118	63.316.993

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
7.1 Volksgezondheid	-373.909	1.530.561	-374.395	1.553.374	-518.647	1.734.249	-649.744	1.711.672
7.2 Riolering	-4.227.879	3.150.455	-4.604.726	3.369.343	-4.694.726	3.387.132	-4.730.478	3.626.568
7.3 Afval	-4.612.200	3.645.278	-4.568.120	3.592.208	-4.697.720	3.668.108	-4.807.449	3.644.781
7.4 Milieubeheer	-380.855	1.668.394	-1.783.000	3.137.166	-530.000	1.923.137	-656.406	1.955.221
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-52.058	359.229	-110.010	421.162	-110.010	420.929	-102.106	380.627
Totaal 7 Volksgezondheid en milieu	-9.646.901	10.353.917	-11.440.251	12.073.253	-10.551.103	11.133.555	-10.946.184	11.318.870

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
8.1 Ruimte en leefomgeving	-77.000	736.598	-140.000	767.793	-88.000	984.113	-64.980	929.919
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	211.000	0	33.857	-545.000	0	-545.000	0
8.3 Wonen en bouwen	-2.105.004	3.718.389	-3.639.927	8.895.045	-2.641.217	4.033.565	-2.920.780	3.727.078
Totaal 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.182.004	4.665.987	-3.779.927	9.696.695	-3.274.217	5.017.678	-3.530.760	4.656.997

Exploitatie	Realisatie 2024 Baten	Realisatie 2024 Lasten	Primitieve begroting 2025 Baten	Primitieve begroting 2025 Lasten	Begroting na wijz. 2025 Baten	Begroting na wijz. 2025 Lasten	Realisatie 2025 Baten	Realisatie 2025 Lasten
Totaal taakvelden	-155.586.921	155.586.921	-138.702.137	138.702.137	-158.280.076	158.280.076	-168.009.696	154.707.312

Verdelingsprincipe

De toerekening van de baten en lasten aan de taakvelden is conform de indeling in de programmabegroting 2025.

Verantwoordelijkheid College van Burgemeester en Wethouders

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12 november 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.767.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 2.624.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 2.770.000.

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	
A. Begrotingscriterium	
Afwijking exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 999.257
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 59.912
Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ 53.730
	€ 1.112.899
B. Voorwaardencriterium	
Jeugdwet	€ 93.062
Aanbestedingsfouten	€ 1.418.458
	€ 1.511.520
C. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	
Onrechtmatig verstrekte overheidsgelden	€ -
	€ -
D. Totaal rechtmatigheidsfouten = A+B+C	€ 2.624.419
E. Verantwoordingsgrens	
2% van € 138,3 miljoen	€ 2.766.717
F. Toets rechtmatigheidsfouten aan verantwoordingsgrens	
D is groter dan E: totaal afwijkingen = rechtmatigheidsfouten als bedrag opnemen is Rechtmatigheidsverklaring College overeenkomstig A t/m C.	
D is kleiner dan E: afwijkingen toelichten in paragraaf bedrijfsvoering	
G. Totaal grondslag afwijkingen voor toelichtingen op fouten = D	€ 2.624.419
H. Af: Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	
	€ -
I. Saldo resterende rechtmatigheidsfouten = G-H	€ 2.624.419
Nader toe te lichten in de Rechtmatigheidsverklaring	

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de Raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

Controleverklaring

Bijlagen

Overzicht beleidsindicatoren

Met de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van 5 maart 2016 is de gemeente voortaan gehouden om in de programmabegroting de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd of gerealiseerd, toe te lichten aan de hand van beleidsindicatoren.

Onderstaande gegevens zijn gedownload van de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Indicator	Eenheid	Periode	Westerwolde	Nederland	Peildatum
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2025	9	10	14-4-2026
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2025	11,1	2,1	14-4-2026
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2025	5,8	4,6	14-4-2026
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2025	0,7	1,2	14-4-2026
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2025	4,9	5,7	14-4-2026
Niet-Sporters	%	2024	59,3	42,5	14-4-2026
Jonger met delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2023	1	1	14-4-2026
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	8,9	11,4	14-4-2026
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	0,8	0,9	14-4-2026
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2025	0,5	0,3	14-4-2026
Clienten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2025	910	660	14-4-2026
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2024	507,9	726,4	14-4-2026
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2024	4	6	14-4-2026
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2025	67,2	73,2	14-4-2026
Persoon met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	2025	22	28	14-4-2026
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2024	232,1	203,1	14-4-2026
Demografische druk	%	2025	92	70,7	14-4-2026
Functiemenging	%	2024	45,1	54,5	14-4-2026
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2024	183,1	191,4	14-4-2026
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	3,5	8,4	14-4-2026
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2024	182	148	14-4-2026
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	127	32,5	14-4-2026
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	5,6	6,7	14-4-2026
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	36	28	14-4-2026
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	4	2,3	14-4-2026
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2025	292	398	14-4-2026
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2025	1.157	957	14-4-2026
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2025	1.176	1.050	14-4-2026
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,95	n.b.	20-4-2026
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	9,86	n.b.	20-4-2026
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	853,87	n.b.	20-4-2026
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2025	30,89	n.b.	20-4-2026
Overhead	% van totale lasten	2025	10,08	n.b.	20-4-2026

De bovenstaande beleidsindicatoren zijn tevens in de desbetreffende programma's opgenomen.

Overzicht kredieten

Omschrijving	Lasten			Baten			Krediet afsluiten?
	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Restant 2025	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Restant 2025	
Volkswagen Crafter 2.0 V-49-DXX Tractienr. 119(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Volkswagen Crafter 2.0 V-51-DXX Tractienr. 120(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Volkswagen Caddy V-26-FNK tractienr. 127(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Volkswagen Caddy V-29-FRJ tractienr. 128(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Volkswagen Caddy V-30-FRJ tractienr. 129(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Volkswagen Caddy V-95-FKX tractienr. 130(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Kraan Kubota KX61-2 tractienr. 870(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Minishovel GIAN T-60-GDP tractienr. 871(K)	-	-	-	-	-	-	Afsluiten
Volkswagen Crafter V-67-KLH Tractienr. 194(K)	70.000	65.800	4.200	-	-	-	Afsluiten
Aanschaf nieuwe bedrijfswagen tractienr. 116(K)	55.000	-	55.000	-	-	-	Niet afsluiten
Aanschaf nieuwe bedrijfswagen tractienr. 117(K)	55.000	-	55.000	-	-	-	Niet afsluiten
Volkswagen Transporter V-28-NPL tractienr. 191(K)	70.000	50.147	19.853	-	-	-	Niet afsluiten
Aanschaf nieuwe bedrijfswagen tractienr. 192(K)	70.000	60.269	9.731	-	-	-	Niet afsluiten
Aanschaf nieuwe bedrijfswagen tractienr. 193(K)	70.000	60.269	9.731	-	-	-	Niet afsluiten
Voorb.krediet verzamelbestemmingsplan 10 woningen(K)	208.469	-	208.469	-	-	-	Niet afsluiten
Voorb.krediet woningbouw vm. schoolplein Sellingeren(K)	4.478	-	4.478	-	-	-	Niet afsluiten
Voorbereidingskrediet bedrijventerrein Nulweg(K)	400.000	14.575	385.425	-	-	-	Niet afsluiten
Voorbereidingskrediet 't Heem(K)	200.000	46.062	153.938	-	-	-	Niet afsluiten
Voorbereidingskrediet 3 kleine gem. woningbouwloc. (K)	-	-	-	-	-21.541	21.541	Niet afsluiten
Voorbereidingskrediet Gemeentelijke huisvesting(K)	200.000	26.106	173.894	-	-	-	Niet afsluiten
Aanschaf Meubilair (MIP 2501)(K)	310.000	69.010	240.990	-	-	-	Niet afsluiten
Stimuleringsleningen Westerwolde(K)	1.500.000	312.592	1.187.408	-	-	-	Niet afsluiten
Startersleningen Westerwolde(K)	600.000	240.382	359.618	-	-	-	Niet afsluiten
Blijversleningen Westerwolde(K)	-	-	-	-	-	-	Niet afsluiten
Verzilverlening(K)	600.000	97.583	502.417	-	-	-	Niet afsluiten
Verstrekte geldlening Lethe Stroomt(K)	-	30.000	-30.000	-	-	-	Niet afsluiten
Boren van brandputten(K)	-	152	-152	-	-	-	Afsluiten
Aanschaf extra BOA auto (MIP 2502)(K)	75.000	71.527	3.473	-	-	-	Niet afsluiten
MIP 2612 Herinrichting Molenplein(K)	1.322.134	6.224	1.315.910	-770.000	370.000	-1.140.000	Niet afsluiten
MIP 2611 Herinrichting Kloosterencave Ter Apell(K)	400.000	586	399.414	-100.000	-	-100.000	Niet afsluiten
Verbreiden fietspad Bourtange (MIP 2301)(K)	74.698	306	74.392	-	-	-	Niet afsluiten
Vervangen gele stenen winkelpassage TA (MIP 2302)(K)	181.320	718	180.602	-	-	-	Niet afsluiten
Fietspaden Wedderveer-Blijham en Wedde-Vriescheloo(K)	390	18.864	-18.474	-	-	-	Afsluiten
Aanbrengen banden Runde en Hoofdstraat TA(K)	27.972	111	27.861	-	-	-	Niet afsluiten
Brug Barnflair Oost/Munnekeboer brug 066, onderhoud(K)	105.075	104.767	308	-	-	-	Afsluiten
Woltinghuizersluisbrug brug 057 renovatie MIP 2116(K)	133.268	528	132.740	-	-	-	Niet afsluiten
Jurjen ter Borgbrug 046, onderhoud (MIP 2116)(K)	258.744	1.024	257.720	-	-	-	Niet afsluiten
Ter Apelersluisbrug brug 049, onderhoud (MIP 2116)(K)	150.548	596	149.952	-	-	-	Niet afsluiten
Brug Barnflair Oost/Mun.moer(66), bewegingsinstal. (K)	18.500	18.363	117	-	-	-	Afsluiten
Brug Barnflair Oost/Mun.moer(66), bedieningsless. (K)	-	54	-54	-	-	-	Afsluiten
Roswinkelerbrug (72), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Roswinkelerbrug (72), bewegingsinstallatie(K)	107.893	427	107.466	-	-	-	Niet afsluiten
Roswinkelerbrug (72), slagboominstallatie(K)	100.670	398	100.272	-	-	-	Niet afsluiten
Voetbrug vesting Bourtange (11), vervanging(K)	13.871	121	13.750	-	-	-	Afsluiten
Jurjen ter Borgbrug Oosterstr. (46), bewegingsinst. (K)	107.893	427	107.466	-	-	-	Niet afsluiten
Jurjen ter Borgbrug Oosterstr. (46), bedieningsless. (K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Brug Ter Apelersluis (49), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Brug Ter Apelersluis (49), bewegingsinstallatie(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Woltinghuizersluisbrug (57), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Woltinghuizersluisbrug (57), bewegingsinstallatie(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Voetbrug vesting Bourtange (7), vervanging(K)	20.636	175	20.461	-	-	-	Niet afsluiten
Bourtangersluisbrug (58), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Voet/fietsbrug Hoofdkade (92), vervanging steiger(K)	-	38	-38	-	-	-	Afsluiten
Blekslagebrug (35), vervanging beweegbare brug(K)	623.596	1.275	622.321	-	-	-	Afsluiten
Veendijksbrug Venneweg (104), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Veendijksbrug Venneweg (104), bewegingsinstallatie(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Veendijksbrug Venneweg (104), slagboominstallatie(K)	32.368	128	32.240	-	-	-	Niet afsluiten
Bosbrug Schotslaan (47), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Wischluiswegbrug Ruiten Aa kanaal (51), bedieningsl. (K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Sellingersluisbrug (55), bedieningslessenaar(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Sellingersluisbrug (55), bewegingsinstallatie(K)	26.973	107	26.866	-	-	-	Niet afsluiten
Sellingersluisbrug (55), slagboominstallatie(K)	32.368	128	32.240	-	-	-	Niet afsluiten
Noabers Badde Veelerveensterweg (103), beplanking(K)	27.835	110	27.725	-	-	-	Niet afsluiten
Uiterdijksbrug Uiterdijksweg (117), stalen leuning(K)	27.448	109	27.339	-	-	-	Niet afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2019) Lichtmast(K)	-	30	-30	-	-	-	Afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2019) Armaturen(K)	-	119	-119	-	-	-	Afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2103) Lichtmast(K)	-	18	-18	-	-	-	Afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2103) Armaturen(K)	3.007	3.034	-27	-	-	-	Afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2201) (L)(K)	16.484	16.588	-104	-	-	-	Afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2201) (A)(K)	36.355	41.317	-4.962	-	-	-	Afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2304) (L)(K)	129.871	58.310	71.561	-	-	-	Niet afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2304) (A)(K)	124.876	93.702	31.174	-	-	-	Niet afsluiten

Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2402) (A)(K)	224.777	139.654	85.123	-	-	-	Niet afsluiten
Verduurz. Openb. Verlichting (MIP 2402) (L)(K)	29.970	24.819	5.151	-	-	-	Niet afsluiten
Fiets veilig in Westerwolde (MIP 2118)(K)	774.683	541.567	233.116	-	-	-	Niet afsluiten
Herinrichting Komtraverse Jipsingboertange(K)	541.483	1.057	540.426	-	-	-	Niet afsluiten
Voetpad Wilmerskamp Vlagtwedde(K)	110.000	215	109.785	-	-	-	Niet afsluiten
Vervanging oevers Markeweg Westerstraat Ter Apel(K)	1.112.000	9.053	1.102.947	-	-	-	Niet afsluiten
Schoolplein Clockeslach(K)	-	33.600	-33.600	-	-	-	Afsluiten
NPO Schoolplein Clockeslach(K)	-	10.000	-10.000	-	-	-	Afsluiten
Vrachtwagen Volvo FMX 410 19-BBH-9 Tractienr.110(K)	337.176	5.698	331.478	-	-	-	Niet afsluiten
Basisvaardigheden OBS Interschool 2025(K)	-	6.246	-6.246	-	-	-	Afsluiten
Lesmethoden OBS Plaggenborg 2025(K)	3.160	1.210	1.950	-	-	-	Afsluiten
ICT OBS op 'd Esch 2025(K)	-	1.160	-1.160	-	-	-	Afsluiten
Lesmethoden OBS de Vlinder 2025(K)	26.260	661	25.599	-	-	-	Afsluiten
Meubilair. OBS de Vlinder 2025(K)	42.850	16.461	26.389	-	-	-	Afsluiten
ICT. OBS de Vlinder(K)	3.900	1.500	2.400	-	-	-	Afsluiten
Basisvaardigheden OBS de Vlinder 2025(K)	-	9.425	-9.425	-	-	-	Afsluiten
Luchtbehandelingskast OBS De Vlinder(K)	173.560	66.671	106.889	-	-	-	Afsluiten
Lesmethoden OBS Clockeslach(K)	6.250	2.402	3.848	-	-	-	Afsluiten
ICT OBS op 'd Esch (8 jr. afschr.)(K)	3.020	-	3.020	-	-	-	Afsluiten
Fietsenstalling-Berging De Driesprong Vriescheloo(K)	34.000	66	33.934	-	-	-	Niet afsluiten
Tijdelijke huisvesting/noodunits de Verrekijker(K)	-	528	-528	-	-	-	Afsluiten
Voorbereidingskrediet Kindcentrum Ter Apel(K)	600.000	-	600.000	-	-	-	Niet afsluiten
RSG inrichting openbare ruimte (MIP 1922)(K)	79.893	166	79.727	-	-	-	Afsluiten
Luchtbehandelingskast de Barlage(K)	-	437	-437	-	-	-	Afsluiten
Dekbedekking luchtbehandelingskast de Barlage(K)	48.980	134	48.846	-	-	-	Afsluiten
Verduurzaming Barlage(K)	3.118.000	4.210	3.113.790	-961.000	-	-961.000	Niet afsluiten
Renovatie verhuurbare ruimten Barlage(K)	1.562.000	3.049	1.558.951	-	-	-	Niet afsluiten
Renovatie zwembad en algemene ruimte Barlage(K)	1.210.000	2.362	1.207.638	-	-	-	Niet afsluiten
Sentinels Bourtange(K)	60.500	8.618	51.882	-	-	-	Niet afsluiten
dr. Mansholtpark(K)	244.818	323.170	-78.352	-	-	-	Niet afsluiten
Speeltuin Plan Oost Bellingwolde(K)	190.000	78	189.922	-150.000	-	-150.000	Niet afsluiten
Renovatie park Ter Apel(K)	299.703	1.186	298.517	-	-	-	Niet afsluiten
Kappen en herplanten bomen W. Reindersweg(K)	23.966	48	23.918	-	-	-	Afsluiten
Kappen en herplanten bomen Kastanjelaan(K)	25.964	22.926	3.038	-	-	-	Afsluiten
Inrichtingen gemeentelijk gronddepot MIP 1913(K)	85.299	177	85.122	-	-	-	Afsluiten
Renovatie voetbalvelden Blijham / Jipsingboertange(K)	-32.073	469	-32.542	-	-	-	Niet afsluiten